הראל חברה לביטוח בע"מ

דוח ביניים ליום

31 במרץ 2024

תוכן העניינים

1 תיאור החברה 1

1.1 כללי 1

1.2 בעלי המניות בחברה 1

2 מצב כספי ותוצאות הפעולות, הון עצמי ותזרים המזומנים 2

2.1 שינויים מהותיים בעסקי הקבוצה ואירועים בתקופת הדוח 2

2.2 שינויים מהותיים בעסקי הקבוצה ואירועים לאחר תקופת הדוח 3

2.3 התפתחויות בסביבה המקרו כלכלית של הקבוצה 3

2.4 תמצית ההסדרים החוקיים והוראות הדין בתחומי פעילות הקבוצה 4

2.5 תמצית נתונים מהדוחות הכספיים המאוחדים של הראל ביטוח 6

2.6 פרטים עיקריים נוספים והשפעות עיקריות נוספות לפי מגזרים 11

2.7 נזילות ומקורות מימון 20

3 גילוי בנושא יחס כושר פירעון כלכלי 21

4 בקרות ונהלים לגבי הגילוי 25

דוח הדירקטוריון

הראל חברה לביטוח בע"מ

דוח הדירקטוריון

לשלושת החודשים שהסתיימו ביום 31 במרץ 2024

דוח הדירקטוריון לשלושת החודשים שהסתיימו ביום 31 במרץ 2024 ("תקופת הדוח"), מבטא את השינויים העיקריים במצב עסקי הראל חברה לביטוח בע"מ ("הראל ביטוח" או "החברה") בתקופה זו, והוא נערך בהתחשב בכך שבידי הקורא גם הדוח התקופתי המלא של החברה לשנת 2023, אשר פורסם ביום 31 במרץ 2024 ("הדוח התקופתי").

דוח הדירקטוריון כולל גם מידע צופה פני עתיד, כהגדרתו בחוק ניירות ערך, התשכ"ח-1968. מידע צופה פני עתיד הינו מידע בלתי וודאי לגבי העתיד, המבוסס על אינפורמציה שקיימת בחברה במועד הדוח וכולל הערכות של החברה או כוונות שלה, נכון למועד הדוח. התוצאות בפועל עשויות להיות שונות באופן מהותי מן התוצאות המוערכות או המשתמעות ממידע זה. במקרים מסוימים, ניתן לזהות קטעים המכילים מידע צופה פני עתיד על-ידי הופעת מילים כגון: "החברה/הקבוצה מעריכה", "החברה/הקבוצה סבורה", "צפוי/ה" וכדו', אך ייתכן, כי הופעת מידע צופה פני עתיד יופיע גם בניסוחים אחרים.

1 תיאור החברה

1.1 כללי

הראל ביטוח הינה חברה פרטית, בשליטה מלאה של הראל השקעות בביטוח ושירותים פיננסים בע"מ ("הראל השקעות"). הראל השקעות הינה חברה ציבורית, שמניותיה נסחרות בבורסה לניירות ערך בתל אביב, החל משנת 1982. פעילותה של הראל השקעות, באמצעות חברות שבשליטתה, בשוק הביטוח והחיסכון ארוך הטווח וכן בשירותים פיננסים ושוק ההון ("הקבוצה").

פעילות הביטוח נעשית ע"י החברה ובאמצעות חברה אחות, אי.אם.אי - עזר חברה לביטוח משכנתאות בע"מ (בשליטה מלאה) ("EMI").

הפעילות בתחום חיסכון ארוך הטווח נעשית הן באמצעות החברה, באמצעות חברה אחות - הראל פנסיה וגמל בע"מ ("הראל פנסיה וגמל") והן באמצעות חברות בנות, שהינן חברות מנהלות של קופות גמל וקרנות פנסיה, כדלקמן: קרן החיסכון לצבא הקבע - חברה לניהול קופות גמל בע"מ (בשליטה מלאה) ("קחצ"ק") המנהלת קרן השתלמות המיועדת למשרתי קבע וגמלאי צה"ל; לעתיד חברה לניהול קרנות פנסיה בע"מ (בשליטה בשיעור 79%), המנהלת קרן פנסיה ותיקה ("לעתיד").

הפעילות בתחום האשראי נעשית באמצעות החברה הבת - הראל 60+ בע"מ ("הראל 60+") אשר עוסקת במתן הלוואות מסוג משכנתא רגילה וכן במתן הלוואות מסוג "משכנתא הפוכה" שהינה הלוואה הניתנת ללווים בני 60 ומעלה, בשעבוד דירת מגורים; במסגרת פעילות מימון נדל"ן יזמי של החברה; וכן במסגרת פעילות מתן ערבויות פיננסיות ושירותי ייזום ותפעול לתיקי משכנתאות המבוטחים על ידי צדדים שלישיים באמצעות החברה ו-EMI.

פעילויות אלה הוצגו בעבר במסגרת מגזרי הפעילות השונים של החברה. החל מהדוחות הכספיים לשנת 2023, החברה מציגה את פעילויות תחום האשראי במסגרת מגזר פעילות חדש - מגזר אשראי.

1.2 בעלי המניות בחברה

הראל השקעות מחזיקה במלוא הון המניות של החברה. בעלי המניות העיקריים בהראל השקעות הינם משפחת המבורגר - יאיר המבורגר, גדעון המבורגר ונורית מנור (בסעיף זה: "בעלי המניות") המחזיקים בכ-48.59% מזכויות ההצבעה ומהון המניות המונפק של הראל השקעות.

ההחזקה של בעלי המניות בהראל השקעות הינה בעיקר באמצעות ג.י.ן ייעוץ כלכלי וניהול השקעות 2017 שותפות מוגבלת בשליטתם ובבעלותם המלאה של בעלי המניות, בה הם מחזיקים כשותפים מוגבלים, באמצעות חברות פרטיות בבעלותם המלאה ("השותפות ג.י.ן") וכן מחזיקים בשותף הכללי בשותפות ג.י.ן.

2 מצב כספי ותוצאות הפעולות, הון עצמי ותזרים המזומנים

2.1 שינויים מהותיים בעסקי החברה ואירועים בתקופת הדוח

2.1.1 מלחמת "חרבות ברזל" ("המלחמה")

בהמשך למתואר בסעיף 2.2 בפרק "דוח הדירקטוריון" לדוח התקופתי של החברה ליום 31 בדצמבר 2023, בדבר השלכות המלחמה על פעילות המשק הישראלי בכלל ועל הפעילות העסקית ותוצאות הפעילות של הקבוצה בפרט, יצוין כי ברבעון הראשון של שנת 2024 לא חל שינוי מהותי בעקבות המלחמה בהיקף החשיפה לסיכוני הביטוח, כמפורט להלן:

תחום ביטוח חיים וחיסכון ארוך טווח: עיקר החשיפה בעקבות המלחמה נובע מביטוחי ריסק מוות, אובדן כושר עבודה ונכויות ככל שמתגבשות תביעות בתחומים אלו, הגידול בעלות התביעות ברבעון הראשון של שנת 2024 נאמד בסך של כ-30 מיליוני ש"ח לפני מס (כ-20 מיליוני ש"ח לאחר מס). כמו כן, לא זוהה שינוי מהותי בהיקף המשיכות והפדיונות בעקבות המלחמה.

תחום ביטוח בריאות כולל סיעוד: היקפי החשיפה בעקבות המלחמה ברבעון הראשון של שנת 2024, אינם מהותיים ונאמדים בסך של כ-4 מיליוני ש"ח לפני מס (כ-3 מיליוני ש"ח לאחר מס).

תחום ביטוח כללי: ככלל, נזקי רכוש הנובעים מאירוע מלחמה אינם מכוסים במסגרת פוליסת רכוש ולפיכך, להערכת החברה, היקף החשיפה בעקבות המלחמה אינו מהותי בשלב זה.

כמו כן, נכון לסמוך למועד פרסום הדוחות הכספיים לא קיימת השפעה מהותית בעקבות המלחמה על המשך מגמת הגידול בסך הנכסים המנוהלים של החברה.

יודגש כי הערכות הנהלת החברה בדבר ההשלכות האפשריות של המלחמה על פעילותה של החברה אינן ודאיות ואינן בשליטת ההחברה. הערכות אלה מבוססות על מיטב ידיעת הנהלת החברה בשלב זה. הערכות אלה עשויות שלא להתממש, כולן או חלקן, או להתממש באופן שונה, לרבות באופן שונה מהותי, מכפי שנצפה. בשלב זה לא ניתן לצפות את משך המלחמה ואת היקפה. לאור זאת, מדובר באירוע מתגלגל ולא ניתן בשלב זה להעריך את היקף ההשפעה המלא של המלחמה על החברה ועל תוצאותיה.

2.1.2 שינויים מהותיים במצבת נושאי המשרה

מר מישל סיבוני, אשר כיהן כמנכ"ל הראל השקעות ויו"ר דירקטוריון החברה, סיים את תפקידיו כאמור ביום 31 בינואר 2024 וזאת לאחר למעלה מ-30 שנות עבודה בקבוצת הראל. בהמשך לסיום תפקידיו של מר סיבוני, מונה מר גיא רוטקופף כיו"ר דירקטוריון החברה. בנוסף, מר ניר כהן, המכהן כמנכ"ל החברה, מונה גם לתפקיד מנכ"ל הראל השקעות. מר סיבוני ממשיך לכהן כדירקטור בחברה.

2.1.3 אשרור דירוג החברה ע"י חברת הדירוג "מידרוג"

לעניין אשרור דירוג החברה ע"י חברת הדירוג "מידרוג", ראו באור 6 בדוחות הכספיים.

2.1.4 תוכנית מתאר לעובדים

לעניין תוכנית מתאר לעובדים, ראו באור 9 בדוחות הכספיים.

2.2 שינויים מהותיים בעסקי החברה ואירועים לאחר תקופת הדוח

2.2.1 פדיון מוקדם מלא של אגרות חוב (סדרה ז') של הראל הנפקות

לעניין החלטה על פדיון מוקדם מלא לאגרות החוב (סדרה ז') שהונפקו על ידי הראל הנפקות, ראו באור 6 בדוחות הכספיים.

2.3 התפתחויות בסביבה המקרו כלכלית של הקבוצה

תוצאות הפעילות של הקבוצה מושפעות באופן מהותי מהתשואות המושגות בשוק ההון ומהמצב הכלכלי, הפוליטי והביטחוני בארץ ובעולם. להלן התייחסות לגורמים המרכזיים בסביבה המקרו-כלכלית, אשר משפיעים על פעילות הקבוצה:

2.3.1 כללי

במהלך הרבעון הראשון של 2024 קצב הפעילות הכלכלית בעולם השתפר מעט בהשוואה לרבעונים הקודמים, עם פעילות חזקה בארה"ב, התאוששות מסוימת בפעילות בסין אולם זאת לצד המשך חולשה כללית בגוש האירו. הדבר תרם לעדכון תחזית הצמיחה הגלובלית כלפי מעלה. לאחר מספר רבעונים של התכווצות, במהלך הרבעון הראשון של 2024 הסחר העולמי צמח והתגברו סימני ההתאוששות בסקטור התעשייה הגלובלי.

במהלך הרבעון, סביבת האינפלציה בעולם התמתנה בחלק ניכר מהמדינות, אך ברובן נותרה עדיין מעל יעדי הבנקים המרכזיים ולכן רובם הותירו את הריבית ללא שינוי. בארה"ב ובגוש האירו הותירו הבנקים המרכזיים את הריבית על כנה ומאותתים על כך שתוואי ההורדה יהיה איטי והדרגתי בהמשך. ביפן הבנק המרכזי העלה את הריבית ובכך סיים את תקופת הריבית השלילית.

2.3.2 התפתחויות במשק הישראלי

על פי האומדנים הראשוניים, התוצר ברבעון הראשון של 2024 צמח בקצב מהיר של 14%, בשיעור שנתי. למרות העלייה המהירה, התוצר עדיין נמוך מהרמה שנרשמה לפני פרוץ המלחמה.

על רקע עליית החוב הממשלתי והתמשכות המצב המלחמתי, חברת הדירוג הבינלאומית Moody's הורידה את דירוג האשראי הבינלאומי של ישראל ל-A2. חברת הדירוג פיץ' הותירה את דירוג האשראי של ישראל ברמה של A+ אולם שינתה את תחזית הדירוג מיציבה לשלילית.

2.3.3 שוק המניות

הרבעון הראשון של 2024 היה חיובי במרבית שווקי המניות בעולם. מדד MSCI העולמי (ברוטו במונחים דולריים) עלה ב-9% אך המדד המקביל לשווקים המתעוררים עלה ב-2% בלבד. בישראל מדד ת"א 125 עלה ב-8%.

2.3.4 שוק איגרות החוב

במהלך הרבעון הראשון של 2024 מדד אג"ח כללי עלה ב-0.6% בהובלת עלייה של כ-2% מדד אג"ח הקונצרניות מול ירידה של 0.5% במדד אג"ח הממשלתיות.

2.3.5 קרנות נאמנות

במהלך הרבעון הראשון של 2024 קרנות הנאמנות רשמו גיוסי נטו של כ-15 מיליארדי ש"ח, עם גיוס של כ-7.7 מיליארדי ש"ח בקרנות הכספיות וגיוסים של כ-3.7 מיליארדי ש"ח בקרנות המתמחות בחו"ל. קרנות הנאמנות המתמחות באג"ח רשמו גיוסי נטו של כ-3.3 מיליארדי ש"ח, זאת לאחר 8 רבעונים רצופים של פדיונות.

2.3.6 קרנות סל

במהלך הרבעון הראשון של 2024 קרנות הסל רשמו גיוסים נטו של כ-4.4 מיליארדי ש"ח, בהובלת גיוס של כ-4.6 מיליארדי ש"ח בקרנות המתמחות במניות בחו"ל שפיצו, בין היתר, על פדיונות של כ-900 מיליוני ש"ח בקרנות המתמחות במניות בישראל.

2.3.7 שוק המט"ח

במהלך הרבעון הראשון של 2024 השקל התחזק ב-1% מול סל המטבעות של בנק ישראל, עם פיחות של 1% מול הדולר מול ייסוף דומה מול האירו. בסוף הרבעון הראשון של 2024 סך יתרות המט"ח של בנק ישראל עמדו על כ-213 מיליארד דולר, קרוב לרמות השיא.

2.3.8 אינפלציה

על פי המדד הידוע האחרון ברבעון הראשון של 2024 (מדד פברואר), מדד המחירים לצרכן עלה במצטבר ב-0.3% במהלך הרבעון וב-2.5% ב-12 החודשים האחרונים.

2.3.9 ריבית בנק ישראל

בתחילת 2024 בנק ישראל הפחית את הריבית ב-0.25% לשיעור של 4.5%, אך הותיר אותה ללא שינוי בהחלטה העוקבת.

2.3.10 אירועים לאחר תאריך הדוח

בתחילת הרבעון השני של 2024 בנק ישראל הותיר שוב את הריבית ללא שינוי על 4.5%. האינפלציה במרץ (שפורסמה באמצע אפריל), עלתה ל-2.7%. חברת הדירוג הבינלאומית S&P הפחיתה את דירוג האשראי של ישראל ל-(+A) ושינתה את תחזית הדירוג מיציבה לשלילית.

2.4 תמצית ההסדרים החוקיים והוראות הדין בתחומי פעילות החברה

להלן תמצית ההסדרים החוקיים והוראות הדין העיקריים שפורסמו בתקופת הדוח - עד למועד פרסום דוח זה:

2.4.1 כללי

2.4.1.1 מלחמת "חרבות ברזל"

בתקופת הדוח ועד למועד פרסום הדוח פורסמו מספר הוראות רגולציה שנועדו להתאים את עבודתם של הגופים המוסדיים למצב הביטחוני בשל מלחמת "חרבות ברזל" והמצב המיוחד בעורף, בין היתר:

2.4.1.1.1 ביום 7 בפברואר 2024 פורסמה טיוטת תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (כיסויים ביטוחיים בקופות גמל) (הוראת שעה - חרבות ברזל), התשפ"ד-2024, הקובעת כהוראת שעה, הסדר שמטרתו מתן מענה למצב בו עובדים רבים הוצאו לחופשה ללא תשלום או הסתיימה העסקתם, ובעקבות זאת הופסקו ההפקדות לכיסויים הביטוחיים. בין היתר, מוצע כי חברה מנהלת תמשיך לנכות את עלות הכיסוי הביטוחי למשך 12 חודשים מהחודש בו נסתיימה תקופת ההפקדות, זאת אלא אם הורה העמית אחרת.

2.4.1.1.2 ביום 25 בינואר 2024 פורסם חוק ההתיישנות (תיקון מס' 8 - חרבות ברזל), התשפ"ד-2024, הקובע כהוראת שעה הסדרים שמטרתם לתת מענה לקושי האזרחי בטיפול בתביעות, נוכח מצב החירום. התיקון קובע כי תקופות התיישנות של עילות תביעה "יושעו" למשך חצי שנה, החל מיום 7 באוקטובר 2023 ועד 6 באפריל 2024 (בסעיף זה: "התקופה הקובעת"), ותקופה זו לא תבוא במניין הזמן לחישוב תקופת התיישנות. לגבי תביעות במקרקעין, נקבע כי ההסדר כאמור יחול רק אם התביעה היתה אמורה להתיישן במהלך התקופה הקובעת, וזאת בשל

תקופות ההתיישנות הארוכות יחסית בתביעות אלה. לגבי תביעות שכבר התיישנו במהלך התקופה הקובעת, נקבע הסדר "החייאה" אוטומטית, לפי התקופה הקובעת לא תיספר כחלק מתקופת ההתיישנות, אלא אם בית המשפט קבע כי ההסדר לא יחול מטעמים מיוחדים שיירשמו.

2.4.2 תחום ביטוח חיים וחיסכון ארוך טווח

2.4.2.1 חוזר

ביום 17 באפריל 2024 פורסם תיקון לרשימת מסלולי השקעה, במסגרתו תוקנו מסלולי ההשקעה שגוף מוסדי רשאי לנהל ולהוסיף מסלולי השקעה אג"ח עם חשיפה מוגבלת למניות בתקרה של עד 25% מנכסי המסלול. כן בוטל מסלול מתמחה גמיש ונוסף מסלול השקעה למקבלי קצבה קיימים. בנוסף, עודכנו התקנונים במסלול אשראי ואג"ח, כך שבין השאר, נוספה הבהרה כי השקעה בקרנות השקעה המתמחות בחוב תתאפשר רק בקרנות שבהתאם למדיניות ההשקעה שלהן שיעור החשיפה לחוב לא יפחת מ-75%. עוד עדכנה הרשימה את התקנונים של מסלולים עוקבי מדדים, כך שנקבע, בין היתר, כי נכסי מסלול יעקבו, לכל הפחות, אחר שלושה מדדים שאינם דומים, כאשר שיעור המעקב אחר כל אחד מהמדדים לא יפחת מ-10% ולא יעלה על 50% מנכסי המסלול, וזאת בכדי ליצור חשיפה מגוונת למדדי ההשקעה.

2.4.3 תחום ביטוח כללי

2.4.3.1 חוזרים

ביום 15 במאי 2024 פורסם חוזר שעניינו הוראות בענף רכב רכוש, המתקן את הוראות החוזר המאוחד בנושא וקובע הסדרים חדשים בנוגע לאופן עבודת חברת הביטוח מול שמאים, סוכנים ומוסכים, שעיקריהם להלן: הגדלה הדרגתית של מספר המוסכים איתם מתקשרת חברת הביטוח, כך שמוסכים שיעמדו בקריטריונים יוכלו להיכלל ברשימת המוסכים המוסכמים; קביעת מנגנון אקראי לבחירת שמאי; איסור על סירוב לעבוד עם מוסך בעל מאפיינים דומים למוסך אחר עמו קיימת התקשרות בהסכם או הפלייה על בסיס שיקולים כגון היקף פעילות וגודל פיזי; קביעת הוראות בנוגע להתקשרות עם מוסכים מוסכמים, זכויות המבוטח בבחירת מוסך והשפעה אסורה על מוסכים ושמאים; הוספת חובה לשיווק פוליסה המאפשרת למבוטח לבחור בכל מוסך ללא הבדל בהשתתפות העצמית; הוספת חובת גילוי למבוטח טרם כריתת חוזה הביטוח אודות המשמעויות הנגזרות מתיקון הרכב באמצעות מוסך מוסכם או מוסך אחר. באותו מועד פורסם חוזר נוסף שעניינו הגשת תכניות ביטוח בענף רכב רכוש, במסגרתו נקבעו, הוראות בנוגע להקטנת נזק במצבים בהם המבוטח תיקן את רכבו במוסך שלא בהסדר, לפיהן, בין היתר, חברת הביטוח תקבע ותאשר מול רשות שוק ההון כללים להפחתת תגמולי ביטוח במקרה של הקטנת הנזק, אשר יעודכנו בנוסח הגילוי למבוטח בתכנית הביטוח, וכן תקבע בתכנית הביטוח כי היא תנכה מתגמולי הביטוח השתתפות עצמית כאילו המבוטח תיקן את רכבו במוסך הסדר, אם המבוטח: הודיע לחברת הביטוח על מקרה הביטוח טרם תיקון הרכב; נקט באמצעים סבירים שהורתה לו חברת הביטוח; המוסך הסכים לקבל את תנאי ההסדר של חברת הביטוח טרם תיקון הרכב. כמו כן, נקבע כי חברת ביטוח לא תכלול בתוכנית הביטוח פיצוי בגין אבדן גמור להלכה למעט בסוגי מקרים שהוגשו על ידי החברה לרשות שוק ההון במסגרת בקשה להנהגת תכנית הביטוח והרשות לא התנגדה להם.

2.5 תמצית נתונים מהדוחות הכספיים המאוחדים של הראל ביטוח

נכסים מנוהלים בקבוצה:

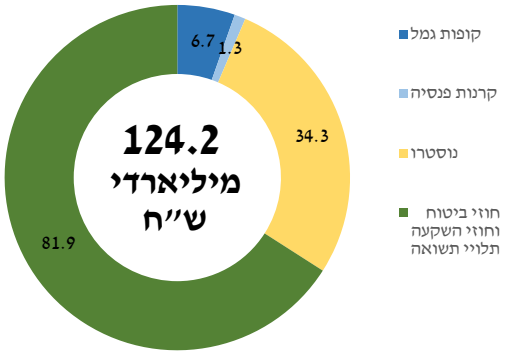

נתוני פרמיות שהורווחו ברוטו, דמי גמולים ותקבולים בגין חוזי השקעה:

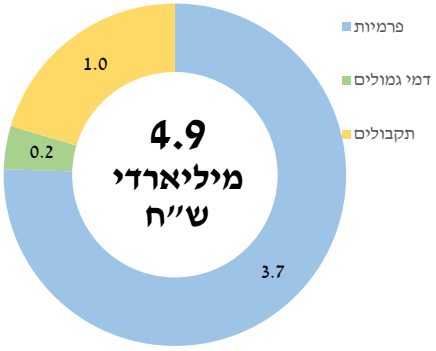

סך הנכסים המנוהלים בקופות הגמל וקרנות הפנסיה אינם נכללים בדוחות הכספיים המאוחדים של החברה

תקבולים בגין חוזי השקעה לא נכללים בסעיף הפרמיות, אלא נזקפים ישירות להתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה. בתקופת הדוח הסתכמו התקבולים בגין חוזי השקעה שנזקפו ישירות לעתודות חוזי השקעה בכ-1,047 מיליוני ש"ח, לעומת כ-656 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

2.5.1 רווח (הפסד) כולל לפי מגזרים (מיליוני ש"ח):

	הערות	לתקופה שהסתיימה ביום 31 במרץ			לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר
		2024	2023	שינוי ב- %	2023
מגזר ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח					
ביטוח חיים	א	12	(44)	-	105
פנסיה	ב	1	1	-	4
גמל	ב	1	-	-	1
סך הכל מגזר ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח		**14**	**(43)**	**-**	**110**
מגזר ביטוח כללי	**ג**				
רכב חובה		(26)	*27	-	(50)
רכב רכוש		35	*(31)	-	(8)
ענפי רכוש ואחרים		38	27	41	150
ענפי חבויות אחרים		73	*118	(38)	138
סך הכל מגזר ביטוח כללי		**120**	**141**	(15)	**230**
מגזר ביטוח בריאות	ד	120	*(63)	-	109
מגזר אשראי	ה	17	*17	-	56
לא מיוחס למגזרי פעילות		(32)	*(73)	(56)	(164)
סך הכל לפני מס		**239**	**(21)**	**-**	**341**
מיסים על הכנסה (הטבת מס)		91	(9)	-	96
סך הכל רווח (הפסד) כולל לאחר מס		**148**	**(12)**	**-**	**245**
מיוחס ל:					
בעלים של החברה		**148**	(12)	-	244
זכויות שאינן מקנות שליטה		**-** **	**- **	-	1
סך הכל רווח (הפסד) כולל לאחר מס		**148**	**(12)**	**-**	**245**
תשואה להון עצמי במונחים שנתיים		14%	(1%)		6%

* הוצג מחדש כתוצאה מהצגה לראשונה של מגזר אשראי, ראו גם סעיף 1.1 לעיל

** קטן מ-1 מיליוני ש"ח

תוצאות פעילות הקבוצה מושפעות במידה ניכרת משינויים בשוקי ההון, המשפיעים על הנכסים הפיננסיים של הקבוצה וכנגזרת גם על המרווח הפיננסי ועל דמי הניהול הנגבים בניהול נכסי העמיתים של פוליסות משתתפות ברווחים. בנוסף, תוצאות הקבוצה מושפעות בין היתר, גם משינויי ריבית, משינויים ורפורמות רגולטוריות, ומעדכונים ומחקרים אקטוארים.

התוצאות בתקופת הדוח, הושפעו משיפור בתשואת נוסטרו ריאלית בשוק ההון (תשואה חיובית בתקופת הדוח) וזאת בהשוואה לתשואת נוסטרו ריאלית שלילית בתקופה המקבילה אשתקד.

כמו כן, התוצאות בתקופת הדוח הושפעו מעלייה של עקום הריבית המשמש בחישוב ההתחייבויות הביטוחיות (עלייה של עקום הריבית חסרת הסיכון וירידה של פרמיית אי הנזילות), ומשינויים בפער בין השווי ההוגן של הנכסים הלא סחירים לערכם בספרים.

התוצאות בתקופה המקבילה אשתקד הושפעו מעלייה של עקום הריבית המשמש בחישוב ההתחייבויות הביטוחיות (עלייה של עקום הריבית חסרת הסיכון ועלייה של פרמיית אי הנזילות), ומשינויים בפער בין השווי ההוגן של הנכסים הלא סחירים לערכם בספרים.

ליתר פרוט בקשר עם השפעות מיוחדות על הרווח הכולל ראו סעיף 2.5.2.

א. ביטוח חיים - התוצאות בתקופת הדוח ובתקופה המקבילה אשתקד, הושפעו בעיקר מתשואות שוק ההון כפי שתואר לעיל, ומאי גביית דמי ניהול משתנים בהתאם למנגנון גביית דמי הניהול הקבוע בהסדר התחיקתי, כמפורט להלן.

ההכנסות מדמי ניהול הסתכמו בתקופת הדוח בכ-129 מיליוני ש"ח, לעומת סך של כ-124 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

בתקופת הדוח, נרשמה תשואה ריאלית חיובית בפוליסות משתתפות ברווחים שנמכרו בין השנים 1991-2003. עם זאת, בשל תשואה ריאלית שלילית מצטברת על פוליסות כאמור, הראל ביטוח לא רשמה דמי ניהול משתנים בתקופת הדוח אלא דמי ניהול קבועים בלבד. בהתאם למנגנון גביית דמי הניהול הקבוע בהסדר התחיקתי, חברת ביטוח לא תגבה דמי ניהול משתנים בגין פוליסות משתתפות ברווחים שנמכרו בין השנים 1991-2003 עד להשגת רווחי השקעה בגין הנכסים העומדים כנגד התחייבויות תלויות תשואה, שיכסו את הפסדי ההשקעה שנצברו. נכון ליום 31 במרץ 2024, אומדן דמי הניהול שלא יגבו בשל התשואה הריאלית השלילית המצטברת עד להשגת תשואה חיובית מצטברת, הסתכם בסך של כ-141 מיליוני ש"ח. יצוין כי, סמוך למועד פרסום הדוחות הכספיים, אומדן דמי הניהול שלא יגבו כאמור הסתכם בסך של כ-193 מיליוני ש"ח.

כמו כן, התוצאות בתקופת הדוח הושפעו מגידול בכמות התביעות בעקבות מלחמת חרבות ברזל. השפעת המלחמה בתקופת הדוח הסתכמה בסך של כ-30 מיליוני ש"ח (פרט וקבוצתי) - לפירוט נוסף ראו סעיף 2.1.1.

בנוסף, בתקופת הדוח חל שיפור חיתומי בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד שנובע בעיקרו מגידול ברווח ממוצרי סיכונים בשל המשך הגידול בפעילות.

ב. פנסיה וגמל - התוצאות הושפעו מתשואות שוק ההון כפי שתואר לעיל.

ג. ביטוח כללי

1. ענף רכב חובה וענפי חבויות - התוצאות הושפעו מתשואות שוק ההון כפי שתואר לעיל.

התוצאות בתקופת הדוח הושפעו מעלייה של עקום הריבית המשמש בחישוב ההתחייבויות הביטוחיות (עלייה של עקום הריבית חסרת הסיכון וירידה של פרמיית אי הנזילות), ומשינויים בפער בין השווי ההוגן של הנכסים הלא סחירים לערכם בספרים, אשר הביאו לקיטון בהתחייבויות הביטוחיות.

התוצאות בתקופה המקבילה אשתקד הושפעו מעלייה של עקום הריבית המשמש בחישוב ההתחייבויות הביטוחיות (עלייה של עקום הריבית חסרת הסיכון ועלייה של פרמיית אי הנזילות), ומשינויים בפער בין השווי ההוגן של הנכסים הלא סחירים לערכם בספרים, אשר הביאו לקיטון בהתחייבויות הביטוחיות. לפירוט נוסף ראו סעיף 2.5.2 (ב).

ענף רכב חובה - בתקופת הדוח חלה הרעה חיתומית בהשוואה לתקופה מקבילה אשתקד, כתוצאה מהתפתחות שלילית בגין שנים קודמות אשר קוזזה בחלקה מהמשך מגמה של ירידה בעלות התביעה הממוצעת.

2. ענף רכב רכוש, ענפי רכוש ואחרים - התוצאות הושפעו מתשואות שוק ההון כפי שתואר לעיל.

ענף רכב רכוש - בתקופת הדוח חל שיפור חיתומי בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד, בעיקר כתוצאה מעלייה בפרמיה הממוצעת וקיטון בעלות התביעה הממוצעת.

ענפי רכוש ואחרים - בתקופת הדוח חל שיפור חיתומי בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד בעיקר בענף אובדן רכוש כתוצאה מגידול בפעילות.

ד. מגזר בריאות - התוצאות הושפעו מתשואות שוק ההון כפי שתואר לעיל.

1. ענף סיעוד פרט וקבוצתי - התוצאות בתקופת הדוח בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד, הושפעו מקיטון בהתחייבויות הביטוחיות (קיטון בעתודת IBNR) לאור התקצרות משך הזמן ממועד קרות האירוע הביטוחי ועד למועד הגשת התביעה. בנוסף, התוצאות בענף סיעוד קבוצתי משקפות את סיום ההסכם עם חברי קופת חולים "כללית" במתווה הישן ויישומו במתווה החדש לפיו קרן העתודה נושאת במלוא הסיכון הביטוחי. לאור האמור, התוצאות בתקופת הדוח משקפות את ההכנסות התפעוליות נטו של החברה בגין המתווה החדש. לפירוט נוסף בדבר היתר הממונה למתווה מוסכם בגין הפוליסה כאמור לתקופה של 12 חודשים (החל מיום 1 בינואר 2024 ועד ליום 31 בדצמבר 2024) ראו סעיף 2.7.6.

2. ענף בריאות - בתקופת הדוח חל שיפור חיתומי בכיסויי השתלות, אמבולטורי, ותאונות אישיות כתוצאה מקיטון בכמות התביעות וסכומי התביעות ששולמו. כמו כן, השפעת המלחמה בתקופת הדוח הסתכמה בסך של כ-4 מיליוני ש"ח - לפירוט נוסף ראו סעיף 2.1.1.

התוצאות בתקופה המקבילה אשתקד הושפעו מהרעה חיתומית בפוליסות קבוצתיות כתוצאה מעלייה בכמות התביעות בכיסויי אמבולטורי. הרעה חיתומית זו קוזזה בחלקה כתוצאה משיפור חיתומי בכיסוי תרופות עקב כניסת תרופות לסל הבריאות.

ה. מגזר אשראי - התוצאות בתקופת הדוח הושפעו בין היתר מהמשך גידול בפעילות.

2.5.2 השפעות מיוחדות על הרווח (ההפסד) הכולל בתקופת הדוח (מיליוני ש"ח):

החברה מתייחסת להשפעות מיוחדות כרווח או הפסד שאינו במהלך העסקים הרגיל של החברה, לרבות שינויים אקטואריים כתוצאה ממחקרים ושינויים במודלים האקטואריים, השפעות חריגות כתוצאה מהפחתת עודפי עלות שנוצרו במהלך צירופי עסקים והוצאות חריגות כתוצאה מיישום תוכנית אסטרטגית רב שנתית "הראל 2030" שמתמקדת בשלושה נדבכים מרכזיים בפעילות הקבוצה: דיוק ביצוע ליבת העסק בתחום הביטוח; חיזוק ושיפור מנועי ההפצה בתחום הביטוח; וגיוון מקורות הרווח של הקבוצה ("השפעות מיוחדות").

		לתקופה שהסתיימה ביום 31 במרץ			לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר
	הערות	2024	2023	שינוי	2023
הרווח (ההפסד) הכולל לתקופה כפי שפורסם בדוח הכספי, לפני מס		239	(21)	260	341
מגזר ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח					
עדכון שיעור הריבית המשמש בחישוב העתודות לגמלה ואובדן כושר עבודה		-	-	-	176
עדכון הנחות בעקבות מחקרים - מחלות קשות		-	-	-	90
מגזר ביטוח בריאות					
עדכון שיעור הריבית המשמש בחישוב עתודת תביעות בתשלום - סיעוד פרט וקבוצתי		-	-	-	42
עדכון הנחות בעקבות מחקרים - סיעוד		-	-	-	(50)
עדכון הנחות בעקבות מחקרים - בריאות פרט		-	-	-	(24)
עדכון שיעור המע"מ בחישוב העתודות	א	(9)	-	(9)	-
מגזר ביטוח כללי					
השפעות ריבית	ב	19	186	(167)	83
הוצאות חריגות כתוצאה מהפחתת עודפי עלות שנוצרו ברכישות של פעילויות ו/או חברות ומיישום תכנית אסטרטגית רב שנתית "הראל 2030"		(21)	(43)	22	(72)
סה"כ השפעות, לפני מס		(11)	143	(154)	245
סה"כ רווח (הפסד) כולל לפני מס, בנטרול ההשפעות המיוחדות		250	(164)	414	96

א. התוצאות בתקופת הדוח הושפעו מצו מס ערך מוסף (שיעור המס על מלכ"רים ומוסדות כספיים) (תיקון), התשפ"ד-2024 ("הצו") שאושר על ידי הכנסת בחודש מרץ 2024, ופורסם ברשומות ביום 14 באפריל 2024. הצו קובע כי החל מיום 1 בינואר 2025, השיעור של מס השכר ומס הרווח שישולם על פעילות בישראל של מוסד כספי יהיה 18% מהשכר ששילם והרווח שהפיק וזאת במקום השיעור של 17% שקיים כיום. השפעת האמור הביאה לגידול בהתחייבויות הביטוחיות בסך של כ-9 מיליוני ש"ח לפני מס.

ב. מגזר ביטוח כללי, ענף רכב חובה וענפי חבויות - התוצאות בתקופת הדוח ובתקופה המקבילה אשתקד הושפעו מעלייה של עקום הריבית חסרת הסיכון המשמש בחישוב ההתחייבויות הביטוחיות ומשינויים בפער בין השווי ההוגן של הנכסים הלא סחירים לערכם בספרים, אשר הביאו לקיטון בהתחייבויות הביטוחיות.

להלן פירוט בפילוח לפי ענפים:

	לתקופה שהסתיימה ביום 31 במרץ		לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר
	2024	2023	2023
שינויים של עקום הריבית ושל הפער בין השווי ההוגן של הנכסים הלא סחירים לערכם בספרים לרבות עדכונים אקטואריים:			
רכב חובה	(1)	58	13
רכב רכוש	-	10	(1)
חבויות	20	118	71
סה"כ השפעות על הרווח (הפסד), לפני מס	**19**	**186**	**83**

2.6 יישום התוכנית האסטרטגית

2.6.1 בהמשך למתואר בסעיף 2.7 בפרק "דוח הדירקטוריון" לדוח התקופתי של החברה ליום 31 בדצמבר 2023, ביום 2 באפריל 2024 הציגה החברה את עיקרי התוכנית האסטרטגית "**הראל 2030**" ואת היעדים של הקבוצה לשנת 2026. אסטרטגיית "הראל 2030" מתמקדת בשלושה נדבכים מרכזיים בפעילות הקבוצה: (1) דיוק ביצועי מרכיבי ליבת תחומי הפעילות; (2) זיקה ללקוח - חיזוק ושיפור מנועי ההפצה בתחומי הפעילות; ו-(3) גיוון מקורות הרווח של הקבוצה.

מדידת ההתקדמות ביישום התוכנית האסטרטגית מבוססת על מספר עקרונות כמפורט להלן: (א) הנחת תשואת נוסטרו ריאלית של 3%; ו-(ב) לא נכללו השפעות מיוחדות שאינן במהלך העסקים הרגיל של החברה, לרבות השפעות ריבית, שינויים אקטואריים כתוצאה ממחקרים ושינויים במודלים האקטואריים, השפעות חריגות כתוצאה מהפחתת עודפי עלות שנוצרו במהלך צירופי עסקים, והוצאות חריגות כתוצאה מיישום התוכנית האסטרטגית ("השפעות מיוחדות").

בתרשימים להלן מוצגים יעדי התוכנית האסטרטגית ונתוני הרווח (ההפסד) הכולל (במיליוני ש"ח) והתשואה על ההון של החברה כפי שדווחו בדוחות הכספיים וכן נתוני הרווח הכולל (במיליוני ש"ח) והתשואה על ההון כפי שחושבו בהתאם לעקרונות התוכנית האסטרטגית ("רווח מתואם" ו"תשואה על ההון מתואמת", בהתאמה):

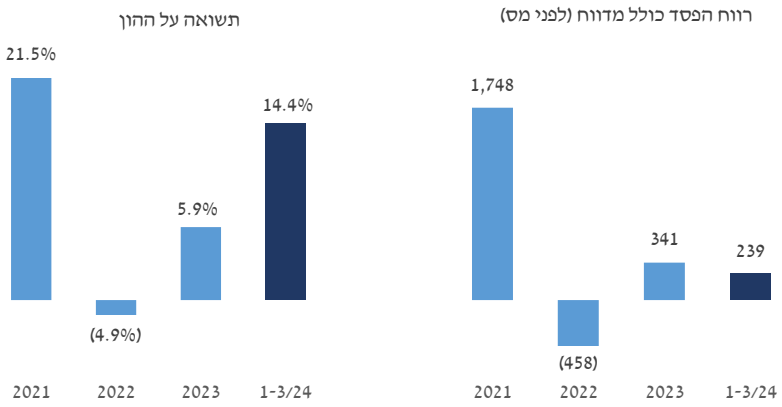

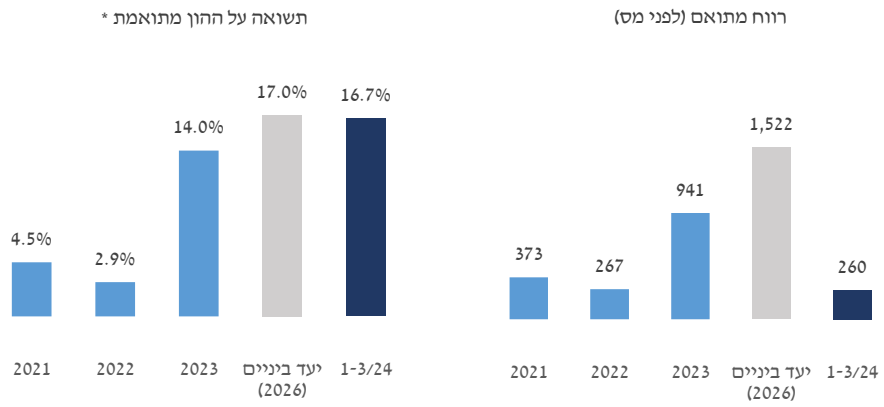

*תשואה על ההון מתואמת מחושבת על בסיס הרווח המתואם לתקופה (מבוסס על הנחת תשואת נוסטרו ריאלית של 3% ואיננו כולל השפעות מיוחדות), ומחולק בממוצע ההון המתואם לתקופה

2.6.2 **על מנת שניתן יהיה למדוד את ההתקדמות ביישום התוכנית האסטרטגית, נתוני הרווח המתואם המוצגים בפרק זה הינם בהתאם לעקרונות התוכנית האסטרטגית** כמפורט להלן:

- <u>רווח מעסקי ביטוח</u>:

כולל את רווחיות המגזרים חיים, בריאות וביטוח כללי ומוצג בהתאם לעקרונות שפורטו לעיל, דהיינו הנחת תשואה ריאלית של 3% וללא השפעות מיוחדות ("רווח חיתומי").

הרווח במגזר ביטוח חיים כולל מרווח פיננסי בפוליסות מבטיחות תשואה הכולל הנחת תשואה ריאלית של 3% על החלק החופשי בתיק, והכנסות מדמי ניהול משתנים בתיק המשתתף ברווחים בשנים 1992-2003 על בסיס הנחת התשואה ריאלית כאמור. כמו כן, הרווח כולל דמי ניהול קבועים כפי שנרשמו בתקופה המדווחת. הרווח במגזר ביטוח חיים לא כולל את תוצאות פעילות חוזי השקעה אשר מוצגת במסגרת פעילות ניהול נכסים.

- <u>מקורות רווח נוספים</u>:
  - <u>ניהול נכסים</u> - הרווח הינו בהתאם לתוצאות המדווחות בפועל של פעילויות הגמל והפנסיה וחוזי השקעה, ללא השפעות מיוחדות (הוצאות חריגות שאינן במהלך העסקים הרגיל והפחתת עודפי עלות שנוצרו במהלך צירופי עסקים);
  - <u>אשראי</u> - הרווח הינו בהתאם לתוצאות המדווחות בפועל של הפעילויות שנכללות תחת מגזר האשראי (לפירוט נוסף ראו סעיף 1.1);
  - <u>הון ואחר</u> - הרווח כולל הכנסות מהשקעות של פעילות ההון על בסיס הנחת תשואה ריאלית של 3%, וכן את תוצאות פעילות סוכנויות הביטוח של הקבוצה, כפי שנרשמו בפועל בתקופה המדווחת. הרווח כאמור אינו כולל השפעות מיוחדות (הפחתת עודפי עלות שנוצרו במהלך צירופי עסקים, והוצאות חריגות כתוצאה מיישום התוכנית האסטרטגית);
- <u>הערות כלליות</u>:
  - <u>הכנסות מהשקעות</u> - הפער בין הנחת תשואה ריאלית כפי שתואר לעיל לבין התשואה שהושגה בפועל. כמו כן, ההכנסות מהשקעות כוללות התאמה של דמי הניהול המשתנים כפי שחושבו על בסיס הנחת התשואה כאמור, אל מול דמי הניהול המשתנים שנגבו בפועל בתקופת הדוח (בתקופת הדוח ובשנים 2023 ו-2022 לא נגבו דמי ניהול משתנים. בשנת 2021 נגבו דמי ניהול משתנים מעבר לדמי הניהול המשתנים המחושבים בהנחת תשואה ריאלית כאמור);
  - <u>ריבית</u> - לפירוט בקשר עם השפעות הריבית ראו סעיף 2.5.2;
  - <u>השפעות מיוחדות (למעט השפעות ריבית)</u> - לפירוט בקשר עם השפעות מיוחדות ראו סעיף 2.5.2.
  - הנתונים המוצגים להלן הינם לפני מס.

2.6.3 להלן פירוט מקורות הרווח המתואם של החברה בתקופת הדוח ובתקופה המקבילה אשתקד והתאמה בינו לבין הרווח (ההפסד) הכולל המדווח של החברה:

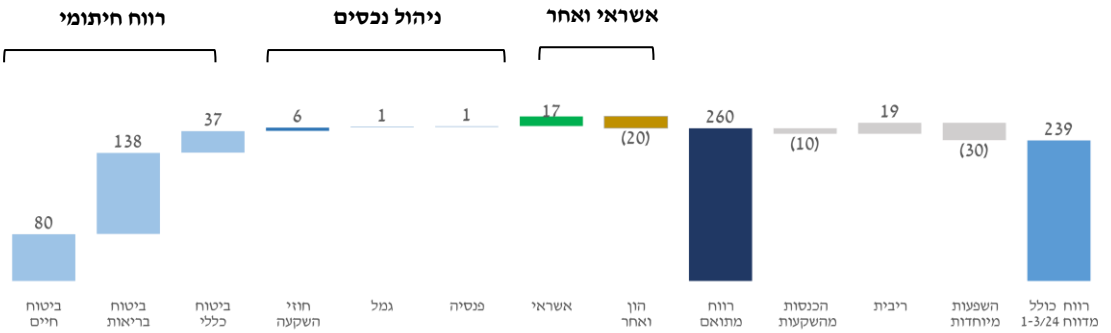

	ביטוח חיים	ביטוח בריאות	ביטוח כללי	חוזי השקעה	גמל	פנסיה	אשראי	הון ואחר	רווח מתואם	הכנסות מהשקעות	ריבית	השפעות מיוחדות	רווח כולל מדווח 1-3/24
1-3/24	80	138	37	6	1	1	17	(20)	260	(10)	19	(30)	239
1-3/23	76	3	(3)	5	0	1	17	67	166	(330)	186	(43)	(21)
שינוי	4	135	40	1	1	0	0	(87)	94	320	(167)	13	260

2.6.4 להלן ניתוח השינוי ברווח (הפסד) הכולל המדווח של החברה בתקופת הדוח לעומת תקופה מקבילה אשתקד:

	1-3/24	1-3/23	הפרש
ביטוח חיים	80	76	4
ביטוח בריאות	138	3	135
ביטוח כללי	37	(3)	40
רווח חיתומי	**255**	**76**	**179**

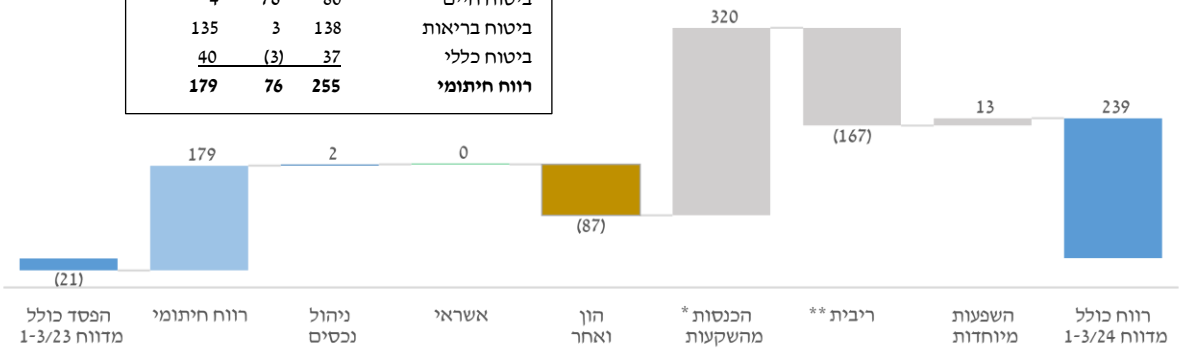

(*) בתקופת הדוח נרשמו תשואות נוסטרו ריאליות חיוביות בשוק ההון וזאת בהשוואה לתשואות נוסטרו ריאליות שליליות בתקופה המקבילה אשתקד

(**) השפעות הריבית בתקופת הדוח היו נמוכות בהשוואה להשפעות הריבית שהיו בתקופה המקבילה אשתקד

2.6.5 להלן ניתוח השינוי ברווח (הפסד) הכולל המדווח של החברה בתקופת הדוח לעומת תקופה מקבילה אשתקד, לפי מגזרים:

2.6.5.1 <u>ביטוח חיים</u>:

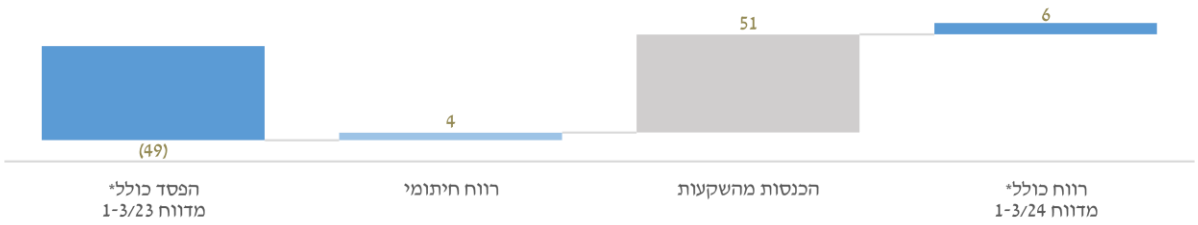

1-3/24	80	(74)	6
1-3/23	76	(125)	(49)
שינוי	4	51	55

(*) לא כולל את רווחיות פעילות חוזי השקעה

להלן הרכב הרווח החיתומי בביטוח חיים בחלוקה לענפים:

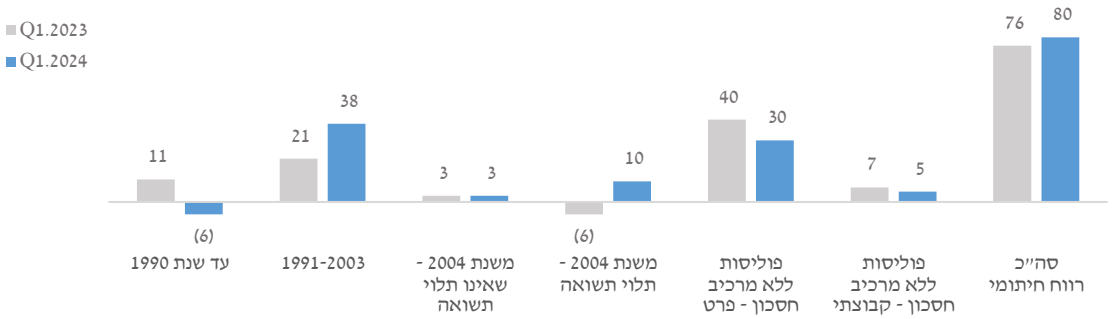

התוצאות בתקופת הדוח הושפעו מגידול בכמות התביעות בעקבות מלחמת חרבות ברזל. השפעת המלחמה בתקופת הדוח הסתכמה בסך של כ-30 מיליוני ש"ח (פרט וקבוצתי) - לפירוט נוסף ראו סעיף 2.1.1.

בנוסף, בתקופת הדוח חל שיפור חיתומי בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד שנובע בעיקרו מגידול ברווח ממוצרי סיכונים בשל המשך הגידול בפעילות.

2.6.5.2 <u>ביטוח בריאות</u>:

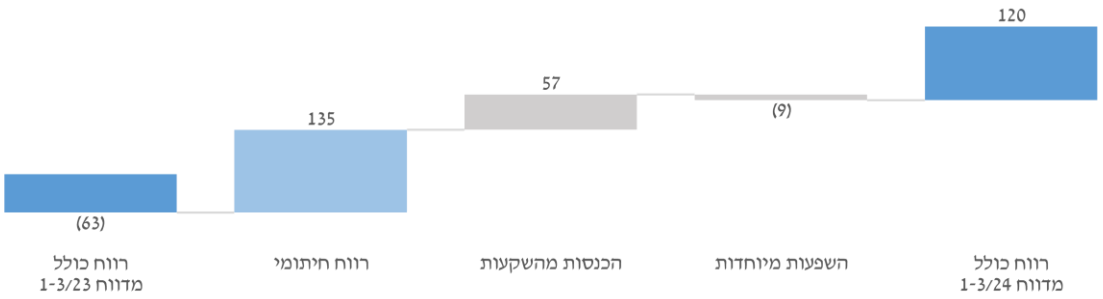

1-3/24	138	(9)	(9)	120
1-3/23	3	(66)	0	(63)
שינוי	135	57	(9)	183

להלן הרכב הרווח החיתומי בביטוח בריאות בחלוקה לענפים:

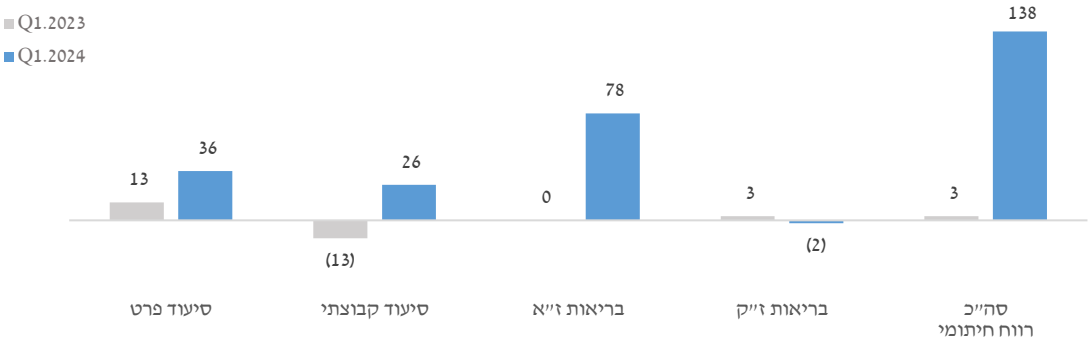

סיעוד פרט וקבוצתי - התוצאות בתקופת הדוח בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד, הושפעו מקיטון בהתחייבויות הביטוחיות (קיטון בעתודת IBNR) לאור התקצרות משך הזמן ממועד קרות האירוע הביטוחי ועד למועד הגשת התביעה.

בנוסף, התוצאות בענף סיעוד קבוצתי משקפות את סיום ההסכם עם חברי קופת חולים "כללית" במתווה הישן ויישומו במתווה החדש לפיו קרן העתודה נושאת במלוא הסיכון הביטוחי. לאור האמור, התוצאות בתקופת הדוח משקפות את ההכנסות התפעוליות נטו של החברה בגין המתווה החדש. לפירוט נוסף בדבר היתר הממונה למתווה מוסכם בגין הפוליסה כאמור לתקופה של 12 חודשים (החל מיום 1 בינואר 2024 ועד ליום 31 בדצמבר 2024) ראו סעיף 2.7.6.

בריאות ז"א - בתקופת הדוח חל שיפור חיתומי בכיסויי השתלות, אמבולטורי, ותאונות אישיות כתוצאה מקיטון בכמות התביעות וסכומי התביעות ששולמו. התוצאות בתקופת הדוח הושפעו מעלייה בכמות התביעות בכיסוי תאונות בעקבות מלחמת "חרבות ברזל". השפעת המלחמה בתקופת הדוח הסתכמה בסך של כ-4 מיליוני ש"ח לפירוט נוסף ראו סעיף 2.1.1.

התוצאות בתקופה המקבילה אשתקד הושפעו מהרעה חיתומית בפוליסות קבוצתיות כתוצאה מעלייה בכמות התביעות בכיסויי אמבולטורי. הרעה חיתומית זו קוזזה בחלקה כתוצאה משיפור חיתומי בכיסוי תרופות עקב כניסת תרופות לסל הבריאות.

2.6.5.3 <u>ביטוח כללי</u>:

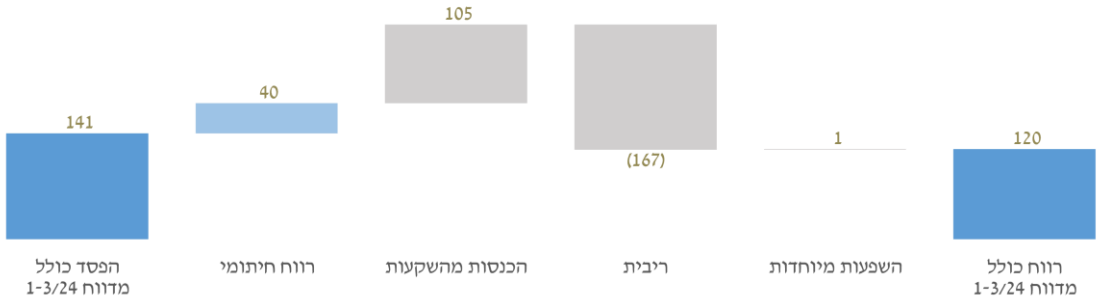

1-3/24	37	67	19	(3)	120
1-3/23	(3)	(38)	186	(4)	141
שינוי	40	105	(167)	1	(21)

להלן הרכב הרווח החיתומי בביטוח כללי בחלוקה לענפים:

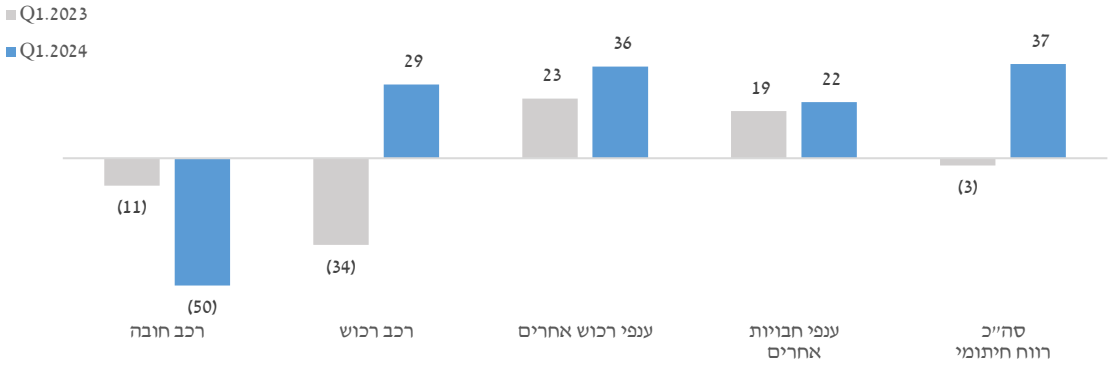

רכב חובה - בתקופת הדוח חלה הרעה חיתומית בהשוואה לתקופה מקבילה אשתקד, כתוצאה מהתפתחות שלילית בגין שנים קודמות אשר קוזזה בחלקה מהמשך מגמה של ירידה בעלות התביעה הממוצעת.

רכב רכוש - בתקופת הדוח חל שיפור חיתומי בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד, בעיקר כתוצאה מעלייה בפרמיה הממוצעת וקיטון בעלות התביעה הממוצעת.

ענפי רכוש ואחרים - בתקופת הדוח חל שיפור חיתומי בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד בעיקר בענף אובדן רכוש כתוצאה מגידול בפעילות.

2.7 פרטים עיקריים נוספים והשפעות עיקריות נוספות לפי מגזרים

2.7.1 נכסים מנוהלים עבור מבוטחים ועמיתים בקבוצה במגזר ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח (מיליארדי ש"ח):

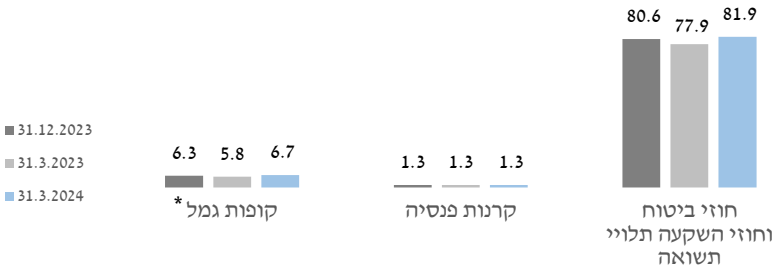

סך הנכסים המנוהלים בקופות הגמל ובקרנות הפנסיה, אינם נכללים בדוחות הכספיים המאוחדים של החברה

* קרנות השתלמות

2.7.2 נתוני דמי גמולים (מיליארדי ש"ח):

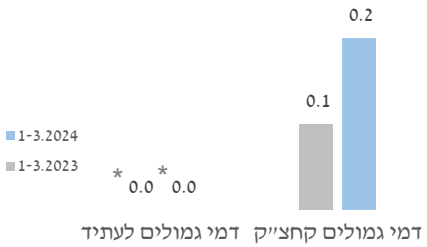

דמי הגמולים של קופות הגמל וקרנות הפנסיה אינם נכללים בדוחות המאוחדים של החברה

* נמוך מ- 0.1 מיליארדי ש"ח

2.7.3 ביטוח חיים:

שיעור הפדיונות מהעתודה הממוצעת בתקופת הדוח הסתכם בכ-7.2% לעומת כ-5.7% בתקופה המקבילה אשתקד וכ-5.6% בשנת 2023.

פוליסות תלויות תשואה:

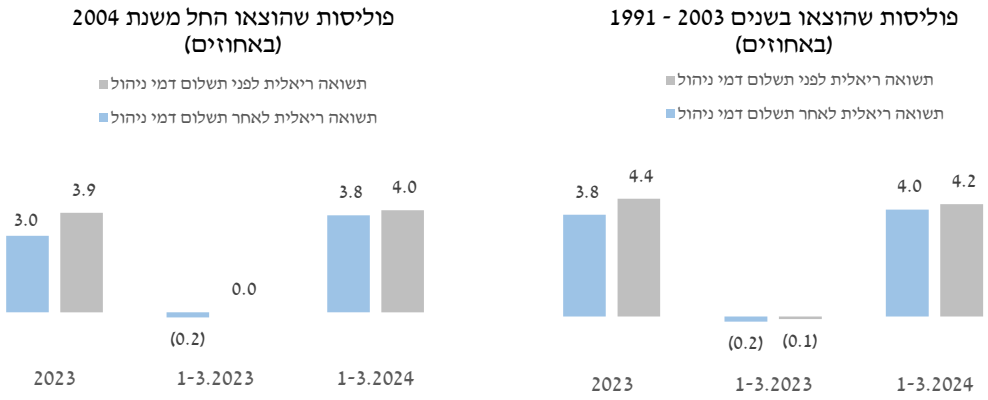

להלן פרטים בדבר אומדן סכום רווחי ההשקעה אשר נזקפו לזכות המבוטחים בביטוח חיים וחוזי השקעה משתתפים ברווחים ודמי ניהול המחושבים בהתאם להנחיות שקבע הממונה, וזאת על בסיס התשואה והיתרות הרבעוניות של עתודות הביטוח בדוחות העסקיים של החברה (מיליוני ש"ח):

	לתקופה שהסתיימה ביום 31 במרץ		לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר
	2024	2023	2023
רווחים לאחר דמי ניהול	3,032	1,017	4,818
סך דמי ניהול	129	124	502

ביום 30 במאי 2021 התקשרה הראל ביטוח בהסכם עם מעסיק גדול לפיו תשולם תוספת לקצבה של עובדי המעסיק הגדול, באמצעות פוליסות ביטוח מסוג פרט קצבה משתתפות ברווחים שיופקו על ידי הראל ביטוח. ההפקדות לפוליסות יבוצעו כהפקדות חד פעמיות ונועדו לשלם לפורש (ולאחר פטירתו לשאריו) תוספת לקצבה החודשית. בתקופת הדוח ובתקופה המקבילה אשתקד התקבלו בגין ההסכם האמור הפקדות בסך של כ-25 מיליוני ש"ח וכ-39 מיליוני ש"ח, בהתאמה.

במהלך תקופת ההסכם שתסתיים בשנת 2037 צפויות להתקבל הפקדות בסכום כולל של כ-3 מיליארדי ש"ח, כאשר נכון ליום 31 במרץ 2024, סך ההפקדות שהתקבלו במצטבר הסתכמו בכ-1.1 מיליארדי ש"ח (נכון ליום 31 במרץ 2023, סך ההפקדות שהתקבלו במצטבר הסתכמו בכ-612 מיליוני ש"ח).

2.7.4 קרנות פנסיה:

ההכנסות מדמי ניהול שנגבו מקרנות הפנסיה המנוהלות בקבוצה, הסתכמו בתקופת הדוח בסך של כ-2 מיליוני ש"ח בדומה לתקופה המקבילה אשתקד.

2.7.5 קופות גמל:

ההכנסות מדמי ניהול שנגבו מקופות הגמל המנוהלות בקבוצה, הסתכמו בתקופת הדוח בסך של כ-3 מיליוני ש"ח בדומה לתקופה המקבילה אשתקד.

2.7.6 ביטוח בריאות:

היתר הממונה למתווה המוסכם בעניין פוליסת הסיעוד הקבוצתית של חברי קופת חולים "כללית":

ביום 5 בנובמבר 2023 עתרה שירותי בריאות כללית ("כללית") לבג"ץ נגד שר האוצר, שר הבריאות, מנכ"ל משרד הבריאות, הממונה וכן כנגד הראל ביטוח ושתי קופות חולים נוספות בבקשה ליתן צווים על תנאי שמטרתן להורות לצדדים לגבש בדחיפות מתווה אשר יאפשר את המשך הביטוח הסיעודי הקבוצתי של מבוטחי הכללית אשר הסתיים בסוף שנת 2023, בהראל ביטוח. ביום 13 בדצמבר 2023 התקבל היתר הממונה להפעלת פוליסת הסיעוד הקבוצתית של חברי קופת חולים "כללית", על פי מתווה מוסכם אליו הגיעו הראל ביטוח ושירותי בריאות כללית ("ההיתר" ו"המתווה המוסכם").

על פי ההיתר האמור, פוליסת הסיעוד על פי המתווה המוסכם הינה לתקופה של 12 חודשים (החל מיום 1 בינואר 2024 ועד ליום 31 בדצמבר 2024).

לפרטים נוספים אודות המתווה המוסכם - ראו דיווח מיידי של החברה מיום 14 בדצמבר 2023 (אסמכתא: 2023-01-135924).

בנוסף לפוליסות הסיעוד הקבוצתית של לחברי קופת חולים "כללית", הראל ביטוח מבטחת בביטוח סיעודי מספר קולקטיבים נוספים.

אומדן סכום רווחי ההשקעה, אשר נזקפו לזכות המבוטחים בפוליסות ביטוח מסוג סיעוד משתתף ברווחים, הנו כדלקמן (מיליוני ש"ח):

	לתקופה שהסתיימה ביום 31 במרץ		לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר
	2024	2023	2023
רווחי ההשקעה שנזקפו למבוטחים	129	94	348

2.7.7 ביטוח כללי:

לפרטים אודות נתונים כספיים נוספים אודות מגזר ביטוח כללי, בפירוט לענפיו ראו באור 4ב' בדוחות הכספיים. לפרטים אודות שינוי מנגנון ההתחשבנות בין המוסד לביטוח לאומי לבין חברות הביטוח לגבי תאונות דרכים ראו באור 34 בדוחות הכספיים השנתיים של 2023.

להלן השינוי בכמות הפוליסות במונחי חשיפה:

	לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 31 במרץ		לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	
	2024	2023	2023	
רכב חובה	5%	(6%)	(6%)	כמות הפוליסות במונחי חשיפה - פעילות ביטוח כללי מאופיינת בפוליסות לתקופה של עד שנה. לאור אופיין של הפוליסות, הכמות מהווה מכפלה של מספר הפוליסות בתקופת הפוליסה במהלך השנה. משמע, אם בוצע חיתום לפוליסה לתקופה הקצרה משנה, היא מוכפלת בחלק היחסי של התקופה, כך שפוליסה לחצי שנה מהווה חצי יחידה.
רכב רכוש	5%	(5%)	(5%)	
ענפי רכוש ואחרים	6%	6%	4%	
ענפי חבויות אחרים	9%	2%	7%	

2.7.7.1 רכב חובה

לפירוט נוסף בנוגע לתוצאות רכב חובה ראו סעיפים 2.5.1 ו-2.5.2 לעיל.

מאחר שבעל רכב חייב לבטח את רכבו בהתאם לפקודת ביטוח רכב מנועי, בעלי רכב (בדרך כלל אופנועים) שנדחו על-ידי חברות הביטוח רשאים לרכוש ביטוח באמצעות ה"פול" (המאגר הישראלי לביטוח רכב) אשר פועל כחברת ביטוח לכל דבר. כל חברות הביטוח הפועלות בתחום ביטוח רכב חובה שותפות ב"פול", וכל אחת נושאת בהפסדי ה"פול", על-פי חלקה היחסי בשוק ביטוח רכב

חובה בשנה שחלפה. במכתב מאת מנכ"ל ה"פול" נקבע חלקה הזמני של הראל ביטוח בדמי הביטוח נטו לשנת 2024 בשיעור של 13.32% (מול 12.41% שמהווה את חלקה הסופי של החברה לשנת 2023).

2.7.7.2 רכב רכוש

לפירוט נוסף בנוגע לתוצאות ענף רכב רכוש ראו סעיף 2.5.1 ו- 2.5.2 לעיל.

שיעור ה- Loss Ratio ו-Combined Loss Ratio בביטוח רכב רכוש:

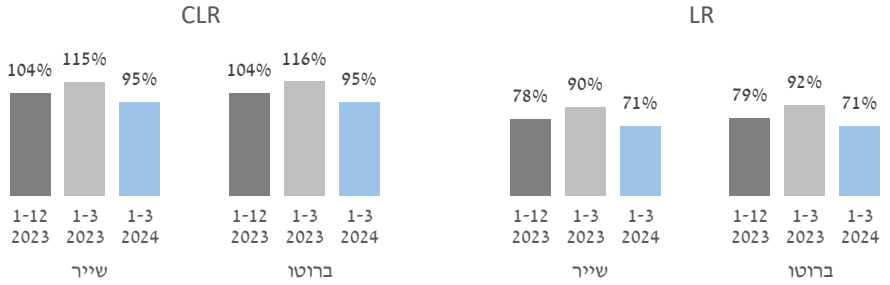

2.7.7.3 ענפי רכוש ואחרים

לפירוט נוסף בנוגע לתוצאות ענף רכוש ואחרים ראו סעיף 2.5.1 לעיל.

שיעור ה- Loss Ratio ו-Combined Loss Ratio בענפי רכוש ואחרים:

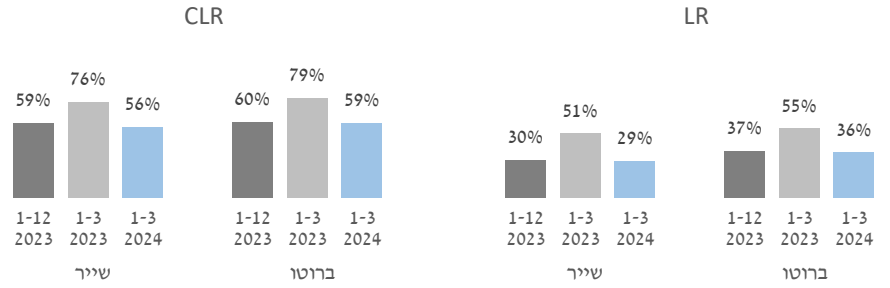

2.7.7.4 ענפי חבויות אחרים

לפירוט בנוגע לתוצאות ענפי חבויות אחרים ראו סעיפים 2.5.1 ו-2.5.2 לעיל.

2.7.8 מגזר אשראי

החל מהדוחות הכספיים לשנת 2023, מציגה החברה את תוצאות פעילויות האשראי במגזר נפרד - מגזר אשראי. מספרי השוואה הוצגו מחדש. ראו גם סעיף 1.1 לעיל וכן באור 4א' בדוחות הכספיים.

גודל תיק האשראי (מיליארדי ש"ח), היקף הכנסות (מיליוני ש"ח):

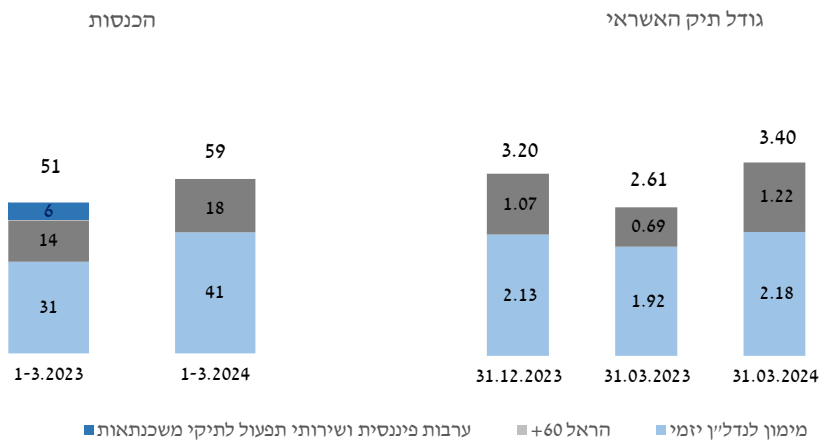

מרווח פיננסי והרווח לתקופה בתחום האשראי (מיליוני ש"ח):

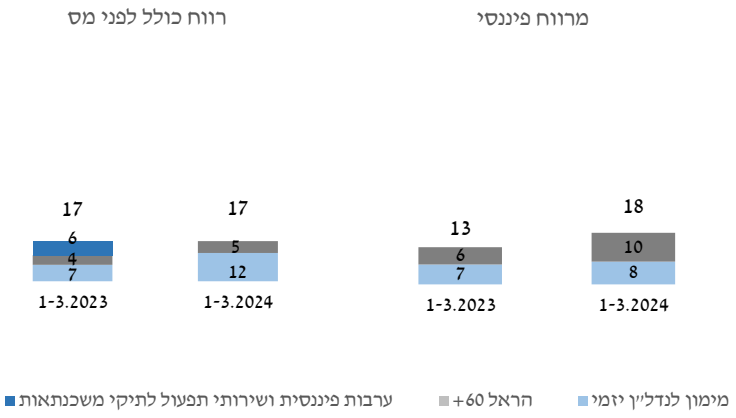

2.8 נזילות ומקורות מימון

2.8.1 תזרים מזומנים

סך תזרימי המזומנים נטו שנבעו מפעילות שוטפת הסתכם בתקופת הדוח לכ-238 מיליוני ש"ח. תזרימי המזומנים נטו ששימשו לפעילות השקעה הסתכמו בכ-104 מיליוני ש"ח. תזרימי המזומנים נטו ששימשו לפעילות מימון הסתכמו בכ-8 מיליוני ש"ח. השפעת התנודות בשער החליפין על יתרת המזומנים הסתכמה בסך חיובי של כ-55 מיליוני ש"ח. התוצאה של כל הפעילות הנ"ל מתבטאת בגידול ביתרות המזומנים בסך של כ-181 מיליוני ש"ח.

2.8.2 נזילות ומימון הפעילות

ככלל, החברה והחברות הבנות שלה מממנות את פעילותן השוטפת ממקורותיהן העצמאיים.

3 גילוי בנושא יחס כושר פירעון כלכלי

הוראות לעניין יישום משטר כושר פירעון כלכלי:

על הראל ביטוח חל משטר כושר פירעון כלכלי מבוסס Solvency II וזאת בהתאם להוראות יישום שפורסמו בחודש יוני 2017 ועודכנו בחודש אוקטובר 2020 ("הוראות משטר כושר פירעון כלכלי").

הוראות משטר כושר פירעון כלכלי כוללות הוראות מעבר המאפשרות פריסה עד שנת 2032 של הגידול בעתודות בגין מוצרי ביטוח ארוכי טווח אשר נמכרו בעבר. בהתאם להוראות המעבר, חברת ביטוח רשאית, לאחר שקיבלה אישור הממונה, לכלול בחישוב עתודות הביטוח בתקופת הפריסה ניכוי מעתודת הביטוח ("הניכוי"). הניכוי מחושב, בהתאם להנחיות במכתב עקרונות הניכוי והוא מופחת החל משיעור של 100% בחישוב עתודות הביטוח ליום 31 בדצמבר 2019 ועד לשיעור של 0% בחישוב עתודות הביטוח ליום 31 בדצמבר 2032. ביום 5 במאי 2024 התקבל אישור הממונה לחישוב מחדש של הניכוי, המבוצע לפחות אחת לשנתיים. חישוב מחדש של הניכוי בוצע נכון ליום 31 בדצמבר 2023, על רקע ההשפעה המהותית של עליית הריבית בשנת 2023 על גובה הניכוי. בנוסף, בוצעה הפחתה ליניארית מסכום הניכוי, בהתאמה לתקופת הפריסה. דירקטוריון החברה אישר ביום 29 במאי 2023 את סכום הניכוי שחושב מחדש, בהמשך להודעת הממונה, כי אין לו הערות לחישוב מחדש של הניכוי ליום 31 בדצמבר 2023. בנוסף, בתקופת המעבר קיימת מגבלת הכרה מקסימלית גבוהה יותר עבור הון רובד 2.

ביום 28 במאי 2024 פרסמה הראל ביטוח את דוח יחס כושר פירעון כלכלי בגין נתוני 31 בדצמבר 2023 באתר האינטרנט שלה (כתובת האתר: https://www.harel-group.co.il/about/harel-group/harel/investor-relations/Pages/repayment-ability.aspx).

עודף ההון של הראל ביטוח ליום 31 בדצמבר 2023, בהתאם להוראות המעבר הינו בסך של כ-6,413 מיליוני ש"ח וללא התחשבות בהוראות המעבר הינו בסך של כ-3,854 מיליוני ש"ח.

יצוין כי למודל במתכונתו הנוכחית, רגישות גבוהה לשינויים במשתני שוק ואחרים, כגון שינויים בריבית, שינויים ברווחי השקעות, עדכוני הנחות אקטואריות ושינויים הקשורים בפעילות הראל ביטוח וכן בדבר אי הוודאות הגלומה בהנחות ובתחזיות האקטואריות והפיננסיות בהן נעשה שימוש במסגרת הכנת הדוח.

חישובי ההון הכלכלי הקיים וההון הנדרש מבוססים על תחזיות והנחות הנשענות, בעיקרן על ניסיון העבר, אשר אינם משקפים בהכרח את התוצאות העתידיות.

קביעת האומדן המיטבי התבססה על תחזיות, הערכות ואומדנים לאירועים עתידיים שהתממשותם אינה ודאית ואינם בשליטתה של החברה, ויש לראות בהם כ - "מידע צופה עתיד" כהגדרתו בסעיף 32א לחוק ניירות ערך, התשכ"ח-1968. יתכן כי תחזיות, הערכות ואומדנים אלו, כולם או חלקם, לא יתממשו או שיתממשו באופן שונה מכפי שהונח בחישוב דוח כושר פירעון, ולפיכך התוצאות בפועל עשויות להיות שונות מכפי שנחזה.

יחס כושר פירעון כלכלי וסף הון:

להלן נתונים אודות יחס כושר פירעון וסף הון (MCR) ליום 31 בדצמבר 2023 בהתאם להוראות משטר כושר פירעון כלכלי. יחס כושר פירעון כלכלי מחושב בהתאם להוראות מעבר, במסגרתן נקבעה תקופת פריסה.

א. יחס כושר פירעון כלכלי

	ליום 31 בדצמבר 2023	ליום 31 בדצמבר 2022
	(מבוקר)	(מבוקר)
	מיליוני ש"ח	
הון עצמי לעניין הון נדרש לכושר פירעון	**15,841**	15,478
הון נדרש לכושר פירעון	**9,428**	9,149
עודף	**6,413**	6,329
יחס כושר פירעון כלכלי	**168%**	169%
השפעת פעולות הוניות מהותיות שהתרחשו בתקופה שבין תאריך החישוב לתאריך פרסום דוח יחס כושר פירעון:		
גיוס (פדיון) הון (*)	**(182)**	20
הון עצמי לעניין הון נדרש לכושר פירעון	**15,659**	15,498
עודף הון	**6,231**	6,349
יחס כושר פירעון כלכלי	**166%**	169%

(*) ביום 31 במאי 2024 צפוי פדיון מוקדם של אג"ח סדרה ז' בסך של כ-293 מיליוני ש"ח. פדיון זה מקטין את ההון המוכר ועודף ההון בכ-182 מיליוני ש"ח מאחר ונכון ליום 31 בדצמבר 2023 קיימת יתרת הון רובד 2 לא מנוצלת של כ-111 מיליוני ש"ח מעבר למגבלת ההכרה בהון רובד 2 (50% מדרישת ההון בתקופת המעבר)

מצב ההון של הראל ביטוח מושפע מההתפתחות העסקית השוטפת של הראל ביטוח, שינויים במשתני שוק, עדכון הנחות דמוגרפיות ותפעוליות, עדכוני מודל שוטפים, עדכון הנחיות רגולטוריות ופעולות הוניות. למידע בדבר שינויים עיקריים שחלו במהלך שנת 2023 לעומת מספרי השוואה ראו סעיף 2 בדוח יחס כושר פירעון כלכלי.

נתונים אלה בדבר יחס כושר הפירעון, בהתחשב בפעולות ההוניות, כפי שפורטו לעיל, אינם כוללים את השפעת הפעילות העסקית של הראל ביטוח לאחר 31 בדצמבר 2023, שינויים בתמהיל ובגודל ההשקעות וההתחייבויות הביטוחיות, חלוקת דיבידנדים וגיוס חוב, עדכון הנחות אקטואריות, השפעות אקסוגניות ושינויים רגולטוריים המשפיעים על הסביבה העסקית. למידע בדבר שינויים עיקריים שחלו לאחר מועד החישוב ראו סעיף 2 בדוח יחס כושר פירעון כלכלי.

לאחר מועד החישוב, ברבעון הראשון של שנת 2024, עקום הריבית השקלית הצמודה חסרת הסיכון המשיך לעלות בטווח הבינוני והארוך, על רקע מלחמת "חרבות ברזל", המצב המאקרו-כלכלי ומגמות ריבית בעולם. עלייה זו בעקום צפויה להגדיל את עודף ההון ויחס כושר הפירעון הכלכלי של החברה.

בשלב זה קיים חוסר וודאות בקשר להתפתחות המלחמה, להיקפה ולמשך זמנה ולא ניתן להעריך את היקף ההשפעה המלא של המלחמה על החברה.

לתוצאות מבחני רגישות של יחס כושר פירעון כלכלי ביחס לגורמי סיכון שונים, לרבות רגישות לריבית, ראו סעיף 9 בדוח יחס כושר פירעון כלכלי של הראל ביטוח ליום 31 בדצמבר 2023.

ב. סף הון (MCR)

	ליום 31 בדצמבר 2023	ליום 31 בדצמבר 2022
	(מבוקר)	(מבוקר)
	מיליוני ש"ח	
סף הון (MCR)	**2,984**	2,869
הון עצמי לעניין סף הון	**11,723**	11,497

ג. מגבלות על חלוקת דיבידנד

בהתאם למכתב שפרסם הממונה בחודש אוקטובר 2017 ("המכתב"), חברת ביטוח תהיה רשאית לחלק דיבידנד רק אם לאחר ביצוע החלוקה יש לחברה יחס כושר פירעון לפי משטר כושר פירעון כלכלי בשיעור של לפחות 100%, כשהוא מחושב ללא התחשבות בהוראות המעבר ובכפוף ליעד יחס כושר פירעון שקבע דירקטוריון החברה. היחס האמור יחושב ללא ההקלה שניתנה בגין הפרש מקורי המיוחס לרכישת פעילות של קופות גמל וחברות מנהלות.

מדיניות הראל ביטוח היא להחזיק בסיס הון איתן להבטחת כושר הפירעון שלה ויכולתה לעמוד בהתחייבויותיה למבוטחים, לשמר את יכולתה להמשיך את פעילותה העסקית וכדי שתוכל להניב תשואה לבעלי מניותיה. הראל ביטוח כפופה לדרישות ההון והרגולציה הנקבעת לעניין חלוקת דיבידנד.

ביום 29 במאי 2023 אישר דירקטוריון הראל ביטוח את עדכון התוכנית לניהול הון ונקבעו בשלב זה, כללי סף לחלוקת דיבידנד, הכוללים יחס כושר פירעון כלכלי מינימאלי, בהתחשב בהוראות הפריסה, בשיעור של 135% ויחס כושר פירעון מינימאלי, ללא התחשבות בהוראות בתקופת הפריסה בשיעור של 110%.

ביום 28 בפברואר 2021 אישר דירקטוריון החברה מדיניות חלוקת דיבידנד לפיה החברה תחלק דיבידנד בשיעור של לפחות 30% מהרווח הכולל על פי הדוחות הכספיים המאוחדים השנתיים שלה. בנוסף, ביום 28 בפברואר 2021 אישר דירקטוריון הראל ביטוח מדיניות חלוקת דיבידנד לפיה הראל ביטוח תחלק דיבידנד בשיעור של לפחות 35% מהרווח הכולל על פי הדוחות הכספיים המאוחדים השנתיים של הראל ביטוח וזאת כל עוד הראל ביטוח תעמוד ביעדים המינימאליים ליחס כושר פירעון מבוסס סולבנסי 2.

כללי הסף נועדו לאפשר להראל ביטוח התמודדות עם משברים מבלי לפגוע מהותית בפעילותה ובעמידתה בדרישות ההון החלות עליה. עם זאת, אין באמור כדי להבטיח שהראל ביטוח תעמוד בכללי הסף שנקבעו בכל עת.

ד. יחס כושר פירעון ללא יישום הוראות המעבר לתקופת הפריסה וללא התאמת תרחיש מניות

להלן נתונים על יחס כושר פירעון כלכלי של הראל ביטוח, כשהוא מחושב ללא הוראות המעבר ועל יעד יחס כושר פירעון שקבע דירקטוריון הראל ביטוח בהתייחס ליחס כושר הפירעון המחושב ללא התחשבות בהוראות בתקופת הפריסה ובהתאמת תרחיש מניות, כנדרש במכתב. יחס זה עומד ביחס כושר הפירעון הנדרש על פי המכתב.

	ליום 31 בדצמבר 2023	ליום 31 בדצמבר 2022
	(מבוקר)	(מבוקר)
	מיליוני ש"ח	
הון עצמי לעניין הון נדרש לכושר פירעון	**13,884**	12,953
הון נדרש לכושר פירעון (SCR)	**10,030**	10,363
עודף הון	**3,854**	2,590
יחס כושר פירעון (באחוזים)	**138%**	125%
השפעת פעולות הוניות מהותיות שהתרחשו בתקופה שבין תאריך החישוב לתאריך פרסום דוח יחס כושר פירעון:		
גיוס (פדיון) הון	**-**	-
הון עצמי לעניין הון נדרש לכושר פירעון	**13,884**	12,953
עודף הון	**3,854**	2,590
יחס כושר פירעון (באחוזים)	**138%**	125%
סטאטוס ההון לאחר פעולות הוניות ביחס ליעד הדירקטוריון:		
יעד יחס כושר הפירעון הכלכלי של הדירקטוריון	**110%**	110%
עודף הון ביחס ליעד (במיליוני ש"ח)	**2,850**	1,554

ה. הערכה עצמית של הסיכונים וכושר הפירעון של חברת ביטוח (ORSA)

ביום 5 בינואר 2022 פרסם הממונה תיקון להוראות החוזר המאוחד שעניינו "דיווח לממונה על שוק ההון - הערכה עצמית של הסיכונים וכושר הפירעון של חברת ביטוח (ORSA)" ("התיקון"). בתיקון נקבע כי חברת ביטוח תדווח לממונה אודות הערכה עצמית של הסיכונים וכושר הפירעון (ORSA) אחת לשנה, בחודש ינואר. בהתאם לתיקון, הראל ביטוח תספק לממונה דיווח שיכלול את סיכום התוצאות, מצב עסקי וקשרי גומלין, חשיפה לסיכון, הערכת כושר פירעון ודרישת הון, הערכה צופה פני עתיד ותרחישים וניתוחי רגישויות. יישום החוזר הדרגתי ותחילתו ביום 1 בינואר 2023.

בעקבות מלחמת "חרבות ברזל", ביום 23 באוקטובר 2023 פורסם חוזר גופים מוסדיים בעניין "הוראות הממונה על שוק ההון ביטוח וחיסכון לשעת חירום - אוקטובר 2023" ("הוראות הממונה לשעת חירום"), אשר נותן ארכה של 60 ימים עד ליום 31 במרץ 2024 בהגשת דוח הערכה עצמית של הסיכונים וכושר הפירעון (ORSA) ודוחה את מועד הדיווח לראשונה על הערכה צופה פני עתיד ועל תרחישים וניתוחי רגישות, הנדרש במסגרת הדיווח על הערכה עצמית, ממועד הדיווח הקרוב למועד הדיווח הבא אחריו, שיחול בחודש ינואר 2025.

הראל ביטוח העבירה את הדיווח הנדרש לממונה בחודש מרץ 2024.

4 בקרות ונהלים לגבי הגילוי:

הנהלת הגוף המוסדי, בשיתוף עם המנכ"ל וסמנכ"ל הכספים של הגוף המוסדי, העריכו לתום התקופה המכוסה בדוח זה את האפקטיביות של הבקרות והנהלים לגבי הגילוי של הגוף המוסדי. על בסיס הערכה זו, מנכ"ל הגוף המוסדי וסמנכ"ל הכספים הסיקו כי לתום תקופה זו הבקרות והנהלים לגבי הגילוי של הגוף המוסדי הנן אפקטיביות על מנת לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על המידע שהגוף המוסדי נדרש לגלות בדוח הרבעוני בהתאם להוראות הדין והוראות הדיווח שקבע הממונה על שוק ההון, ביטוח וחסכון ובמועד שנקבע בהוראות אלו.

בקרה פנימית על דיווח כספי:

במהלך הרבעון המסתיים ביום 31 במרץ 2024 לא אירע כל שינוי בבקרה הפנימית של הגוף המוסדי על דיווח כספי אשר השפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של הגוף המוסדי על דיווח כספי.

הדירקטוריון מביע תודתו לעובדי החברה וסוכניה עבור הישגי החברה

גיא רוטקופף	ניר כהן
יו"ר הדירקטוריון	מנכ"ל

28 במאי 2024

הצהרה

אני, ניר כהן, מצהיר כי:

1. סקרתי את הדוח הרבעוני של הראל חברה לביטוח בע"מ (להלן: "חברת הביטוח") לרבעון שהסתיים ביום 31 במרץ 2024 (להלן: "הדוח").

2. בהתבסס על ידיעתי, הדוח איננו כולל כל מצג לא נכון של עובדה מהותית ולא חסר בו מצג של עובדה מהותית הנחוץ כדי שהמצגים שנכללו בו, לאור הנסיבות בהן נכללו אותם מצגים, לא יהיו מטעים בהתייחס לתקופה המכוסה בדוח.

3. בהתבסס על ידיעתי, הדוחות הכספיים הרבעוניים ומידע כספי אחר הכלול בדוח משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי, תוצאות הפעולות, השינויים בהון העצמי ותזרימי המזומנים של חברת הביטוח למועדים ולתקופות המכוסים בדוח.

4. אני ואחרים בחברת הביטוח המצהירים הצהרה זו אחראים לקביעתם ולקיומם של בקרות ונהלים לגבי הגילוי[1] ולבקרה הפנימית על דיווח כספי[1] של חברת הביטוח; וכן-

(א) קבענו בקרות ונהלים כאלה, או גרמנו לקביעתם תחת פיקוחנו של בקרות ונהלים כאלה, המיועדים להבטיח שמידע מהותי המתייחס לחברת הביטוח, לרבות חברות מאוחדות שלה, מובא לידיעתנו על ידי אחרים בחברת הביטוח ובאותן חברות, בפרט במהלך תקופת ההכנה של הדוח;

(ב) קבענו בקרה פנימית על דיווח כספי, או פיקחנו על קביעת בקרה פנימית על דיווח כספי, המיועדת לספק מידה סבירה של ביטחון לגבי מהימנות הדיווח הכספי ולכך שהדוחות הכספיים ערוכים בהתאם להוראות הממונה על שוק ההון;

(ג) הערכנו את האפקטיביות של הבקרות והנהלים לגבי הגילוי של חברת הביטוח והצגנו את מסקנותינו לגבי האפקטיביות של הבקרות והנהלים לגבי הגילוי, לתום התקופה המכוסה בדוח בהתבסס על הערכתנו; וכן-

(ד) גילינו בדוח כל שינוי בבקרה הפנימית של חברת הביטוח על דיווח כספי שאירע ברבעון זה שהשפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של חברת הביטוח על דיווח כספי. וכן-

5. אני ואחרים בחברת הביטוח המצהירים הצהרה זו גילינו לרואה החשבון המבקר, לדירקטוריון ולוועדת הביקורת של הדירקטוריון של חברת הביטוח, בהתבסס על הערכתנו העדכנית ביותר לגבי הבקרה הפנימית על דיווח כספי:

(א) את כל הליקויים המשמעותיים והחולשות המהותיות בקביעתה או בהפעלתה של הבקרה הפנימית על דיווח כספי, אשר סביר שצפויים לפגוע ביכולתה של חברת הביטוח לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על מידע כספי; וכן-

(ב) כל תרמית, בין מהותית ובין שאינה מהותית, בה מעורבת ההנהלה או מעורבים עובדים אחרים שיש להם תפקיד משמעותי בבקרה הפנימית של חברת הביטוח על דיווח כספי.

אין באמור לעיל כדי לגרוע מאחריותי או מאחריות כל אדם אחר, על פי כל דין.

28 במאי 2024

ניר כהן

מנהל כללי

[1] כהגדרתם בהוראות חוזר גופים מוסדיים לעניין בקרה פנימית על דיווח כספי - הצהרות, דוחות וגילויים.

<u>הצהרה</u>

אני, אריק פרץ, מצהיר כי:

1. סקרתי את הדוח הרבעוני של הראל חברה לביטוח בע"מ (להלן: "חברת הביטוח") לרבעון שהסתיים ביום 31 במרץ 2024 (להלן: "הדוח").

2. בהתבסס על ידיעתי, הדוח איננו כולל כל מצג לא נכון של עובדה מהותית ולא חסר בו מצג של עובדה מהותית הנחוץ כדי שהמצגים שנכללו בו, לאור הנסיבות בהן נכללו אותם מצגים, לא יהיו מטעים בהתייחס לתקופה המכוסה בדוח.

3. בהתבסס על ידיעתי, הדוחות הכספיים הרבעוניים ומידע כספי אחר הכלול בדוח משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי, תוצאות הפעולות, השינויים בהון העצמי ותזרימי המזומנים של חברת הביטוח למועדים ולתקופות המכוסים בדוח.

4. אני ואחרים בחברת הביטוח המצהירים הצהרה זו אחראים לקביעתם ולקיומם של בקרות ונהלים לגבי הגילוי[1] ולבקרה הפנימית על דיווח כספי[1] של חברת הביטוח; וכן-

(א) קבענו בקרות ונהלים כאלה, או גרמנו לקביעתם תחת פיקוחנו של בקרות ונהלים כאלה, המיועדים להבטיח שמידע מהותי המתייחס לחברת הביטוח, לרבות חברות מאוחדות שלה, מובא לידיעתנו על ידי אחרים בחברת הביטוח ובאותן חברות, בפרט במהלך תקופת ההכנה של הדוח;

(ב) קבענו בקרה פנימית על דיווח כספי, או פיקחנו על קביעת בקרה פנימית על דיווח כספי, המיועדת לספק מידה סבירה של ביטחון לגבי מהימנות הדיווח הכספי ולכך שהדוחות הכספיים ערוכים בהתאם להוראות הממונה על שוק ההון;

(ג) הערכנו את האפקטיביות של הבקרות והנהלים לגבי הגילוי של חברת הביטוח והצגנו את מסקנותינו לגבי האפקטיביות של הבקרות והנהלים לגבי הגילוי, לתום התקופה המכוסה בדוח בהתבסס על הערכתנו; וכן-

(ד) גילינו בדוח כל שינוי בבקרה הפנימית של חברת הביטוח על דיווח כספי שאירע ברבעון זה שהשפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של חברת הביטוח על דיווח כספי. וכן-

5. אני ואחרים בחברת הביטוח המצהירים הצהרה זו גילינו לרואה החשבון המבקר, לדירקטוריון ולוועדת הביקורת של הדירקטוריון של חברת הביטוח, בהתבסס על הערכתנו העדכנית ביותר לגבי הבקרה הפנימית על דיווח כספי:

(א) את כל הליקויים המשמעותיים והחולשות המהותיות בקביעתה או בהפעלתה של הבקרה הפנימית על דיווח כספי, אשר סביר שצפויים לפגוע ביכולתה של חברת הביטוח לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על מידע כספי; וכן-

(ב) כל תרמית, בין מהותית ובין שאינה מהותית, בה מעורבת ההנהלה או מעורבים עובדים אחרים שיש להם תפקיד משמעותי בבקרה הפנימית של חברת הביטוח על דיווח כספי.

אין באמור לעיל כדי לגרוע מאחריותי או מאחריות כל אדם אחר, על פי כל דין.

28 במאי 2024

אריק פרץ

משנה למנכ"ל ומנהל
חטיבת כספים ומשאבים

[1] כהגדרתם בהוראות חוזר גופים מוסדיים לעניין בקרה פנימית על דיווח כספי - הצהרות, דוחות וגילויים.

הראל חברה לביטוח בע"מ

תמצית דוחות כספיים ביניים מאוחדים

ליום 31 במרץ 2024

תוכן העניינים

	עמוד
דין וחשבון רואי החשבון המבקרים לבעלי המניות	2-1
דוחות כספיים מאוחדים	
תמצית דוחות על המצב הכספי ביניים מאוחדים	2-2
תמצית דוחות על רווח והפסד ביניים מאוחדים	2-4
תמצית דוחות על הרווח הכולל ביניים מאוחדים	2-5
תמצית דוחות על השינויים בהון ביניים מאוחדים	2-6
תמצית דוחות על תזרימי המזומנים ביניים מאוחדים	2-8
באורים לתמצית הדוחות הכספיים ביניים המאוחדים	2-11
נספחים לדוחות הכספיים	
נספח א' - נתונים המתייחסים לדוחות הכספיים הנפרדים ("סולו")	2-61
נספח ב' - פירוט נכסים עבור השקעות פיננסיות אחרות בחברות ביטוח בקבוצה	2-72

סומך חייקין
מגדל המילניום KPMG
רחוב הארבעה 17, תא דואר 609
תל אביב 6100601
03 684 8000

דוח סקירה של רואי החשבון המבקרים לבעלי המניות של הראל חברה לביטוח בע"מ

מבוא

סקרנו את המידע הכספי המצורף של הראל חברה לביטוח בע"מ וחברות בנות שלה (להלן: "הקבוצה"), הכולל את הדוח התמציתי המאוחד על המצב הכספי ליום 31 במרץ 2024 ואת הדוחות התמציתיים המאוחדים על רווח או הפסד, הרווח הכולל, השינויים בהון ותזרימי המזומנים לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה באותו תאריך. הדירקטוריון וההנהלה אחראים לעריכה ולהצגה של מידע כספי לתקופת ביניים זו בהתאם לדרישות שנקבעו על ידי הממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון בהתאם לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח), התשמ"א-1981, כמתואר בביאור 2א למידע הכספי. אחריותנו היא להביע מסקנה על מידע כספי לתקופת ביניים זו בהתבסס על סקירתנו.

היקף הסקירה

ערכנו את סקירתנו בהתאם לתקן סקירה (ישראל) 2410 של לשכת רואי חשבון בישראל בדבר "סקירה של מידע כספי לתקופות ביניים הנערכת על ידי רואה החשבון המבקר של הישות". סקירה של מידע כספי לתקופות ביניים מורכבת מבירורים, בעיקר עם אנשים האחראים לעניינים הכספיים והחשבונאיים, ומיישום נהלי סקירה אנליטיים ואחרים. סקירה הינה מצומצמת בהיקפה במידה ניכרת מאשר ביקורת הנערכת בהתאם לתקני ביקורת מקובלים בישראל ולפיכך אינה מאפשרת לנו להשיג ביטחון שניוודע לכל העניינים המשמעותיים שהיו יכולים להיות מזוהים בביקורת. בהתאם לכך, אין אנו מחווים חוות דעת של ביקורת.

מסקנה

בהתבסס על סקירתנו לא בא לתשומת ליבנו דבר הגורם לנו לסבור שהמידע הכספי הנ"ל אינו ערוך, מכל הבחינות המהותיות, בהתאם לדרישות שנקבעו על ידי הממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון בהתאם לחוק הפיקוח על שירותים פיננסים (ביטוח), התשמ"א- 1981, כמתואר בביאור 2א למידע הכספי.

פיסקת הדגש עניין (הפניית תשומת לב)

מבלי לסייג את מסקנתנו הנ"ל, אנו מפנים את תשומת הלב לאמור בביאור 7א למידע הכספי הנ"ל בדבר חשיפה להתחייבויות תלויות.

סומך חייקין
רואי חשבון

28 במאי 2024

KPMG סומך חייקין, שותפות רשומה בישראל ופירמה חברה בארגון הגלובלי של KPMG המורכב מפירמות עצמאיות המסונפות ל- KPMG International Limited, חברה אנגלית פרטית מוגבלת באחריות

	31 במרץ		31 בדצמבר
	2024	2023	2023
	(בלתי מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(מבוקר)
	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
נכסים			
נכסים בלתי מוחשיים	**1,241**	1,171	1,224
נכסי מסים נדחים	**1**	-	1
הוצאות רכישה נדחות	**2,558**	2,495	2,500
רכוש קבוע	**1,365**	1,376	1,355
השקעות בחברות מוחזקות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני	**1,277**	1,401	1,249
נדל"ן להשקעה עבור חוזים תלויי תשואה	**1,896**	1,885	1,898
נדל"ן להשקעה אחר	**2,421**	2,316	2,419
נכסי ביטוח משנה	**5,381**	5,165	5,429
נכסי מסים שוטפים	**1**	125	48
חייבים ויתרות חובה	**1,796**	1,762	1,699
פרמיה לגבייה	**1,592**	1,671	1,579
השקעות פיננסיות עבור חוזים תלויי תשואה	**72,160**	68,695	71,117
השקעות פיננסיות אחרות			
נכסי חוב סחירים	**8,296**	9,371	7,885
נכסי חוב שאינם סחירים	**13,687**	13,650	13,806
מניות	**2,004**	1,550	1,894
אחרות	**4,365**	3,915	4,353
סך כל ההשקעות הפיננסיות האחרות	**28,352**	28,486	27,938
מזומנים ושווי מזומנים עבור חוזים תלויי תשואה	**7,105**	6,379	6,733
מזומנים ושווי מזומנים אחרים	**2,259**	1,396	2,450
סך כל הנכסים	**129,405**	124,323	127,639
סך כל הנכסים עבור חוזים תלויי תשואה	**81,902**	77,852	80,608

	31 במרץ		31 בדצמבר
	2024	2023	2023
	(בלתי מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(מבוקר)
	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
הון והתחייבויות			
הון			
הון מניות ופרמיה על מניות	**869**	869	869
קרנות הון	**751**	675	728
עודפים	**2,578**	2,680	2,449
סך כל ההון המיוחס לבעלים של החברה	**4,198**	4,224	4,046
זכויות שאינן מקנות שליטה	**5**	4	5
סך כל ההון	**4,203**	4,228	4,051
התחייבויות			
התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה שאינם תלויי תשואה	**31,761**	30,943	31,514
התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה תלויי תשואה	**81,185**	76,590	79,675
התחייבויות מסים נדחים	**733**	705	717
התחייבויות בשל הטבות לעובדים, נטו	**224**	224	220
התחייבויות מסים שוטפים	**67**	3	9
זכאים ויתרות זכות	**5,258**	4,846	5,452
התחייבויות פיננסיות	**5,974**	6,784	6,001
סך כל ההתחייבויות	**125,202**	120,095	123,588
סך כל ההון וההתחייבויות	**129,405**	124,323	127,639

גיא רוטקופף יו"ר הדירקטוריון	ניר כהן מנהל כללי	אריק פרץ משנה למנכ"ל ומנהל חטיבת כספים ומשאבים	שלומית זק"ש אנגל משנה למנכ"ל ומנהלת הכספים

תאריך אישור הדוחות: 28 במאי 2024

	לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 31 במרץ		לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר
	2024	2023	2023
	(בלתי מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(מבוקר)
	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
פרמיות שהורווחו ברוטו	**3,693**	4,097	17,226
פרמיות שהורווחו על ידי מבטחי משנה	**508**	581	2,266
פרמיות שהורווחו בשייר	**3,185**	3,516	14,960
רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון	**3,651**	1,481	7,033
הכנסות מדמי ניהול	**136**	131	530
הכנסות מעמלות	**102**	111	393
הכנסות אחרות	**29**	13	36
סך כל ההכנסות	**7,103**	5,252	22,952
תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה, ברוטו	**6,091**	4,779	20,136
חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ובשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח	**251**	491	1,820
תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה בשייר	**5,840**	4,288	18,316
עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות	**739**	711	2,923
הוצאות הנהלה וכלליות	**257**	292	1,054
הוצאות אחרות	**3**	4	17
הוצאות מימון, נטו	**71**	107	344
סך כל ההוצאות	**6,910**	5,402	22,654
חלק החברה ברווחי (הפסדי) חברות מוחזקות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני	**17**	14	(138)
רווח (הפסד) לפני מסים על ההכנסה	**210**	(136)	160
מסים על ההכנסה (הטבת מס)	**84**	(47)	34
רווח (הפסד) לתקופה	**126**	(89)	126
מיוחס ל:			
בעלים של החברה	**126**	(89)	125
זכויות שאינן מקנות שליטה	**-***	-*	1
רווח (הפסד) לתקופה	**126**	(89)	126
רווח למניה המיוחס לבעלי המניות של החברה (בש"ח)	**1.21**	(0.85)	1.20

* קטן מ-1 מיליוני ש"ח

	לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 31 במרץ		לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר
	2024	2023	2023
	(בלתי מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(מבוקר)
	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
רווח (הפסד) לתקופה	**126**	(89)	126
פריטי רווח (הפסד) כולל אחר שלאחר ההכרה לראשונה במסגרת הרווח הכולל הועברו או יועברו לרווח והפסד			
שינוי נטו, בשווי ההוגן של נכסים פיננסים המסווגים כזמינים למכירה	**(25)**	(112)	(196)
שינוי נטו, בשווי ההוגן של נכסים פיננסים המסווגים כזמינים למכירה שהועבר לדוח רווח והפסד	**(13)**	108	186
הפסד מירידת ערך של נכסים פיננסים המסווגים כזמינים למכירה שהועבר לדוח רווח והפסד	**33**	28	82
הפרשי תרגום מטבע חוץ בגין פעילות חוץ	**7**	37	46
מסים על ההכנסה המתייחסים לנכסים פיננסים זמינים למכירה	**-**	(11)	(29)
מסים על ההכנסה בגין פריטי רווח כולל אחר שלאחר ההכרה לראשונה במסגרת הרווח הכולל הועברו או יועברו לרווח והפסד	**(2)**	(11)	(14)
סה"כ רווח (הפסד) כולל אחר לתקופה שלאחר ההכרה לראשונה במסגרת הרווח הכולל הועבר או יועבר לרווח והפסד, נטו ממס	**-**	39	75
פריטי רווח (הפסד) כולל אחר שלא יועברו לרווח והפסד			
קרן הערכה מחדש לגבי פריטי רכוש קבוע	**27**	52	54
מדידה מחדש של תוכנית הטבה מוגדרת	**-**	2	9
מסים על ההכנסה בגין פריטי רווח כולל אחר שלא יועברו לרווח והפסד	**(5)**	(16)	(19)
רווח כולל אחר לתקופה שלא יועבר לרווח והפסד, נטו ממס	**22**	38	44
סך רווח כולל אחר לתקופה	**22**	77	119
סך כל הרווח (ההפסד) הכולל לתקופה	**148**	(12)	245
מיוחס ל:			
בעלים של החברה	**148**	(12)	244
זכויות שאינן מקנות שליטה	**-***	-*	1
סך הרווח (ההפסד) הכולל לתקופה	**148**	(12)	245

* קטן מ-1 מיליוני ש"ח

תמצית דוחות על השינויים בהון ביניים מאוחדים

	מיוחס לבעלים של החברה								
	הון מניות ופרמיה	קרן הון בגין נכסים זמינים למכירה	קרן הון בגין עסקאות עם בעלי שליטה	קרן תרגום של פעילות חוץ	קרן הון בגין שערוך רכוש קבוע	יתרת עודפים	סך הכל	זכויות שאינן מקנות שליטה	סך כל ההון
	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 31 במרץ 2024 (בלתי מבוקר)									
יתרה ליום 1 בינואר 2024	**869**	**279**	**89**	**(12)**	**372**	**2,449**	**4,046**	**5**	**4,051**
הרווח (ההפסד) הכולל לתקופה									
רווח לתקופה	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**126**	**126**	**-***	**126**
רווח (הפסד) כולל אחר	**-**	**(5)**	**-**	**5**	**19**	**3**	**22**	**-***	**22**
סך כל הרווח (ההפסד) הכולל לתקופה	**-**	**(5)**	**-**	**5**	**19**	**129**	**148**	**-**	**148**
עסקאות עם בעלים שנזקפו ישירות להון									
דיבידנד לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-***	**-**
תשלום מבוסס מניות	**-**	**-**	**4**	**-**	**-**	**-**	**4**	**-**	**4**
יתרה ליום 31 במרץ 2024	**869**	**274**	**93**	**(7)**	**391**	**2,578**	**4,198**	**5**	**4,203**
לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 31 במרץ 2023 (בלתי מבוקר)									
יתרה ליום 1 בינואר 2023	869	236	67	(44)	334	2,768	4,230	4	4,234
הרווח (ההפסד) הכולל לתקופה									
הפסד לתקופה	-	-	-	-	-	(89)	(89)	-*	(89)
רווח כולל אחר	-	13	-	26	37	1	77	-*	77
סך כל הרווח (ההפסד) הכולל לתקופה	-	13	-	26	37	(88)	(12)	-	(12)
עסקאות עם בעלים שנזקפו ישירות להון									
תשלומים מבוססי מניות	-	-	6	-	-	-	6	-	6
יתרה ליום 31 במרץ 2023	869	249	73	(18)	371	2,680	4,224	4	4,228

* קטן מ-1 מיליוני ש"ח

הבאורים המצורפים לתמצית הדוחות הכספיים ביניים המאוחדים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

תמצית דוחות על השינויים בהון ביניים מאוחדים (המשך)

	מיוחס לבעלים של החברה								
	הון מניות ופרמיה	קרן הון בגין נכסים זמינים למכירה	קרן הון בגין עסקאות עם בעלי שליטה	קרן תרגום של פעילות חוץ	קרן הון בגין שערוך רכוש קבוע	יתרת עודפים	סך הכל	זכויות שאינן מקנות שליטה	סך כל ההון
	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2023 (מבוקר)									
יתרה ליום 1 בינואר 2023	869	236	67	(44)	334	2,768	4,230	4	4,234
הרווח הכולל לשנה									
רווח לשנה	-	-	-	-	-	125	125	1	126
רווח כולל אחר	-	43	-	32	38	6	119	-*	119
סך כל הרווח הכולל לשנה	-	43	-	32	38	131	244	1	245
עסקאות עם בעלים שנזקפו ישירות להון									
דיבידנד לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה	-	-	-	-	-	-	-	-*	-
תשלום מבוסס מניות	-	-	22	-	-	-	22	-	22
דיבידנד לבעלים	-	-	-	-	-	(450)	(450)	-	(450)
יתרה ליום 31 בדצמבר 2023	869	279	89	(12)	372	2,449	4,046	5	4,051

* קטן מ-1 מיליוני ש"ח

הבאורים המצורפים לתמצית הדוחות הכספיים ביניים המאוחדים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

	נספח	לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 31 במרץ		לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר
		2024	2023	2023
		(בלתי מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(מבוקר)
		מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
תזרימי מזומנים מפעילות שוטפת (1), (2), (3)				
לפני מסים על הכנסה	א	**208**	(17)*	2,331
מסים שהתקבלו (ששולמו)		**30**	(27)	(8)
מזומנים נטו שנבעו מפעילות (ששימשו לפעילות) שוטפת		**238**	(44)	2,323
תזרימי מזומנים מפעילות השקעה				
השקעה ברכוש קבוע		**(8)**	(36)	(70)
השקעה בנכסים בלתי מוחשיים, נטו		**(93)**	(102)	(340)
השקעה בחברות מוחזקות		**(9)**	(17)	(61)
תמורה ממימוש השקעה בחברה מוחזקת המטופלת לפי שיטת השווי המאזני		**2**	1	36
דיבידנד וריבית מחברות מוחזקות		**3**	3	30
תמורה ממימוש רכוש קבוע		**1**	-	2
מזומנים נטו ששימשו לפעילות השקעה		**(104)**	(151)	(403)
תזרימי מזומנים מפעילות מימון				
תמורת הנפקת כתבי התחייבות, נטו		**-**	495	495
פירעון כתבי התחייבויות נדחים והלוואות מתאגידים בנקאיים		**-**	-	(273)
פירעון התחייבויות חכירה		**(8)**	(7)	(32)
דיבידנדים ששולמו במזומן		**-**	(501)	(951)
מזומנים נטו ששימשו לפעילות מימון		**(8)**	(13)	(761)
השפעת התנודות בשער החליפין על יתרות המזומנים ושווי מזומנים		**55**	*98	139
עליה (ירידה) נטו במזומנים ושווי מזומנים		**181**	(110)	1,298
יתרת מזומנים ושווי מזומנים לתחילת התקופה	ב	**9,183**	7,885	7,885
יתרת מזומנים ושווי מזומנים לסוף התקופה	ג	**9,364**	7,775	9,183

* מוין מחדש

תמצית דוחות על תזרימי המזומנים ביניים מאוחדים (המשך)

	לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 31 במרץ		לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר
	2024	2023	2023
	(בלתי מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(מבוקר)
	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
נספח א' - תזרימי מזומנים מפעילות שוטפת			
רווח (הפסד) לתקופה	**126**	(89)	126
פריטים שאינם כרוכים בתזרימי מזומנים:			
חלק החברה בהפסדי (ברווחי) חברות מוחזקות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני	**(17)**	(14)	138
רווחים נטו מהשקעות פיננסיות עבור חוזי ביטוח וחוזי השקעה תלויי תשואה	**(2,914)**	(880)*	(4,034)
הפסדים (רווחים) נטו מהשקעות פיננסיות אחרות			
נכסי חוב סחירים	**(24)**	2	(26)
נכסי חוב שאינם סחירים	**(40)**	(112)	(264)
מניות	**3**	34	64
השקעות אחרות	**(19)**	*111	104
שינוי בהתחייבויות פיננסיות	**141**	(989)	(1,070)
שינוי בשווי ההוגן של נדל"ן להשקעה עבור חוזים תלויי תשואה	**(2)**	(2)	(8)
שינוי בשווי ההוגן של נדל"ן להשקעה אחר	**(2)**	(22)	(108)
פחת והפחתות			
רכוש קבוע	**27**	25	111
נכסים בלתי מוחשיים	**76**	80	265
שינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה שאינם תלויי תשואה	**247**	400	971
שינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה תלויי תשואה	**2,453**	323	3,408
שינוי בנכסי ביטוח משנה	**48**	(173)	(437)
שינוי בהוצאות רכישה נדחות	**(58)**	(72)	(77)
הוצאות שכר בגין תשלום מבוסס מניות	**4**	6	22
הוצאות (הכנסות) מסים על ההכנסה	**84**	(47)	34
שינויים בסעיפים מאזניים אחרים:			
השקעות פיננסיות, ונדל"ן להשקעה ומזומנים ושווי מזומנים עבור חוזי ביטוח וחוזי השקעה תלויי תשואה			
רכישת נדל"ן להשקעה	**(9)**	(2)	(9)
תמורה ממכירת נדל"ן להשקעה	**13**	179	179
רכישות, נטו של השקעות פיננסיות	**780**	97	506
שינוי במזומנים ושווי מזומנים (4)	**(38)**	-	-
השקעות פיננסיות ונדל"ן להשקעה אחר			
רכישת נדל"ן להשקעה	**-**	(1)	(18)
רכישות, נטו של השקעות פיננסיות	**(359)**	(16)	661
פרמיות לגבייה	**(13)**	(236)	(144)
חייבים ויתרות חובה	**(74)**	1,217	1,136
זכאים ויתרות זכות	**(229)**	162	796
התחייבויות בשל הטבות לעובדים, נטו	**4**	2	5
סך ההתאמות הדרושות להצגת תזרימי מזומנים מפעילות שוטפת	**82**	72	2,205
סך הכל תזרימי מזומנים שנבעו מפעילות (ששימשו לפעילות) שוטפת	**208**	(17)	2,331

* מוין מחדש

(1) תזרימי המזומנים מפעילות שוטפת כוללים רכישות ומכירות נטו של השקעות פיננסיות ונדל"ן להשקעה, הנובעים מהפעילות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה

(2) במסגרת הפעילות השוטפת הוצגה ריבית שהתקבלה בסכום של כ-381 מיליוני ש"ח (לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 31 במרץ 2023 סכום של כ-346 מיליוני ש"ח ולשנת 2023 סכום של כ-1,757 מיליוני ש"ח) וריבית ששולמה בסכום של כ-0.3 מיליוני ש"ח (לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 31 במרץ 2023 סכום של כ-66 מיליוני ש"ח ולשנת 2023 סכום של כ-237 מיליוני ש"ח)

(3) במסגרת הפעילות השוטפת הוצג דיבידנד שהתקבל מהשקעות פיננסיות אחרות בסכום של כ-75 מיליוני ש"ח (לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 31 במרץ 2023 סכום של כ-71 מיליוני ש"ח ולשנת 2023 סכום של כ-441 מיליוני ש"ח)

(4) נובע מסיום ההסכם בענף סיעוד קבוצתי עם חברי קופת חולים "כללית" במתווה הישן ויישומו במתווה החדש לפיו קרן העתודה נושאת במלוא הסיכון הביטוחי. ראו גם באור 37 בדוחות השנתיים

הבאורים המצורפים לתמצית הדוחות הכספיים ביניים המאוחדים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

תמצית דוחות על תזרימי המזומנים ביניים מאוחדים (המשך)

	לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 31 במרץ		לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר
	2024	2023	2023
	(בלתי מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(מבוקר)
	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
נספח ב' - מזומנים ושווי מזומנים לתחילת התקופה			
מזומנים ושווי מזומנים עבור חוזים תלויי תשואה	**6,733**	6,450	6,450
מזומנים ושווי מזומנים אחרים	**2,450**	1,435	1,435
יתרת מזומנים ושווי מזומנים לתחילת התקופה	**9,183**	7,885	7,885
נספח ג' - מזומנים ושווי מזומנים לסוף התקופה			
מזומנים ושווי מזומנים עבור חוזים תלויי תשואה	**7,105**	6,379	6,733
מזומנים ושווי מזומנים אחרים	**2,259**	1,396	2,450
יתרת מזומנים ושווי מזומנים לסוף התקופה	**9,364**	7,775	9,183

הבאורים המצורפים לתמצית הדוחות הכספיים ביניים המאוחדים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

באור 1 - כללי

א. הישות המדווחת

הראל חברה לביטוח בע"מ (להלן: "החברה") הינה חברה תושבת ישראל אשר התאגדה בישראל וכתובתה הרשמית היא רחוב אבא הלל סילבר 3, רמת גן.

תמצית הדוחות הכספיים ביניים המאוחדים של החברה ליום 31 במרץ 2024, כוללת את אלה של החברה ושל החברות הבנות שלה, וכן את זכויות החברה בחברות כלולות (להלן: "הקבוצה"). החברה הינה בבעלות מלאה של הראל השקעות בביטוח ושירותים פיננסים בע"מ (להלן: "החברה האם"). מניות החברה האם רשומות למסחר בבורסה לניירות ערך.

ב. מלחמת "חרבות ברזל"

בהמשך למתואר בבאור 2ב לדוחות הכספיים המאוחדים של החברה ליום ולשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2023 (להלן: "הדוחות השנתיים") בדבר פרוץ מלחמת "חרבות ברזל" (להלן: "המלחמה") בחודש אוקטובר 2023, ברבעון הראשון של שנת 2024 לא חל שינוי מהותי בעקבות המלחמה בהיקף החשיפה לסיכוני הביטוח, כמפורט להלן:

תחום ביטוח חיים וחיסכון ארוך טווח: עיקר החשיפה בעקבות המלחמה נובעת מביטוחי ריסק, אובדן כושר עבודה ונכויות ככל שמתגבשות תביעות בתחומים אלו. הגידול בעלות התביעות ברבעון הראשון של שנת 2024, נאמד בסך של כ-30 מיליוני ש"ח לפני מס (כ-20 מיליוני ש"ח לאחר מס). כמו כן, לא זוהה שינוי מהותי בהיקף המשיכות והפדיונות בעקבות המלחמה.

תחום ביטוח בריאות כולל סיעוד: היקפי החשיפה בעקבות המלחמה ברבעון הראשון של שנת 2024, אינם מהותיים ונאמדים בסך של כ-4 מיליוני ש"ח לפני מס (כ-3 מיליוני ש"ח לאחר מס).

תחום ביטוח כללי: ככלל, נזקי רכוש הנובעים מאירוע מלחמה אינם מכוסים במסגרת פוליסת רכוש ולפיכך, להערכת הראל ביטוח, היקף החשיפה בעקבות המלחמה אינו מהותי בשלב זה.

כמו כן, נכון למועד פרסום הדוחות הכספיים לא קיימת השפעה מהותית בעקבות המלחמה על המשך מגמת הגידול בסך הנכסים המנוהלים של הקבוצה.

יודגש כי הערכות הנהלת הקבוצה בדבר ההשלכות האפשריות של המלחמה על פעילותה של הקבוצה אינן ודאיות ואינן בשליטת הקבוצה. הערכות אלה מבוססות על מיטב ידיעת הנהלת הקבוצה בשלב זה. הערכות אלה עשויות שלא להתממש, כולן או חלקן, או להתממש באופן שונה, לרבות באופן שונה מהותי, מכפי שנצפה.

בשלב זה לא ניתן לצפות את משך המלחמה ואת היקפה. לאור זאת, מדובר באירוע מתגלגל ולא ניתן בשלב זה להעריך את היקף ההשפעה המלא של המלחמה על הקבוצה ועל תוצאותיה.

באור 2 - בסיס עריכת הדוחות הכספיים

א. מסגרת הדיווח הכספי

בהמשך לאמור בבאור 3יח בדוחות השנתיים, בדבר מסמך שעניינו "מפת דרכים לאימוץ תקן חשבונאות בינלאומי מספר 17 (IFRS) - חוזי ביטוח - עדכון שלישי" (להלן: "מפת הדרכים העדכנית") שפורסם ביום 1 ביוני 2023, על ידי רשות שוק ההון, ביטוח וחיסכון לפיו:

מועד היישום לראשונה של IFRS 17 ושל IFRS 9 (להלן: "התקנים החדשים") לגבי חברות הביטוח בישראל (אשר מועד היישום המחייב שלהם על ידי החברות האמורות בהתאם ל-IFRS היה אמור להיות 1 בינואר 2023) עודכן ויחול החל מתקופות רבעוניות ושנתיות המתחילות ביום 1 בינואר 2025. בהתאם, מועד המעבר יחול ביום 1 בינואר 2024. בשלב זה, קובעת מפת הדרכים העדכנית, אין כוונה להתיר אימוץ מוקדם של התקנים החדשים בישראל.

בהתאם לכך, החל מיום 1 בינואר 2023 ועד למועד בו ייושמו לראשונה התקנים החדשים על ידי חברות הביטוח בישראל כאמור לעיל, ממשיכות חברות הביטוח בישראל ליישם את הוראות תקן דיווח כספי בינלאומי IFRS 4, "חוזי ביטוח" ותקן חשבונאות בינלאומי IAS 39, "מכשירים פיננסים: הכרה ומדידה" אשר יושמו על ידן עד כה, ואשר אותם החליפו התקנים החדשים. יתר תקני ה-IFRS מיושמים על ידי חברות הביטוח בישראל בהתאם למועדים הקבועים בהם.

לאור זאת, החל מיום 1 בינואר 2023, הדוחות הכספיים המאוחדים של הקבוצה אינם מצייתים באופן מלא לתקני ה-IFRS, אלא ערוכים בהתאם להוראות שנקבעו על ידי הממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון (להלן: "הממונה") בהתאם לחוק הפיקוח על שירותים פיננסים (ביטוח), התשמ"א – 1981, על תיקוניו (להלן: "חוק הפיקוח").

תמצית הדוחות הכספיים ביניים המאוחדים אינה כוללת את כל המידע הנדרש בדוחות כספיים שנתיים מלאים. יש לקרוא אותה ביחד עם הדוחות השנתיים.

תמצית הדוחות הכספיים ביניים המאוחדים אושרה לפרסום על ידי דירקטוריון החברה ביום 28 במאי 2024.

ב. שימוש באומדנים ושיקול דעת

בעריכת תמצית הדוחות הכספיים ביניים המאוחדים בהתאם לדרישות הממונה בהתאם לחוק הפיקוח והתקנות שהותקנו על פיו, נדרשת הנהלת הקבוצה להשתמש בשיקול דעת, בהערכות, אומדנים והנחות לרבות הנחות ואומדנים אקטואריים (להלן: "אומדנים"), אשר משפיעים על יישום המדיניות החשבונאית, ועל סכומים של נכסים והתחייבויות, הכנסות והוצאות. יובהר שהתוצאות בפועל עלולות להיות שונות מאומדנים אלה, בין היתר, עקב שינויים רגולטוריים שפורסמו או צפויים להתפרסם בתחומי הביטוח, הפנסיה והגמל ואשר קיימת אי וודאות באשר לאופן התאמתם והשלכותיהם. האומדנים העיקריים הכלולים בדוחות הכספיים מבוססים על הערכות אקטואריות וכן על הערכות שווי חיצוניות.

בעת גיבושם של אומדנים חשבונאיים המשמשים בהכנת הדוחות הכספיים של הקבוצה, נדרשת הנהלת החברה להניח הנחות באשר לנסיבות ואירועים הכרוכים באי ודאות משמעותית. בשיקול דעתה בקביעת האומדנים, מתבססת הנהלת החברה על ניסיון העבר, עובדות שונות, גורמים חיצוניים ועל הנחות סבירות, לרבות ציפיות לעתיד, ככל שניתנות להערכה, בהתאם לנסיבות המתאימות לכל אומדן.

ההערכות ושיקול הדעת, בהם השתמשה ההנהלה לצורך יישום המדיניות החשבונאית בהכנת תמצית הדוחות הכספיים ביניים המאוחדים עקביים בעיקרם לאלה בהם השתמשה להכנת הדוחות השנתיים.

ג. מטבע פעילות ומטבע הצגה

תמצית הדוחות הכספיים ביניים המאוחדים מוצגים בש"ח, שהינו מטבע הפעילות של החברה. המידע הכספי מוצג במיליוני ש"ח ועוגל למיליון הקרוב.

באור 3 - עיקרי המדיניות החשבונאית המהותית

המדיניות החשבונאית של הקבוצה בתמצית דוחות כספיים ביניים מאוחדים אלה, הינה המדיניות שיושמה בדוחות השנתיים.

א. תקנים חדשים שטרם אומצו בהתאם להוראות רשות שוק ההון, ביטוח וחיסכון

תקן דיווח כספי בינלאומי 17, חוזי ביטוח (להלן: "התקן" או "IFRS 17") ותקן דיווח כספי בינלאומי 9, מכשירים פיננסים (להלן: "IFRS 9")

כמתואר בבאור 2א לעיל ובהמשך למתואר בבאור 3יח בדוחות השנתיים, בהתאם למפת הדרכים העדכנית מועד היישום לראשונה של התקנים החדשים, לגבי חברות הביטוח בישראל עודכן ויחול החל מתקופות רבעוניות ושנתיות המתחילות ביום 1 בינואר 2025. בהתאם, מועד המעבר יחול ביום 1 בינואר 2024.

עם זאת, כבר בשנת 2024 תידרשנה חברות הביטוח לדווח, במסגרת באור ייעודי לדוחות הכספיים, דוחות עיקריים פרופורמה שיהיו ערוכים בהתאם להוראות התקנים החדשים וזאת בהתאם למתכונת גילוי המצורפת בנספח למפת הדרכים העדכנית כדלהלן: במסגרת הדוחות הכספיים לרבעון השלישי של שנת 2024 יינתן גילוי לדוח על המצב הכספי פרופורמה ליום 1 בינואר 2024 (מועד המעבר ליישום התקן) לרבות גילוי לגובה מרווח השירות החוזי וגובה התאמת הסיכון עבור כל אחד ממגזרי הפעילות בנפרד. בנוסף, במסגרת הדוחות הכספיים השנתיים של 2024 יינתן בנוסף גילוי לסעיפים מסוימים מהדוח על הרווח הכולל פרופורמה לתקופה של שישה חודשים שמסתיימת ביום 30 ביוני 2024 (ללא מספרי השוואה). בנוסף, במסגרת הבאור האמור תידרשנה חברות הביטוח לתת גילוי איכותי משלים שיתייחס, בין היתר, לנושאים המפורטים במפת הדרכים העדכנית.

בנוסף, מפרטת מפת הדרכים העדכנית את צעדי ההיערכות ולוחות הזמנים המרכזיים העדכניים שלדעת רשות שוק ההון, ביטוח וחיסכון נדרש לנקוט במטרה להבטיח את היערכותן של חברות הביטוח בישראל ליישום התקן באופן נאות, בין היתר, בנוגע להתאמת מערכות המידע ותפעולן, יישום ובדיקת נאותות של בקרות, ניהול הפרויקט ותיעודו, השלמת גיבוש מדיניות חשבונאית והיערכות לדיווחים השונים הנדרשים, ביצוע מבדקים כמותיים, היערכות לחישוב תיאום הסיכון עבור סיכון לא פיננסי ("RA") והיערכות לביקורת של רואי החשבון המבקרים.

להלן פירוט המדיניות החשבונאית שנבחרה על ידי הקבוצה ביחס למספר נושאים שבליבת התקנים החדשים:

1. <u>חלוקת חוזי ביטוח לתיקים</u>:

בהתאם לתקן, חוזי ביטוח מקובצים לקבוצות לצורכי מדידה. קבוצות של חוזי ביטוח נקבעות באמצעות זיהוי של תיקים של חוזי ביטוח, שכל אחד מורכב מחוזים הכפופים לסיכונים דומים והמנוהלים יחד.

להלן תיקי הביטוח שזיהתה הקבוצה. תיקים אלו נקבעו בהתאם להוראות התקן ובאופן עקבי עם עמדת הממונה כפי שפורסמה במסגרת טיוטות מקצועיות שפרסם ביחס לסוגיות מקצועיות הנוגעות ליישום התקן בישראל:

- תיקים בביטוח חיים: מבטיח תשואה; משתתף ישן; משתתף חדש; ריסק מוות; אובדן כושר עבודה; פוליסות קצבה;
- תיקים בביטוח בריאות: סיעוד פרט; סיעוד קבוצתי; הוצאות רפואיות ונכויות פרט; הוצאות רפואיות ונכויות קבוצתי, כולל שיניים; מחלות קשות; עובדים זרים, נסיעות לחו"ל ותאונות אישיות לזמן קצר; עובדים זרים, נסיעות לחו"ל ותאונות אישיות לזמן ארוך;
- תיקים בביטוח כללי: עסקים; דירות; רכב חובה כולל "הפול"; רכב רכוש; אחריות מקצועית; קבלנים; ערבויות חוק מכר; משכנתאות.

כל תיק שזוהה כאמור מחולק לשלוש קבוצות רווחיות: (1) חוזים שהם מכבידים (onerous) במועד ההכרה לראשונה; (2) חוזים שבעת ההכרה לראשונה לא קיימת אפשרות משמעותית שהם יהפכו למכבידים לאחר מכן - בשלב זה, הקבוצה לא זיהתה חוזים שמשויכים לקבוצה זו; ו- (3) יתר החוזים בתיק. בנוסף, לא ניתן לכלול חוזי ביטוח שהונפקו בפער של יותר משנה אחת באותה הקבוצה.

באור 3 - עיקרי המדיניות החשבונאית המהותית (המשך)

א. תקנים חדשים שטרם אומצו בהתאם להוראות רשות שוק ההון, ביטוח וחיסכון (המשך)

תקן דיווח כספי בינלאומי 17, חוזי ביטוח (להלן: "התקן" או "IFRS 17") ותקן דיווח כספי בינלאומי 9, מכשירים פיננסים (להלן: "IFRS 9") (המשך)

2. <u>מודל המדידה שבכוונת החברה ליישם לגבי כל אחד מתיקי הביטוח שזיהתה הקבוצה</u>:

בהתאם לתקן הקבוצה תכיר ותמדוד קבוצות של חוזי ביטוח בהתאם לערך נוכחי מותאם לסיכון של תזרימי המזומנים העתידיים מהחוזים אשר מתייחס לכל המידע הזמין על תזרימי המזומנים באופן עקבי עם נתונים נצפים בשוק; בתוספת (במקרה של התחייבות) או בניכוי (במקרה של נכס) הסכום המייצג את הרווח שטרם מומש מקבוצת החוזים (מרווח השירות החוזי - CSM). הכנסות בגין חוזי ביטוח, לכל תקופת דיווח, נגזרות משינויים בהתחייבויות בגין כיסוי עתידי המתייחסים לרכיבים השונים של התמורה אותה דורשת חברת הביטוח בגין החוזה, כגון: עלויות רכישת חוזי ביטוח, התאמת הסיכון, ייחוס מרווח השירות החוזי לתקופה, צפי תביעות והוצאות לתקופה.

יחד עם זאת, הקבוצה תוכל ליישם מודל מדידה פשוט יותר לגבי חוזים עם תקופת כיסוי ביטוחי של עד שנה או כאשר לא צפוי שהתחייבות תהיה שונה מהותית מיישום המודל הכללי, לפיו הסכום המיוחס לשירותים שטרם סופקו יימדד על ידי הקצאת הפרמיה על פני תקופת הכיסוי (גישת הקצאת פרמיה – (PAA).

להלן מודלי המדידה שבכוונת החברה ליישם לגבי תיקי הביטוח שזיהתה הקבוצה:

- מודל המדידה הכללי (GMM) – מודל זה מהווה את מודל 'ברירת המחדל' ורלוונטי בעיקר לחוזים ביטוח ארוכי טווח שאינם משתתפים ברווחים. בכוונת החברה ליישם מודל מדידה זה בתיקי הביטוח להלן:
  - בביטוח חיים: תיק מבטיח תשואה; תיק ריסק מוות; תיק אובדן כושר עבודה;
  - בביטוח בריאות: תיק סיעוד פרט; תיק הוצאות רפואיות ונכויות פרט; תיק הוצאות רפואיות קבוצתי, כולל שיניים; תיק מחלות קשות; תיק עובדים זרים, נסיעות לחו"ל ותאונות אישיות לזמן ארוך;
  - ביטוח כללי: תיק ביטוח משכנתאות.

- גישת העמלה המשתנה (VFA) – מודל זה רלוונטי לחוזי ביטוח בעלי מאפייני השתתפות ישירה ברווחים. בכוונת החברה ליישם מודל מדידה זה בתיקי הביטוח להלן:
  - בביטוח חיים: תיק משתתף ישן; תיק משתתף חדש; תיק פוליסות קצבה;
  - בביטוח בריאות: תיק סיעודי קבוצתי.

- גישת הקצאת הפרמיה (PAA) – כאמור מודל זה רלוונטי לחוזי ביטוח קצרי טווח ודומה במהותו (עם מספר התאמות) לאופן חישוב עתודת הפרמיה שטרם הורווחה (UPR) הנהוגה כיום. בכוונת החברה ליישם מודל מדידה זה בתיקי הביטוח להלן:
  - בביטוח בריאות: עובדים זרים, נסיעות לחו"ל ותאונות אישיות לזמן קצר;
  - בביטוח כללי: כלל התיקים, למעט תיק ביטוח משכנתאות שיימדד כאמור בהתאם למודל המדידה הכללי.

3. <u>הפרדת רכיבים מחוזי ביטוח וביטוח משנה, פיצול חוזים לרכיבים וצירוף חוזי ביטוח</u>:

- החברה לא זיהתה נגזרים משובצים, מוצרים ושירותים או רכיבי השקעה מובחנים אשר יש לטפל בהם באופן נפרד מחוזה הביטוח או חוזה ביטוח המשנה המתייחס.

- ברוב המקרים, תתייחס החברה לחוזה המשפטי על כל רכיביו השונים כאל חוזה ביטוח יחיד לצרכים חשבונאיים. בהתאם, החברה לא תפריד רכיבים מפוליסות ביטוח טיפוסיות כגון: פוליסה הכוללת רכיב חיסכון לצד נספחים וריידרים שונים, פוליסת הוצאות רפואיות בין אם שווקה לפני פברואר 2016 ובין אם לאחריו, וכתבי שירות הנלווים לפוליסות בריאות ורכוש. פוליסת בריאות הנמכרת כחבילה למספר בני משפחה בחוזה משפטי יחיד, תטופל כחוזה ביטוח יחיד.

- עם זאת, בכוונת החברה לטפל בפוליסות ובכיסויים להלן בנפרד אף אם הן נמכרו ביחד למבוטח: פוליסה הכוללת ביטוח הוצאות רפואיות לצד ביטוח סיעודי; פוליסה הכוללת ביטוח רכב חובה לצד ביטוח רכב מקיף; רכיב מחלות קשות אשר נמכר ככיסוי נוסף בביטוח בריאות.

באור 3 - עיקרי המדיניות החשבונאית המהותית (המשך)

א. תקנים חדשים שטרם אומצו בהתאם להוראות רשות שוק ההון, ביטוח וחיסכון (המשך)

תקן דיווח כספי בינלאומי 17, חוזי ביטוח (להלן: "התקן" או "IFRS 17") ותקן דיווח כספי בינלאומי 9, מכשירים פיננסים (להלן: "IFRS 9") (המשך)

3. <u>הפרדת רכיבים מחוזי ביטוח וביטוח משנה, פיצול חוזים לרכיבים וצירוף חוזי ביטוח</u>: (המשך)

- פוליסות עסקים בביטוח כללי, שלרוב כוללת כיסוי של רכוש לצד כיסוי של חבויות, אשר נמכרות מול אותו גורם כפוליסות משפטיות נפרדות, אשר מונפקות בראיה כוללת, לרבות לצורך תמחור ותועלת הלקוח, בתוך פער זמן סביר בין מועדי ההנפקה, ולעיתים גם עם קשר חוזי ביניהן, יצורפו יחד ויטופלו כחוזה ביטוח יחיד.

4. <u>שיעור היוון</u>:

הקבוצה קובעת את שיעור ההיוון בהתאם לגישת ה-Bottom-up המהווה את גישת ברירת המחדל לעמדת הממונה כפי שפורסמה במסגרת טיוטות מקצועיות שפרסם ביחס לסוגיות מקצועיות הנוגעות ליישום התקן בישראל.

5. <u>גבולות חוזה</u>:

הוצאות המיוחסות במיישרין לחוזה ביטוח – בהתאם להוראות התקן, הקבוצה לא תכלול בגבולות החוזה תזרימי מזומנים שאינם ניתנים לייחוס במישרין לתיק של חוזה ביטוח, לרבות עלויות הדרכה, מחקר ופיתוח, מיתוג (branding), וחסויות.

הקבוצה כוללת עלויות ניהול השקעות בגבולות חוזה ביטוח, בהתאם להוראות התקן, בגין חוזים משתתפים ברווחים או חוזים לגביהם מתבצעות פעולות השקעה אשר ממנה נהנים המבוטחים.

6. <u>יחידות כיסוי</u>:

סכום מרווח השירות החוזי (CSM) של קבוצת חוזי ביטוח יוכר ברווח או הפסד בכל תקופה על מנת לשקף את השירותים של חוזה הביטוח שסופקו באותה תקופה. הקבוצה קבעה כברירת מחדל יחידות כיסוי לפי סכום ביטוח במוצרים הכוללים סכום ביטוחי בחוזה. לגבי מוצרים הכוללים שירות ניהול השקעות, עמדת החברה היא שהיקף השירות משתנה בהתאם לגודל החסכון.

7. ביום 15 באפריל 2024 פרסם הממונה טיוטה שעניינה "סוגיות מקצועיות הנוגעות ליישום תקן דיווח כספי בינלאומי מספר 17 (IFRS) בישראל – טיוטה שמינית" (להלן: "הטיוטה"). הטיוטה מתייחסת לנושאים מרכזיים המהווים חלק מליבת התקן כגון: מדידה במועד המעבר ואופן יישום גישת השווי ההוגן במועד המעבר; שיעור הרווח בר סמך המינימלי בחישוב ה-RA ואופן ההקצאה של ה-RA שחושב ברמת החברה לתיקי הביטוח השונים, וכוללת הנחיות ושינויים משמעותיים ביחס לטיוטות קודמות שפרסם הממונה.

לאור האמור, המדיניות החשבונאית של החברה ביחס לנושאים שפורטו לעיל, טרם נקבעה באופן סופי וכפופה, בין היתר, להשלמת הדיונים בנושאים אלו.

8. <u>מדידת השקעות בנכסים פיננסים בהתאם ל-IFRS 9</u>:

IFRS 9 מבטל את קבוצות הסיווג של נכסים פיננסים הקיימות כיום ב-IAS 39 וקובע כי, במועד ההכרה לראשונה, נכסים פיננסים יסווגו לאחת מקטגוריות המדידה הבאות: עלות מופחתת; שווי הוגן דרך רווח כולל אחר; ושווי הוגן דרך רווח או הפסד. ככלל, סיווג הנכסים הפיננסים בהתאם ל-IFRS 9 מתבסס על המודל העסקי של הישות לניהול הנכסים הפיננסים, וכן על מאפייני תזרים המזומנים החוזי של הנכסים הפיננסים. IFRS 9 אינו משנה באופן משמעותי את ההוראות הקיימות כיום של IAS 39 לעניין סיווג ומדידה של התחייבויות פיננסיות.

IFRS 9 כולל גם מודל חדש להכרה בהפסדי אשראי אשר מחליף את מודל ירידת הערך הקיים של IAS 39 במודל הפסדי האשראי החזויים (expected credit loss model). המודל חל על נכסים פיננסים הנמדדים בעלות מופחתת והשקעות בנכסי חוב הנמדדות בשווי הוגן דרך רווח כולל אחר, והוא אינו חל על השקעות במכשירים הוניים.

עם אימוץ התקנים החדשים, הרוב המוחלט של הנכסים הפיננסים של החברה ימדדו בשווי הוגן דרך רווח או הפסד. לאור זאת, לא צפויה לחברה הפרשה להפסדי אשראי חזויים מהותית.

באור 3 - עיקרי המדיניות החשבונאית המהותית (המשך)

א. תקנים חדשים שטרם אומצו בהתאם להוראות רשות שוק ההון, ביטוח וחיסכון (המשך)

תקן דיווח כספי בינלאומי 17, חוזי ביטוח (להלן: "התקן" או "IFRS 17") ותקן דיווח כספי בינלאומי 9, מכשירים פיננסים (להלן: "IFRS 9") (המשך)

9. תהליך ההיערכות ליישום התקן:

בהתאם למפת הדרכים העדכנית, הקבוצה סיימה את שלב עיצוב בקרות המפתח העיקריות.

הקבוצה סיימה הרצת תרחישי שימוש על מנת לאפיין מערכת לחישוב התוצאות לפי הוראות התקן והחלטות המדיניות בהן בחרה הקבוצה.

החברה בשלבים מתקדמים של בדיקות מסירה ובדיקות קבלה על תוצאות המערכת.

הקבוצה ממשיכה לבחון את ההשלכות של אימוץ התקנים האמורים על דוחותיה הכספיים המאוחדים ונערכת ליישומם בלוח הזמנים שנקבע במסגרת מפת הדרכים העדכנית.

ב. תקנים חדשים שטרם אומצו על ידי החברה

תקן דיווח כספי בינלאומי 18, הצגה וגילוי בדוחות הכספיים (להלן: "התקן" או "IFRS 18")

תקן זה מחליף את תקן חשבונאות בינלאומי IAS 1, הצגת דוחות כספיים. מטרת התקן הינה לספק מבנה ותוכן משופרים לדוחות הכספיים, בפרט בדוח רווח והפסד. התקן כולל דרישות גילוי והצגה חדשות וכן דרישות אשר הובאו מתקן חשבונאות בינלאומי IAS 1 עם שינויי נוסח קלים. כחלק מדרישות הגילוי החדשות, חברות ידרשו להציג שני סיכומי ביניים בדוח על הרווח או ההפסד: רווח תפעולי ורווח לפני מימון ומס. בנוסף, עבור מרבית החברות, התוצאות בדוח על הרווח או ההפסד יסווגו לשלוש קטגוריות: רווח תפעולי, רווח מהשקעות, ורווח ממימון. בנוסף לשנויים במבנה הדוחות על הרווח והפסד, התקן כולל גם דרישה למתן גילוי נפרד בדוחות הכספיים בנוגע לשימוש במדדי ביצוע המוגדרים על ידי ההנהלה (מדדי "non-GAAP").

כמו כן, במסגרת התקן נוספו הנחיות ספציפיות לקיבוץ ופיצול של פריטים בדוחות הכספיים ובבאורים. התקן יעודד חברות להימנע מסיווג פריטים כ'אחרים' (למשל, הוצאות אחרות), וסיווג כזה יגרור דרישות גילוי נוספות.

מועד היישום לראשונה של התקן הינו לתקופות שנתיות המתחילות ביום 1 בינואר 2027, עם אפשרות ליישום מוקדם. הקבוצה בוחנת את השלכות התקן על הדוחות הכספיים ללא כוונה ליישום מוקדם.

ג. עונתיות

1. ביטוח חיים ובריאות

ההכנסות מפרמיות בביטוח חיים ובריאות אינן מתאפיינות בעונתיות. יחד עם זאת, עקב העובדה שההפקדות לביטוחי חיים נהנות מהטבות מס, חלק ניכר מהמכירות החדשות מתבצע בעיקר בסוף השנה.

2. ביטוח כללי

מחזור ההכנסות מפרמיות ברוטו בביטוח כללי מתאפיין בעונתיות, הנובעת בעיקר מביטוח כלי רכב של קבוצות עובדים שונות וציי רכבים של עסקים, אשר תאריכי חידושם הם בדרך כלל בחודש ינואר וכן מפוליסות שונות של בתי עסק, אשר תאריכי חידושם הם בדרך כלל בינואר או באפריל. השפעתה של עונתיות זו על הרווח המדווח מנוטרלת באמצעות ההפרשה לפרמיה שטרם הורווחה.

במרכיבי ההוצאות האחרים, כגון תביעות, ובמרכיבי ההכנסות האחרים, כגון הכנסות מהשקעות, לא קיימת עונתיות מובהקת, ולכן גם לא קיימת עונתיות מובהקת ברווח.

באור 4 - מגזרי פעילות

באור מגזרי פעילות כולל מספר מגזרים המהווים יחידות עסקיות אסטרטגיות של הקבוצה. יחידות עסקיות אלה כוללות מגוון מוצרים ומנוהלות בנפרד לצורך הקצאת משאבים והערכת ביצועים. המוצרים בבסיס כל מגזר דומים בעיקרם לעניין מהותם, אופן הפצתם, תמהיל הלקוחות, מהות הסביבה המפקחת וכן במאפיינים כלכליים ודמוגרפים ארוכי טווח הנגזרים מחשיפה בעלת מאפיינים דומים לסיכונים ביטוחיים. כמו כן, לתוצאות תיק ההשקעות המוחזקים כנגד ההתחייבויות הביטוחיות עשויה להיות השפעה ניכרת על הרווחיות.

ביצועי המגזר נמדדים בהתבסס על רווחי המגזר לפני מסים על ההכנסה. תוצאות עסקאות בינחברתיות מבוטלות במסגרת ההתאמות לצורך עריכת תמצית הדוחות הכספיים ביניים המאוחדים. יצוין כי לא נותרת יתרת חו"ז במסגרת העברות של נכסים פיננסים בין המגזרים השונים, ככל שמתבצעות העברות כאמור.

הקבוצה פועלת במגזרים הבאים:

1. מגזר ביטוח חיים וחסכון לטווח ארוך

תחום זה כולל את הפעילות הביטוחית של הקבוצה בענפי ביטוחי החיים וכן את פעילות הקבוצה בניהול קרנות פנסיה וקופות גמל.

2. מגזר ביטוח בריאות

תחום זה כולל את הפעילות הביטוחית של הקבוצה בענפים מחלות ואשפוז, תאונות אישיות, סיעוד, עובדים זרים, נסיעות לחו"ל ושיניים. הפוליסות הנמכרות במסגרת ענפי ביטוח אלה מכסות את מגוון הנזקים הנגרמים למבוטח כתוצאה ממחלות ו/או מתאונות, לרבות מצב סיעודי וטיפולי שיניים. פוליסות ביטוחי בריאות מוצעות הן לפרטים והן לקולקטיבים.

3. מגזר ביטוח כללי

מגזר זה מורכב מארבעה תתי תחומים:

רכב רכוש: כולל את פעילות הקבוצה במכירת פוליסות ביטוח בענף ביטוח רכב מנועי (להלן: "רכב רכוש"), המכסות נזקים הנגרמים לבעל רכב כתוצאה מתאונה ו/או גניבה ו/או את חבות בעל הרכב או הנהג לנזק רכוש שנגרם לצד שלישי בתאונה.

רכב חובה: כולל את פעילות הקבוצה בענף ביטוח לפי דרישת פקודת ביטוח רכב מנועי (נוסח חדש), התש"ל-1970 (להלן: "רכב חובה"), המכסה נזקי גוף כתוצאה משימוש ברכב מנועי בהתאם לחוק הפיצויים לנפגעי תאונות דרכים, התשל"ה-1975.

ענפי חבויות אחרים: כולל את פעילות הקבוצה במכירת פוליסות המכסות את חבות המבוטח כלפי צד שלישי (למעט כיסוי חבויות בתחום רכב חובה כמתואר לעיל). במסגרת זו נכללים, בין היתר, ענפי הביטוח הבאים: ביטוח מפני אחריות מעבידים, ביטוח מפני אחריות כלפי צד שלישי, ביטוח אחריות מקצועית, ביטוח אחריות לדירקטורים ולנושאי משרה וביטוח מפני אחריות למוצרים פגומים.

ענפי רכוש ואחרים: תחום זה כולל את הפעילות הביטוחית של הקבוצה בכל ענפי הרכוש למעט רכב רכוש (כגון: מתן ערבות חוק מכר, דירות וכדומה).

באור 4 - מגזרי פעילות (המשך)

4. מגזר אשראי

החל מהדוח הכספי לשנת 2023, מציגה הקבוצה מגזר פעילות חדש – מגזר אשראי. מגזר זה כולל את הפעילויות להלן:

- הלוואות מסוג משכנתא ו"משכנתא הפוכה" – הפעילות מבוצעת באמצעות חברה בת בבעלות מלאה, הראל 60+ בע"מ (להלן: "הראל 60+"), אשר עוסקת במתן הלוואות מסוג משכנתא רגילה, וכן במתן הלוואות מסוג "משכנתא הפוכה" שהינה הלוואה הניתנת ללווים שהינם בני 60 ומעלה, בשעבוד דירת מגורים;

- ליווי ומימון נדל"ן יזמי - פעילות זו מבוצעת בחברה תחת אגף מימון נדל"ן יזמי, העוסק בעיקר במימון פרויקטים של בניה למגורים, משרדים ומסחר בישראל. במסגרת פעילות זו, החברה מעמידה ליזמים חבילת מימון מלאה הכוללת אשראי כספי ופוליסת ערבות על פי חוק המכר (דירות) (הבטחת השקעות של רוכשי דירות), התשל"ה – 1974 (להלן: "חוק המכר"). יצוין כי, תוצאות פעילות מתן פוליסת ערבות על פי חוק המכר נכללות במסגרת מגזר ביטוח כללי;

- מתן ערבויות פיננסיות ושירותי ייזום ותפעול לתיקי משכנתאות - במסגרת פעילות זו מעניקה החברה ערבויות פיננסיות למבטח משנה בינלאומי של תיקי משכנתאות שהועמדו על ידי מוסדות פיננסים, בגובה של 50% מעלות התביעות, ככל שיוגשו כנגד אותו מבטח משנה. שירותי הייזום והתפעול ניתנים על ידי EMI, חברה אחות של החברה.

פעילויות אלה הוצגו בעבר במסגרת מגזרי הפעילות השונים של החברה. מספרי ההשוואה במסגרת הבאור הוצגו מחדש בהתאם.

תוצאות המגזר כוללות, מחד, את תרומת ההשקעות של נכסי חוב שהועמדו במסגרת פעילויות הראל 60+ ומימון נדל"ן יזמי ומאידך, מאחר שהשקעות אלו מומנו על ידי מגזר ביטוח בריאות וביטוח כללי, בהתאמה נכללו במסגרת תוצאות המגזר הוצאות מימון שמשקפות את עלויות גיוס האשראי הרעיוניות בגין פעילויות אלו (ובמקביל, נכללו הכנסות מימון רעיוניות בגין העמדת נכסי החוב כאמור לטובת פעילויות אלו במגזר ביטוח בריאות ובמגזר ביטוח כללי, בהתאמה). בדומה, בגין המימון הבין- מגזרי הרעיוני האמור, התחייבויות במגזר כוללות התחייבויות פיננסיות רעיוניות בין- מגזריות מול מגזר ביטוח בריאות ומגזר ביטוח כללי ומנגד, נכסי מגזר ביטוח בריאות ונכסי מגזר ביטוח כללי כוללים נכסי חוב פיננסים רעיוניים מקבילים.

5. לא מיוחס למגזרי פעילות ואחר

פעילויות אשר לא יוחסו למגזרי פעילות כוללות בעיקר פעילויות של סוכנויות ביטוח וכן את פעילות ההון בחברה.

באור 4 - מגזרי פעילות (המשך)

א. מידע אודות מגזרים בני דווח

לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 31 במרץ 2024 (בלתי מבוקר)

	ביטוח חיים וחיסכון ארוך טווח	ביטוח בריאות	ביטוח כללי	אשראי	לא מיוחס למגזרי פעילות ואחר	התאמות וקיזוזים	סה"כ
	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
פרמיות שהורווחו ברוטו	**1,339**	**1,178**	**1,176**	**-**	**-**	**-**	**3,693**
פרמיות שהורווחו על ידי מבטחי משנה	**74**	**38**	**396**	**-**	**-**	**-**	**508**
פרמיות שהורווחו בשייר	**1,265**	**1,140**	**780**	**-**	**-**	**-**	**3,185**
רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון	**3,289**	**199**	**123**	**59**	***19**	**(38)**	**3,651**
הכנסות מדמי ניהול	**134**	**1**	**-**	**-**	**1**	**-**	**136**
הכנסות מעמלות	**18**	**4**	**76**	**-**	****10**	**(6)**	**102**
הכנסות אחרות	**7**	**21**	**-**	**-**	**1**	**-**	**29**
סך כל ההכנסות	**4,713**	**1,365**	**979**	**59**	**31**	**(44)**	**7,103**
תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה, ברוטו	**4,364**	**887**	**840**	**-**	**-**	**-**	**6,091**
חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ובשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח	**51**	**(14)**	**214**	**-**	**-**	**-**	**251**
תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה בשייר	**4,313**	**901**	**626**	**-**	**-**	**-**	**5,840**
עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות	**251**	**256**	**237**	**-**	*****1**	**(6)**	**739**
הוצאות הנהלה וכלליות	**115**	**73**	**16**	**4**	******49**	**-**	**257**
הוצאות אחרות	**-**	**-**	**3**	**-**	**-**	**-**	**3**
הוצאות מימון, נטו	**2**	**14**	**11**	**38**	**44**	**(38)**	**71**
סך כל ההוצאות	**4,681**	**1,244**	**893**	**42**	**94**	**(44)**	**6,910**
חלק ברווחי חברות מוחזקות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני	**3**	**4**	**8**	**-**	**2**	**-**	**17**
רווח (הפסד) לפני מסים על ההכנסה	**35**	**125**	**94**	**17**	**(61)**	**-**	**210**
רווח (הפסד) כולל אחר לפני מסים על ההכנסה	**(21)**	**(5)**	**26**	**-**	**29**	**-**	**29**
סך כל הרווח (ההפסד) הכולל לפני מסים על ההכנסה	**14**	**120**	**120**	**17**	*******(32)**	**-**	**239**
התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה שאינם תלויי תשואה	**12,394**	**8,346**	**11,021**	**-**	**-**	**-**	**31,761**
התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה תלויי תשואה	**76,708**	**4,477**	**-**	**-**	**-**	**-**	**81,185**

* סך הרווחים מהשקעות הינם בגין הנכסים העומדים כנגד ההון של הגופים המוסדיים בקבוצה

** הכנסות מעמלות כוללות עמלות המשולמות לסוכנויות ביטוח בבעלות הקבוצה. כ-6 מיליוני ש"ח מתוכן הינן עמלות המשולמות לסוכנויות אלו מגופים מוסדיים בקבוצה

*** בגין פעילות סוכנויות הביטוח שהינן בבעלות מלאה של הקבוצה

**** מתוך סך הוצאות הנהלה וכלליות, סכום של כ-12 מיליוני ש"ח הינו בגין הוצאות של פעילות סוכנויות ביטוח של הקבוצה

***** סך ההפסד הכולל לפני מסים על ההכנסה בגין פעילות סוכנויות הביטוח של הקבוצה הסתכם לכ-3 מיליוני ש"ח

באור 4 - מגזרי פעילות (המשך)

א. מידע אודות מגזרים בני דווח (המשך)

לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 31 במרץ 2023 (בלתי מבוקר)

	ביטוח חיים וחיסכון ארוך טווח	ביטוח בריאות	ביטוח כללי	אשראי[1]	לא מיוחס למגזרי פעילות ואחר	התאמות וקיזוזים	סה"כ
	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
פרמיות שהורווחו ברוטו	1,520	1,539	1,038	-	-	-	4,097
פרמיות שהורווחו על ידי מבטחי משנה	74	93	414	-	-	-	581
פרמיות שהורווחו בשייר	1,446	1,446	624	-	-	-	3,516
רווחים (הפסדים) מהשקעות, נטו והכנסות מימון	1,301	[1] 172	[1] 54	45	(59)*	[1] (32)	1,481
הכנסות מדמי ניהול	129	1	-	-	1	-	131
הכנסות מעמלות	23	4	80	-	9**	(5)	111
הכנסות אחרות	7	-	-	6	-	-	13
סך כל ההכנסות (ההוצאות)	2,906	1,623	758	51	(49)	(37)	5,252
תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה, ברוטו	2,602	1,461	716	-	-	-	4,779
חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ובשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח	36	164	291	-	-	-	491
תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה בשייר	2,566	1,297	425	-	-	-	4,288
עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות	247	261	206	-	2***	(5)	711
הוצאות הנהלה וכלליות	127	[1] 93	19	2	51****	-	292
הוצאות אחרות	-	-	4	-	-	-	4
הוצאות מימון, נטו	4	22	17	32	64	[1] (32)	107
סך כל ההוצאות	2,944	1,673	671	34	117	(37)	5,402
חלק ברווחי חברות מוחזקות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני	1	2	5	-	6	-	14
רווח (הפסד) לפני מסים על ההכנסה	(37)	[1] (48)	[1] 92	17	[1] (160)	-	(136)
רווח (הפסד) כולל אחר לפני מסים על ההכנסה	(6)	(15)	49	-	87	-	115
סך כל הרווח (ההפסד) הכולל לפני מסים על ההכנסה	(43)	(63)	141	17	(73)*****	-	(21)
התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה שאינם תלויי תשואה	12,491	7,755	10,697	-	-	-	30,943
התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה תלויי תשואה	71,363	5,227	-	-	-	-	76,590

[1] הוצג מחדש כתוצאה מהצגה לראשונה של מגזר אשראי, ראו גם באור 4(4)

* סך הרווחים מהשקעות הינם בגין הנכסים העומדים כנגד ההון של הגופים המוסדיים בקבוצה

** הכנסות מעמלות כוללות עמלות המשולמות לסוכנויות ביטוח בבעלות הקבוצה. כ-5 מיליוני ש"ח מתוכן הינן עמלות המשולמות לסוכנויות אלו מגופים מוסדיים בקבוצה

*** בגין פעילות סוכנויות הביטוח שהינן בבעלות מלאה של הקבוצה

**** מתוך סך הוצאות הנהלה וכלליות, סכום של כ-8 מיליוני ש"ח הינו בגין הוצאות של פעילות סוכנויות ביטוח של הקבוצה

***** סך הרווח הכולל לפני מסים על ההכנסה בגין פעילות סוכנויות הביטוח של הקבוצה הסתכם לכ-0.4 מיליוני ש"ח

באור 4 - מגזרי פעילות (המשך)

א. מידע אודות מגזרים בני דווח (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2023 (מבוקר)

	ביטוח חיים וחיסכון ארוך טווח	ביטוח בריאות	ביטוח כללי	אשראי	לא מיוחס למגזרי פעילות ואחר	התאמות וקיזוזים	סה"כ
	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
פרמיות שהורווחו ברוטו	6,287	6,468	4,471	-	-	-	17,226
פרמיות שהורווחו על ידי מבטחי משנה	283	377	1,606	-	-	-	2,266
פרמיות שהורווחו בשייר	6,004	6,091	2,865	-	-	-	14,960
רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון	5,919	692	334	207	*24	(143)	7,033
הכנסות מדמי ניהול	522	5	-	-	3	-	530
הכנסות מעמלות	60	17	303	-	**41	(28)	393
הכנסות אחרות	29	-	-	6	1	-	36
סך כל ההכנסות	12,534	6,805	3,502	213	69	(171)	22,952
תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה, ברוטו	11,107	5,812	3,217	-	-	-	20,136
חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ובשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח	196	675	949	-	-	-	1,820
תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה בשייר	10,911	5,137	2,268	-	-	-	18,316
עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות	958	1,046	942	-	***5	(28)	2,923
הוצאות הנהלה וכלליות	481	345	73	14	****141	-	1,054
הוצאות אחרות	-	-	17	-	-	-	17
הוצאות מימון, נטו	14	72	22	143	236	(143)	344
סך כל ההוצאות	12,364	6,600	3,322	157	382	(171)	22,654
חלק בהפסדי חברות מוחזקות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני	(28)	(42)	(66)	-	(2)	-	(138)
רווח (הפסד) לפני מסים על ההכנסה	142	163	114	56	(315)	-	160
רווח (הפסד) כולל אחר לפני מסים על ההכנסה	(32)	(54)	116	-	151	-	181
סך כל הרווח (ההפסד) הכולל לפני מסים על ההכנסה	110	109	230	56	*****(164)	-	341
התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה שאינם תלויי תשואה	12,424	8,389	10,701	-	-	-	31,514
התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה תלויי תשואה	74,308	5,367	-	-	-	-	79,675

* סך הרווחים מהשקעות הינם בגין הנכסים העומדים כנגד ההון של הגופים המוסדיים בקבוצה

** הכנסות מעמלות כוללות עמלות המשולמות לסוכנויות ביטוח בבעלות הקבוצה. כ-28 מיליוני ש"ח מתוכן הינן עמלות המשולמות לסוכנויות אלו מגופים מוסדיים בקבוצה

*** בגין פעילות סוכנויות הביטוח שהינן בבעלות מלאה של הקבוצה

**** מתוך סך הוצאות הנהלה וכלליות, סכום של כ-33 מיליוני ש"ח הינו בגין הוצאות של פעילות סוכנויות ביטוח של הקבוצה

***** סך הרווח הכולל לפני מסים על הכנסה בגין פעילות סוכנויות הביטוח של הקבוצה הסתכם לכ-3 מיליוני ש"ח

באור 4 - מגזרי פעילות (המשך)

ב. נתונים נוספים לגבי מגזר ביטוח כללי

לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 31 במרץ 2024 (בלתי מבוקר)

	רכב חובה	רכב רכוש	ענפי רכוש ואחרים*	ענפי חבויות אחרים**	סה"כ
	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
פרמיות ברוטו	250	447	413	383	1,493
פרמיות ביטוח משנה	2	8	311	134	455
פרמיות בשייר	248	439	102	249	1,038
שינוי ביתרת פרמיה שטרם הורווחה, בשייר	53	84	26	95	258
פרמיות שהורווחו בשייר	195	355	76	154	780
רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון	49	14	4	56	123
הכנסות מעמלות	-	1	59	16	76
סך כל ההכנסות	244	370	139	226	979
תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח, ברוטו	236	256	127	221	840
חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ובשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח	1	3	105	105	214
תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח בשייר	235	253	22	116	626
עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות	38	79	75	45	237
הוצאות הנהלה וכלליות	5	5	4	2	16
הוצאות אחרות	1	1	1	-	3
הוצאות מימון, נטו	4	1	-	6	11
סך כל ההוצאות	283	339	102	169	893
חלק ברווחי חברות מוחזקות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני	3	1	-	4	8
רווח (הפסד) לפני מסים על ההכנסה	(36)	32	37	61	94
רווח כולל אחר לפני מסים על ההכנסה	10	3	1	12	26
סך כל הרווח (ההפסד) הכולל לפני מסים על ההכנסה	(26)	35	38	73	120
התחייבויות בגין חוזי ביטוח, ברוטו ליום 31 במרץ 2024	3,484	1,064	1,227	5,246	11,021
התחייבויות בגין חוזי ביטוח, בשייר ליום 31 במרץ 2024	3,049	1,045	256	3,406	7,756

* ענפי רכוש ואחרים כוללים בעיקר תוצאות מענפי ביטוח אובדן רכוש ומקיף דירות אשר הפעילות בגינם מהווה 79% מסך הפרמיות בענפים אלו

** ענפי חבויות אחרים כוללים בעיקר תוצאות מענפי ביטוח צד ג' ואחריות מקצועית אשר הפעילות בגינם מהווה 76% מסך הפרמיות בענפים אלו

באור 4 - מגזרי פעילות (המשך)

ב. נתונים נוספים לגבי מגזר ביטוח כללי (המשך)

לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 31 במרץ 2023 (בלתי מבוקר)

	רכב חובה	רכב רכוש	ענפי רכוש ואחרים*	ענפי חבויות אחרים**	סה"כ
	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
פרמיות ברוטו	221	373	393	393	1,380
פרמיות ביטוח משנה	2	8	298	139	447
פרמיות בשייר	219	365	95	254	933
שינוי ביתרת פרמיה שטרם הורווחה, בשייר	80	101	21	107	309
פרמיות שהורווחו בשייר	139	264	74	147	624
רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון	19***	5***	6	24***	54
הכנסות מעמלות	4	1	60	15	80
סך כל ההכנסות	162	270	140	186	758
תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח, ברוטו	143	252	182	139	716
חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ובשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח	37	14	145	95	291
תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח בשייר	106	238	37	44	425
עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות	36	60	71	39	206
הוצאות הנהלה וכלליות	5	6	5	3	19
הוצאות אחרות	2	1	1	-	4
הוצאות מימון, נטו	7	2	-	8	17
סך כל ההוצאות	156	307	114	94	671
חלק ברווחי חברות מוחזקות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני	2	1	-	2	5
רווח (הפסד) לפני מסים על ההכנסה	8	(36)	26	94	92
רווח כולל אחר לפני מסים על ההכנסה	19	5	1	24	49
סך כל הרווח (ההפסד) הכולל לפני מסים על ההכנסה	27	(31)	27	118	141
התחייבויות בגין חוזי ביטוח, ברוטו ליום 31 במרץ 2023	3,404	948	1,223	5,122	10,697
התחייבויות בגין חוזי ביטוח, בשייר ליום 31 במרץ 2023	2,882	914	250	3,426	7,472

* ענפי רכוש ואחרים כוללים בעיקר תוצאות מענפי ביטוח אובדן רכוש ומקיף דירות אשר הפעילות בגינם מהווה 75% מסך הפרמיות בענפים אלו

** ענפי חבויות אחרים כוללים בעיקר תוצאות מענפי ביטוח צד ג' ואחריות מקצועית אשר הפעילות בגינם מהווה 77% מסך הפרמיות בענפים אלו

*** הוצג מחדש כתוצאה מהצגה לראשונה של מגזר אשראי, ראו גם באור 4(4)

באור 4 - מגזרי פעילות (המשך)

ב. נתונים נוספים לגבי מגזר ביטוח כללי (המשך)

	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2023 (מבוקר)				
	רכב חובה	רכב רכוש	ענפי רכוש ואחרים*	ענפי חבויות אחרים**	סה"כ
	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
פרמיות ברוטו	723	1,402	1,437	1,087	4,649
פרמיות ביטוח משנה	6	25	1,123	460	1,614
פרמיות בשייר	717	1,377	314	627	3,035
שינוי ביתרת פרמיה שטרם הורווחה, בשייר	(16)	166	9	11	170
פרמיות שהורווחו בשייר	733	1,211	305	616	2,865
רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון	127	34	24	149	334
הכנסות מעמלות	5	5	232	61	303
סך כל ההכנסות	865	1,250	561	826	3,502
תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח, ברוטו	808	980	518	911	3,217
חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ובשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח	72	37	427	413	949
תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח בשייר	736	943	91	498	2,268
עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות	160	291	300	191	942
הוצאות הנהלה וכלליות	20	22	18	13	73
הוצאות אחרות	8	5	3	1	17
הוצאות מימון, נטו	9	2	1	10	22
סך כל ההוצאות	933	1,263	413	713	3,322
חלק בהפסדי חברות מוחזקות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני	(27)	(7)	(2)	(30)	(66)
רווח (הפסד) לפני מסים על ההכנסה	(95)	(20)	146	83	114
רווח כולל אחר לפני מסים על ההכנסה	45	12	4	55	116
סך כל הרווח (ההפסד) הכולל לפני מסים על ההכנסה	(50)	(8)	150	138	230
התחייבויות בגין חוזי ביטוח, ברוטו ליום 31 בדצמבר 2023	3,425	973	1,148	5,155	10,701
התחייבויות בגין חוזי ביטוח, בשייר ליום 31 בדצמבר 2023	2,956	953	227	3,356	7,492

* ענפי רכוש ואחרים כוללים בעיקר תוצאות מענפי ביטוח אובדן רכוש ומקיף דירות אשר הפעילות בגינם מהווה 78% מסך הפרמיות בענפים אלו

** ענפי חבויות אחרים כוללים בעיקר תוצאות מענפי ביטוח צד ג' ואחריות מקצועית אשר הפעילות בגינם מהווה 69% מסך הפרמיות בענפים אלו

באור 4 - מגזרי פעילות (המשך)

ג. נתונים נוספים לגבי מגזר ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח

	לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 31 במרץ 2024 (בלתי מבוקר)				לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 31 במרץ 2023 (בלתי מבוקר)			
	גמל	פנסיה	ביטוח חיים	סה"כ	גמל	פנסיה	ביטוח חיים	סה"כ
	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
פרמיות שהורווחו ברוטו	-	-	**1,339**	**1,339**	-	-	1,520	1,520
פרמיות שהורווחו על ידי מבטחי משנה	-	-	**74**	**74**	-	-	74	74
פרמיות שהורווחו בשייר	-	-	**1,265**	**1,265**	-	-	1,446	1,446
רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון	-	-	**3,289**	**3,289**	-	-	1,301	1,301
הכנסות מדמי ניהול	**3**	**2**	**129**	**134**	3	2	124	129
הכנסות מעמלות	-	-	**18**	**18**	-	-	23	23
הכנסות אחרות	-	-	**7**	**7**	-	-	7	7
סך כל ההכנסות	**3**	**2**	**4,708**	**4,713**	3	2	2,901	2,906
תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה, ברוטו	-	-	**4,364**	**4,364**	-	-	2,602	2,602
חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ובשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח	-	-	**51**	**51**	-	-	36	36
תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה בשייר	-	-	**4,313**	**4,313**	-	-	2,566	2,566
עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות	-	-	**251**	**251**	-	-	247	247
הוצאות הנהלה וכלליות	**2**	**1**	**112**	**115**	3	1	123	127
הוצאות מימון, נטו	-	-	**2**	**2**	-	-	4	4
סך כל ההוצאות	**2**	**1**	**4,678**	**4,681**	3	1	2,940	2,944
חלק ברווחי חברות מוחזקות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני	-	-	**3**	**3**	-	-	1	1
רווח (הפסד) לפני מסים על ההכנסה	**1**	**1**	**33**	**35**	-	1	(38)	(37)
הפסד כולל אחר לפני מסים על ההכנסה	-	-	**(21)**	**(21)**	-	-	(6)	(6)
סך כל הרווח (ההפסד) הכולל לפני מסים על ההכנסה	**1**	**1**	**12**	**14**	-	1	(44)	(43)

באור 4 - מגזרי פעילות (המשך)

ג. נתונים נוספים לגבי מגזר ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח (המשך)

	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2023 (מבוקר)			
	גמל	פנסיה	ביטוח חיים	סה"כ
	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
פרמיות שהורווחו ברוטו	-	-	6,287	6,287
פרמיות שהורווחו על ידי מבטחי משנה	-	-	283	283
פרמיות שהורווחו בשייר	-	-	6,004	6,004
רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון	-	-	5,919	5,919
הכנסות מדמי ניהול	12	8	502	522
הכנסות מעמלות	-	-	60	60
הכנסות אחרות	-	-	29	29
סך כל ההכנסות	12	8	12,514	12,534
תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה, ברוטו	-	-	11,107	11,107
חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ובשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח	-	-	196	196
תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה בשייר	-	-	10,911	10,911
עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות	-	-	958	958
הוצאות הנהלה וכלליות	11	4	466	481
הוצאות מימון, נטו	-	-	14	14
סך כל ההוצאות	11	4	12,349	12,364
חלק בהפסדי חברות מוחזקות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני	-	-	(28)	(28)
רווח לפני מסים על ההכנסה	1	4	137	142
הפסד כולל אחר לפני מסים על ההכנסה	-	-	(32)	(32)
סך כל הרווח הכולל לפני מסים על ההכנסה	1	4	105	110

באור 4 - מגזרי פעילות (המשך)

ג. נתונים נוספים לגבי מגזר ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח (המשך)

פירוט התוצאות לפי סוגי הפוליסות

	פוליסות הכוללות מרכיב חסכון (לרבות נספחים) לפי מועד הנפקת הפוליסה					פוליסות ללא מרכיב חסכון	
			משנת 2004			סיכון הנמכר כפוליסה בודדת	
	עד שנת 1990 (1)	עד שנת 2003	שאינו תלוי תשואה	תלוי תשואה	פרט	קבוצתי	סה"כ
				מיליוני ש"ח			
לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 31 במרץ 2024 (בלתי מבוקר)							
פרמיות ברוטו	16	204	-	655	439	27	1,341
פרמיות בגין סכומים המופקדים בחברה מאוחדת במסגרת תוכנית הטבה מוגדרת לעובדי הקבוצה							(2)
סך הכל							1,339
תקבולים בגין חוזי השקעה שנזקפו ישירות לעתודות ביטוח	-	-	-	1,047	-	-	1,047
מרווח פיננסי כולל דמי ניהול - במונחי רווח כולל (2)	(20)	42	(11)	87	-	-	98
תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח ברוטו	148	1,361	10	1,760	226	20	3,525
תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי השקעה	-	-	1	838	-	-	839
סך כל הרווח (ההפסד) הכולל מעסקי ביטוח חיים	(25)	8	(12)	15	22	4	12

(1) המוצרים שהונפקו עד לשנת 1990 (לרבות הגדלות בגינם) הם בעיקרם מבטיחי תשואה והם מגובים בחלקם באגרות חוב מיועדות

(2) המרווח הפיננסי אינו כולל הכנסות נוספות של החברה הנגבות כשיעור מהפרמיה והוא מחושב לפני ניכוי הוצאות לניהול השקעות. המרווח הפיננסי בפוליסות עם תשואה מובטחת מבוסס על ההכנסות מהשקעות בפועל לשנת הדוח בניכוי מכפלה של שיעור התשואה המובטחת לשנה כשהוא מוכפל בעתודה הממוצעת. לעניין זה, הכנסות מהשקעות כוללות גם את השינוי בשווי ההוגן של נכסים פיננסים זמינים למכירה שנזקף לדוח על הרווח הכולל. בחוזים תלויי תשואה, המרווח הפיננסי הינו סך דמי הניהול הקבועים והמשתנים המחושבים על בסיס התשואה והיתרה הממוצעת של עתודות הביטוח

באור 4 - מגזרי פעילות (המשך)

ג. נתונים נוספים לגבי מגזר ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח (המשך)

פירוט התוצאות לפי סוגי הפוליסות (המשך)

	פוליסות הכוללות מרכיב חסכון (לרבות נספחים) לפי מועד הנפקת הפוליסה					פוליסות ללא מרכיב חסכון	
			משנת 2004			סיכון הנמכר כפוליסה בודדת	
	עד שנת 1990 (1)	עד שנת 2003	שאינו תלוי תשואה	תלוי תשואה	פרט	קבוצתי	סה"כ
	מיליוני ש"ח						
לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 31 במרץ 2023 (בלתי מבוקר)							
פרמיות ברוטו	17	212	-	870	397	26	1,522
פרמיות בגין סכומים המופקדים בחברה מאוחדת במסגרת תוכנית הטבה מוגדרת לעובדי הקבוצה							(2)
סך הכל							1,520
תקבולים בגין חוזי השקעה שנזקפו ישירות לעתודות ביטוח	-	-	-	656	-	-	656
מרווח פיננסי כולל דמי ניהול - במונחי רווח כולל (2)	(58)	39	(12)	85	-	-	54
תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח ברוטו	200	626	18	1,395	167	16	2,422
תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי השקעה	-	-	1	179	-	-	180
סך כל הרווח (ההפסד) הכולל מעסקי ביטוח חיים	(47)	(10)	(13)	(3)	24	5	(44)

(1) המוצרים שהונפקו עד לשנת 1990 (לרבות הגדלות בגינם) הם בעיקרם מבטיחי תשואה והם מגובים בחלקם באגרות חוב מיועדות

(2) המרווח הפיננסי אינו כולל הכנסות נוספות של החברה הנגבות כשיעור מהפרמיה והוא מחושב לפני ניכוי הוצאות לניהול השקעות. המרווח הפיננסי בפוליסות עם תשואה מובטחת מבוסס על ההכנסות מהשקעות בפועל לשנת הדוח בניכוי מכפלה של שיעור התשואה המובטחת לשנה כשהוא מוכפל בעתודה הממוצעת. לעניין זה, הכנסות מהשקעות כוללות גם את השינוי בשווי ההוגן של נכסים פיננסים זמינים למכירה שנזקף לדוח על הרווח הכולל. בחוזים תלויי תשואה, המרווח הפיננסי הינו סך דמי הניהול הקבועים והמשתנים המחושבים על בסיס התשואה והיתרה הממוצעת של עתודות הביטוח

באור 4 - מגזרי פעילות (המשך)

ג. נתונים נוספים לגבי מגזר ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח (המשך)

פירוט התוצאות לפי סוגי הפוליסות (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2023 (מבוקר)	פוליסות הכוללות מרכיב חסכון (לרבות נספחים) לפי מועד הנפקת הפוליסה				פוליסות ללא מרכיב חסכון	
			משנת 2004		סיכון הנמכר כפוליסה בודדת	
	עד שנת 1990 (1)	עד שנת 2003	שאינו תלוי תשואה	תלוי תשואה	פרט	קבוצתי	סה"כ
	מיליוני ש"ח						
פרמיות ברוטו	67	843	-	3,614	1,657	113	6,294
פרמיות בגין סכומים המופקדים בחברה מאוחדת במסגרת תוכנית הטבה מוגדרת לעובדי הקבוצה							(7)
סך הכל							6,287
תקבולים בגין חוזי השקעה שנזקפו ישירות לעתודות ביטוח	-	-	-	2,865	-	-	2,865
מרווח פיננסי כולל דמי ניהול - במונחי רווח כולל (2)	(208)	159	(58)	343	-	-	236
תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח ברוטו	656	2,889	(12)	5,536	708	100	9,877
תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי השקעה	-	-	(1)	1,231	-	-	1,230
סך כל הרווח (ההפסד) הכולל מעסקי ביטוח חיים	(109)	(7)	20	1	203	(3)	105

(1) המוצרים שהונפקו עד לשנת 1990 (לרבות הגדלות בגינם) הם בעיקרם מבטיחי תשואה והם מגובים בחלקם באגרות חוב מיועדות

(2) המרווח הפיננסי אינו כולל הכנסות נוספות של החברה הנגבות כשיעור מהפרמיה והוא מחושב לפני ניכוי הוצאות לניהול השקעות. המרווח הפיננסי בפוליסות עם תשואה מובטחת מבוסס על ההכנסות מהשקעות בפועל לשנת הדוח בניכוי מכפלה של שיעור התשואה המובטחת לשנה כשהוא מוכפל בעתודה הממוצעת. לעניין זה, הכנסות מהשקעות כוללות גם את השינוי בשווי ההוגן של נכסים פיננסים זמינים למכירה שנזקף לדוח על הרווח הכולל. בחוזים תלויי תשואה, המרווח הפיננסי הינו סך דמי הניהול הקבועים והמשתנים המחושבים על בסיס התשואה והיתרה הממוצעת של עתודות הביטוח

באור 4 - מגזרי פעילות (המשך)

ד. נתונים נוספים לגבי מגזר ביטוח בריאות

פירוט התוצאות לפי סוגי הפוליסות

	סיעודי		בריאות אחר *		
	פרט	קבוצתי[1]	ז"א **	ז"ק **	סה"כ
לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 31 במרץ 2024 (בלתי מבוקר)			מיליוני ש"ח		
פרמיות ברוטו	205	60	823	102	1,190
תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח ברוטו	220	84	511	72	887
סך כל הרווח (ההפסד) הכולל מעסקי ביטוח בריאות	18	19	85	(2)	120

	סיעודי		בריאות אחר *		
	פרט	קבוצתי	ז"א **	ז"ק **	סה"כ
לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 31 במרץ 2023 (בלתי מבוקר)			מיליוני ש"ח		
פרמיות ברוטו	203	470	746	133	1,552
תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח ברוטו	263	593	520	85	1,461
סך כל הרווח (ההפסד) הכולל מעסקי ביטוח בריאות	(34)***	(27)	(3)	1	(63)

[1] התוצאות בענף סיעוד קבוצתי משקפות את סיום ההסכם עם חברי קופת חולים "כללית" במתווה הישן ויישומו במתווה החדש לפיו קרן העתודה נושאת במלוא הסיכון הביטוחי. לאור האמור, התוצאות בתקופת הדוח משקפות את ההכנסות התפעוליות נטו של החברה בגין המתווה החדש. לפירוט נוסף בדבר היתר הממונה למתווה מוסכם בגין הפוליסה כאמור לתקופה של 12 חודשים (החל מיום 1 בינואר 2024 ועד ליום 31 בדצמבר 2024) ראו באור 37ז בדוחות השנתיים

* מתוך זה פרמיות פרט בסך של כ-563 מיליוני ש"ח לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 31 במרץ 2024 (פרמיות פרט בסך של כ-554 מיליוני ש"ח לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 31 במרץ 2023) ופרמיות קבוצתיות בסך של כ-362 מיליוני ש"ח לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 31 במרץ 2024 (פרמיות קבוצתיות בסך של כ-325 מיליוני ש"ח לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 31 במרץ 2023)

** הכיסוי המהותי ביותר הכלול בבריאות אחר לז"א הינו הוצאות רפואיות ובבריאות אחר לז"ק הינו נסיעות לחו"ל

*** הוצג מחדש כתוצאה מהצגה לראשונה של מגזר אשראי, ראו גם באור 4(4)

באור 4 - מגזרי פעילות (המשך)

ד. נתונים נוספים לגבי מגזר ביטוח בריאות (המשך)

פירוט התוצאות לפי סוגי הפוליסות (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2023 (מבוקר)	סיעודי		בריאות אחר *		
	פרט	קבוצתי	ז"א **	ז"ק **	סה"כ
	מיליוני ש"ח				
פרמיות ברוטו	818	2,023	3,098	522	6,461
תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח ברוטו	1,065	2,420	1,990	337	5,812
סך כל הרווח (ההפסד) הכולל מעסקי ביטוח בריאות	(98)	(70)	228	49	109

* מתוך זה פרמיות פרט בסך של כ-2,268 מיליוני ש"ח ופרמיות קבוצתיות בסך של כ-1,352 מיליוני ש"ח

** הכיסוי המהותי ביותר הכלול בבריאות אחר לז"א הינו הוצאות רפואיות ובבריאות אחר לז"ק הינו נסיעות לחו"ל

באור 5 - מסים על ההכנסה

שיעורי המס החלים על הכנסות של חברות הקבוצה

המסים השוטפים לתקופה המדווחת מחושבים בהתאם לשיעורי המס להלן.

שיעורי המס הסטטוטוריים החלים על מוסדות כספיים ובכללם על חברות הבנות של החברה שהינם מוסדות כספיים, החל משנת 2018 ועד לשנת 2024 הינם כדלקמן: מס חברות בשיעור 23%, מס רווח בשיעור 17% דהיינו מס בשיעור משוקלל של 34.19%.

בהמשך לאישור הכנסת מחודש מרץ 2024, ביום 14 באפריל 2024 פורסם ברשומות צו מס ערך מוסף (שיעור המס על מלכ"רים ומוסדות כספיים) (תיקון), התשפ"ד-2024 אשר קובע כי החל מיום 1 בינואר 2025, השיעור של מס השכר ומס הרווח שישולם על פעילות בישראל של מוסד כספי יהיה 18% מהשכר ששילם והרווח שהפיק וזאת במקום השיעור של 17% שקיים כיום. בעקבות השינוי בשיעור המע"מ נרשם בתקופת הדוח גידול בהוצאות מסים נדחים בסך של כ-3 מיליוני ש"ח.

שיעורי המס הסטטוטוריים החלים על מוסדות כספיים ובכללם על חברות הבנות של החברה שהינם מוסדות כספיים הינם כדלקמן:

שנה	שיעור מס חברות	שיעור מס רווח	שיעור מס במוסדות כספיים
2024	23%	17%	34.19%
2025 ואילך	23%	18%	34.75%

באור 6 - מכשירים פיננסים

א. נכסים עבור חוזים תלויי תשואה

1. להלן פירוט הנכסים המוחזקים כנגד חוזי ביטוח וחוזי השקעה, המוצגים בשווי הוגן דרך רווח והפסד:

	ליום 31 במרץ		ליום 31 בדצמבר
	2024	2023	2023
	(בלתי מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(מבוקר)
	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
נדל"ן להשקעה	**1,896**	1,885	1,898
השקעות פיננסיות			
נכסי חוב סחירים	**22,728**	20,680	23,014
נכסי חוב שאינם סחירים (*)	**10,830**	13,766	11,332
מניות	**12,377**	12,619	12,069
השקעות פיננסיות אחרות	**26,225**	21,630	24,702
סך הכל השקעות פיננסיות	**72,160**	68,695	71,117
מזומנים ושווי מזומנים	**7,105**	6,379	6,733
אחר	**741**	893	860
סך כל הנכסים עבור חוזים תלויי תשואה*	**81,902**	77,852	80,608
זכאים ויתרות זכות	**365**	215	560
התחייבויות פיננסיות**	**175**	655	232
התחייבויות פיננסיות בגין חוזים תלויי תשואה	**540**	870	792
(*) מתוכם נכסי חוב שנמדדים בעלות מופחתת	**315**	408	384
שווי הוגן של נכסי חוב שנמדדים בעלות מופחתת	**317**	411	383

* כולל נכסים נטו (נכסים בניכוי התחייבויות פיננסיות) בסך של כ-3,930 מיליוני ש"ח, כ-4,641 מיליוני ש"ח וכ-4,750 מיליוני ש"ח לימים 31 במרץ 2024, 31 במרץ 2023 ו-31 בדצמבר 2023, בהתאמה, בגין התחייבות הנובעת מתיק סיעוד קבוצתי, בו מרבית סיכוני ההשקעה אינם מוטלים על המבטח

** בעיקר נגזרים וחוזים עתידיים

באור 6 - מכשירים פיננסים (המשך)

א. נכסים עבור חוזים תלויי תשואה (המשך)

2. שווי הוגן של נכסים פיננסים בחלוקה לרמות

הטבלה שלהלן מציגה ניתוח של הנכסים המוחזקים כנגד חוזי ביטוח וחוזי השקעה המוצגים בשווי הוגן דרך רווח והפסד. הרמות השונות הוגדרו באופן הבא:

רמה 1 - שווי הוגן הנמדד על ידי שימוש במחירים מצוטטים (לא מתואמים) בשוק פעיל למכשירים זהים.

רמה 2 - שווי הוגן הנמדד על ידי שימוש בנתונים נצפים, במישרין או בעקיפין, שאינם כלולים ברמה 1 לעיל.

רמה 3 - שווי הוגן הנמדד על ידי שימוש בנתונים שאינם מבוססים על נתוני שוק נצפים.

	ליום 31 במרץ 2024 (בלתי מבוקר)			
	רמה 1	**רמה 2**	**רמה 3**	**סה"כ**
	מיליוני ש"ח	**מיליוני ש"ח**	**מיליוני ש"ח**	**מיליוני ש"ח**
נכסי חוב סחירים	**19,981**	**2,747**	**-**	**22,728**
נכסי חוב שאינם סחירים	**-**	**9,682**	**833**	**10,515**
מניות	**9,848**	**35**	**2,494**	**12,377**
אחרות	**15,127**	**130**	**10,968**	**26,225**
סך הכל	**44,956**	**12,594**	**14,295**	**71,845**

	ליום 31 במרץ 2023 (בלתי מבוקר)			
	רמה 1	**רמה 2**	**רמה 3**	**סה"כ**
	מיליוני ש"ח	**מיליוני ש"ח**	**מיליוני ש"ח**	**מיליוני ש"ח**
נכסי חוב סחירים	18,225	2,455	-	20,680
נכסי חוב שאינם סחירים	-	12,379	979	13,358
מניות	9,640	43	2,936	12,619
אחרות	11,584	93	9,953	21,630
סך הכל	39,449	14,970	13,868	68,287

	ליום 31 בדצמבר 2023 (מבוקר)			
	רמה 1	**רמה 2**	**רמה 3**	**סה"כ**
	מיליוני ש"ח	**מיליוני ש"ח**	**מיליוני ש"ח**	**מיליוני ש"ח**
נכסי חוב סחירים	20,366	2,648	-	23,014
נכסי חוב שאינם סחירים	-	10,068	880	10,948
מניות	9,626	35	2,408	12,069
אחרות	13,759	299	10,644	24,702
סך הכל	43,751	13,050	13,932	70,733

באור 6 - מכשירים פיננסים (המשך)

א. נכסים עבור חוזים תלויי תשואה (המשך)

3. נכסים פיננסים הנמדדים בשווי הוגן ברמה 3

לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 31 במרץ 2024 (בלתי מבוקר)

	מדידת שווי הוגן במועד הדיווח			
	נכסים פיננסים בשווי הוגן דרך רווח והפסד			
	נכסי חוב שאינם סחירים	מניות	אחרות	סה"כ
	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
יתרה ליום 1 בינואר 2024	**880**	**2,408**	**10,644**	**13,932**
סך הרווחים (ההפסדים) שהוכרו:				
ברווח והפסד (*)	**31**	**57**	**236**	**324**
תקבולי ריבית ודיבידנד	**(15)**	**(10)**	**(78)**	**(103)**
רכישות	**99**	**46**	**340**	**485**
מכירות	**-**	**(7)**	**(174)**	**(181)**
פדיונות	**(156)**	**-**	**-**	**(156)**
העברות אל רמה 3	**3**	**-**	**-**	**3**
העברות מתוך רמה 3*	**(9)**	**-**	**-**	**(9)**
יתרה ליום 31 במרץ 2024	**833**	**2,494**	**10,968**	**14,295**
(*) מתוכם סך הרווחים לתקופה שטרם מומשו בגין נכסים פיננסים המוחזקים נכון ליום 31 במרץ 2024	**19**	**60**	**236**	**315**

* בגין ניירות ערך שדירוגם השתנה

לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 31 במרץ 2023 (בלתי מבוקר)

	מדידת שווי הוגן במועד הדיווח			
	נכסים פיננסים בשווי הוגן דרך רווח והפסד			
	נכסי חוב שאינם סחירים	מניות	אחרות	סה"כ
	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
יתרה ליום 1 בינואר 2023	779	2,754	9,563	13,096
סך הרווחים (ההפסדים) שהוכרו:				
ברווח והפסד (*)	3	105	242	350
תקבולי ריבית ודיבידנד	(14)	(7)	(89)	(110)
רכישות	240	96	360	696
מכירות	-	(12)	(119)	(131)
פדיונות	(29)	-	(4)	(33)
יתרה ליום 31 במרץ 2023	979	2,936	9,953	13,868
(*) מתוכם סך הרווחים לתקופה שטרם מומשו בגין נכסים פיננסים המוחזקים נכון ליום 31 במרץ 2023	3	106	240	349

באור 6 - מכשירים פיננסים (המשך)

א. נכסים עבור חוזים תלויי תשואה (המשך)

3. נכסים פיננסים הנמדדים בשווי הוגן ברמה 3 (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2023 (מבוקר)

	מדידת שווי הוגן במועד הדיווח			
	נכסים פיננסים בשווי הוגן דרך רווח והפסד			
	נכסי חוב שאינם סחירים	מניות	אחרות	סה"כ
	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
יתרה ליום 1 בינואר 2023	779	2,754	9,563	13,096
סך הרווחים (ההפסדים) שהוכרו:				
ברווח והפסד (*)	83	(292)	551	342
תקבולי ריבית ודיבידנד	(65)	(87)	(427)	(579)
רכישות	634	400	1,486	2,520
מכירות	-	(367)	(514)	(881)
פדיונות	(551)	-	(15)	(566)
יתרה ליום 31 בדצמבר 2023	880	2,408	10,644	13,932
(*) מתוכם סך הרווחים לתקופה שטרם מומשו בגין נכסים פיננסים המוחזקים נכון ליום 31 בדצמבר 2023	82	(297)	548	333

באור 6 - מכשירים פיננסים (המשך)

ב. השקעות פיננסיות אחרות

1. נכסי חוב שאינם סחירים - ערך בספרים לעומת שווי הוגן

	ליום 31 במרץ (בלתי מבוקר)		ליום 31 בדצמבר (מבוקר)	ליום 31 במרץ (בלתי מבוקר)		ליום 31 בדצמבר (מבוקר)
	ערך בספרים			שווי הוגן		
	2024	2023	2023	2024	2023	2023
	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
הלוואות וחייבים:						
אגרות חוב מיועדות	**5,312**	5,149	5,232	**6,393**	6,265	6,405
נכסי חוב שאינם סחירים שאינם ניתנים להמרה, למעט פיקדונות בבנקים	**8,188**	8,306	8,385	**8,255**	8,291	8,352
פיקדונות בבנקים	**187**	195	189	**199**	210	202
סך כל נכסי חוב שאינם סחירים	**13,687**	13,650	13,806	**14,847**	14,766	14,959
ירידות ערך שנזקפו לרווח והפסד (במצטבר)	**88**	43	81			

באור 6 - מכשירים פיננסים (המשך)

ב. השקעות פיננסיות אחרות (המשך)

2. שווי הוגן של נכסים פיננסים בחלוקה לרמות

הטבלה להלן מציגה ניתוח של המכשירים הפיננסים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס עיתי, תוך שימוש בשיטת הערכה בהתאם לרמות השווי ההוגן בהיררכיה. להגדרת הרמות ראו באור 6א'(2).

	ליום 31 במרץ 2024 (בלתי מבוקר)			
	רמה 1	רמה 2	רמה 3	סה"כ
	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
נכסי חוב סחירים	**7,948**	**348**	**-**	**8,296**
מניות	**1,446**	**10**	**548**	**2,004**
אחרות	**314**	**195**	**3,856**	**4,365**
סך הכל	**9,708**	**553**	**4,404**	**14,665**

	ליום 31 במרץ 2023 (בלתי מבוקר)			
	רמה 1	רמה 2	רמה 3	סה"כ
	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
נכסי חוב סחירים	8,973	398	-	9,371
מניות	1,024	10	516	1,550
אחרות	321	251	3,343	3,915
סך הכל	10,318	659	3,859	14,836

	ליום 31 בדצמבר 2023 (מבוקר)			
	רמה 1	רמה 2	רמה 3	סה"כ
	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
נכסי חוב סחירים	7,544	341	-	7,885
מניות	1,327	9	558	1,894
אחרות	333	272	3,748	4,353
סך הכל	9,204	622	4,306	14,132

באור 6 - מכשירים פיננסים (המשך)

ב. השקעות פיננסיות אחרות (המשך)

3. נכסים פיננסים הנמדדים בשווי הוגן ברמה 3

לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 31 במרץ 2024 (בלתי מבוקר)

	מדידת שווי הוגן במועד הדיווח		
	נכסים פיננסיים בשווי הוגן דרך רווח והפסד ונכסים זמינים למכירה		
	מניות	אחרות	סה"כ
	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
יתרה ליום 1 בינואר 2024	**558**	**3,748**	**4,306**
סך הרווחים (ההפסדים) שהוכרו:			
ברווח והפסד (*)	**(14)**	**25**	**11**
ברווח כולל אחר	**-**	**27**	**27**
תקבולי ריבית ודיבידנד	**-**	**(26)**	**(26)**
רכישות	**4**	**119**	**123**
מכירות	**-**	**(37)**	**(37)**
יתרה ליום 31 במרץ 2024	**548**	**3,856**	**4,404**
(*) מתוכם סך הרווחים (ההפסדים) לתקופה שטרם מומשו בגין נכסים פיננסיים המוחזקים נכון ליום 31 במרץ 2024	**(14)**	**62**	**48**

לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 31 במרץ 2023 (בלתי מבוקר)

	מדידת שווי הוגן במועד הדיווח		
	נכסים פיננסיים בשווי הוגן דרך רווח והפסד ונכסים זמינים למכירה		
	מניות	אחרות	סה"כ
	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
יתרה ליום 1 בינואר 2023	498	3,216	3,714
סך הרווחים (ההפסדים) שהוכרו:			
ברווח והפסד (*)	1	27	28
ברווח כולל אחר	14	42	56
תקבולי ריבית ודיבידנד	(1)	(28)	(29)
רכישות	7	125	132
מכירות	(3)	(39)	(42)
יתרה ליום 31 במרץ 2023	516	3,343	3,859
(*) מתוכם סך הרווחים לתקופה שטרם מומשו בגין נכסים פיננסיים המוחזקים נכון ליום 31 במרץ 2023	1	34	35

באור 6 - מכשירים פיננסים (המשך)

ב. השקעות פיננסיות אחרות (המשך)

3. נכסים פיננסים הנמדדים בשווי הוגן ברמה 3 (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2023 (מבוקר)

	מדידת שווי הוגן במועד הדיווח		
	נכסים פיננסיים בשווי הוגן דרך רווח והפסד ונכסים זמינים למכירה		
	מניות	אחרות	סה"כ
	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
יתרה ליום 1 בינואר 2023	498	3,216	3,714
סך הרווחים (ההפסדים) שהוכרו:			
ברווח והפסד (*)	4	138	142
ברווח כולל אחר	9	44	53
תקבולי ריבית ודיבידנד	(8)	(144)	(152)
רכישות	74	622	696
מכירות	(19)	(123)	(142)
פדיונות	-	(5)	(5)
יתרה ליום 31 בדצמבר 2023	558	3,748	4,306
(*) מתוכם סך הרווחים לתקופה שטרם מומשו בגין נכסים פיננסיים המוחזקים נכון ליום 31 בדצמבר 2023	4	142	146

באור 6 - מכשירים פיננסים (המשך)

ג. התחייבויות פיננסיות

1. התחייבויות פיננסיות המוצגות בעלות מופחתת - ערך בספרים לעומת שווי הוגן

	ליום 31 במרץ (בלתי מבוקר) ערך בספרים		ליום 31 בדצמבר (מבוקר) ערך בספרים	ליום 31 במרץ (בלתי מבוקר) שווי הוגן		ליום 31 בדצמבר (מבוקר) שווי הוגן
	2024	2023	2023	2024	2023	2023
	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
התחייבויות פיננסיות המוצגות בעלות מופחתת						
הלוואות מתאגידים שאינם בנקאיים	**391**	382	390	**396**	387	393
הלוואות מצדדים קשורים	**82**	3	67	**82**	-	67
אגרות חוב *	**5,242**	5,478	5,236	**4,896**	5,465	4,916
ערבות פיננסית	**39**	105	39	**38**	102	37
סך הכל התחייבויות פיננסיות המוצגות בעלות מופחתת	**5,754**	5,968	5,732	**5,412**	5,954	5,413
כתבי התחייבות נדחים שהונפקו לצורך עמידה בדרישות ההון	**5,242**	5,478	5,236			

* לרבות כתבי התחייבויות נדחים

2. שיעורי הריבית ששימשו בקביעת השווי ההוגן

	ליום 31 במרץ		ליום 31 בדצמבר
באחוזים	2024	2023	2023
הלוואות	**2.52**	*3.09	2.62
אגרות חוב	**4.33**	4.27	4.89
ערבות פיננסית	**2.35**	*1.83	1.47

* הוצג מחדש

באור 6 - מכשירים פיננסים (המשך)

ג. התחייבויות פיננסיות (המשך)

3. התחייבויות פיננסיות הנמדדות בשווי הוגן בחלוקה לרמות

הטבלה שלהלן מציגה ניתוח התחייבויות פיננסיות המוצגות בשווי הוגן. להגדרת הרמות ראו באור 6א'(2).

	ליום 31 במרץ 2024 (בלתי מבוקר)		
	רמה 1	רמה 2	סה"כ
	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
נגזרים (1)	**1**	**219**	**220**
סך הכל התחייבויות פיננסיות	**1**	**219**	**220**

	ליום 31 במרץ 2023 (בלתי מבוקר)		
	רמה 1	רמה 2	סה"כ
	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
נגזרים (1)	6	810	816
סך הכל התחייבויות פיננסיות	6	810	816

	ליום 31 בדצמבר 2023 (מבוקר)		
	רמה 1	רמה 2	סה"כ
	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
נגזרים (1)	76	193	269
סך הכל התחייבויות פיננסיות	76	193	269

(1) מכשירים נגזרים המוחזקים כנגד ההתחייבויות הביטוחיות במסגרת מדיניות ניהול נכסים מול התחייבויות ("ALM") של הקבוצה. מתוך הנ"ל, סך של כ-46 מיליוני ש"ח, כ-162 מיליוני ש"ח וכ-37 מיליוני ש"ח לימים 31 במרץ 2024, ו- 2023 וליום 31 בדצמבר 2023, בהתאמה, נכללים במסגרת התחייבויות שאינן תלויות תשואה והיתרה נכללת במסגרת ההתחייבויות תלויות התשואה של הקבוצה. מרבית הסכום נובע מניהול חשיפה באמצעות נגזרים למטבע חוץ ולמדד. כנגד ההתחייבויות כאמור, הפקידו הגופים המוסדיים בטחונות בהתאם לתנאים שנקבעו בחוזה. לגופים המוסדיים בקבוצה מסגרות אשראי מאושרות לצורך פעילותם בנגזרים. בהתאם לאמור, הפקידו הגופים המוסדיים בקבוצה סך של כ-306 מיליוני ש"ח, כ-545 מיליוני ש"ח וכ-286 מיליוני ש"ח לימים 31 במרץ 2024 ו-2023 וליום 31 בדצמבר 2023, בהתאמה, כבטוחות לכיסוי התחייבויותיהם הנובעות מפעילות זו (בטוחות אלו מוצגות בסעיף חייבים)

באור 6 - מכשירים פיננסים (המשך)

ג. התחייבויות פיננסיות (המשך)

4. פרטים נוספים

1. דירוג מידרוג

ביום 8 בפברואר 2024, הודיעה חברת מידרוג על אשרור דירוג איתנות פיננסית של החברה Aa1.il באופק דירוג יציב ועל דירוגים של Aa2.il(hyb) לכתבי התחייבות נדחים (הון שלישוני מורכב) אג"ח סדרה ז' שהונפקו על ידי הראל הנפקות, ודירוגים של Aa3.il(hyb) לכתבי התחייבות נדחים (הון משני והון רובד 2) שהונפקו על ידי הראל הנפקות במסגרת אג"ח סדרות ט'-י"ח. אופק דירוג יציב.

2. פדיון מוקדם מלא של אגרות חוב (סדרה ז') של הראל הנפקות

לאחר תקופת הדוח, ביום 8 במאי 2024, דירקטוריון הראל הנפקות, שהינה חברה בת בבעלות מלאה של החברה, החליט על ביצוע פדיון מוקדם מלא ביוזמת הראל הנפקות של אגרות החוב (סדרה ז') שהונפקו על ידה, אשר יבוצע ביום 31 במאי 2024.

ד. נתונים בדבר מדידות שווי הוגן ברמה 2 וברמה 3

שיעורי הריבית ששימשו בקביעת השווי ההוגן של נכסי חוב שאינם סחירים

השווי ההוגן של נכסי חוב שאינם סחירים הנמדדים בשווי הוגן דרך רווח והפסד וכן של נכסי חוב שאינם סחירים, אשר מידע לגבי השווי ההוגן ניתן לצרכי גילוי בלבד נקבעים באמצעות היוון אומדן תזרימי המזומנים הצפויים בגינם. שיעורי ההיוון מתבססים על חלוקת השוק הסחיר לעשירונים בהתאם לתשואה לפדיון של נכסי החוב וקביעת המיקום של הנכס הלא סחיר באותם עשירונים וזאת בהתאם לפרמיית הסיכון הנגזרת ממחירי עסקאות/הנפקות בשוק הלא סחיר. ציטוטי המחירים ושיעורי הריבית ששימשו להיוון נקבעים על ידי חברת מרווח הוגן, חברה המספקת ציטוטי מחירים ושערי ריבית לגופים מוסדיים לשערוך נכסי חוב לא סחירים.

באור 7 - התחייבויות תלויות והתקשרויות

א. התחייבויות תלויות

קיימת חשיפה כללית, אשר לא ניתן להעריכה ו/או לכמתה, הנובעת, בין היתר, ממורכבותם של השירותים הניתנים על ידי הקבוצה למבוטחיה וללקוחותיה. מורכבות הסדרים אלו צופנת בחובה, בין היתר, פוטנציאל לטענות פרשניות ואחרות, בין היתר, עקב פערי מידע בין חברות הקבוצה לבין הצדדים האחרים לחוזי הביטוח ויתר מוצרי הקבוצה, הנוגעות לשורה ארוכה של תנאים מסחריים ורגולטוריים ובכלל זה טענות ביחס לאופן השקעת כספי מבוטחים ועמיתים. לא ניתן לצפות מראש את סוגי הטענות שיועלו בתחום זה ואת החשיפה הנובעת מטענות אלו ואחרות בקשר עם מוצרי הקבוצה, המועלות, במסגרת הליכים משפטיים שונים, בין היתר, באמצעות המנגנון הדיוני הקבוע בחוק תובענות ייצוגיות.

פרשנות חדשה לאמור בפוליסות ביטוח ובמוצרים פנסיוניים ארוכי טווח עלולה לעיתים להשפיע על הרווחיות העתידית של הקבוצה בגין התיק הקיים, זאת בנוסף לחשיפה הגלומה בדרישות לפיצוי ללקוחות בגין פעילות העבר. כמו כן קיימת חשיפה בשל שינויים רגולטוריים והנחיות של הממונה, בחוזרים שהינם בתוקף ובטיוטות חוזרים שעדיין מתקיימים דיונים לגביהן, וכן ב"עמדות ממונה" ו"הכרעות עקרוניות" בנושאים שונים, שחלקם בעלי השלכות תפעוליות ומשפטיות נרחבות. חשיפה זו מוגברת בתחומי החסכון הפנסיוני והביטוח ארוך טווח, לרבות ביטוח בריאות. בתחומים אלו ההתקשרויות עם המבוטחים והלקוחות הינן לאורך שנים רבות במהלכן עשויים להתרחש שינויים במדיניות, ברגולציה ובמגמות הדין, לרבות בפסיקת בתי המשפט. זכויות אלו מנוהלות באמצעות מערכות מיכוניות מורכבות, אשר לאור השינויים כאמור, יש צורך להתאימן באופן שוטף. כל אלו יוצרים חשיפה תפעולית ומיכונית מוגברת בתחומים אלו. לחברה תוכנית אכיפה במסגרתה היא פועלת לבדיקת עמידה בהוראות רגולטוריות ותיקון ליקויים ככל שמתגלים כאלו.

בנוסף, קיימת חשיפה כללית, הנובעת מכך שכנגד הגופים המוסדיים בקבוצה מוגשות מעת לעת תלונות לרשות שוק ההון, ביטוח וחסכון ביחס לזכויות מבוטחים על פי פוליסות ביטוח ו/או הדין. תלונות אלו מטופלות באופן שוטף על ידי אגף תלונות הציבור בחברה. הכרעות רשות שוק ההון, הביטוח והחיסכון בתלונות אלה, אם וככל שתינתן בהן הכרעה, עלולות להינתן אף כהכרעות רוחביות, החלות על קבוצות רחבות של מבוטחים. בנוסף, לעיתים, הגורמים המתלוננים אף מאיימים כי ינקטו בהליכים ביחס לתלונתם במסגרת תביעה ייצוגית. לעת הזו, לא ניתן להעריך אם קיימת חשיפה בגין תלונות אלו ולא ניתן להעריך אם תינתן הכרעה רוחבית של הממונה בענין תלונות כנ"ל ו/או אם תוגשנה תביעות ייצוגיות כתוצאה מהליכים שכאלו וכן לא ניתן להעריך את החשיפה הפוטנציאלית לתלונות כנ"ל. לפיכך, לא נכללה הפרשה בגין החשיפה האמורה. בנוסף, במסגרת המדיניות שמיישמת רשות שוק ההון, ביטוח וחסכון, להעמקת הבקרות והביקורות בגופים מוסדיים, רשות שוק ההון, הביטוח והחיסכון מקיימת מעת לעת ביקורות מעמיקות לגבי פעילותם של הגופים המוסדיים בקבוצה, במגוון תחומי הפעילות. בעקבות ביקורות אלו עלול משרד האוצר להטיל קנסות ו/או עיצומים כספיים וכן עלול ליתן הוראות לביצוע שינויים ביחס לפעולות שונות שנעשו, וזאת הן כלפי העתיד והן כלפי העבר. במקרים של הוראות כאמור לגבי העבר, עלולה רשות שוק ההון, הביטוח והחיסכון לדרוש השבת כספים או שינוי בתנאים כלפי המבוטחים באופן שעלול להטיל חבויות כספיות על החברות הבנות של החברה ו/או להגדיל את החשיפה של החברות הבנות שהינן מבטח למגוון רחב יותר של אירועים ביטוחיים שיהיו מכוסים בשל ההנחיות כאמור בפוליסות שהונפקו.

במסגרת ביקורות שעורכות רשויות רגולטוריות שונות, לרבות רשות שוק ההון, הביטוח והחיסכון התקיימו ומתקיימות בתקופת הדוח מספר ביקורות מעמיקות בתחומי פנסיה וגמל, ביטוח בריאות, ביטוח כללי, יישוב תביעות בתחומי ביטוח חיים וביטוח סיעודי, מערכות מידע ומאגרי מידע ממוחשבים, שירות לקוחות ופניות הציבור, וכן בנושא איסוף מידע סטטיסטי (תביעות).

ביום 17 במרץ 2024 התקבלה אצל הראל ביטוח דרישת השבה במסגרתה הראל ביטוח ושירביט חברה לביטוח בע"מ (אשר פעילותה הביטוחית מוזגה לתוך הראל ביטוח) נדרשות להשיב סכומי פרמיה במקרים בהם הופקו על ידי החברות יותר מפוליסת ביטוח רכב חובה אחת, לאותו כלי רכב. דרישת ההשבה הינה תוצאה של ביקורת שבוצעה על ידי רשות שוק ההון ביטוח וחיסכון אצל מספר חברות ביטוח. מבדיקה ראשונית עולה כי סכומי ההשבה לא צפויים להיות מהותיים.

במסגרת השקעות חברות הקבוצה בנכסי חוב, חתומות החברות המשקיעות על כתבי שיפוי, שאינם מוגבלים בסכום, אל מול הנאמנים לנכסי החוב. בכתבי שיפוי אלו, התחייבו חברות הקבוצה (כמו גם יתר המשקיעים באותם נכסי חוב) כלפי הנאמנים, לשפות את הנאמנים בגין כל הוצאה שתושת עליהם במסגרת הטיפול בהסדרי חוב, ככל שמטופלים על ידם וככל שהוצאה כאמור לא תשולם על ידי החברה שבבעלותה מצויים הנכסים. חברות הקבוצה מחזיקות במספר נכסי חוב המצויים בהליך הסדר, החשיפה בגין כתבי השיפוי שניתנו בגין נכסי חוב אלו, אינה מהותית.

באור 7 - התחייבויות תלויות והתקשרויות (המשך)

א. התחייבויות תלויות (המשך)

בקשר עם מיזוג הפעילות הביטוחית של דקלה לחברה, ובהתאם לבקשת קופת חולים כללית, אשר הינה הלקוח העיקרי של דקלה ואשר במסגרת ההתקשרות מולה, מעמידה דקלה שירותי תפעול וניהול של תוכנית השב"ן ושל התוכנית הסיעודית לחברי הקופה, חתמה החברה על כתב שיפוי, במסגרתו התחייבה לשפות את שירותי בריאות כללית בגין נזקים שיגרמו לכללית, אם וככל שייגרמו, כתוצאה מפיצול הפעילות, בתנאים המפורטים בכתב השיפוי.

ביום 1 בדצמבר 2021 רכשה החברה את פעילותה הביטוחית של שירביט, על הזכויות וההתחייבויות הגלומות בה.

להלן פרטים על החשיפה בגין תובענות ייצוגיות ובקשות להכרה בתובענות כייצוגיות שהוגשו כנגד החברה ו/או החברות בקבוצה.

בבקשות לאישור תובענות כייצוגיות המפורטות להלן, אשר בהן, להערכת ההנהלה, המתבססת, בין היתר, על חוות דעת משפטיות שקיבלה, אין זה יותר סביר מאשר לא ("more likely than not"), כי טענות ההגנה של החברה (או חברה בת) תידחנה ואישור התובענה כייצוגית יתקבל, או שקיימים סיכויים של 50% ומעלה כי בסופו של ההליך תתקבלנה טענותיה של החברה (או חברה בת) שסביר כי הסדר פשרה מוצע, אשר אינו כולל התחייבות מהותית לתשלום כספי יתקבל, לא נכללה הפרשה בדוחות הכספיים. בבקשות לאישור תובענות כייצוגיות בהן, ביחס לתביעה, כולה או חלקה, יותר סביר מאשר לא כי טענות ההגנה של החברה עלולות להדחות, נכללו בדוחות הכספיים הפרשות לכיסוי החשיפה המוערכת על ידי הנהלת החברה ו/או הנהלות חברות מאוחדות. להערכת הנהלת החברה, המתבססת בין היתר על חוות דעת משפטיות שקיבלה, נכללו בדוחות הכספיים הפרשות נאותות, במקום בו נדרשו הפרשות, לכיסוי החשיפה המוערכת על ידי החברה ו/או חברות מאוחדות.

בבקשות לאישור תובענה כייצוגית בסעיפים 30 ו-39-49 להלן, לא ניתן בשלב ראשוני זה להעריך את סיכוי הבקשה לאישור התובענה כייצוגית, ולפיכך לא נכללה בדוחות הכספיים הפרשה בגין תובענות אלו.

1. בחודש ינואר 2008 הוגשה נגד החברה ונגד 4 חברות ביטוח נוספות (להלן ביחד: "הנתבעות") תובענה לבית המשפט המחוזי בתל-אביב ובקשה לאישורה כתובענה ייצוגית. עניינה של התובענה בטענה כי הנתבעות גבו "תשלום גורם תת שנתיות" (תשלום אותו רשאיות חברות הביטוח לגבות כאשר תעריף הביטוח נקבע בסכום שנתי, אולם התשלום בפועל מבוצע במספר תשלומים) שלא כדין. לטענת התובעים, הנזק שנגרם לתובעים מסתכם לסך של 1,683.54 ש"ח לכל שנת ביטוח. להערכת התובעים, סכום התביעה בגין כל חברי הקבוצה אותה הם מבקשים לייצג כנגד כלל הנתבעות הינו כ-2.3 מיליארדי ש"ח, מתוך זה סך של כ-307 מיליוני ש"ח כנגד החברה. ביום 1 בפברואר 2010 אישר בית המשפט בקשה להסדר דיוני בין הצדדים, לפיה התובע ימחק מהבקשה והתובענה את הטענה כי החברה גבתה שיעור תשלום גורם תת שנתיות העולה על השיעור המותר גם בגין פוליסות שהונפקו לפני 1992. בהתאם להוראת בית המשפט, התובע הגיש תובענה ובקשה לאישורה כתובענה ייצוגית מתוקנת. ביום 29 בדצמבר 2013 הגיש הממונה את עמדתו, התומכת בעמדת הנתבעות כי אין מניעה לגבות תת שנתיות על גורם הפוליסה, על רכיב החסכון בביטוח חיים המשולב בחסכון ועל פוליסות ריסק אחרות, לרבות סיעוד, אבדן כושר עבודה ונכות מתאונה. ביום 19 ביולי 2016 אישר בית המשפט המחוזי בתל אביב את ניהול התביעה כתובענה ייצוגית בקשר עם גביית גורם תת שנתיות על רכיב הפרמיה המכונה גורם הפוליסה ועל רכיב החסכון בפוליסות ביטוח חיים משולבות בחסכון, וכן בקשר עם גביית גורם תת שנתיות בפוליסות בריאות, נכות, מחלות קשות, אובדן כושר עבודה וסיעוד. בחודש דצמבר 2016 הוגשה בקשת רשות ערעור על החלטת בית המשפט המחוזי בתל-אביב. בעקבות החלטת בית המשפט העליון מחודש ינואר 2017 השיבו המשיבים לבקשה למתן רשות ערעור על ההחלטה לאישור התובענה כייצוגית והבקשה נשמעה בפני הרכב. בחודש אפריל 2017 נעתר בית המשפט העליון לבקשה לעיכוב ביצוע שהגישו הנתבעות וקבע כי הדיון בערכאה הדיונית יעוכב עד להכרעה בבקשת רשות ערעור ובערעור. ביום 31 במאי 2018 קיבל בית המשפט העליון את בקשת רשות הערעור, דן בה כבערעור וקיבל אותו תוך ביטול פסק דינו של בית המשפט המחוזי ודחיית בקשת אישור התובענה כייצוגית. ביום 26 ביוני 2018 הומצאה לחברה בקשה לקיום דיון נוסף בפסק הדין, אשר הגישו התובעים לבית המשפט העליון. בהחלטתו מיום 2 ביולי 2019 הורה בית המשפט העליון על קיום דיון נוסף בפסק הדין בפני הרכב של שבעה שופטים. בחודש נובמבר 2019 הודיע היועץ המשפטי לממשלה על התייצבותו בהליך ובחודש פברואר 2020 הגיש את עמדתו לפיה, הוא תומך בקביעות פסק הדין ובמגמה המשתקפת בו לחיזוק המשקל שיש ליתן לעמדתו המקצועית של המאסדר בפרשנות הנחיותיו וכי אין לשיטתו מקום להתערב בהכרעה שנקבעה בפסק הדין נשוא ההליך באשר לאימוץ עמדתה הפרשנית של רשות שוק ההון. בחודש יולי 2020 התקיים דיון נוסף בפסק הדין בפני הרכב של שבעה שופטים וביום 4 ביולי 2021 ניתן פסק דין בדיון הנוסף, לפיו החלטתו של בית המשפט המחוזי, אשר קבעה כי בקשת האישור מתקבלת תחזור ותעמוד על כנה והתיק יוחזר לבית המשפט המחוזי לצורך דיון בתובענה הייצוגית. הצדדים מנהלים הליך גישור.

באור 7 - התחייבויות תלויות והתקשרויות (המשך)

א. התחייבויות תלויות (המשך)

2. בחודש מאי 2011 הוגשה לבית המשפט המחוזי מרכז תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה ונגד 3 חברות ביטוח נוספות (להלן ביחד: "הנתבעות"). עניינה של התובענה בטענה כי הנתבעות גובות שלא כדין, כביכול, תשלום הקרוי "גורם פוליסה" ו/או "דמי ניהול אחרים" בשיעור נכבד מן הפרמיה המשולמת ללא הסכמתם או ידיעתם וללא קיומו של תנאי המאפשר גבייה כאמור בהוראות הפוליסות. התובעים טוענים, כי בהתאם להוראות הממונה הותר לחברות לגבות "גורם פוליסה" בתנאים מסוימים, אך לטענתם בנוסף על אישור הממונה כאמור, על הנתבעות לעגן את גביית "גורם הפוליסה" בהסכמה חוזית מול המבוטח. הנזק הנטען הכולל לכלל חברי הקבוצה נגד כלל הנתבעות מסתכם להערכת התובעים בסכום של 2,325 מיליוני ש"ח ונגד החברה, בהתאם לחלקה בשוק בכ-386 מיליוני ש"ח. ביום 10 ביוני 2015 הוגשה לבית המשפט בקשה לאישור הסדר פשרה מטעם הצדדים. בית המשפט מינה בודק להסדר הפשרה. על פי הסכם הפשרה שהוצע, התחייבו הנתבעות להשיב לחברי הקבוצה סכום כולל של מאה מיליוני ש"ח, בגין גביית גורם פוליסה בעבר. חלקה של החברה בסכום האמור שווה ל-14 מיליוני ש"ח. בנוסף, כל אחת מן הנתבעות התחייבה להפחית את הגבייה העתידית מחברי קבוצה אלו, בגין גורם הפוליסה, בשיעור של 25% ביחס לסכום הגבייה בפועל. כן הסכימו הנתבעות לשאת בגמול לתובע הייצוגי ובשכר טרחת בא כוחו, בסכום שייפסק על ידי בית המשפט. בהחלטתו מיום 21 בנובמבר 2016 דחה בית המשפט את הסדר הפשרה ואישר באופן חלקי את ניהול התביעה כתובענה ייצוגית בעילה של הפרת פוליסת הביטוח בשל גביה ללא בסיס משפטי של עמלת "גורם הפוליסה" באופן שפגע בחסכון שנצבר לטובת המבוטח החל משבע שנים קודם למועד הגשת התביעה. הסעדים שיתבעו במסגרת התובענה הייצוגית יהיו תיקון ההפרה על דרך של עדכון החסכון הצבור לטובת המבוטח בסכום החסכון הנוסף שהיה נצבר לטובתו אילו לא היה נגבה גורם הפוליסה או פיצוי המבוטח בסכום האמור, וכן הפסקת גביית גורם הפוליסה מעתה ואילך. הקבוצה שבשמה תנוהל התובענה הייצוגית הינה מבוטחי הנתבעות בפוליסות ביטוח חיים משולבות חסכון שנערכו בין השנים 1992-2003, אשר החסכון שנצבר לטובתם נפגע בשל גביית גורם הפוליסה. בחודש מאי 2017, הגישו הנתבעות, לבית המשפט העליון, בקשת רשות ערעור על ההחלטה במסגרתה נדחה הסדר הפשרה ואושרה באופן חלקי הבקשה לאישור התביעה כייצוגית. בחודש ספטמבר 2018 הוגשה תשובת היועץ המשפטי לממשלה לבקשת רשות הערעור, לפיה עמדתו של היועץ המשפטי לממשלה הינה כי צדק בית המשפט המחוזי מרכז בהחלטתו שלא לאשר את הסדר הפשרה ולאשר באופן חלקי את הבקשה לאישור התביעה כייצוגית. בחודש פברואר 2019 נמחקה בקשת רשות הערעור, לאחר שהנתבעות קיבלו את המלצת בית המשפט העליון למשיכת בקשת רשות הערעור תוך שמירת מלוא טענותיהן וזכויותיהן. הצדדים מנהלים הליך גישור במקביל לניהולה של התביעה הייצוגית. ביום 23 בספטמבר 2022 ניתנה החלטה לפיה לעמדת בית המשפט הרף התחתון לצורכי פשרה צריך לעמוד על 40% ולא פחות. ביום 20 ביוני 2023 הוגשה לבית המשפט על-ידי התובעים הייצוגיים ועל-ידי הראל ביטוח וחמש חברות ביטוח נוספות, בקשה לאישור הסכם פשרה (להלן: "הסכם הפשרה"). במסגרת הסכם הפשרה הוסכם כדלקמן: (א) הראל ביטוח תשיב לחברי הקבוצה (כהגדרתם בהסכם הפשרה) בגין תקופת העבר (התקופה החל משבע שנים לפני הגשת בקשת האישור) ועד תחילת הגבייה העתידית (כמפורט בסעיף ב' להלן) -סכום חד פעמי בשיעור 42% מסך גביית "גורם הפוליסה" שלפי הנטען הייתה אמורה להיות מועברת לחיסכון. (ב) הראל ביטוח תפחית את הגבייה העתידית של "גורם הפוליסה" מחברי הקבוצה הרלוונטיים, בדרך של הקטנת "גורם הפוליסה" שיגבה בשיעור של 50% כאמור בהסדר הפשרה. ביום 5 במאי 2024 הגישה היועצת המשפטית לממשלה את עמדתה ביחס להסכם הפשרה, לפיה היא אינה מתנגדת לשיעור הפיצוי בגין העבר בכפוף לכך שתפסק השבה הכוללת תשואות בפועל גם משנת 2013 ואילך, וכן היא מותירה את שאלת ההסדרה העתידית והמשך הגבייה (המופחתת) של רכיב גורם פוליסה לשיקול דעת בית המשפט. בנוסף מתייחסת היועצת המשפטית למספר נושאים נוספים בהסדר הפשרה, ובהם הפניית ההפחתה בעלות גביית גורם הפוליסה בעתיד להגדלת רכיב החיסכון בפוליסה ואופן חישוב שיעור שכר הטרחה ומנגנון חלוקתו בין הנתבעות.

3. בחודש מאי 2013 הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל-אביב תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה. עניינה של התובענה בטענה כי החברה נמנעת, כביכול, מלשלם תגמולי ביטוח למבוטחיה, בצירוף הפרשי הצמדה וריבית, החל ממועד קרות מקרה הביטוח ועד מועד תשלום תגמולי הביטוח, ולחילופין, החל מחלוף 30 יום מהגשת הדרישה לקבלת תגמולי ביטוח ועד למועד תשלום תגמולי הביטוח. הנזק הנטען הכולל לכלל חברי הקבוצה מסתכם בסכומים שנעים בין כ-168 מיליוני ש"ח לכ-807 מיליוני ש"ח. הליך הגישור שהתנהל בין הצדדים לא צלח והדיון בתובענה שב להתנהל בבית המשפט. ביום 30 באוגוסט 2015 קיבל בית המשפט המחוזי בתל-אביב באופן חלקי את בקשת האישור, באופן שניהולה של התביעה כתובענה ייצוגית אושר ביחס לטענה בדבר אי תשלום ריבית כנדרש בסעיף 28 (א) לחוק חוזה הביטוח (להלן: "החוק") והבקשה נדחתה ככל שהיא מתייחסת לטענה כי החברה אינה מצמידה את תגמולי הביטוח בהתאם להוראות סעיף 28(א) לחוק. הנזק הכולל הנטען לכלל חברי הקבוצה ביחס לחברה על פי כתב התביעה המתוקן, מסתכם להערכת התובעים בסכום של כ-120 מיליוני ש"ח. בחודש אוקטובר 2015 הוגשה בקשת רשות ערעור על ההחלטה לאשר את הבקשה כייצוגית. בהתאם להמלצת בית המשפט משכו הנתבעות בחודש אוגוסט 2016 את בקשת רשות הערעור. ביום 28 בפברואר 2021 ניתן פסק דין חלקי בתובענה (להלן: "פסק הדין החלקי"), המאמץ את הקביעה בהחלטת האישור לפיה התובענה הייצוגית מתקבלת. הגדרת הקבוצה על פי פסק הדין החלקי הינה כל זכאי (מבוטח, מוטב או צד שלישי) אשר במהלך התקופה שתחילתה שלוש שנים קודם להגשת התובענה וסיומה ביום מתן פסק הדין החלקי, קיבל מהחברה, שלא על פי פסק דין בעניינו, תגמולי ביטוח מבלי שצורפה להם ריבית כדין. כמו כן, קבע בית המשפט כי לצורך מימוש פסק הדין, קביעת אופן ההשבה לחברי הקבוצה וחישוב ההשבה ימונה מומחה וכן קבע, כי תשולמנה הוצאות לתובעים המייצגים ושכר טרחה לבאי כוחם. בחודש מאי 2021 הגישה החברה לבית המשפט העליון, ערעור על פסק הדין החלקי. בחודש יוני 2021 קיבל בית המשפט העליון את בקשת הנתבעות לעיכוב ביצוע פסק הדין החלקי במובן זה שההליך למינוי מומחה לצורך ביצועו של פסק הדין החלקי יעוכב עד להכרעה בהליך הערעורי. ביום 9 בנובמבר 2022 דחה בית המשפט העליון את הערעור על פסק הדין החלקי, בהיעדר עילה להתערבות שיפוטית בהחלטת ביניים. עוד נקבע כי המקום המתאים לבירור טענות הערעור הינן בגדרי ערעור על פסק הדין הסופי.

באור 7 - התחייבויות תלויות והתקשרויות (המשך)

א. התחייבויות תלויות (המשך)

4. בחודש אפריל 2014 הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל אביב תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה. עניינה של התובענה, בין היתר, בטענה, כי החברה משלמת למבוטחים בפוליסת ביטוח אובדן כושר עבודה וסיעוד משתתפת ברווחים מסוג "חיונית" (להלן: "הפוליסה") סכום פיצוי חודשי (המורכב מ"פיצוי חודשי" ו-"יתרת הבונוס"), המחושב, לכאורה, בניגוד להוראות הפוליסה וכן כי החברה אינה משלמת, לכאורה, למבוטחים בפוליסה את הבונוס שהצטבר להם עד למועד תשלום הפיצוי החודשי הראשון על פי הפוליסה. הנזק הכולל הנטען לכלל חברי הקבוצה אותה מבקש התובע לייצג, מסתכם לסכום של כ-381 מיליוני ש"ח. בחודש מרץ 2019 אישר בית המשפט המחוזי בתל אביב את ניהול התביעה כתובענה ייצוגית (להלן: "ההחלטה"). הקבוצה שבשמה תנוהל התובענה הייצוגית הינה כל המבוטחים בפוליסות ביטוח חיים משתתפות ברווחים המנוהלות בחברה, אשר במסגרתן תגמולי הביטוח משולמים על יסוד נוסחת Rm. ביום 17 ביולי 2019 הגישה החברה לבית המשפט העליון, בקשת רשות ערעור על ההחלטה. ביום 22 ביולי 2019 הומצא לחברה ערעור לבית המשפט העליון, אשר הוגש על-ידי המבקש בבקשת האישור, על חלקה של ההחלטה במסגרתה החליט בית המשפט המחוזי שלא לאשר את ניהול התביעה כייצוגית בעילת הטעיה וכן על כך שלא כלל במסגרת הגדרת הקבוצה בתובענה הייצוגית גם מבוטחי עבר לרבות מוטבים ויורשים של מבוטחים בפוליסות הביטוח לגביהן אושרה התביעה כייצוגית. בדיון, אשר התקיים בבית המשפט העליון ביום 13 בספטמבר 2021, צומצמה בהסכמה הקבוצה שבגינה אושרה התביעה כייצוגית והובהר כי היא כוללת גם מבוטחי עבר וכי תקופת ההתיישנות בגין תגמולי ביטוח הינה 3 שנים. בכפוף לכך נדחו, בהסכמת הצדדים, בקשת רשות הערעור והערעור.

5. בחודש יוני 2014 הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל אביב תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד דקלה סוכנות לביטוח בע"מ (בשמה הקודם "דקלה חברה לביטוח בע"מ") (להלן: "דקלה"). עניינה של התובענה בטענה, כי בהתאם להוראות פוליסת הביטוח הסיעודי הקבוצתית לחברי שירותי בריאות כללית "סיעודי מושלם פלוס" (להלן: "הפוליסה") דקלה אינה משלמת למבוטחים, המצויים במצב סיעודי, תגמולי ביטוח בגין הימים בהם היו מאושפזים בבית חולים כללי או שיקומי וכי ימים אלו אינם נכללים במניין הימים לחישוב תקופת ההמתנה הקבועה בפוליסה, וזאת, כביכול, בניגוד להוראות הממונה ולהוראות הדין. הנזק הכולל הנטען לכלל חברי הקבוצה אותה מבקשת התובעת לייצג, מסתכם, להערכת התובעת, לסכום של כ-35 מיליוני ש"ח. בית המשפט העביר את הבקשה לקבלת עמדת הממונה ביחס למחלוקות נשוא הבקשה לאישור התובענה כייצוגית. בחודש ינואר 2016 הוגשה עמדת הממונה במסגרתה הובהר כי אין בהגדרת מקרה הביטוח בפוליסה משום הפרה של הוראות רשות שוק ההון, הביטוח והחיסכון וכי הפוליסה מושא הבקשה אושרה באופן פרטני על ידי רשות שוק ההון, הביטוח והחיסכון. בחודש דצמבר 2018 דחה בית המשפט את הבקשה לאשר את התביעה כייצוגית בטענה כי אי תשלום תגמולי הביטוח בגין תקופת האשפוז עומדת בניגוד להוראות הממונה, אך אישר את ניהולה כתובענה ייצוגית בעילה של הפרת חוזר ביטוח שעניינו גילוי נאות למבוטח בעת ההצטרפות לפוליסות לביטוח בריאות. הקבוצה שבשמה תנוהל התובענה הייצוגית הינה כל מבוטחי דקלה, אשר רכשו פוליסת ביטוח סיעודי לאחר יום 1 באוקטובר 2001, אשר קמה להם זכות תביעה לתגמולי ביטוח בתקופה שבין 29 במאי 2011 ועד ליום 29 במאי 2014 ואשר בטופס הגילוי הנאות שצורף לפוליסה שרכשו אין ציון/הפניה לסעיף הקובע כי מועד קרות מקרה הביטוח הוא המועד שבו נכנס המבוטח לראשונה למצב מזכה, או המועד שבו שוחרר המבוטח מאשפוז בבית חולים כללי או שיקומי, לפי המאוחר מבניהם. בחודש מאי 2019 הגישה דקלה לבית המשפט העליון בקשת רשות ערעור על ההחלטה. בחודש יוני 2019 הוגש על-ידי המבקשת בבקשת האישור ערעור לבית המשפט העליון על החלטתו של בית המשפט המחוזי שלא לאשר את ניהול התביעה כייצוגית בעילת תביעה לפיה אי תשלום תגמולי הביטוח בגין תקופת האשפוז עומד בניגוד להוראות הממונה וכן על כך שלא הכריע, לטענת המבקשת, בעילת תביעה נטענת נוספת של הפרת חוזה. בדיון, אשר התקיים בבית המשפט העליון ביום 10 במאי 2021, נדחו בקשת רשות הערעור והערעור, לאחר שהצדדים קיבלו את המלצת בית המשפט למשיכתם, תוך שמירת מלוא טענותיהם. בחודש ינואר 2022 הודיעו הצדדים לבית המשפט על הסכמתם לפנות להליך גישור. הצדדים מנהלים הליך גישור. הליך הגישור שהתנהל בין הצדדים לא צלח והדיון בתובענה שב להתנהל בבית המשפט.

באור 7 - התחייבויות תלויות והתקשרויות (המשך)

א. התחייבויות תלויות (המשך)

6. בחודש ספטמבר 2015 הוגשה לבית המשפט המחוזי מרכז-לוד תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה ונגד דקלה סוכנות לביטוח בע"מ (בשמה הקודם "דקלה חברה לביטוח בע"מ") ("דקלה") ונגד שלוש חברות ביטוח אחרות (להלן ביחד: "הנתבעות"). עניינה של התובענה בטענה, כי הנתבעות אימצו, כביכול, עמדה פרשנית לפיה לצורך הכרה במבוטח במסגרת בירור תביעת סיעוד כמי שמתקיים לגביו מצב של "אי שליטה על סוגרים", על מצב זה להיות תוצאה של מחלה או ליקוי אורולוגיים או גסטרואנטרולוגיים בלבד. זאת, כביכול, בניגוד להוראות פוליסות הביטוח. התובעים אינם מכמתים את הנזק הכולל הנטען לכלל חברי הקבוצה אותה הם מבקשים לייצג, אך הם מעריכים אותו במאות מיליוני שקלים. הליך הגישור שהתנהל בין הצדדים לא צלח והדיון בתובענה שב להתנהל בבית המשפט. בחודש אפריל 2020 אישר בית המשפט המחוזי במחוז מרכז את ניהול התביעה כתובענה ייצוגית נגד החברה, נגד דקלה ונגד שתי חברות ביטוח נוספות, בעילה של הפרת חוזה הביטוח הסיעודי שהביאה לאי תשלום תגמולי ביטוח סיעודי או לתשלום תגמולי ביטוח סיעודי בחסר, עקב אי הכרה במבוטחים כזכאים לניקוד בגין הפעולה של "שליטה על הסוגרים". הקבוצה שבשמה תנוהל התובענה הייצוגית הינה כל מי שהיה מבוטח בביטוח סיעודי, שנמכר על ידי אחת מהנתבעות אשר נגדן אושר ניהול התביעה כייצוגית, וסבל מאובדן יכולתו העצמאית לשלוט על פעולת המעיים או פעולת השתן, כתוצאה משילוב של פגם בשליטה בסוגריו שאינו עולה לכדי אובדן שליטה אורגני עם מצב תפקודי ירוד, ועל אף האמור לא קיבל מהנתבעות אשר נגדן אושר ניהול התביעה כייצוגית (לפי העניין) ניקוד בגין הפעולה של "שליטה על הסוגרים" במסגרת בחינת תביעתו לקבלת תגמולי ביטוח סיעודי, באופן שהביא לפגיעה בזכויותיו לתגמולי ביטוח בתקופה שבין 8 בספטמבר 2012 לבין מועד אישור ניהול התובענה כייצוגית. הצדדים מנהלים הליך גישור.

7. בחודש ספטמבר 2015 הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל-אביב תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד שירביט[1] ונגד חברת ביטוח נוספת. עניינה של התובענה בטענה כי שירביט נמנעת, כביכול, מלשלם תגמולי ביטוח למבוטחיה, בצירוף הפרשי הצמדה וריבית, בגין התקופה שממועד קרות מקרה הביטוח ועד למועד תשלום תגמולי הביטוח, ולחילופין, בגין התקופה שהחל מחלוף 30 יום ממסירת תביעת הביטוח ועד למועד תשלום תגמולי הביטוח בפועל. הנזק הנטען הכולל לחברי הקבוצה כנגד שירביט הינו כ-10 מיליוני ש"ח. ביום 26 במאי 2021 קיבל בית המשפט המחוזי בתל-אביב את בקשת האישור. הגדרת הקבוצה על פי פסק הדין הינה כל זכאי (מבוטח, מוטב או צד שלישי) אשר במהלך התקופה שתחילתה שלוש שנים קודם להגשת התובענה וסיומה ביום אישורה של התובענה כייצוגית, קיבל משירביט, שלא על פי פסק דין שניתן בעניינו, תגמולי ביטוח מבלי שצורפה להם ריבית כדין. בחודש ספטמבר 2021 הגישה שירביט, יחד עם חברות ביטוח נוספות שנתבעו במספר בקשות לאישור בטענה זהה (להלן: "הנתבעות"), בקשה לעיכוב ההליכים בתובענה, עד להכרעה בערעור שהוגש לבית המשפט העליון במסגרת תובענה ייצוגית אחרת שאושרה בעניין זהה נגד חברות ביטוח אחרות, בהן הראל ביטוח (ראו סעיף (א)(3) לעיל). בחודש אוקטובר 2021 דחה בית המשפט את הבקשה לעיכוב ההליכים. בחודש ינואר 2022 הגישו הנתבעות בקשה נוספת לעיכוב הליכים. בחודש מרץ 2022 הורה בית המשפט המחוזי על עיכוב ההליכים עד למתן הכרעה בערעור שהוגש לבית המשפט העליון בתביעה מקבילה והורה על ניהול משותף של התובענה לאחר ההכרעה בערעור. בחודש נובמבר 2022 דחה בית המשפט העליון את הערעור על פסק הדין החלקי בתביעה המקבילה, בהיעדר עילה להתערבות שיפוטית בהחלטת ביניים. עוד נקבע כי המקום המתאים לבירור טענות הערעור הינן בגדרי ערעור על פסק הדין הסופי. בחודש מאי 2023 ביטל בית המשפט את החלטתו בדבר ניהול משותף של התובענה עם התביעה המקבילה והורה על הפרדת הדיון בין התביעות.

8. בחודש אוקטובר 2016 הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל אביב תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה. עניינה של התובענה בטענה, כי החברה לא גילתה, כביכול, למבוטחיה, אשר רכשו פוליסת ביטוח סיעודי בפרמיה משתנה מהי הפרמיה, שתיגבה מהם החל מגיל 65 וזאת עד לדיווח השנתי בגין שנת 2015 ועל אף, שלטענת התובעת, בגיל 65 מתייקרת הפרמיה בפוליסה זו במאות אחוזים. בכך, טוענת התובעת, החברה מפרה חובה חקוקה, מפרה את חובת הגילוי, מפרה הסכם, פועלת בחוסר תום לב, עושה עושר ולא במשפט ופועלת ברשלנות. עוד טוענת התובעת, כי חיוב מבוטחים בתשלום פרמיות עתידיות על פי תעריפים שאינם ידועים להם הינו תנאי מקפח בחוזה אחיד. התובעת אינה מכמתת את הנזק הכולל הנטען לכלל חברי הקבוצה אותה היא מבקשת לייצג כנגד החברה, אולם היא מעריכה אותו במיליוני שקלים. בחודש יולי 2017 אישר בית המשפט את בקשת התובעת לתקן את בקשת האישור כך שתתייחס גם לטענה לפיה החברה לא הציגה, לכאורה, בפני מבוטחיה טרם מועד הצטרפותם את הפרמיה שתשולם על ידם החל מגיל 65 על אף שהיא מחויבת לעשות כן על פי חוזר הממונה. בחודש אוגוסט 2017 הוגשה בקשה מתוקנת לאישור תובענה כייצוגית. עניינה של הבקשה המתוקנת בטענה כי החברה לא הציגה, לכאורה, למבוטחיה בפוליסת ביטוח סיעודי בפרמיה משתנה את הפרמיה שתשולם על ידם מגיל 65 ואילך טרם הצטרפותם לביטוח במסגרת טופס ההצטרפות ו/או במסמך התנאים הכלליים. בחודש מרץ 2019 הורה בית המשפט על העברת הבקשה לקבלת עמדת הממונה ביחס למחלוקת מושא בקשת האישור. בחודש נובמבר 2019 התקבלה עמדת הממונה לפיה, הוראות חוזר 2001/9 'גילוי נאות למבוטח בעת ההצטרפות לפוליסות לביטוח בריאות (להלן: "החוזר") של הרשות כמו גם הוראות הדין, מחייבות מבטח להציג למועמד לביטוח את אופן השתנות הפרמיה במעמד רכישת הביטוח, אך אין בנוסח החוזר התייחסות לשאלה איך יש למלא חובה זו טרם ההצטרפות והאם הדרך היחידה למלא אותה היא דווקא בכתב. הליך הגישור שהתנהל בין הצדדים לא צלח והדיון בתובענה שב להתנהל בבית המשפט. ביום 22 בפברואר 2023 הודיעו הצדדים לבית המשפט כי עלה בידיהם להגיע להסכמות עקרוניות. ביום 5 בנובמבר 2023 נקבעה בקשת האישור לשמיעת ראיות הצדדים, לאור בקשת המבקשת.

[1] פעילותה הביטוחית של שירביט חברה לביטוח בע"מ (להלן: "שירביט") נרכשה על ידי הראל ביטוח ביום 1 בדצמבר 2021

באור 7 - התחייבויות תלויות והתקשרויות (המשך)

א. התחייבויות תלויות (המשך)

9. בחודש ינואר 2017 הוגשה לבית המשפט המחוזי מרכז-לוד תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה. עניינה של התובענה בטענה, כי החברה אינה מגלה (לא בעצמה ולא באמצעות סוכני הביטוח מטעמה) למבוטחיה בביטוח רכב, אשר עומדים לחצות מדרגת גיל או וותק נהיגה במהלך תקופת הביטוח, כי באפשרותם לעדכן את גיל הנהג או את ותק הנהיגה ולקבל החזר פרמיה, וכי כתוצאה מכך משלמים מבוטחיה הנ"ל פרמיה ביתר נוכח העדר עדכון הפרמיה במהלך תקופת הביטוח בעקבות שינוי מדרגת הגיל או הוותק. התובעים מעריכים את הנזק שנגרם לחברי הקבוצה אותה הם מבקשים לייצג לכל הפחות בכ-12.25 מיליוני ש"ח. ביום 16 בפברואר 2022 ניתן פסק דין בבית המשפט המחוזי מרכז, אשר במסגרתו נדחתה תביעה ייצוגית שהוגשה נגד חברת ביטוח אחרת בעניין דומה (להלן: "התביעה המקבילה"). בחודש מרץ 2022 הורה בית המשפט המחוזי על עיכוב הליכים עד למתן הכרעה בערעור שיוגש בתביעה המקבילה. בחודש מרץ 2024 דחה בית המשפט העליון ערעור שהוגש בתביעה המקבילה.

10. בחודש ינואר 2017 הוגשה לבית המשפט המחוזי מרכז-לוד תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד שירביט (ראו ה"ש 1 לעיל). עניינה של התובענה בטענה, כי שירביט אינה מגלה למבוטחיה בביטוח רכב, אשר עומדים לחצות מדרגת גיל או ותק נהיגה הנהוגות אצלה, במהלך תקופת הביטוח, כי באפשרותם לעדכן את גיל הנהג או את ותק הנהיגה ולקבל פרמיה עודפת, וכי כתוצאה מכך משלמים מבוטחיה אלו פרמיה ביתר נוכח העדר עדכון הפרמיה במהלך תקופת הביטוח בעקבות שינוי מדרגת הגיל או הוותק. התובעים מעריכים את הנזק שנגרם לחברי הקבוצה אותה הם מבקשים לייצג בכ-43.31 מיליוני ש"ח. ביום 16 בפברואר 2022 ניתן פסק דין בבית המשפט מחוזי מרכז, אשר במסגרתו נדחתה תביעה ייצוגית שהוגשה נגד חברת ביטוח אחרת בעניין דומה (להלן: "התביעה המקבילה"). בחודש מרץ 2022 הורה בית המשפט המחוזי על עיכוב ההליכים עד למתן הכרעה בערעור שיוגש בתביעה המקבילה. בחודש מרץ 2024 דחה בית המשפט העליון ערעור שהוגש בתביעה המקבילה.

11. בחודש דצמבר 2017 הוגשה לבית המשפט המחוזי בירושלים תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה, נגד שתי חברות ביטוח נוספות, נגד שירותי בריאות כללית ("הכללית"), ונגד מכבי שירותי בריאות ("מכבי") (להלן ביחד: "הנתבעות"). עניינה של התובענה בטענה, כי הנתבעות מסרבות, כביכול, לבטח בביטוח סיעודי אנשים המצויים על הספקטרום האוטיסטי, או שקובעות תנאים בלתי סבירים לקבלתם לביטוח, מבלי שהחלטותיהן אלו נסמכות על נתונים סטטיסטיים אקטואריים או רפואיים רלבנטיים לסיכון הביטוחי ומבלי לנמק את החלטתן, כנדרש בחוק. התובעים אינם מכמתים את הנזק הכולל הנטען לכלל חברי הקבוצה אותה הם מבקשים לייצג אולם הם מעריכים אותו בעשרות עד מאות מיליוני ש"ח. בחודש יוני 2019 הורה בית המשפט על העברת הבקשה לקבלת עמדת היועץ המשפטי לממשלה בשאלות העולות מבקשת האישור. בחודש ינואר 2020 הודיע היועץ המשפטי לממשלה כי עמדתו זהה לעמדה אשר הגיש בתיק מקביל ואשר תומכת בטענות החברה. ביום 6 בפברואר 2023, דחה בית המשפט המחוזי בירושלים את הבקשה לאישור התובענה כייצוגית. ביום 17 באפריל 2023, הומצא לחברה ערעור על פסק הדין, אשר הגישו המבקשים בבקשת האישור, לבית המשפט העליון.

באור 7 - התחייבויות תלויות והתקשרויות (המשך)

א. התחייבויות תלויות (המשך)

12. בחודש יוני 2018 הוגשה לבית המשפט המחוזי בירושלים תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה ונגד חברת ביטוח נוספת (להלן ביחד: "התובעות"). עניינה של התובענה בטענה, כי התובעות מסרבות להכיר בניתוח שקיים צורך רפואי לבצעו, כמקרה ביטוח על פי תנאי פוליסות ביטוח הבריאות שלהן, בטענה שמדובר בניתוח מניעתי. התובעת אינה מעריכה את הנזק הכולל הנטען לכלל חברי הקבוצה אותה היא מבקשת לייצג. בחודש ספטמבר 2020 הורה בית המשפט על קבלת עמדת הממונה בסוגיות העולות מבקשת האישור. בחודש פברואר 2021 התקבלה עמדת הממונה, לפיה בהתאם לפרשנות הראויה והמתבקשת של הגדרת המונח "ניתוח" על פי חוזר ביטוח 2004/20 שעניינו הגדרות של פרוצדורות רפואיות בביטוח בריאות (להלן: "חוזר הניתוחים"), אשר יצא תחת ידו של המפקח על הביטוח, פוליסת ביטוח בריאות פרטית מקנה למבוטח רשת הגנה מפני המחלות הכלולות בפוליסה, הכוללת גם כיסוי ניתוחים אשר ימנעו התפתחותן או התפרצותן של אותן מחלות. בחודש ינואר 2022 אישר בית המשפט המחוזי בירושלים את ניהול התביעה כתובענה ייצוגית. הקבוצה שבשמה תנוהל התובענה הייצוגית הינה כל אדם שהתקשר בחוזה ביטוח בריאות עם הנתבעות, הכולל כיסוי ביטוחי לניתוחים, ותביעתו לביצוע ניתוח נדחתה מן הטעם שמדובר בניתוח "מניעתי" שלא מכוסה בפוליסה (גם אם הטעם הוצג באופן אחר במכתב הדחייה). ביום 24 במאי 2022 הגישה החברה הבת לבית המשפט העליון, בקשת רשות ערעור על ההחלטה. ביום 7 בינואר 2024 דחה בית המשפט העליון את בקשת רשות הערעור ובקשת רשות ערעור שהגישה הנתבעת הנוספת, בקובעו כי ישנה אפשרות סבירה שהשאלות המתעוררות בבקשת האישור יוכרעו לטובת הקבוצה והתיר את ניהולה כתובענה ייצוגית. הצדדים מנהלים הליך גישור.

13. בחודש פברואר 2019 הוגשה לבית המשפט המחוזי מרכז-לוד תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה. עניינה של התובענה בטענה, כי החברה דרשה ממבוטחים בפוליסת ביטוח קבוצתית לעובדי חברת חשמל, אשר קיבלו תגמולי ביטוח שלא נוכו מהם מסים במקור, להשיב לה את סכומי הכסף ששולמו על ידיה בגין תשלומי מס אלו. התובע אינו מכמת את הנזק הכולל הנטען לכלל חברי הקבוצה אותה הוא מבקש לייצג אך הוא מעריך כי הוא עולה על סך של 3 מיליוני ש"ח. בחודש יולי 2020 הגישה החברה לבית המשפט בקשה לסילוק על הסף של הבקשה לאישור התביעה כתובענה ייצוגית. בחודש ספטמבר 2020 נעתר בית המשפט לבקשת החברה לסלק על הסף את הבקשה לאישור התביעה כתובענה ייצוגית והורה על מחיקת בקשת האישור על הסף. ביום 8 בנובמבר 2020 הומצא לחברה ערעור על פסק הדין, אשר הגיש התובע לבית המשפט העליון. לאחר דיון שהתקיים בפניו בחודש פברואר 2022, הורה בית המשפט העליון ליועץ המשפטי לממשלה להגיש את עמדתו בסוגיה עקרונית העולה מהערעור. ביום 18 בספטמבר 2022 הגישה היועצת המשפטית לממשלה את עמדתה לפיה אין מקום לאישור ניהול הגנה ייצוגית בדרך של חקיקה שיפוטית, אלא רק בדרך של חקיקה ראשית, יחד עם זאת, במקרים מתאימים ניתן לנהל תובענה ייצוגית לסעד הצהרתי. ביום 30 בינואר 2023 קיבל בית המשפט העליון את הערעור, והחזיר את הדיון לבית המשפט המחוזי מרכז, על מנת שידון בבקשה לאישור תובענה כייצוגית מבראשית.

14. בחודש יוני 2019 הוגשה לבית הדין האזורי לעבודה בתל אביב תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה. עניינה של התובענה בטענה, כי החברה גובה, כביכול, ממבוטחים בפוליסות ביטוחי חיים המשלבות רכיב ביטוח למקרה מוות ורכיב של חסכון (להלן: "ביטוחי מנהלים") תשלום בגין רכיב "הוצאות ניהול השקעות", אשר גבייתו מותרת על פי דין, ללא הסכמה חוזית בתנאי הפוליסה המתירה לה לגבותו. התובע מעריך את הנזק הכולל הנטען לכלל חברי הקבוצה אותה הוא מבקש לייצג בכ-365.3 מיליוני ש"ח.

15. בחודש יוני 2019 הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל אביב-יפו תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה ונגד שלוש חברות ביטוח נוספות (להלן ביחד: "הנתבעות"). עניינה של התובענה בטענה, כי הנתבעות נמנעות, כביכול, מלשלם ריבית בגין תגמולי ביטוח למבוטחיהן, החל מתום 30 יום ממועד מסירת התביעה. תובענה ובקשה זו עוסקות באותה עילה בה עוסקת תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית קודמת (להלן: "התביעה הראשונה") אשר אושרה לניהול כתביעה ייצוגית באופן חלקי ביום 30 באוגוסט 2015 (להלן: "החלטת האישור") על ידי בית המשפט המחוזי בתל-אביב ואשר מתבררת כעת לגופה (ראו סעיף (א)(3) לעיל), אך הן מתייחסות לתקופה שונה מזו שלגביה אושרה התביעה הראשונה והיא הוגשה לטענת המבקשים למען הזהירות ובמקביל לבקשתם להרחיב את הקבוצה המיוצגת במסגרת התביעה הראשונה גם לתקופה שממתן החלטת האישור ועד מועד מתן פסק דין. התובעים מעריכים את הנזק הכולל הנטען לכלל חברי הקבוצה אותה הם מבקשים לייצג כנגד החברה בסכום של כ-90 מיליוני ש"ח, וכנגד כלל הנתבעות בסכום של כ-264.4 מיליוני ש"ח. בחודש יולי 2020 הורה בית המשפט המחוזי בתל אביב על עיכוב הליכים עד למתן פסק דין בתביעה הראשונה.

באור 7 - התחייבויות תלויות והתקשרויות (המשך)

א. התחייבויות תלויות (המשך)

16. בחודש ינואר 2020 הוגשה לבית המשפט המחוזי מרכז תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה ונגד שתי חברות ביטוח נוספות וחברת שרותי דרך (להלן ביחד: "הנתבעות") בטענה, כי הנתבעות מספקות, כביכול, ללקוחותיהן שמשות חלופיות שאינן מקוריות ואינן נושאות תו תקן, וזאת, כביכול, בניגוד להתחייבויותיהן כלפי לקוחותיהן בהסכמים עימם. התובעים לא מכמתים את הנזק הכולל הנתבע עבור כלל חברי הקבוצות אותן הם מבקשים לייצג, אך הם מעריכים כי הוא עולה במידה ניכרת על סך של 2.5 מיליוני ש"ח.

17. בחודש אפריל 2020 הוגשה לבית המשפט המחוזי בחיפה תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה ונגד אחת עשרה חברות ביטוח נוספות (להלן ביחד: "הנתבעות"). עניינה של התובענה בטענה, כי הנתבעות אינן משיבות למבוטחיהן בביטוחי רכב חובה, מקיף וצד ג' דמי ביטוח, אשר שולמו על ידיהם, לכאורה, ביתר, נוכח הפחתה מהותית, נטענת, ברמת הסיכון אליו חשופות הנתבעות החל מחודש מרץ 2020, לאור צמצום פעילות המשק עקב התפרצות וירוס הקורונה והפחתת היקף הנסועה בעקבותיו. התובעים מעריכים את הנזק הכולל הנטען לכלל חברי הקבוצה אותה הם מבקשים לייצג כנגד החברה בסכום של כ-130 מיליוני ש"ח, וכנגד כלל הנתבעות בסכום של כ-1.2 מיליארדי ש"ח. בחודש יוני 2020 הורה בית המשפט על העברת הדיון בבקשה לבית המשפט המחוזי בתל אביב. בחודש אוקטובר 2021 הורה בית המשפט המחוזי בתל אביב על עיכוב ההליכים בהליך שבפניו, וזאת עד לאחר שפסק הדין בהליך שעניינו השבת דמי ביטוח למבוטחים בפוליסות ביטוח בתי עסק, ביטוח אחריות מעבידים וביטוח צד ג' בשל הפחתה נטענת ברמת הסיכון אליה חשופות הנתבעות עקב התפרצות וירוס הקורונה והגבלות על פעילות המשק, במסגרתו דחה בית המשפט המחוזי בחיפה את הבקשה לאישור התובענה כייצוגית נגד החברה וחברות ביטוח נוספות, יהפוך לחלוט (להלן: "פסק הדין בהליך הנוסף") או ככל שיוגש ערעור על פסק הדין לבית המשפט העליון – עד למתן פסק דין בערעור. בחודש דצמבר 2021 הורה בית המשפט המחוזי על הסרת עיכוב ההליך, בעקבות הפיכת פסק הדין בהליך הנוסף לחלוט.

18. בחודש אפריל 2020 הוגשה לבית המשפט המחוזי מרכז תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה, נגד שש חברות ביטוח נוספות ונגד התאגיד המנהל של המאגר לביטוח רכב חובה ("הפול") (להלן ביחד: "הנתבעים"). עניינה של התובענה בטענה, כי הנתבעים אינם משיבים למבוטחיהם בביטוחי רכב חובה, מקיף וצד ג' דמי ביטוח, אשר שולמו על ידיהם, לכאורה, ביתר, נוכח הפחתה קיצונית, נטענת, ברמת הסיכון אליה חשופים הנתבעים לאור ירידה דרמטית, לכאורה, במספר התביעות המוגשות לנתבעים בשל צמצום פעילות המשק עקב התפרצות וירוס הקורונה והפחתה נטענת של היקף התנועה בכבישים ושיעור תאונות הדרכים בישראל בעקבותיו. התובעים מעריכים את הנזק הכולל הנטען לכלל חברי הקבוצה אותה הם מבקשים לייצג נגד החברה בסכום של כ-110 מיליוני ש"ח, ונגד כלל הנתבעים בסכום של כ-720 מיליוני ש"ח. בחודש יוני 2020 הורה בית המשפט על העברת הדיון בבקשה לבית המשפט המחוזי בתל אביב. בחודש אוקטובר 2021 הורה בית המשפט המחוזי בתל אביב על עיכוב ההליכים בהליך שבפניו, וזאת עד לאחר שפסק הדין בהליך שעניינו השבת דמי ביטוח למבוטחים בפוליסות ביטוח בתי עסק, ביטוח אחריות מעבידים וביטוח צד ג' בשל הפחתה נטענת ברמת הסיכון אליה חשופות הנתבעות עקב התפרצות וירוס הקורונה והגבלות על פעילות המשק, במסגרתו דחה בית המשפט המחוזי בחיפה את הבקשה לאישור התובענה כייצוגית נגד החברה וחברות ביטוח נוספות, יהפוך לחלוט (להלן: "פסק הדין בהליך הנוסף") או ככל שיוגש ערעור על פסק הדין לבית המשפט העליון – עד למתן פסק דין בערעור. בחודש דצמבר 2021 הורה בית המשפט המחוזי על הסרת עיכוב ההליך, בעקבות הפיכת פסק הדין בהליך הנוסף לחלוט.

19. בחודש אפריל 2020 הוגשה לבית המשפט המחוזי בחיפה תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד שירביט (ראו ה"ש 1 לעיל) ונגד אחת עשרה חברות ביטוח נוספות (להלן ביחד: "הנתבעות") בהן הראל ביטוח (ראו סעיף (א)(17) לעיל). עניינה של התובענה בטענה כי הנתבעות אינן משיבות למבוטחיהן בביטוחי רכב חובה, מקיף וצד ג' דמי ביטוח אשר שולמו על ידיהם, לכאורה, ביתר, נוכח הפחתה מהותית, נטענת, ברמת הסיכון אליו חשופות הנתבעות החל מחודש מרץ 2020, לאור צמצום פעילות המשק עקב התפרצות וירוס הקורונה והפחתת היקף הנסועה בעקבותיו. התובעים מעריכים את הנזק הכולל הנטען לכלל חברי הקבוצה אותה הם מבקשים לייצג כנגד שירביט בסכום של כ-38 מיליוני ש"ח, וכנגד כלל הנתבעות בסכום של כ-1.2 מיליארדי ש"ח. בחודש יוני 2020 הורה בית המשפט על העברת הדיון בבקשה לבית המשפט המחוזי בתל אביב. בחודש אוקטובר 2021 הורה בית המשפט המחוזי בתל אביב על עיכוב ההליכים בהליך שבפניו, וזאת עד לאחר שפסק דין בהליך ששירביט איננה צד לו ושעניינו השבת דמי ביטוח למבוטחים בפוליסות ביטוח בתי עסק, ביטוח אחריות מעבידים וביטוח צד ג' בשל הפחתה נטענת ברמת הסיכון אליה חשופות הנתבעות עקב התפרצות וירוס הקורונה וההגבלות על פעילות המשק, במסגרתו דחה בית המשפט המחוזי בחיפה את הבקשה לאישור תובענה כייצוגית שהוגשה נגד חברות ביטוח אחרות, יהפוך לחלוט (להלן: "פסק הדין בהליך הנוסף") או ככל שיוגש ערעור על פסק הדין בהליך הנוסף לבית המשפט העליון - עד למתן פסק דין בערעור. בחודש דצמבר 2021 הורה בית המשפט המחוזי על הסרת עיכוב ההליך, בעקבות הפיכת פסק הדין בהליך הנוסף לחלוט.

20. בחודש יוני 2020 הוגשה לבית המשפט המחוזי במחוז מרכז תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה ונגד החברה האחות, הראל פנסיה וגמל בע"מ ("הראל פנסיה וגמל") (להלן ביחד: "הנתבעות"), שעניינה בטענה, כי במסגרת הסכמי הלוואה של הנתבעות עם לקוחותיהן, בהלוואות הצמודות למדד המחירים לצרכן (להלן: "המדד"), נקבע, על פי הנטען, כי במקרה של ירידה במדד, תשלומי הקרן והריבית לא יירדו מערכם הנקוב בלוח הסילוקין של ההלוואה. זאת, כביכול, בניגוד לדין ותוך שהדבר מהווה, לטענת התובע, תנאי מקפח בחוזה אחיד. התובע אינו מכמת את הנזק הכולל הנטען לכלל חברי הקבוצה אותה הוא מבקש לייצג אך הוא מעריך כי הוא עולה על סך של 3 מיליוני ש"ח. הליך הגישור שהתנהל בין הצדדים לא צלח. בחודש אוקטובר 2022 הורה בית המשפט לממונה לתת עמדתו ביחס לסוגיות שבמחלוקת. ביום 13 במרץ 2023 הוגשה עמדת הממונה לפיה ככל וייקבע כי מנגנון ההצמדה לא עמד בהוראות הדין, ותידרש השבה של הכספים שנגבו ביתר, יכול שכספים אלה יושבו מכספי קופת הגמל או מכספי המבוטחים. בהתאם להחלטת בית המשפט, ביום 23 באפריל, 2023, הועבר הדיון בתובענה לבית הדין האזורי לעבודה בתל אביב.

באור 7 - התחייבויות תלויות והתקשרויות (המשך)

א. התחייבויות תלויות (המשך)

21. בחודש יולי 2020 הוגשה לבית המשפט המחוזי מרכז-לוד תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה ונגד ארבע חברות ביטוח נוספות (להלן ביחד: "הנתבעות"), שעניינה בטענה, כי הנתבעות אינן מפחיתות, לכאורה, את פרמיות הביטוח למבוטחים שנקבעו להם החרגות בגין מצב רפואי קיים, על אף שההחרגות מפחיתות, על פי הנטען, את הסיכון הביטוחי ביחס לסיכון בפוליסות ביטוח של מבוטחים שלא נקבעו להם החרגות דומות. התובעים מעריכים את הנזק הכולל הנטען לכלל חברי הקבוצה אותה הם מבקשים לייצג נגד החברה בסכום של כ-760 מיליוני ש"ח, ונגד כלל הנתבעות בסכום כולל של 1.9 מיליארדי ש"ח.

22. בחודש אוגוסט 2020 הוגשה לבית המשפט המחוזי מרכז-לוד תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה. עניינה של התובענה בטענה, כי החברה מתנה, כביכול, בירור תביעות בגין נכות במסגרת פוליסת ביטוח תאונות אישיות בהגשת חוות דעת רפואית מטעם המבוטחים וכי היא מסרבת להשיב למבוטחים את עלות חוות הדעת, וזאת, כביכול, בניגוד להוראות הפוליסה וכן בטענה, כי החברה בוחנת, כביכול, כל אחד מרכיבי התביעה בנפרד, בניגוד להוראות הדין. התובעים אינם מכמתים את הנזק הכולל הנטען לכלל חברי הקבוצה אותה הם מבקשים לייצג אך הם מעריכים כי הוא עולה על סך של 3 מיליוני ש"ח. הצדדים ניהלו הליך גישור. ביום 23 בנובמבר 2023 הגישו הצדדים לבית המשפט המחוזי מרכז-לוד בקשה לאישור הסכם פשרה במסגרתו הוסכם כי ישולם לחברי הקבוצה, כהגדרתם בהסכם הפשרה, חלק מעלות חוות הדעת שהוגשה מטעם חברי הקבוצה כאמור.

23. בחודש ספטמבר 2020 הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל אביב תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה. עניינה של התובענה בטענה, כי החברה אינה מגלה, כביכול, למבוטחיה בביטוח נסיעות לחו"ל, כי המגבלה, במסגרת ביטוח הכבודה, ביחס לסכום הפיצוי המקסימלי בגין אובדן או גניבה של פריט, חלה גם ביחס לאובדן או גניבה של דבר ערך. התובעים מעריכים את הנזק הכולל הנטען לכלל חברי הקבוצה אותה הם מבקשים לייצג בסכום כולל של כ-447 מיליוני ש"ח. בחודש דצמבר 2021 העביר בית המשפט את הבקשה לקבלת עמדת הממונה ביחס למחלוקת נשוא הבקשה לאישור התובענה כייצוגית. בחודש מרץ 2022 הוגשה עמדת הממונה לפיה פרשנות הראל אינה עולה בקנה אחד עם נוסחה הפשוט של הפוליסה.

24. בחודש דצמבר 2020 הוגשו כנגד שירביט (ראו ה"ש 1 לעיל) ארבע בקשות לאישור תובענות כייצוגיות (שלוש בקשות לאישור תובענות כייצוגיות הוגשו לבית המשפט המחוזי מרכז-לוד ובקשה לאישור תובענה כייצוגית אחת הוגשה לבית המשפט המחוזי תל אביב), בטענה דומה לכשל באבטחת מידע על רקע אירוע פריצה לשרתי שירביט על ידי האקרים ופרסום מידע אישי השייך ללקוחות שירביט. בחודש יוני 2021 הגישו המבקשים בארבע הבקשות לאישור תובענות כייצוגיות, בקשת אישור מאוחדת מטעמם. עניינה של התובענה המאוחדת בטענה, כי מחדלי אבטחה, לכאורה, בשירביט גרמו לדליפת מידע ונתונים שהיו בידי שירביט. התובעים אינם מכמתים את הנזק הכולל הנטען לכלל חברי הקבוצה אותה הם מבקשים לייצג אך הם מעריכים כי הוא עולה על סך של 2.5 מיליוני ש"ח. הצדדים ניהלו הליך גישור. ביום 29 ביוני 2023, הגישו הצדדים לבית המשפט המחוזי מרכז-לוד בקשה לאישור הסכם פשרה במסגרתו הוסכם, בין היתר, כי חברת הבת, הראל חברה לביטוח בע"מ, תשלם פיצוי כספי לחברי הקבוצה כהגדרתם בהסכם הפשרה, לגביהם פורסם "מידע רגיש" ו/או "מידע שאינו רגיש", כהגדרתם בהסכם הפשרה.

25. בחודש מרץ 2021 הוגשה לבית המשפט המחוזי במחוז מרכז תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה. עניינה של התובענה בטענה, כי החברה דוחה, כביכול, שלא כדין, תביעות של מבוטחים בפוליסות ביטוח תאונות אישיות לתשלום פיצוי בגין ימי אשפוז במרכז רפואי שאינו בית חולים כללי, בטענה ש"בית חולים" על פי הגדרתו בפוליסה הינו בית חולים כללי בלבד, וכי הפוליסה נוסחה, כביכול, באופן מטעה ובניגוד לדין, תוך הפרת חוזר המפקח על הביטוח 2001/9 שעניינו "גילוי נאות למבוטח בעת הצטרפות לפוליסה לביטוח בריאות". התובע אינו מכמת את הנזק הכולל הנטען לכלל חברי הקבוצה אותה הוא מבקש לייצג אך הוא מעריך כי הוא עולה על סך של 2.5 מיליוני ש"ח. הצדדים מנהלים הליך גישור.

26. בחודש מרץ 2021 הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל אביב תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה ונגד שתי חברות ביטוח נוספות (להלן ביחד: "הנתבעות"). עניינה של התובענה בטענה, כי הנתבעות דוחות, על פי הנטען, תביעות של מבוטחים בביטוח בריאות, הכולל כיסוי לתרופות שאינן כלולות בסל הבריאות, בגין עלויות קנאביס רפואי, על אף שעל פי הנטען, קנאביס רפואי עונה, לכאורה, להגדרת "תרופה" בפוליסות הביטוח. התובעים מעריכים את הנזק הכולל הנטען לכלל חברי הקבוצה אותה הם מבקשים לייצג נגד כלל הנתבעות בסכום כולל של כ-79 מיליוני ש"ח. הצדדים מנהלים הליך גישור.

27. בחודש יולי 2021 הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל-אביב תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה ונגד שש חברות ביטוח נוספות (להלן ביחד: "הנתבעות"). עניינה של התובענה בטענה, כי בעת חישוב הגמלא החודשית המשולמת למבוטחים בפוליסות ביטוח חיים "משתתפות ברווחי תיק השקעות", מנכות הנתבעות, כביכול, מהתשואה החודשית הנצברת למבוטחים, ריבית, ללא עיגון מתאים, כביכול, בתנאי הפוליסה ומבלי ששיעורה מצויין בהם. התובעים אינם מכמתים את הנזק הכולל הנטען לכלל חברי הקבוצה אותה הם מבקשים לייצג אך הם מעריכים כי הוא עולה על סך של 2.5 מיליוני ש"ח.

באור 7 - התחייבויות תלויות והתקשרויות (המשך)

א. התחייבויות תלויות (המשך)

28. בחודש ספטמבר 2021 הוגשה לבית המשפט המחוזי בירושלים תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה ונגד החברה האחות, הראל פנסיה וגמל (להלן ביחד: "הנתבעות"). עניינה של התובענה בטענה, כי הנתבעות משגרות, כביכול, הודעות פרסומת במסרונים ובדואר אלקטרוני וזאת, לכאורה, מבלי לקבל את הסכמת הנמענים לקבלת דבר פרסומת, מבלי לציין שמדובר בפרסומת, מבלי לכלול הודעה לעניין הזכות לסרב לקבלת פרסומת וללא מתן אפשרות לסרב בפועל. זאת, בניגוד, כביכול, להוראות חוק התקשורת (בזק ושידורים), התשמ"ב – 1982. התובעים מעריכים את הנזק הכולל הנטען לכלל חברי הקבוצה אותה הם מבקשים לייצג בסך של כ-10 מיליוני ש"ח. הצדדים ניהלו הליך גישור. ביום 31 במרץ 2024 הגישו הצדדים לבית המשפט המחוזי בירושלים בקשה לאישור הסכם פשרה, במסגרתו הוסכם, בין היתר, כי הנתבעות יפצו את חברי הקבוצה הזכאים, כהגדרתם בהסכם הפשרה, באמצעות העמדת כמות מוגדרת של ימי ביטוח נסיעות לחו"ל, ללא תשלום, אשר יהיו ניתנים לניצול על ידי חברי הקבוצה הזכאים בהתאם למפורט בהסכם הפשרה.

29. בחודש אוקטובר 2021 הוגשה לבית המשפט המחוזי מרכז בלוד תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה ונגד חברת ביטוח נוספת (להלן ביחד: "הנתבעות"). עניינה של התובענה בטענה, כי הנתבעות דוחות, לכאורה, שלא כדין, תביעות ביטוח של ילדים עם צרכים מיוחדים, במסגרת פוליסת ביטוח סיעודי, על אף שהם עונים, לטענת התובעים, על הגדרת "תשושי נפש" על פי הפוליסה, וזאת מבלי לבצע בדיקה האם מצבם תואם להגדרה זו. התובעים מעריכים את הנזק הכולל הנטען לכלל חברי הקבוצה אותה הם מבקשים לייצג נגד שתי הנתבעות ביחד בסך כולל של כ-2.97 מיליארדי ש"ח.

30. בחודש אוקטובר 2021 הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל-אביב תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה. עניינה של התובענה בטענה, בין היתר, כי החברה אינה משלמת, כביכול, למבוטחים בפוליסות ביטוח חיים משתתפות ברווחים, אשר במסגרתן תגמולי הביטוח משולמים על יסוד נוסחת Rm, את מלוא התשלומים בגין רווחי השקעות בהתאם להוראות הפוליסה וכי אינה מחשבת, כביכול, את שיעורי התשואה בהתאם להוראות הפוליסה. תובענה זו עוסקת בעילות המקבילות בחלקן לעילות בהן עוסקת תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית קודמת - עניין בן עזרא (להלן: "התביעה הראשונה"), אשר אושרה לניהול כתביעה ייצוגית באופן חלקי ביום 27 במרץ 2019 על ידי בית המשפט המחוזי בתל-אביב, ואשר תחולתה צומצמה על-ידי בית המשפט העליון למספר פוליסות ספציפיות בלבד (ראו סעיף (א)(4) לעיל). לפיכך, הוגשה תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית זו בהתייחס ליתר הפוליסות, אשר אינן כלולות עוד בתביעה הראשונה. התובע מעריך את הנזק הכולל הנטען לכלל חברי הקבוצה אותה הוא מבקש לייצג בסכום של כ-1.4 מיליארדי ש"ח.

31. בחודש נובמבר 2021 הוגשה לבית הדין האזורי לעבודה בתל אביב תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה. עניינה של התובענה בטענה, כי החברה מסרבת, כביכול, ליתן למבוטחיה בפוליסת ביטוח רפואי קבוצתי כיסוי ביטוחי בגין אובדן כושר עבודה חלקי וזאת, כביכול, בניגוד להוראות הפוליסה. התובעת אינה מעריכה את הנזק הכולל הנטען לכלל חברי הקבוצה אותה היא מבקשת לייצג.

32. בחודש דצמבר 2021 הוגשה לבית המשפט המחוזי מרכז בלוד תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה. עניינה של התובענה בטענה, כי החברה מעלה, כביכול, את דמי הביטוח הנגבים ממבוטחיה בפוליסות ביטוח מבנה דירה, בעת חידושה, מבלי לקבל את הסכמתם המפורשת מראש להעלאתם. התובעים אינם מכמתים את הנזק הכולל הנטען לכלל חברי הקבוצה אותה הם מבקשים לייצג אך הם מעריכים כי הוא עולה על סך של 2.5 מיליוני ש"ח. הצדדים ניהלו הליך גישור שלא צלח והדיון בתובענה שב להתנהל בבית המשפט.

33. בחודש מרץ 2022 הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל אביב תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה. עניינה של התובענה בטענה, כי החברה גבתה וגובה כביכול מהמבוטחים, שלא כדין, פרמיה עבור כיסוי ביטוחי בגין ניתוח מניעתי. התובע לא מכמת את הנזק הכולל הנתבע עבור כלל חברי הקבוצה אותה הוא מבקש לייצג, אך הוא מעריך כי הוא עולה במידה ניכרת על סך של 2.5 מיליוני ש"ח.

באור 7 - התחייבויות תלויות והתקשרויות (המשך)

א. התחייבויות תלויות (המשך)

34. בחודש אפריל 2022 הוגשה לבית המשפט המחוזי מרכז תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה. עניינה של התובענה בטענה, כי החברה מפרה את חובתה לשלם הפרשי הצמדה כדין בגין תגמולי ביטוח המשולמים בענפי הביטוח הכללי, ביחס לתקופה שבין מועד קרות מקרה הביטוח לבין מועד תשלום תגמולי הביטוח. התובע לא מכמת את הנזק הנטען לכלל חברי הקבוצה אותה הוא מבקש לייצג. ביום 12 בינואר 2023 התקיים דיון במסגרתו הצדדים הודיעו לבית המשפט כי החליטו לפנות להליך גישור.

35. בחודש אוגוסט 2022 הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל אביב תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה. עניינה של התובענה בטענה, כי החברה שומרת ושולחת, לכאורה, מידע אישי של לקוחותיה, בניגוד להוראות הדין ותוך פגיעה בפרטיותם. סכום התובענה מוערך במעל ל- 500 מיליוני ש"ח (אומדן בלבד עד שיתקבלו נתונים נוספים).

36. בחודש ספטמבר 2022 הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל אביב תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה ונגד ארבע חברות ביטוח נוספות. עניינה של התובענה בטענה, כי הנתבעות משפות רק מבוטחות נשים בגין הוצאות על בדיקות לעובר ולתינוק, ובכך מפלות, לכאורה, גברים המבוטחים בפוליסת הבריאות שלהן. התובע אינו מעריך את הנזק הכולל הנטען לכלל חברי הקבוצה אותה הוא מבקש לייצג אולם הוא מעריך אותו בסכום של למעלה מ-2.5 מיליוני ש"ח.

37. בחודש ספטמבר 2022 הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל אביב תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה. עניינה של התובענה בטענה, כי החברה אינה משלמת, כביכול, למבוטחי פוליסת בריאות מסוג "פרפרד בונוס" (להלן: "הפוליסה") את מלוא דמי הביטוח המצטברים, בניגוד להוראות הפוליסה, וכי הראל ביטוח גובה, כביכול, דמי ביטוח ביתר ממבוטחי פוליסה זו. התובע אינו מעריך את הנזק הכולל הנטען לכלל חברי הקבוצה אותה הוא מבקש לייצג.

38. בחודש פברואר 2023 הוגשה לבית המשפט המחוזי מרכז תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה. עניינה של התובענה בטענה, כי החברה אינה משלמת, כביכול, למבוטחיה בביטוח רכב ולצדדים שלישיים, את מלוא שכר טרחת השמאי, אשר ערך שומת נזק לרכב, בניגוד להוראות הפוליסה והדין. התובע אינו מכמת את הנזק הכולל הנטען לכלל חברי הקבוצה אותה הוא מבקש לייצג.

39. בחודש מאי 2023 הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל אביב תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה. עניינה של התובענה בטענה, כי החברה שיווקה, כביכול, פוליסת ביטוח בריאות בה נקבע כי ילד רביעי ואילך יקבל כיסוי ביטוחי חינם ועל אף זאת, חייבה כביכול בתשלום עבור פוליסת ביטוח בריאות לילד רביעי ואילך שנולד לאחר שנת 2016. התובעים אינם מכמתים את הנזק הכולל הנטען לכלל חברי הקבוצה אותה הם מבקשים לייצג, אך הם מעריכים כי הוא עולה על סך 2.5 מיליוני ש"ח.

40. בחודש יוני 2023 הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל אביב תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה, נגד הראל פנסיה וגמל, נגד שתי חברות ביטוח נוספות ונגד שתי חברות מנהלות נוספות (להלן: "הנתבעות"), בטענה כי הנתבעות ניכו מס, כביכול, ממרכיב "הקצבה המוכרת" שהיה פטור ממס, מה שהקטין כביכול את גובה הקצבה שקיבלו חברי הקבוצה, בניגוד לדין. התובעים מעריכים את הנזק הכולל הנטען לכלל חברי הקבוצה אותה הם מבקש לייצג ב-297 מיליוני ש"ח.

41. בחודש יולי 2023 הוגשה לבית המשפט המחוזי מרכז תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה. עניינה של התובענה בטענה כי החברה מעבירה, כביכול, למבוטחיה כספים באמצעות המחאות, חלף העברה בנקאית או זיכוי כרטיס האשראי, וזאת, כביכול, בניגוד להוראות הדין. התובעת מכמתת את הנזק הכולל הנטען לכלל חברי הקבוצה אותה היא מבקשת לייצג במעל ל-3 מיליוני ש"ח.

42. בחודש ספטמבר 2023 הוגשה לבית המשפט המחוזי מרכז תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה. עניינה של התובענה בטענה, כי החברה נוהגת כביכול, לאשר תביעות ביטוח המוגשות על ידי מבוטחים שהגיעו למצב סיעודי, החל מיום הגשת התביעה ולא החל מהמועד המוקדם יותר, בו הפכו סיעודיים, ובכך חומקת, כביכול, מתשלום תגמולי ביטוח בהם היא חבה וגובה דמי ביטוח שאינם מגיעים לה בניגוד להוראות הפוליסה והדין. התובעים אינם מכמתים את הנזק הכולל הנטען לכלל חברי הקבוצה אותה הם מבקשים לייצג אך הם מעריכים כי הוא עולה על סך של 2.5 מיליוני ש"ח.

43. בחודש ספטמבר 2023 הוגשה לבית המשפט המחוזי מרכז תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה ונגד חברת ביטוח נוספת (להלן: "הנתבעות"). עניינה של התובענה בטענה כי ברכישת ביטוח נסיעות לחו"ל, הנתבעות גובות, לכאורה, תשלום דולרי לפי שער המרה שאינו שער הדולר היציג המוסכם על פי תנאי הפוליסה. התובע מעריך את הנזק לכלל חברי הקבוצה אותה הוא מבקש לייצג נגד הראל ביטוח בסכום של 12.25 מיליוני ש"ח וכנגד חברת הביטוח הנוספת בסכום של 2.1 מיליוני ש"ח.

באור 7 - התחייבויות תלויות והתקשרויות (המשך)

א. התחייבויות תלויות (המשך)

44. בחודש ספטמבר 2023 הוגשה לבית הדין האזורי לעבודה בתל אביב תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה ונגד שירותי בריאות כללית (להלן: "הנתבעות"). עניינה של התובענה בטענה כי הנתבעות נוהגות לגבות תשלום כספי מהורה, בגין ביטוח סיעודי עבור ילדו שהגיע לגיל 19 וזאת, כביכול, ללא אישור או הסכמה מפורשת עובר לתחילת החיוב וללא הודעה, התראה ו/או ידוע כנדרש בדין. התובעים אינם מכמתים את הנזק הכולל הנטען לכלל חברי הקבוצה אותה הם מבקשים לייצג.

45. בחודש ספטמבר 2023 הוגשה לבית המשפט המחוזי מרכז תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה. עניינה של התובענה בטענה כי החברה דוחה, כביכול שלא כדין, תביעות לכיסוי הוצאות בגין טיפול של "הזרקה תחת שיקוף" של מבוטחים בפוליסות בריאות, בטענה שהטיפול הינו זריקה שאיננה כלולה בהגדרת ניתוח על פי הפוליסות וזאת, כביכול, באופן מטעה ובניגוד לדין. התובע אינו מכמת את הנזק הכולל הנטען לכלל חברי הקבוצה אותה הוא מבקש לייצג אך הוא מעריך כי הוא עולה על סך של 2.5 מיליוני ש"ח.

46. בחודש ספטמבר 2023 הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל אביב תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה ונגד שבע חברות ביטוח נוספות (להלן יחד: "הנתבעות"). עניינה של התובענה בטענה, כי הנתבעות מסרבות, כביכול, לספק שירותי גרר בהרמה למבוטחים המחזיקים בפוליסות הכוללות כתב שירות למתן שירותי גרירה לרכבים, וזאת כביכול ללא גילוי בנוסח כתבי השירות. התובעים מעריכים את הנזק הכולל הנטען לכלל חברי הקבוצה אותה הם מבקשים לייצג ב-80 מיליוני ש"ח.

47. בחודש נובמבר 2023 הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל אביב תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה ונגד שבע חברות ביטוח נוספות (להלן יחד: "הנתבעות"). עניינה של התובענה בטענה, כי באירוע קיצוני כדוגמת מלחמת "חרבות ברזל", צפויה כביכול ירידה חדה בסיכון ועתיד להיווצר רווח גדול ולא מתוכנן לחברות הביטוח, וזאת ללא סעד מתאים שכולל הפחתה משמעותית בפרמיות למבוטחים, בפוליסות שמרכיבי הסיכון פחתו בהן משמעותית ובחלקן לא קיים כלל אם תימשך גביית הפרמיות ללא שינוי. התובעים מעריכים את הנזק הכולל הנטען לכלל חברי הקבוצה נגד כלל הנתבעות בסכום של 10.02 מיליוני ש"ח.

תובענות שהוגשו לאחר תקופת הדוח

48. בחודש אפריל 2024 הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל אביב תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה. עניינה של התובענה בטענה, כי החברה שיגרה, כביכול, דברי פרסומת למבקשים ולקבוצת נמענים רחבה, ללא הסכמה מפורשת מראש של הנמען ומבלי לציין את שמה המשפטי של הראל ביטוח, וזאת כביכול בניגוד לחוק התקשורת (בזק ושידורים), תשמ"ב-1982. התובעים מכמתים את הנזק הנטען ב-5 מיליוני ש"ח אך מציינים כי הסכום אינו ניתן להערכה מדויקת בשלב זה.

49. בחודש אפריל 2024 הוגשה לבית המשפט המחוזי מרכז תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה ונגד ארבע חברות/סוכנויות ביטוח אחרות (להלן יחד: "הנתבעות"). עניינה של התובענה בטענה כי הנתבעות או מי מטעמן, מפרות, כביכול, את הוראות חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח), תשמ"א-1981 ואת הוראות המפקח על הביטוח, בכך שהן מוכרות, כביכול, פוליסות ביטוח מקיף לרכב בהן כלולים כתבי שירות בגין שירותים נלווים כחלק בלתי נפרד מהפוליסות, מבלי שפורטו המחירים של כתבי השירות ומבלי שניתנת ללקוחות האפשרות לבחור בין שני ספקי שירות לפחות. התובע מעריך את הנזק הכולל הנטען לכלל חברי הקבוצה אותה הוא מבקש לייצג במעל ל-2.5 מיליוני ש"ח, אך מציין כי הסכום לא ניתן להערכה מדויקת.

באור 7 - התחייבויות תלויות והתקשרויות (המשך)

טבלה מסכמת:

להלן טבלה מסכמת של הסכומים הנתבעים במסגרת בקשות תלויות לאישור תובענות כייצוגיות, תובענות שאושרו כתביעה ייצוגית ותביעות מהותיות אחרות נגד החברה ו/או החברות המאוחדות, כפי שצויינו על-ידי התובעים בכתבי הטענות שהוגשו מטעמם. מובהר, כי הסכום הנתבע אינו מהווה בהכרח כימות של סכום החשיפה המוערכת על-ידי החברה, שכן המדובר בהערכות מטעם התובעים אשר דינן להתברר במסגרת ההליך המשפטי.

סוג	כמות תביעות	הסכום הנתבע במיליוני ש"ח
תובענות שאושרו כתביעה ייצוגית:		
צוין סכום המתייחס לחברה ו/או לחברות מאוחדות	7	1,686
התביעה מתייחסת למספר חברות ולא יוחס סכום ספציפי לחברה ו/או		
לחברות מאוחדות	0	0
לא צוין סכום התביעה	2	
בקשות תלויות לאישור תובענות כייצוגיות:		
צוין סכום המתייחס לחברה ו/או לחברות מאוחדות	12	3,471
התביעה מתייחסת למספר חברות ולא יוחס סכום ספציפי לחברה ו/או		
לחברות מאוחדות	5	3,436
לא צוין סכום התביעה	23	

סכום ההפרשה הכולל עבור התביעות שהוגשו כנגד החברה וכנגד חברות בנות של החברה כמפורט לעיל לימים 31 במרץ 2024, 31 במרץ 2023 ו-31 בדצמבר 2023 מסתכם בכ-162 מיליוני ש"ח, בכ-155 מיליוני ש"ח וכ-158 מיליוני ש"ח, בהתאמה.

באור 7 - התחייבויות תלויות והתקשרויות (המשך)

ב. תביעות שהגיעו לסיומן בתקופת הדוח

1. בחודש מרץ 2023 הוגשה לבית המשפט המחוזי בחיפה תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה ונגד חברת ביטוח נוספת (להלן ביחד: הנתבעות"). עניינה של התובענה היה בטענה, כי הנתבעות גבו ממבוטחיהן בביטוחי אובדן כושר עבודה דמי ביטוח חודשיים עבור מספר החודשים האחרונים החופפים את משך תקופת ההמתנה האחרונה האפשרית המוגדרת בכל חוזה ביטוח לאובדן כושר עבודה, תקופה בה, על פי חוזי הביטוח, על הנתבעות לא חלה כל חבות לשלם תגמול ביטוח כלשהו. ביום 15 בינואר 2024, אישר בית המשפט המחוזי בחיפה בקשה שהגישו המבקשים להסתלק מבקשת האישור והורה על דחיית תביעתם האישית של המבקשים ועל מחיקת בקשת האישור והתובענה הייצוגית.

2. בחודש דצמבר 2019 הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל-אביב תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה. עניינה של התובענה היה בטענה, כי החברה גילתה, כביכול, למבוטחיה אשר רכשו פוליסת ביטוח חיים בפרמיה משתנה מסוג "מגן 1" ו/או פוליסת אובדן כושר עבודה מסוג "הראל לעתיד", במעמד רכישת הביטוח, את הפרמיה אותה ישלמו רק עבור שנים ספורות ולא עבור כל תקופת הביטוח. בחודש אוקטובר 2020 הודיעו הצדדים לבית המשפט על הסכמתם לפנות להליך גישור. הליך הגישור שהתנהל בין הצדדים לא צלח והדיון בתובענה שב להתנהל בבית המשפט. בחודש ספטמבר 2021 העביר בית המשפט את הבקשה לקבלת עמדת הממונה ביחס למחלוקות נשוא הבקשה לאישור התובענה כייצוגית. בחודש אפריל 2022 הוגשה עמדת הממונה הקובעת כי על חברות הביטוח מוטלת חובת גילוי של המידע בדבר הפרמיות שישלם המבוטח לאורך כל תקופת הביטוח. הצדדים חידשו את הליך הגישור. בחודש אוקטובר 2022 הגישו הצדדים לבית המשפט בקשה לאישור הסכם פשרה במסגרתו הוסכם, בין היתר, כי החברה תשלם לחברי הקבוצה סכום פיצוי חד פעמי, על פי המנגנון הקבוע בהסכם הפשרה. ביום 22 בינואר 2024, ניתן על ידי בית המשפט המחוזי בתל אביב תוקף של פסק דין להסכם הפשרה, במסגרתו הוסכם, בין היתר, כי החברה תשלם לחברי הקבוצה סכום פיצוי חד פעמי, על פי המנגנון הקבוע בהסכם הפשרה.

3. בחודש אפריל 2018 הוגשה לבית המשפט המחוזי מרכז-לוד תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה. עניינה של התובענה היה בטענה, כי החברה משלמת, כביכול, למבוטחים בפוליסות ניתוחים שאינן מקנות פיצוי בשיעור מחצית מההוצאות הנחסכות במקרה שהניתוח מבוצע במימון קופת חולים, אך ניתנה להם על-ידיה התחייבות לתשלום פיצוי כאמור, סכומים הנמוכים בפועל ממחצית ההוצאות שנחסכו לה עקב כך ובכך היא מפרה, כביכול, את התחייבותה כלפיהם. הצדדים ניהלו הליך גישור. ביום 16 בינואר 2023 הגישו הצדדים לבית המשפט המחוזי מרכז-לוד בקשה לאישור הסכם פשרה במסגרתו הוסכם, כי חברי הקבוצה, כהגדרתם בהסכם הפשרה, יזכו להשלמה של הפיצוי ששולם להם בהתאם לעלות רכיביו של כל ניתוח. ביום 25 בפברואר, 2024 ניתן על ידי בית המשפט המחוזי מרכז-לוד תוקף של פסק דין להסכם הפשרה.

4. בחודש מרץ 2021 הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל אביב תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה. עניינה של התובענה היה בטענה, כי החברה דוחה, כביכול, שלא כדין, תביעות לקבלת תגמולי ביטוח בגין כיסוי אביזר רפואי, של מבוטחים בפוליסת ביטוח בריאות קבוצתי לחברי הסתדרות המורים, בטענה למיצוי תקרת הכיסוי בפוליסה וזאת, כביכול, על פי סעיף בפוליסה, אשר, לטענת התובעת, לא היה קיים בפוליסה המקורית והוחל, על פי הנטען, באופן רטרואקטיבי. ביום 3 בינואר 2023 הגישו הצדדים לבית המשפט המחוזי בתל אביב בקשה לאישור הסכם פשרה במסגרתו הוסכם, בין היתר, כי ישולמו לחברי הקבוצה, כהגדרתה בהסכם הפשרה, תגמולי ביטוח נוספים בגין רכישת אביזר רפואי, לולא הוחלה תקרת הביטוח. ביום 24 במרץ 2024, ניתן על ידי בית המשפט המחוזי בתל אביב תוקף של פסק דין להסכם הפשרה.

5. בחודש אוקטובר 2016 הוגשה לבית הדין האזורי לעבודה בירושלים תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה הבת קחצ"ק. עניינה של התובענה היה בטענה, כי קחצ"ק גובה, כביכול, מהעמיתים בקרן, הוצאות ניהול השקעות, אשר גבייתן מותרת על פי דין, ללא הסכמה חוזית בתקנון הקרן המתירה לה לגבותן. בכך, פועלת קחצ"ק, לטענת התובע, בניגוד להוראות הדין ולחובת הנאמנות המיוחדת החלה עליה. בחודש ינואר 2018 הוחלט לאחד את הדיון יחד עם בקשות נוספות לאישור תובענה ייצוגית תלויות ועומדות שעניינן הוצאות ישירות בקופות גמל וקרנות השתלמות. בחודש פברואר 2018 קבע בית הדין כי יש לקבל את עמדת הממונה ביחס להליך. בחודש מאי 2018 הוגשה לבית הדין עמדת הממונה התומכת בעמדת הנתבעות ולפיה גופים מוסדיים רשאים לגבות הוצאות ישירות מאת העמיתים או המבוטחים, גם אם הדבר אינו מצוין באופן מפורש בתקנון הגוף המוסדי, ובלבד שהדבר נעשה בהתאם להוראות תקנות הפיקוח על שירותים פיננסים (קופות גמל) (הוצאות ישירות בשל ביצוע עסקאות), התשס"ח-2008 (להלן: "התקנות"). הממונה העיר במסגרת העמדה כי היא רלבנטית, בשינויים המחייבים, גם לחברות ביטוח המנהלות ביטוחים תלויי תשואה. ביום 18 בספטמבר 2023 נתנה החלטת בית הדין לפיה על הצדדים להגיש סיכומים משלימים שיתייחסו להשלכות על בקשות האישור של פסק דין של בית המשפט העליון אשר קיבל בקשת רשות ערעור בהליך שעניינו הוצאות ישירות בפוליסות חסכון "מגוון השקעות אישי". הצדדים הגישו סיכומים משלימים. ביום 20 בפברואר 2024 הגישו המבקשים הודעה לבית הדין לפיה בימים הקרובים תוגש לבית הדין בקשת הסתלקות מוסכמת. ביום 17 במרץ 2024 הוגשה לבית הדין בקשה מוסכמת להסתלקות המבקשים מבקשת האישור ומיתר הבקשות שהדיון בהן אוחד, במסגרתה מתבקש בית הדין לאשר את הסתלקות המבקשים מבקשת האישור ולהורות על דחיית תביעתם האישית. ביום 27 במרץ 2024 אישר בית הדין את הסתלקות המבקשים מבקשת האישור והורה על דחיית תביעתם האישית.

באור 7 - התחייבויות תלויות והתקשרויות (המשך)

ג. תביעות שהגיעו לסיומן לאחר תקופת הדוח

בחודש דצמבר 2023 הוגשה לבית הדין האזורי לעבודה בתל אביב תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה ונגד שירותי בריאות כללית (להלן יחד: "הנתבעות"). עניינה של התובענה היה בטענה, כי הנתבעות מטעות כביכול את חברי שירותי בריאות כללית בכך שהן מפרסמות באתר שירותי בריאות כללית כי תקופת ההתיישנות של תביעה לתשלום תגמולי ביטוח סיעודי היא שלוש שנים מיום קרות מקרה הביטוח ולא חמש שנים מיום קרות מקרה הביטוח, וזאת כביכול בניגוד להוראות הדין. ביום 22 בינואר 2024 הגישה המבקשת לבית הדין האזורי לעבודה בתל אביב בקשה למחיקת התובענה הייצוגית, במסגרתה מתבקש בית הדין להורות על מחיקת התביעה והבקשה לאישור כתובענה ייצוגית נגד הנתבעות וסגירת התיק ללא צו להוצאות. ביום 23 באפריל 2024 אישר בית הדין את הסתלקות המבקשת מבקשת האישור והתובענה הייצוגית.

באור 8 - ניהול ודרישות הון

1. משטר כושר פירעון כלכלי מבוסס Solvency II

על החברה חל משטר כושר פירעון כלכלי מבוסס Solvency II וזאת בהתאם להוראות יישום שפורסמו בחודש יוני 2017 ועודכנו בחודש אוקטובר 2020 (להלן: "הוראות משטר כושר פירעון כלכלי").

יחס כושר פירעון כלכלי:

יחס כושר פירעון כלכלי מחושב כיחס שבין ההון העצמי הכלכלי המוכר של החברה לבין ההון הנדרש לכושר פירעון (SCR).

ההון העצמי הכלכלי המוכר נקבע כסיכום ההון העולה מהמאזן הכלכלי ומכשירי חוב הכוללים מנגנונים לספיגת הפסדים (הון רובד 1 נוסף, מכשיר הון רובד 2, הון משני נחות, הון משני מורכב והון שלישוני).

סעיפי המאזן הכלכלי מחושבים לפי שווי כלכלי, כאשר ההתחייבויות הביטוחיות מחושבות על בסיס הערכה מיטבית של מכלול התזרימים העתידיים הצפויים מהעסקים הקיימים, ללא מרווחי שמרנות, ובתוספת מרווח סיכון (Risk Margin).

ההון הנדרש לכושר פירעון (SCR) נועד לאמוד את החשיפה של ההון העצמי הכלכלי לסדרת תרחישים שנקבעה בהוראות משטר כושר פירעון כלכלי המשקפים סיכונים ביטוחיים, סיכוני שוק ואשראי וכן סיכונים תפעוליים.
משטר כושר פירעון כלכלי כולל, בין היתר, הוראות מעבר בקשר לעמידה בדרישות ההון המאפשרות את הגדלת ההון הכלכלי באמצעות ניכוי מעתודות הביטוח של סכום המחושב בהתאם להוראות משטר כושר פירעון כלכלי (להלן: "הניכוי"). הניכוי ילך ויקטן בצורה הדרגתית, עד לשנת 2032 (להלן: "תקופת הפריסה"). בנוסף קיימת מגבלת הכרה מקסימלית שונה עבור הון רובד 2.

בהתאם לחוזר המאוחד ייכלל דוח יחס כושר פירעון כלכלי בגין נתוני 31 בדצמבר ו-30 ביוני של כל שנה במסגרת הדוח התקופתי העוקב למועד החישוב.

ביום 28 במאי 2024 פרסמה החברה את דוח יחס כושר פירעון כלכלי בגין נתוני 31 בדצמבר 2023 באתר האינטרנט שלה (כתובת האתר: https://www.harel-group.co.il/about/harel-group/harel/investor-relations/Pages/repayment-ability.aspx).

בהתאם לדוח, להחברה יש עודף הון גם ללא התחשבות בהוראות המעבר.

החישוב שערכה החברה בגין נתוני 31 בדצמבר 2023, נבדק בהתאם לתקן בינלאומי ISAE – 3400 בדיקה של מידע כספי עתידי. תקן זה רלוונטי לביקורת חישוב הסולבנסי ואיננו מהווה חלק מתקני הביקורת החלים על דוחות כספיים. בדוח המיוחד של רואי החשבון המבקרים, הודגש כי התחזיות וההנחות מבוססות, בעיקרן על ניסיון העבר, כפי שעולה ממחקרים אקטוארים הנערכים מעת לעת. נוכח הרפורמות בשוק ההון, הביטוח והחיסכון והשינויים בסביבה הכלכלית, נתוני העבר אינם משקפים בהכרח את התוצאות העתידיות. המידע מתבסס לעיתים על הנחות לגבי אירועים עתידיים, על פעולות ההנהלה וכן על דפוס ההתפתחות העתידי של מרווח הסיכון, שלא בהכרח יתממשו או שיתממשו באופן שונה מההנחות אשר שימשו בסיס למידע. כמו כן, התוצאות בפועל עשויות להיות שונות באופן מהותי מהמידע, מאחר והתרחישים המשולבים של אירועים עשויים להתממש באופן שונה מהותית מההנחות במידע.

בדוח המיוחד של רואי החשבון המבקרים צוין כי הם לא בדקו את נאותות סכום הניכוי בתקופת הפריסה ליום 31 בדצמבר 2023, פרט לבדיקה כי סכום הניכוי אינו עולה על הסכום המהווה הצפוי של מרווח הסיכון וההון הנדרש לכושר פירעון בגין סיכוני חיים ובריאות בשל עסקים קיימים במשך תקופת הפריסה בהתאם לדפוס ההתפתחות העתידי של ההון הנדרש המשפיע הן על חישוב שחרור ההון הצפוי והן על שחרור מרווח הסיכון הצפוי כמפורט בהוראות לעניין חישוב מרווח הסיכון. כמו כן, מופנית תשומת לב לאמור בדוח יחס כושר פירעון בדבר אי הודאות הנגזרת משינויים רגולטוריים וחשיפה לתלויות שלא ניתן להעריך את השפעתן על יחס כושר הפירעון.

באורים לתמצית הדוחות הכספיים ביניים המאוחדים

באור 8 - ניהול ודרישות הון (המשך)

1. משטר כושר פירעון כלכלי מבוסס Solvency II (המשך)

יצוין כי למודל במתכונתו הנוכחית, רגישות גבוהה לשינויים במשתני שוק ואחרים, כגון שינויים בריבית, שינויים ברווחי השקעות, עדכוני הנחות אקטואריות ושינויים הקשורים בפעילות החברה וכן בדבר אי הוודאות הגלומה בהנחות ובתחזיות האקטואריות והפיננסיות בהן נעשה שימוש במסגרת הכנת הדוח.

<u>שינויים מהותיים לאחר מועד החישוב</u>:

נכון לסמוך למועד פרסום הדוחות הכספיים, עקום הריבית השקלית הצמודה חסרת הסיכון המשיך לעלות בטווח הבינוני והארוך, על רקע מלחמת "חרבות ברזל", המצב המאקרו-כלכלי ומגמות ריבית בעולם. עליה זו בעקום צפויה להגדיל את עודף ההון ויחס כושר הפירעון הכלכלי של החברה. החברה חשופה מתוקף פעילותה לירידות בשווקים הפיננסיים, להאטה בפעילות וכן לסיכונים אחרים הנובעים מהמלחמה.

2. הערכה עצמית של הסיכונים וכושר הפירעון של חברת ביטוח (ORSA)

ביום 5 בינואר 2022 פרסם הממונה תיקון להוראות החוזר המאוחד - "דיווח לממונה על שוק ההון" – הערכה עצמית של הסיכונים וכושר הפירעון של חברת ביטוח (ORSA) (להלן: "התיקון"). בתיקון נקבע כי חברת ביטוח תדווח לממונה אודות הערכה עצמית של הסיכונים וכושר הפירעון (ORSA) אחת לשנה, במהלך חודש ינואר. בהתאם לתיקון החברה תספק לממונה דיווח שיכלול את סיכום התוצאות, מצב עסקי וקשרי גומלין, חשיפה לסיכון, הערכת כושר פירעון ודרישת הון, הערכה צופה פני עתיד ותרחישים וניתוחי רגישות. יישום החוזר הדרגתי ותחילתו ביום 1 בינואר 2023.

בעקבות מלחמת "חרבות ברזל", ביום 23 באוקטובר 2023 פורסם חוזר גופים מוסדיים בעניין "הוראות הממונה על שוק ההון ביטוח וחיסכון לשעת חירום - אוקטובר 2023" (להלן: "הוראות הממונה לשעת חירום"), אשר נותן ארכה של 60 ימים עד ליום 31 במרץ 2024 בהגשת הערכה עצמית של הסיכונים וכושר הפירעון (ORSA) ודוחה את מועד הדיווח לראשונה על הערכה צופה פני עתיד ועל תרחישים וניתוחי רגישות, הנדרש במסגרת הדיווח על הערכה עצמית, ממועד הדיווח הקרוב למועד הדיווח הבא אחריו, שיחול בינואר 2025. לפירוט ראו באור 1ב' לעיל.

החברה העבירה את הדיווח הנדרש לממונה בחודש מרץ 2024.

3. מדיניות ניהול ההון של החברה

מדיניות החברה היא להחזיק בסיס הון איתן להבטחת כושר הפירעון שלה ויכולתה לעמוד בהתחייבויותיה למבוטחים, לשמר את יכולת החברה להמשיך את פעילותה העסקית וכדי שתוכל להניב תשואה לבעלי מניותיה. החברה כפופה לדרישות ההון והרגולציה הנקבעת לעניין חלוקת דיבידנד.

ביום 29 במאי 2023 אישר דירקטוריון החברה את עדכון התוכנית לניהול הון ונקבעו בשלב זה, כללי סף לחלוקת דיבידנד, הכוללים יחס כושר פירעון כלכלי מינימאלי, בהתחשב בהוראות הפריסה, בשיעור של 135% ויחס כושר פירעון מינימאלי, ללא התחשבות בהוראות בתקופת הפריסה בשיעור של 110%.

לפרטים בדבר מדיניות חלוקת דיבידנד שאושרה על ידי דירקטוריון הראל השקעות ודירקטוריון החברה ביום 28 בפברואר 2021, ראו באור 15ד בדוחות השנתיים.

באור 9 - אירועים מהותיים בתקופת הדוח

1. השפעות שינויים בריבית ושינויים בפער בין השווי ההוגן והערך בספרים של הנכסים הלא סחירים, והשפעות יישום החוזרים שפורטו בבאור 3ז1 בדוחות השנתיים, על ההתחייבויות הביטוחיות מפורטות להלן:

	לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 31 במרץ		לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר
	2024	2023	2023
	(בלתי מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(מבוקר)
	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
ביטוח חיים - קיטון בהתחייבויות הביטוחיות בעקבות:			
עדכון שיעור הריבית המשמש בחישוב העתודות לגמלה ואובדן כושר עבודה	-	-	176
סך הכל ביטוח חיים	-	-	176
ביטוח בריאות- קיטון בהתחייבויות הביטוחיות בעקבות:			
עדכון שיעור הריבית המשמש בחישוב עתודת פעילים ועתודת תביעות בתשלום - סיעוד פרט	-	-	42
סך הכל ביטוח בריאות	-	-	42
ביטוח כללי - קיטון בהתחייבויות הביטוחיות בעקבות:			
השפעות ריבית (1)	19	186	83
סך הכל ביטוח כללי	19	186	83
סך הכל השפעות הריבית על הרווח והרווח הכולל לפני מס	19	186	301
סך הכל השפעות הריבית על הרווח והרווח הכולל לאחר מס	13	122	198

<u>ביטוח כללי</u>:

(1) בתקופת הדוח, בשל עליה של עקום הריבית המשמש בחישוב ההתחייבויות הביטוחיות (עליה של עקום הריבית חסרת הסיכון וירידה של פרמיית אי הנזילות), ושינויים בפער בין השווי ההוגן של הנכסים הלא סחירים לערכם בספרים, נרשם קיטון בהתחייבויות הביטוחיות במגזר ביטוח כללי בסך של כ-19 מיליוני ש"ח לפני מס.

2. בתקופת הדוח, נרשמה תשואה ריאלית חיובית בפוליסות משתתפות ברווחים שנמכרו בין השנים 1991-2003. עם זאת, בשל תשואה ריאלית שלילית מצטברת על פוליסות כאמור, הראל ביטוח לא רשמה דמי ניהול משתנים בתקופת הדוח, אלא דמי ניהול קבועים בלבד. בהתאם למנגנון גביית דמי הניהול הקבוע בהסדר התחיקתי, חברת ביטוח לא תגבה דמי ניהול משתנים בגין פוליסות תלויות תשואה שנמכרו בין השנים 1991-2003 עד להשגת רווחי השקעה בגין הנכסים העומדים כנגד התחייבויות תלויות תשואה, שיכסו את הפסדי ההשקעה שנצברו. נכון ליום 31 במרץ 2024, אומדן דמי הניהול שלא יגבו בשל התשואה הריאלית השלילית המצטברת עד להשגת תשואה חיובית מצטברת, הסתכם בסך של כ-141 מיליוני ש"ח. ראו גם באור 10(1).

באורים לתמצית הדוחות הכספיים ביניים המאוחדים

באור 9 - אירועים מהותיים בתקופת הדוח (המשך)

3. העמדת מסגרת אשראי לחברה בת של הראל השקעות – "המצפן - שותפים לדרך בע"מ" (להלן: "המצפן").

בחודש דצמבר 2019 התקשרה המצפן עם החברה בהסכם לקבלת מסגרת אשראי בסך 150 מיליוני ש"ח לצורך העמדת אשראי ללקוחותיה, בחודש ספטמבר 2020 הוגדלה מסגרת האשראי ב-100 מיליוני ש"ח נוספים, בחודש נובמבר 2021 הוגדלה מסגרת האשראי ב-50 מיליוני ש"ח נוספים ובחודש דצמבר 2022 הוגדלה מסגרת האשראי ב-50 מיליוני ש"ח נוספים. כבטוחה להעמדת מסגרת אשראי זו חתמה הראל השקעות על כתב התחייבות להשקיע בהון המצפן את הסכומים הנדרשים מעת לעת על מנת שההון העצמי של המצפן לא יפחת בכל עת מ-15% מסך המאזן של המצפן עד לסכום השקעה מקסימלי של 100 מיליוני ש"ח. נכון ליום 31 במרץ 2024 ולמועד פרסום הדוח, יתרת האשראי שהעמידה החברה להמצפן הסתכמה לסך של כ-306 מיליוני ש"ח וכ-350 מיליוני ש"ח, בהתאמה.

4. לעניין דירוג מידרוג, ראו באור 6.

5. תוכנית מתאר לעובדים

ביום 26 במרץ 2024 וביום 28 במרץ 2024 אישרו ועדת התגמול והדירקטוריון, בהתאמה, תוכנית מתאר נוספת מכח תוכנית האופציות שאושרה באוגוסט 2021. במסגרת המתאר הוצעו 994,000 אופציות ל-29 עובדים בחברות בנות של החברה. בנוסף אושרה מסגרת של 2,500,000 אופציות כ"רזרבה" להקצאות עתידיות נוספות.

6. שינויים מהותיים במצבת נושאי המשרה

מר מישל סיבוני, אשר כיהן כמנכ"ל הראל השקעות ויו"ר דירקטוריון החברה, סיים את תפקידיו כאמור ביום 31 בינואר 2024 וזאת לאחר למעלה מ-30 שנות עבודה בקבוצת הראל. בהמשך לסיום תפקידיו של מר סיבוני, מונה מר גיא רוטקופף כיו"ר דירקטוריון החברה. בנוסף, מר ניר כהן, המכהן כמנכ"ל החברה, מונה גם לתפקיד מנכ"ל הראל השקעות. מר סיבוני ממשיך לכהן כדירקטור בחברה.

באור 10 - אירועים מהותיים לאחר תקופת הדוח

1. בהמשך לאמור בבאור 9(2), סמוך למועד פרסום הדוחות הכספיים אומדן דמי הניהול שלא יגבו בשל התשואה הריאלית השלילית עד להשגת תשואה חיובית מצטברת, הסתכם בסך של כ-193 מיליוני ש"ח.

2. לעניין פרסום דוח יחס כושר פירעון ליום 31 בדצמבר 2023 על ידי החברה, ראו באור 8.

3. תשלום מבוסס מניות

בהמשך לאמור בבאור 9(5) לעיל, ביום 17 באפריל 2024, הוקצו 994,000 אופציות ל-29 עובדים בחברות בנות של החברה. מחיר המימוש של כל אופציה למועד ההענקה, הינו 34.29 ש"ח. השווי ההוגן של כתבי האופציה במועד ההענקה הסתכם לסך של כ-9.9 מיליוני ש"ח.

4. לעניין החלטה על פדיון מוקדם מלא לאגרות החוב (סדרה ז') שהונפקו על ידי הראל הנפקות, ראו באור 6.

הראל חברה לביטוח בע"מ

נספחים לתמצית הדוחות הכספיים ביניים המאוחדים

סומך חייקין
מגדל המילניום KPMG
רחוב הארבעה 17, תא דואר 609
תל אביב 6100601
03 684 8000

לכבוד
בעלי המניות של הראל חברה לביטוח בע"מ

א.ג.נ.,

הנדון: דוח מיוחד של רואי החשבון המבקרים על מידע כספי ביניים נפרד לפי דרישת הממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון בהתאם לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח), התשמ"א-1981

מבוא

סקרנו את המידע הכספי הביניים הנפרד המובא בהתאם לדרישות שנקבעו על ידי הממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון בהתאם לחוק הפיקוח על שירותים פיננסים (ביטוח), התשמ"א- 1981 של הראל חברה לביטוח בע"מ (להלן: "החברה") ליום 31 במרץ 2024 ולתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה באותו תאריך ואשר נכלל בנספח א' למידע הכספי לתקופות ביניים המאוחד של החברה לתאריך ולתקופה האמורה. המידע הכספי הביניים הנפרד הינו באחריות הדירקטוריון וההנהלה של החברה. אחריותנו היא להביע מסקנה על המידע הכספי הביניים הנפרד לתקופת ביניים זו בהתבסס על סקירתנו.

היקף הסקירה

ערכנו את סקירתנו בהתאם לתקן סקירה (ישראל) 2410 של לשכת רואי חשבון בישראל "סקירה של מידע כספי לתקופות ביניים הנערכת על ידי רואה החשבון המבקר של הישות". סקירה של מידע כספי נפרד לתקופות ביניים מורכבת מבירורים, בעיקר עם אנשים האחראים לעניינים הכספיים והחשבונאיים, ומיישום של נהלי סקירה אנליטיים ואחרים. סקירה הינה מצומצמת בהיקפה במידה ניכרת מאשר ביקורת הנערכת בהתאם לתקני ביקורת מקובלים בישראל ולפיכך אינה מאפשרת לנו להשיג ביטחון שניוודע לכל העניינים המשמעותיים שהיו יכולים להיות מזוהים בביקורת. בהתאם לכך, אין אנו מחווים חוות דעת של ביקורת.

מסקנה

בהתבסס על סקירתנו, לא בא לתשומת ליבנו דבר הגורם לנו לסבור שהמידע הכספי הביניים הנפרד הנ"ל אינו ערוך, מכל הבחינות המהותיות, בהתאם להוראות שנקבעו על ידי הממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון בחוזר ביטוח 2015-1-15.

סומך חייקין
רואי חשבון

28 במאי 2024

KPMG סומך חייקין, שותפות רשומה בישראל ופירמה חברה בארגון הגלובלי של KPMG המורכב מפירמות עצמאיות המסונפות ל- KPMG International Limited, חברה אנגלית פרטית מוגבלת באחריות

נספח א - נתונים המתייחסים לדוחות הכספיים הנפרדים ("סולו")

להלן נתונים כספיים תמציתיים על בסיס הדוחות הכספיים הנפרדים של החברה ("סולו"), הערוכים בהתאם לדרישות שנקבעו על ידי הממונה על רשות שוק ההון, ביטוח וחסכון בחוזר ביטוח 2015-1-15. המדיניות החשבונאית שפורטה בבאור 3 לתמצית הדוחות הכספיים ביניים המאוחדים, יושמה בהכנת באור תמציתי זה, למעט המפורט להלן:

א. מדידת ההשקעות בחברות מוחזקות המחושבת על בסיס שיטת השווי המאזני.
ב. זכויות במקרקעין כוללות גם זכויות במקרקעין המוחזקות באמצעות חברה מוחזקת שהחזקת זכויות אלה הוא עיסוקה היחיד.
ג. פעילות בתחום ההלוואות לכל מטרה לבני 60 ומעלה באמצעות חברה מוחזקת שזוהי פעילותה היחידה.

דוחות על המצב הכספי ביניים

	31 במרץ		31 בדצמבר
	2024	2023	2023
	(בלתי מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(מבוקר)
	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
נכסים			
נכסים בלתי מוחשיים	**1,232**	1,162	1,215
נכסי מיסים נדחים	**1**	-	1
הוצאות רכישה נדחות	**2,558**	2,495	2,500
רכוש קבוע	**1,364**	1,375	1,354
השקעות בחברות מוחזקות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני	**1,319**	1,443	1,295
נדל"ן להשקעה עבור חוזים תלויי תשואה	**1,896**	1,885	1,898
נדל"ן להשקעה אחר	**2,421**	2,316	2,419
נכסי ביטוח משנה	**5,381**	5,165	5,429
נכסי מסים שוטפים	**1**	124	48
חייבים ויתרות חובה	**1,794**	1,765	1,701
פרמיה לגבייה	**1,592**	1,671	1,579
השקעות פיננסיות עבור חוזים תלויי תשואה	**72,160**	68,695	71,117
השקעות פיננסיות אחרות			
נכסי חוב סחירים	**8,264**	9,346	7,861
נכסי חוב שאינם סחירים	**13,690**	13,653	13,808
מניות	**2,004**	1,550	1,894
אחרות	**4,354**	3,905	4,342
סך כל ההשקעות הפיננסיות האחרות	**28,312**	28,454	27,905
מזומנים ושווי מזומנים עבור חוזים תלויי תשואה	**7,105**	6,379	6,733
מזומנים ושווי מזומנים אחרים	**2,252**	1,380	2,434
סך כל הנכסים	**129,388**	124,309	127,628
סך כל הנכסים עבור חוזים תלויי תשואה	**81,902**	77,852	80,608

נספח א - נתונים המתייחסים לדוחות הכספיים הנפרדים ("סולו") (המשך)

דוחות על המצב הכספי ביניים (המשך)

	31 במרץ		31 בדצמבר
	2024	2023	2023
	(בלתי מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(מבוקר)
	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
הון והתחייבויות			
הון			
הון מניות ופרמיה על מניות	**869**	869	869
קרנות הון	**751**	675	728
עודפים	**2,578**	2,680	2,449
סך כל ההון	**4,198**	4,224	4,046
התחייבויות			
התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה שאינם תלויי תשואה	**31,761**	30,943	31,514
התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה תלויי תשואה	**81,185**	76,590	79,675
התחייבויות מסים נדחים	**733**	705	717
התחייבויות בשל הטבות לעובדים, נטו	**222**	223	219
התחייבויות מסים שוטפים	**67**	3	9
זכאים ויתרות זכות	**5,248**	4,837	5,447
התחייבויות פיננסיות	**5,974**	6,784	6,001
סך כל ההתחייבויות	**125,190**	120,085	123,582
סך כל ההון וההתחייבויות	**129,388**	124,309	127,628

גיא רוטקופף יו"ר הדירקטוריון	ניר כהן מנהל כללי	אריק פרץ משנה למנכ"ל ומנהל חטיבת כספים ומשאבים	שלומית זק"ש אנגל משנה למנכ"ל ומנהלת הכספים

תאריך אישור הדוחות: 28 במאי 2024

נספח א - נתונים המתייחסים לדוחות הכספיים הנפרדים ("סולו") (המשך)

דוחות רווח והפסד ביניים

	לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 31 במרץ		לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר
	2024	2023	2023
	(בלתי מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(מבוקר)
	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
פרמיות שהורווחו ברוטו	**3,693**	4,097	17,226
פרמיות שהורווחו על ידי מבטחי משנה	**508**	581	2,266
פרמיות שהורווחו בשייר	**3,185**	3,516	14,960
רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון	**3,652**	1,482	7,033
הכנסות מדמי ניהול	**131**	126	510
הכנסות מעמלות	**98**	107	380
הכנסות אחרות	**29**	13	36
סך כל ההכנסות	**7,095**	5,244	22,919
תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה, ברוטו	**6,091**	4,779	20,136
חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ובשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח	**251**	491	1,820
תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה בשייר	**5,840**	4,288	18,316
עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות	**744**	714	2,946
הוצאות הנהלה וכלליות	**241**	281	1,004
הוצאות אחרות	**3**	4	17
הוצאות מימון, נטו	**71**	107	344
סך כל ההוצאות	**6,899**	5,394	22,627
חלק החברה ברווחי (הפסדי) חברות מוחזקות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני	**14**	14	(134)
רווח (הפסד) לפני מסים על ההכנסה	**210**	(136)	158
מסים על ההכנסה (הטבת מס)	**84**	(47)	33
רווח (הפסד) לתקופה	**126**	(89)	125

הבאורים המצורפים לתמצית הדוחות הכספיים ביניים המאוחדים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

נספח א - נתונים המתייחסים לדוחות הכספיים הנפרדים ("סולו") (המשך)

דוחות ביניים על הרווח הכולל

	לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 31 במרץ		לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר
	2024	2023	2023
	(בלתי מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(מבוקר)
	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
רווח (הפסד) לתקופה	**126**	(89)	125
פריטי רווח (הפסד) כולל אחר שלאחר ההכרה לראשונה במסגרת הרווח הכולל הועברו או יועברו לרווח והפסד			
שינוי נטו, בשווי ההוגן של נכסים פיננסים המסווגים כזמינים למכירה	**(25)**	(112)	(197)
שינוי נטו, בשווי ההוגן של נכסים פיננסים המסווגים כזמינים למכירה שהועבר לדוח רווח והפסד	**(13)**	108	186
הפסד מירידת ערך של נכסים פיננסים המסווגים כזמינים למכירה שהועבר לדוח רווח והפסד	**33**	28	82
חלק הקבוצה ברווח כולל של חברות מוחזקות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני	**-**	-	1
הפרשי תרגום מטבע חוץ בגין פעילות חוץ	**7**	37	46
מסים על ההכנסה המתייחסים לנכסים פיננסים זמינים למכירה	**-**	(11)	(29)
מסים על ההכנסה המתייחסים לרכיבים אחרים של רווח כולל אחר שלאחר ההכרה לראשונה במסגרת הרווח הכולל הועברו או יועברו לרווח והפסד	**(2)**	(11)	(14)
סה"כ רווח כולל אחר לתקופה שלאחר ההכרה לראשונה במסגרת הרווח הכולל הועבר או יועבר לרווח והפסד, נטו ממס	**-**	39	75
פריטי רווח (הפסד) כולל אחר שלא יועברו לרווח והפסד			
קרן הערכה מחדש לגבי פריטי רכוש קבוע	**27**	52	54
מדידה מחדש של תוכנית הטבה מוגדרת	**-**	2	9
מסים על ההכנסה בגין פריטי רווח כולל אחר שלא יועברו לרווח והפסד	**(5)**	(16)	(19)
רווח כולל אחר לתקופה שלא יועבר לרווח והפסד, נטו ממס	**22**	38	44
סך רווח כולל אחר לתקופה	**22**	77	119
סך כל הרווח (ההפסד) הכולל לתקופה	**148**	(12)	244

נספח א - נתונים המתייחסים לדוחות הכספיים הנפרדים ("סולו") (המשך)

א. מידע אודות מגזרים בני דווח

לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 31 במרץ 2024 (בלתי מבוקר)

	ביטוח חיים וחיסכון ארוך טווח	ביטוח בריאות	ביטוח כללי	אשראי	לא מיוחס למגזרי פעילות	התאמות וקיזוזים	סה"כ
	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
פרמיות שהורווחו ברוטו	**1,339**	**1,178**	**1,176**	**-**	**-**	**-**	**3,693**
פרמיות שהורווחו על ידי מבטחי משנה	**74**	**38**	**396**	**-**	**-**	**-**	**508**
פרמיות שהורווחו בשייר	**1,265**	**1,140**	**780**	**-**	**-**	**-**	**3,185**
רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון	**3,289**	**199**	**123**	**59**	**20**	**(38)**	**3,652**
הכנסות מדמי ניהול	**129**	**1**	**-**	**-**	**1**	**-**	**131**
הכנסות מעמלות	**18**	**4**	**76**	**-**	**-**	**-**	**98**
הכנסות אחרות	**7**	**21**	**-**	**-**	**1**	**-**	**29**
סך כל ההכנסות	**4,708**	**1,365**	**979**	**59**	**22**	**(38)**	**7,095**
תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה, ברוטו	**4,364**	**887**	**840**	**-**	**-**	**-**	**6,091**
חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ובשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח	**51**	**(14)**	**214**	**-**	**-**	**-**	**251**
תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה בשייר	**4,313**	**901**	**626**	**-**	**-**	**-**	**5,840**
עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות	**251**	**256**	**237**	**-**	**-**	**-**	**744**
הוצאות הנהלה וכלליות	**112**	**73**	**16**	**4**	**36**	**-**	**241**
הוצאות אחרות	**-**	**-**	**3**	**-**	**-**	**-**	**3**
הוצאות מימון, נטו	**2**	**14**	**11**	**38**	**44**	**(38)**	**71**
סך כל ההוצאות	**4,678**	**1,244**	**893**	**42**	**80**	**(38)**	**6,899**
חלק ברווחי (בהפסדי) חברות מוחזקות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני	**3**	**4**	**8**	**-**	**(1)**	**-**	**14**
רווח (הפסד) לפני מסים על ההכנסה	**33**	**125**	**94**	**17**	**(59)**	**-**	**210**
רווח (הפסד) כולל אחר לפני מסים על ההכנסה	**(21)**	**(5)**	**26**	**-**	**29**	**-**	**29**
סך כל הרווח (ההפסד) הכולל לפני מסים על ההכנסה	**12**	**120**	**120**	**17**	**(30)**	**-**	**239**
התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה שאינם תלויי תשואה	**12,394**	**8,346**	**11,021**	**-**	**-**	**-**	**31,761**
התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה תלויי תשואה	**76,708**	**4,477**	**-**	**-**	**-**	**-**	**81,185**

הבאורים המצורפים לתמצית הדוחות הכספיים ביניים המאוחדים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

נספח א - נתונים המתייחסים לדוחות הכספיים הנפרדים ("סולו") (המשך)

א. מידע אודות מגזרים בני דווח (המשך)

לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 31 במרץ 2023 (בלתי מבוקר)

	ביטוח חיים וחיסכון ארוך טווח	ביטוח בריאות	ביטוח כללי	אשראי	לא מיוחס למגזרי פעילות	התאמות וקיזוזים	סה"כ
	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
פרמיות שהורווחו ברוטו	1,520	1,539	1,038	-	-	-	4,097
פרמיות שהורווחו על ידי מבטחי משנה	74	93	414	-	-	-	581
פרמיות שהורווחו בשייר	1,446	1,446	624	-	-	-	3,516
רווחים (הפסדים) מהשקעות, נטו והכנסות מימון	1,301	*172	*54	*45	(58)	*(32)	1,482
הכנסות מדמי ניהול	124	1	-	-	1	-	126
הכנסות מעמלות	23	4	80	-	-	-	107
הכנסות אחרות	7	-	-	*6	-	-	13
סך כל ההכנסות (ההוצאות)	2,901	1,623	758	51	(57)	(32)	5,244
תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה, ברוטו	2,602	1,461	716	-	-	-	4,779
חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ובשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח	36	164	291	-	-	-	491
תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה בשייר	2,566	1,297	425	-	-	-	4,288
עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות	247	261	206	-	-	-	714
הוצאות הנהלה וכלליות	123	*93	19	*2	44	-	281
הוצאות אחרות	-	-	4	-	-	-	4
הוצאות מימון, נטו	4	22	17	*32	64	*(32)	107
סך כל ההוצאות	2,940	1,673	671	34	108	(32)	5,394
חלק ברווחי חברות מוחזקות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני	1	2	5	-	6	-	14
רווח (הפסד) לפני מסים על ההכנסה	(38)	(48)	92	17	(159)	-	(136)
רווח (הפסד) כולל אחר לפני מסים על ההכנסה	(6)	(15)	49	-	87	-	115
סך כל הרווח (ההפסד) הכולל לפני מסים על ההכנסה	(44)	(63)	141	17	(72)	-	(21)
התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה שאינם תלויי תשואה	12,491	7,755	10,697	-	-	-	30,943
התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה תלויי תשואה	71,363	5,227	-	-	-	-	76,590

* הוצג מחדש כתוצאה מהצגה לראשונה של מגזר אשראי, ראו גם באור 4(4) בדוחות הכספיים המאוחדים

הבאורים המצורפים לתמצית הדוחות הכספיים ביניים המאוחדים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

נספח א - נתונים המתייחסים לדוחות הכספיים הנפרדים ("סולו") (המשך)

א. מידע אודות מגזרים בני דווח (המשך)

	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2023 (מבוקר)						
	ביטוח חיים וחיסכון ארוך טווח	ביטוח בריאות	ביטוח כללי	אשראי	לא מיוחס למגזרי פעילות	התאמות וקיזוזים	סה"כ
	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
פרמיות שהורווחו ברוטו	6,287	6,468	4,471	-	-	-	17,226
פרמיות שהורווחו על ידי מבטחי משנה	283	377	1,606	-	-	-	2,266
פרמיות שהורווחו בשייר	6,004	6,091	2,865	-	-	-	14,960
רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון	5,918	692	334	207	25	(143)	7,033
הכנסות מדמי ניהול	502	5	-	-	3	-	510
הכנסות מעמלות	60	17	303	-	-	-	380
הכנסות אחרות	29	-	-	6	1	-	36
סך כל ההכנסות	12,513	6,805	3,502	213	29	(143)	22,919
תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה, ברוטו	11,107	5,812	3,217	-	-	-	20,136
חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ובשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח	196	675	949	-	-	-	1,820
תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה בשייר	10,911	5,137	2,268	-	-	-	18,316
עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות	958	1,046	942	-	-	-	2,946
הוצאות הנהלה וכלליות	464	345	73	14	108	-	1,004
הוצאות אחרות	-	-	17	-	-	-	17
הוצאות מימון, נטו	14	72	22	143	236	(143)	344
סך כל ההוצאות	12,347	6,600	3,322	157	344	(143)	22,627
חלק ברווחי (בהפסדי) חברות מוחזקות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני	(28)	(42)	(66)	-	2	-	(134)
רווח (הפסד) לפני מסים על ההכנסה	138	163	114	56	(313)	-	158
רווח (הפסד) כולל אחר לפני מסים על ההכנסה	(32)	(54)	116	-	151	-	181
סך כל הרווח (ההפסד) הכולל לפני מסים על ההכנסה	106	109	230	56	(162)	-	339
התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה שאינם תלויי תשואה	12,424	8,389	10,701	-	-	-	31,514
התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה תלויי תשואה	74,308	5,367	-	-	-	-	79,675

הבאורים המצורפים לתמצית הדוחות הכספיים ביניים המאוחדים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

נספח א - נתונים המתייחסים לדוחות הכספיים הנפרדים ("סולו") (המשך)

ב. נתונים נוספים לגבי מגזר ביטוח כללי

לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 31 במרץ 2024 (בלתי מבוקר)

	רכב חובה	רכב רכוש	ענפי רכוש ואחרים *	ענפי חבויות אחרים **	סה"כ
	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
פרמיות ברוטו	250	447	413	383	1,493
פרמיות ביטוח משנה	2	8	311	134	455
פרמיות בשייר	248	439	102	249	1,038
שינוי ביתרת פרמיה שטרם הורווחה, בשייר	53	84	26	95	258
פרמיות שהורווחו בשייר	195	355	76	154	780
רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון	49	14	4	56	123
הכנסות מעמלות	-	1	59	16	76
סך כל ההכנסות	244	370	139	226	979
תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח, ברוטו	236	256	127	221	840
חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ובשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח	1	3	105	105	214
תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח בשייר	235	253	22	116	626
עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות	38	79	75	45	237
הוצאות הנהלה וכלליות	5	5	4	2	16
הוצאות אחרות	1	1	1	-	3
הוצאות מימון, נטו	4	1	-	6	11
סך כל ההוצאות	283	339	102	169	893
חלק ברווחי חברות מוחזקות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני	3	1	-	4	8
רווח (הפסד) לפני מסים על ההכנסה	(36)	32	37	61	94
רווח כולל אחר לפני מסים על ההכנסה	10	3	1	12	26
סך כל הרווח (ההפסד) הכולל לפני מסים על ההכנסה	(26)	35	38	73	120
התחייבויות בגין חוזי ביטוח, ברוטו ליום 31 במרץ 2024	3,484	1,064	1,227	5,246	11,021
התחייבויות בגין חוזי ביטוח, בשייר ליום 31 במרץ 2024	3,049	1,045	256	3,406	7,756

* ענפי רכוש ואחרים כוללים בעיקר תוצאות מענפי ביטוח אובדן רכוש ומקיף דירות אשר הפעילות בגינם מהווה 79% מסך הפרמיות בענפים אלו

** ענפי חבויות אחרים כוללים בעיקר תוצאות מענפי ביטוח צד ג' ואחריות מקצועית אשר הפעילות בגינם מהווה 76% מסך הפרמיות בענפים אלו

הבאורים המצורפים לתמצית הדוחות הכספיים ביניים המאוחדים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

נספח א - נתונים המתייחסים לדוחות הכספיים הנפרדים ("סולו") (המשך)

ב. נתונים נוספים לגבי מגזר ביטוח כללי (המשך)

לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 31 במרץ 2023 (בלתי מבוקר)

	רכב חובה	רכב רכוש	ענפי רכוש ואחרים*	ענפי חבויות אחרים**	סה"כ
	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
פרמיות ברוטו	221	373	393	393	1,380
פרמיות ביטוח משנה	2	8	298	139	447
פרמיות בשייר	219	365	95	254	933
שינוי ביתרת פרמיה שטרם הורווחה, בשייר	80	101	21	107	309
פרמיות שהורווחו בשייר	139	264	74	147	624
רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון	19***	5***	6	24***	54
הכנסות מעמלות	4	1	60	15	80
סך כל ההכנסות	162	270	140	186	758
תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח, ברוטו	143	252	182	139	716
חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ובשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח	37	14	145	95	291
תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח בשייר	106	238	37	44	425
עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות	36	60	71	39	206
הוצאות הנהלה וכלליות	5	6	5	3	19
הוצאות אחרות	2	1	1	-	4
הוצאות מימון, נטו	7	2	-	8	17
סך כל ההוצאות	156	307	114	94	671
חלק ברווחי חברות מוחזקות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני	2	1	-	2	5
רווח (הפסד) לפני מסים על ההכנסה	8	(36)	26	94	92
רווח כולל אחר לפני מסים על ההכנסה	19	5	1	24	49
סך כל הרווח (ההפסד) הכולל לפני מסים על ההכנסה	27	(31)	27	118	141
התחייבויות בגין חוזי ביטוח, ברוטו ליום 31 במרץ 2023	3,404	948	1,223	5,122	10,697
התחייבויות בגין חוזי ביטוח, בשייר ליום 31 במרץ 2023	2,882	914	250	3,426	7,472

* ענפי רכוש ואחרים כוללים בעיקר תוצאות מענפי ביטוח אובדן רכוש ומקיף דירות אשר הפעילות בגינם מהווה 75% מסך הפרמיות בענפים אלו

** ענפי חבויות אחרים כוללים בעיקר תוצאות מענפי ביטוח צד ג' ואחריות מקצועית אשר הפעילות בגינם מהווה 77% מסך הפרמיות בענפים אלו

*** הוצג מחדש כתוצאה מהצגה לראשונה של מגזר אשראי, ראו גם באור 4(4) בדוחות הכספיים המאוחדים

הבאורים המצורפים לתמצית הדוחות הכספיים ביניים המאוחדים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

נספח א - נתונים המתייחסים לדוחות הכספיים הנפרדים ("סולו") (המשך)

ב. נתונים נוספים לגבי מגזר ביטוח כללי (המשך)

	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2023 (מבוקר)				
	רכב חובה	רכב רכוש	ענפי רכוש ואחרים*	ענפי חבויות אחרים**	סה"כ
	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
פרמיות ברוטו	723	1,402	1,437	1,087	4,649
פרמיות ביטוח משנה	6	25	1,123	460	1,614
פרמיות בשייר	717	1,377	314	627	3,035
שינוי ביתרת פרמיה שטרם הורווחה, בשייר	(16)	166	9	11	170
פרמיות שהורווחו בשייר	733	1,211	305	616	2,865
רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון	127	34	24	149	334
הכנסות מעמלות	5	5	232	61	303
סך כל ההכנסות	865	1,250	561	826	3,502
תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח, ברוטו	808	980	518	911	3,217
חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ובשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח	72	37	427	413	949
תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח בשייר	736	943	91	498	2,268
עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות	160	291	300	191	942
הוצאות הנהלה וכלליות	20	22	18	13	73
הוצאות אחרות	8	5	3	1	17
הוצאות מימון, נטו	9	2	1	10	22
סך כל ההוצאות	933	1,263	413	713	3,322
חלק בהפסדי חברות מוחזקות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני	(27)	(7)	(2)	(30)	(66)
רווח (הפסד) לפני מסים על ההכנסה	(95)	(20)	146	83	114
רווח כולל אחר לפני מסים על ההכנסה	45	12	4	55	116
סך כל הרווח (ההפסד) הכולל לפני מסים על ההכנסה	(50)	(8)	150	138	230
התחייבויות בגין חוזי ביטוח, ברוטו ליום 31 בדצמבר 2023	3,425	973	1,148	5,155	10,701
התחייבויות בגין חוזי ביטוח, שייר ליום 31 בדצמבר 2023	2,956	953	227	3,356	7,492

* ענפי רכוש ואחרים כוללים בעיקר תוצאות מענפי ביטוח אובדן רכוש ומקיף דירות אשר הפעילות בגינם מהווה 78% מסך הפרמיות בענפים אלו

** ענפי חבויות אחרים כוללים בעיקר תוצאות מענפי ביטוח צד ג' ואחריות מקצועית אשר הפעילות בגינם מהווה 69% מסך הפרמיות בענפים אלו

הבאורים המצורפים לתמצית הדוחות הכספיים ביניים המאוחדים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

נספח א - נתונים המתייחסים לדוחות הכספיים הנפרדים ("סולו") (המשך)

ג. קשרים, התקשרויות ועסקאות מהותיות עם חברות מוחזקות

1. לעניין דירוג מידרוג, ראו באור 6 בתמצית דוחות ביניים מאוחדים.

2. לעניין תשלום מבוסס מניות לעובדי החברה, ראו באור 10 בתמצית דוחות ביניים מאוחדים.

3. לעניין העמדת אשראי לחברת המצפן, ראו באור 9 בתמצית דוחות ביניים מאוחדים.

4. לעניין פרסום דוח יחס כושר פירעון כלכלי של החברה ליום 31 בדצמבר 2023, לאחר תקופת הדוח, ראו באור 8 בתמצית דוחות ביניים מאוחדים.

5. לעניין פדיון מוקדם מלא של אגרות חוב (סדרה ז') של הראל הנפקות לאחר תקופת הדוח, ראו באור 6 בתמצית דוחות ביניים מאוחדים .

6. לעניין תוכנית מתאר לעובדים, ראו באור 9 בתמצית דוחות ביניים מאוחדים.

7. לעניין שינויים מהותיים במצבת נושאי המשרה, ראו באור 9 בתמצית דוחות ביניים מאוחדים.

נספח ב - פירוט נכסים עבור השקעות פיננסיות אחרות בחברות ביטוח בקבוצה*

א. פירוט השקעות פיננסיות אחרות

	ליום 31 במרץ 2024 (בלתי מבוקר)			
	משוערכים בשווי הוגן דרך רווח והפסד	זמינים למכירה	הלוואות וחייבים	סך הכל
	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
נכסי חוב סחירים (א1)	**-**	**8,296**	**-**	**8,296**
נכסי חוב שאינם סחירים (*)	**-**	**-**	**13,687**	**13,687**
מניות (א2)	**-**	**2,004**	**-**	**2,004**
אחרות (א3)	**238**	**4,127**	**-**	**4,365**
סך הכל	**238**	**14,427**	**13,687**	**28,352**

	ליום 31 במרץ 2023 (בלתי מבוקר)			
	משוערכים בשווי הוגן דרך רווח והפסד	זמינים למכירה	הלוואות וחייבים	סך הכל
	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
נכסי חוב סחירים (א1)	-	9,371	-	9,371
נכסי חוב שאינם סחירים (*)	-	-	13,650	13,650
מניות (א2)	-	1,550	-	1,550
אחרות (א3)	311	3,604	-	3,915
סך הכל	311	14,525	13,650	28,486

	ליום 31 בדצמבר 2023 (מבוקר)			
	משוערכים בשווי הוגן דרך רווח והפסד	זמינים למכירה	הלוואות וחייבים	סך הכל
	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
נכסי חוב סחירים (א1)	-	7,885	-	7,885
נכסי חוב שאינם סחירים (*)	-	-	13,806	13,806
מניות (א2)	-	1,894	-	1,894
אחרות (א3)	324	4,029	-	4,353
סך הכל	324	13,808	13,806	27,938

* הנספח מתייחס להראל ביטוח סולו ולחברות מוחזקות שאינן חברות ביטוח

(*) לפירוט הרכב נכסי חוב שאינם סחירים ראו באור 6 "מכשירים פיננסים" בדוחות המאוחדים

נספח ב - פירוט נכסים עבור השקעות פיננסיות אחרות בחברות ביטוח בקבוצה (המשך)*

א1. נכסי חוב סחירים

	הערך בספרים			עלות מופחתת		
	ליום 31 במרץ		ליום 31 בדצמבר	ליום 31 במרץ		ליום 31 בדצמבר
	2024	2023	2023	2024	2023	2023
	(בלתי מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(מבוקר)
	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
אגרות חוב ממשלתיות	**5,215**	5,356	4,815	**6,033**	5,854	5,512
נכסי חוב אחרים:						
נכסי חוב אחרים שאינם ניתנים להמרה	**3,081**	4,015	3,070	**3,314**	4,385	3,326
סך הכל נכסי חוב סחירים	**8,296**	9,371	7,885	**9,347**	10,239	8,838
ירידות ערך שנזקפו לרווח והפסד (במצטבר)	**-**	-	9			

א2. מניות

	הערך בספרים			עלות		
	ליום 31 במרץ		ליום 31 בדצמבר	ליום 31 במרץ		ליום 31 בדצמבר
	2024	2023	2023	2024	2023	2023
	(בלתי מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(מבוקר)
	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
מניות סחירות	**1,456**	1,034	1,336	**1,213**	972	1,162
מניות שאינן סחירות	**548**	516	558	**353**	315	363
סך כל המניות	**2,004**	1,550	1,894	**1,566**	1,287	1,525
ירידות ערך שנזקפו לרווח והפסד (במצטבר)	**193**	131	190			

א3. השקעות פיננסיות אחרות

	הערך בספרים			עלות		
	ליום 31 במרץ		ליום 31 בדצמבר	ליום 31 במרץ		ליום 31 בדצמבר
	2024	2023	2023	2024	2023	2023
	(בלתי מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(מבוקר)
	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
השקעות פיננסיות סחירות	**314**	320	333	**271**	285	279
השקעות פיננסיות שאינן סחירות	**4,051**	3,595	4,020	**2,853**	2,370	2,772
סך כל ההשקעות הפיננסיות האחרות	**4,365**	3,915	4,353	**3,124**	2,655	3,051
ירידות ערך שנזקפו לרווח והפסד (במצטבר)	**200**	193	200			
מכשירים נגזרים המוצגים בהתחייבויות פיננסיות	**46**	162	37			

* הנספח מתייחס להראל ביטוח סולו ולחברות מוחזקות שאינן חברות ביטוח

השקעות פיננסיות אחרות כוללות בעיקר השקעות בקרנות סל, תעודות השתתפות בקרנות נאמנות, קרנות השקעה, נגזרים פיננסים, חוזים עתידיים, אופציות ומוצרים מובנים.

דוח יחס כושר פירעון כלכלי של
הראל חברה לביטוח בע"מ
ליום 31 בדצמבר 2023

תוכן עניינים

דוח יחס כושר פירעון כלכלי של

הראל חברה לביטוח בע"מ

ליום 31 בדצמבר 2023

1.	רקע ודרישות גילוי	4
א.	משטר כושר פירעון כלכלי מבוסס Solvency II	4
ב.	הוראות מעבר	4
ג.	הוראות בנושא הערכה עצמית של סיכונים וכושר פירעון	5
ד.	הגדרות	6
ה.	מתודולוגית החישוב	7
ו.	הערות והבהרות	8
2.	יחס כושר פירעון וסף הון	9
3.	מידע אודות מאזן כלכלי	10
4.	הון עצמי לעניין הון נדרש לכושר פירעון	16
5.	הון נדרש לכושר פירעון (SCR)	18
6.	סף הון (MCR)	19
7.	השפעת יישום ההוראות לתקופת הפריסה	20
8.	תנועה בעודף ההון	21
9.	ניתוח רגישות לשינויים בגורמי סיכון	22
10.	מגבלות על חלוקת דיבידנד	23

סומך חייקין
מגדל המילניום KPMG
רחוב הארבעה 17, תא דואר 609
תל אביב 6100601
03 684 8000

לכבוד
הדירקטוריון של הראל חברה לביטוח בע"מ

א.ג.נ.

הנידון: בדיקה של יישום הוראות מסוימות של הממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון בעניין כושר פירעון כלכלי מבוסס Solvency II של הראל חברה לביטוח בע"מ (להלן - "החברה") ליום 31 בדצמבר 2023

בדקנו את ההון הנדרש לשמירה על כושר פירעון (להלן - "**SCR**") ואת ההון הכלכלי של הראל חברה לביטוח בע"מ ליום 31 בדצמבר, 2023 (להלן - "**המידע**"), הכלולים בדוח יחס כושר פירעון כלכלי של החברה המצורף בזה (להלן - "**הדוח**").

הדירקטוריון וההנהלה אחראים להכנה ולהצגה של המידע הערוך בהתאם להוראות הממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון (להלן – "**הממונה**") בעניין כושר פירעון כלכלי של חברת ביטוח מבוסס Solvency II כפי שנכללו בחוזר הממונה מספר 2020-1-15 מיום 14 באוקטובר 2020 וכן בהתאם להוראות הממונה בדבר עקרונות לחישוב ניכוי לתקופת הפריסה במשטר כושר פירעון כלכלי מבוסס סולבנסי II מיום 15 באוקטובר 2020 (להלן – "**ההוראות**").

החישובים, התחזיות וההנחות שהיוו בסיס להכנת המידע הינם באחריות הדירקטוריון וההנהלה.

בדיקתנו נערכה בהתאם לתקן הבטחת מהימנות בינלאומי ISAE 3400 - בדיקה של מידע כספי עתידי, ובהתאם להנחיות הממונה, כפי שנכללו בחוזר ביטוח 2017-1-20 מיום 3 בדצמבר 2017, המפרט הוראות לעניין ביקורת על דוח יחס כושר פירעון כלכלי.

לא בדקנו את נאותות סכום הניכוי בתקופת הפריסה ליום 31 בדצמבר 2023, כפי שמוצג בסעיף 3.א. בדוח, פרט לבדיקה כי סכום הניכוי אינו עולה על הסכום המהווה הצפוי של מרווח הסיכון וההון הנדרש לכושר פירעון בגין סיכוני ביטוח חיים ובריאות בשל עסקים קיימים במשך תקופת הפריסה בהתאם לדפוס ההתפתחות העתידי של ההון הנדרש המשפיע הן על חישוב שחרור ההון הצפוי והן על שחרור מרווח הסיכון הצפוי כמפורט בהוראות לעניין חישוב מרווח הסיכון.

פרט לאמור לעיל לעניין נאותות סכום הניכוי בתקופת הפריסה, על בסיס בדיקת הראיות התומכות בחישובים, בתחזיות ובהנחות, כפי שמוזכר להלן, אשר שימשו את הדירקטוריון וההנהלה של החברה בהכנת המידע לא בא לתשומת ליבנו דבר הגורם לנו לסבור שהתחזיות וההנחות, בכללותן, אינן מהוות בסיס סביר למידע בהתאם להוראות. כמו כן לדעתנו, המידע, לרבות אופן קביעת ההנחות והתחזיות, הוכן והוצג מכל הבחינות המהותיות בהתאם להוראות.

יודגש כי התחזיות וההנחות מבוססות, בעיקרן על ניסיון העבר, כפי שעולה ממחקרים אקטואריים הנערכים מעת לעת. נוכח הרפורמות בשוק ההון, הביטוח והחיסכון והשינויים בסביבה הכלכלית, נתוני העבר אינם משקפים בהכרח את התוצאות העתידיות. המידע מתבסס לעיתים על הנחות לגבי אירועים עתידיים, על פעולות ההנהלה וכן על דפוס ההתפתחות העתידי של מרווח הסיכון, שלא בהכרח יתממשו או שיתממשו באופן שונה מההנחות אשר שימשו בסיס למידע. כמו כן, התוצאות בפועל עלולות להיות שונות באופן מהותי מהמידע, מאחר והתרחישים המשולבים של אירועים עשויים להתממש באופן שונה מהותית מההנחות במידע.

אנו מפנים את תשומת הלב לאמור בסעיף 1.ו. – הערות והבהרות בדבר יחס כושר הפירעון, בדבר אי הודאות הנגזרת משינויים רגולטוריים וחשיפה לתלויות שלא ניתן להעריך את השפעתה על יחס כושר הפירעון.

תל אביב

בכבוד רב,

סומך חייקין

רואי חשבון

28 במאי, 2024

סומך חייקין, שותפות ישראלית וחברה ברשת KPMG של פירמות עצמאיות המאוגדות ב- KPMG International Cooperative ("KPMG International") ישות שוויצרית.

1. <u>רקע ודרישות גילוי</u>

א. משטר כושר פירעון כלכלי מבוסס Solvency II

המידע המפורט להלן, חושב בהתאם להוראות חוזר ביטוח 2020-1-15 מיום 14 באוקטובר 2020, שעניינו "תיקון החוזר המאוחד לעניין הוראות ליישום משטר כושר פירעון כלכלי של חברת ביטוח מבוסס Solvency II" (להלן - "**הוראות משטר כושר פירעון כלכלי**") ובהתאם להבהרות והנחיות נוספות של הממונה שעניינן יישום משטר כושר פירעון כלכלי.

המידע נערך ומוצג בהתאם להוראות פרק 1 שבחלק 4 לשער 5 בחוזר המאוחד, כפי שעודכנו לאחרונה בחוזר ביטוח 2022-1-8 מיום 13 במרץ 2022 שעניינו עדכון הוראות החוזר המאוחד בעניין "דין וחשבון לציבור" - גילוי אודות יחס כושר פירעון כלכלי (להלן -"**הוראות הגילוי**") ובהתאם להבהרות והנחיות נוספות של הממונה שעניינן גילוי אודות יחס כושר פירעון כלכלי.

הוראות משטר כושר פירעון כלכלי קובעות מודל סטנדרטי לחישוב ההון העצמי המוכר וההון הנדרש לכושר פירעון, במטרה להביא לכך שחברת ביטוח תחזיק כרית לספיגת הפסדים הנובעים מהתממשותם של סיכונים בלתי צפויים שלהם היא חשופה. **יחס כושר הפירעון הינו היחס בין ההון העצמי המוכר וההון הנדרש לכושר פירעון.**

ההון העצמי המוכר, לצורך משטר כושר פירעון כלכלי, מורכב מהון רובד 1 והון רובד 2. הון רובד 1 כולל הון עצמי המחושב באמצעות הערכת שוויים של הנכסים וההתחייבויות של חברת ביטוח לפי הוראות משטר כושר פירעון כלכלי, והון רובד 1 נוסף. הון רובד 1 נוסף והון רובד 2 כוללים מכשירי הון עם מנגנונים לספיגת הפסדים לרבות מכשירי הון משני נחות, הון משני מורכב והון שלישוני אשר הונפקו לפני מועד התחילה. הוראות משטר כושר פירעון כלכלי כוללות מגבלות על הרכב הון עצמי ביחס ל-SCR (ראו להלן), כך ששיעור הרכיבים הכלולים בהון רובד 2 לא יעלה על 40% מה-SCR (בתקופת הפריסה, המפורטת בסעיף 1.ב. להלן נקבע כי שיעור הרכיבים הכלולים בהון רובד 2 לא יעלה על 50% מההון הנדרש לכושר פירעון בתקופת הפריסה).

את ההון המוכר יש להשוות להון הנדרש כאשר קיימות שתי רמות של דרישות הון:

- ההון הנדרש לשמירה על כושר הפירעון של חברת ביטוח (להלן - "**SCR**"). ה-SCR רגיש לסיכונים ומבוסס על חישוב צופה פני עתיד של התממשות תרחישים שונים, תוך התחשבות ברמת המתאם של גורמי הסיכון השונים, הכל על בסיס ההנחיות בהוראות משטר כושר פירעון כלכלי. דרישה זו נועדה להבטיח התערבות מדויקת ועתית של רשויות הפיקוח.
- רמה מינימלית של הון (להלן - "**MCR**" או "**סף הון**"). בהתאם להוראות סולבנסי, סף ההון יהיה שווה לסכום הנגזר מגובה עתודות ביטוח ופרמיות (כהגדרתן בהוראות סולבנסי) המצוי בטווח שבין 25% לבין 45% מה-SCR.

ההון המוכר וההון הנדרש מחושבים באמצעות נתונים ומודלים המתבססים, בין היתר, על תחזיות והנחות הנשענות, בעיקרן על ניסיון העבר. חישובים אלה הם בעלי רמת מורכבות גבוהה.

ב. הוראות מעבר

א) הוראות משטר כושר פירעון כלכלי כוללות, בין היתר, הוראות מעבר, במסגרתן נקבעה תקופת פריסה בה תיושם אחת מהחלופות הבאות:

1) פריסה הדרגתית של ההון הנדרש, עד לשנת 2024, כך שההון הנדרש יעלה בהדרגה, ב-5% כל שנה, החל מ-60% מה-SCR ועד למלוא ה-SCR. ההון הנדרש לכושר פירעון בתקופת הפריסה שיחושב על נתוני 31 בדצמבר 2023 לא יפחת מ-95% מה-SCR.

2) הגדלת ההון הכלכלי באמצעות ניכוי מעתודות הביטוח של סכום שיחושב כמפורט להלן.

החברה בחרה בחלופה השניה וזאת לאחר שקיבלה את אישור הממונה לכלול בחישוב עתודות הביטוח בתקופת הפריסה ניכוי מעתודת הביטוח (להלן - "**הניכוי**"). הניכוי מחושב, בהתאם להנחיות הממונה במכתב למנהלי חברות הביטוח מיום 15 באוקטובר 2020, המפרט את העקרונות לחישוב ניכוי לתקופת הפריסה (להלן - "**מכתב עקרונות הניכוי**") והוא מופחת באופן הדרגתי עד ליום 31 בדצמבר 2032.

בהתאם לעקרונות חישוב הניכוי, הניכוי בתקופת הפריסה יחושב בחלוקה לקבוצות סיכון הומוגניות, בגין פוליסות שהונפקו עד ליום 31 בדצמבר 2016. הניכוי האמור יחושב כהפרש שבין עתודות ביטוח בשייר במאזן הכלכלי לרבות מרווח הסיכון (Risk Margin) המיוחס להן (בניכוי התאמה לשווי ההוגן של אגרות חוב מיועדות) לבין עתודות הביטוח

בשייר על פי הדוחות הכספיים. על החברה לוודא שערכו של הניכוי בתקופת הפריסה יחושב בצורה זהירה ושמרנית ובכל מועד דיווח יהלום את קצב הגידול הצפוי ביחס כושר הפירעון, כאשר הוא מחושב ללא הניכוי בתקופת הפריסה והתאמת תרחיש מניות.

החברה נדרשת לחשב מחדש את הניכוי בתקופת הפריסה בתקופות עוקבות מידי שנתיים, אם חל שינוי מהותי בפרופיל הסיכון או במבנה העסקים של החברה או בהתאם לדרישת הממונה. חישוב מחדש עשוי לשנות את ערכו של הניכוי.

חישוב מחדש של הניכוי בוצע נכון ליום 31 בדצמבר 2023, על רקע ההשפעה המהותית של עליית הריבית בשנת 2023 על גובה הניכוי. בנוסף, בוצעה הפחתה ליניארית מסכום הניכוי, בהתאמה לתקופת הפריסה. דירקטוריון החברה אישר ביום 28 במאי 2024 את סכום הניכוי שחושב מחדש, בהמשך להודעת הממונה, כי אין לו הערות לחישוב מחדש של הניכוי ליום 31 בדצמבר 2023.

ב) דרישת הון מוקטנת על סוגים מסוימים של השקעות המוחזקות ע"י המבטח בכל מועד דיווח, כאשר דרישה זו תלך ותגדל באופן הדרגתי במשך 7 שנים, החל משנת 2017, עד שדרישת ההון בגין השקעות אלו תגיע לשיעורה המלא.
נכון ליום 31 בדצמבר דרישת ההון בגין השקעות אלו היא מלאה.

ג) לעניין הרכב ההון המוכר, נקבע שההיקף המקסימלי של הון רובד 2 בתקופת הפריסה יעמוד על שיעור של 50% מההון הנדרש לכושר פירעון.

הבהרה לעניין מידע צופה פני עתיד בדוח זה

הנתונים הכלולים בדוח יחס כושר פירעון כלכלי זה, לרבות ההון העצמי המוכר וההון הנדרש לכושר פירעון, מבוססים, בין השאר, על תחזיות, הערכות ואומדנים לאירועים עתידיים שהתממשותם אינה ודאית ואינם בשליטתה של החברה, ויש לראות בהם "מידע צופה פני עתיד" כהגדרתו בסעיף 32א לחוק ניירות ערך התשכ"ח-1968. התוצאות בפועל עשויות להיות שונות מכפי שבא לידי ביטוי בדוח יחס כושר פירעון כלכלי זה, כתוצאה מכך שתחזיות, הערכות ואומדנים אלה, כולם או חלקם לא יתממשו או שיתממשו באופן שונה מכפי שנחזה, בין היתר בהתייחס להנחות אקטואריות (בכלל זה שיעורי תמותה, לרבות לוחות תמותה המפורסמים על ידי הממונה מעת לעת, תחלואה, החלמה, ביטולים, הוצאות, מימוש גמלה ושיעור רווח חיתומי), הנחות לגבי פעולות הנהלה עתידיות, הנחות על דפוס ההתפתחות העתידי של ההון הנדרש ומרווח הסיכון, שיעורי ריבית חסרת סיכון, תשואות בשוק ההון, הכנסות עתידיות ונזק בתרחישי קטסטרופה.

ג. הוראות בנושא הערכה עצמית של סיכונים וכושר פירעון

ביום 5 בינואר 2022 פורסמו מכתב עקרונות ותיקון לחוזר המאוחד בנושא יישום הערכה עצמית של סיכונים וכושר פירעון של חברת ביטוח (להלן - "**הנחיות ORSA**"). עיקרון מרכזי בבסיס ההערכה העצמית של הסיכונים וכושר הפירעון הוא יצירת קשר בין אסטרטגיה עסקית, סיכונים וניהול ההון.

בהתאם לסעיף 7.4.28 בפרק 3 לחלק 4 בשער 5 בחוזר המאוחד שכותרתו "דיווח לממונה על שוק ההון", חברת ביטוח תמסור לממונה דיווח אודות הערכה עצמית של הסיכונים וכושר הפירעון (ORSA) אחת לשנה, במהלך חודש ינואר. היישום צפוי להיות הדרגתי, חלקו ביום 1 בינואר 2023 עם השלמות ביום 1 בינואר 2024.

בעקבות מלחמת "חרבות ברזל", ביום 23 באוקטובר 2023 פורסם חוזר גופים מוסדיים בעניין "הוראות הממונה על שוק ההון וחיסכון לשעת חירום - אוקטובר 2023" (להלן - "**הוראות הממונה לשעת חירום**"), אשר נותן ארכה של 60 ימים עד ליום 31 במרץ 2024 בהגשת הערכה עצמית של הסיכונים וכושר הפירעון (ORSA) ודוחה את מועד הדיווח לראשונה על הערכה צופה פני עתיד ועל תרחישים וניתוחי רגישות, הנדרש במסגרת הדיווח על הערכה עצמית, ממועד הדיווח הקרוב למועד הדיווח הבא אחריו, שיחול בינואר 2025.

החברה העבירה את הדיווח הנדרש לממונה, בהתאם ללוחות הזמנים שנקבעו בהוראות הממונה לשעת חירום.

ד. הגדרות

- **החברה** - הראל חברה לביטוח בע"מ.
- **הממונה** - הממונה על רשות שוק ההון, ביטוח וחיסכון.
- **הוראות משטר כושר פירעון כלכלי** - הוראות חוזר הממונה 2020-1-15 בעניין "תיקון החוזר המאוחד לעניין הוראות ליישום משטר כושר פירעון כלכלי של חברת ביטוח מבוסס Solvency II, על הבהרותיו.
- **אומדן מיטבי (Best Estimate)** - צפי של תזרימי המזומנים העתידיים הנובעים מחוזי הביטוח וחוזי ההשקעה במהלך כל תקופת קיומם, ללא מרווחי שמרנות, כשהם מהוונים בריבית חסרת סיכון מותאמת.
- **ביטוח בריאות ארוך טווח (SLT)** - Similar to Life Techniques. ביטוח בריאות המתנהל בדומה לביטוח חיים.
- **ביטוח בריאות קצר טווח (NSLT)** - Non-Similar to Life Techniques. ביטוח בריאות המתנהל בדומה לביטוח כללי.
- **הון נדרש בסיסי לכושר פירעון (BSCR)** - Basic Solvency Capital Requirement. הון נדרש מחברת ביטוח לשמירת כושר הפירעון, המחושב על פי הוראות משטר כושר פירעון כלכלי ללא התחשבות בהון הנדרש בשל סיכון תפעולי, התאמה לספיגת הפסדים בשל מס נדחה והון נדרש בשל חברות מנהלות.
- **הון נדרש לכושר פירעון (SCR)** - Solvency Capital Requirement. סך ההון הנדרש מחברת ביטוח לשמירת כושר הפירעון, המחושב על פי הוראות משטר כושר פירעון כלכלי.
- **הון עצמי מוכר** - סך הון רובד 1 והון רובד 2 של חברת ביטוח, לאחר ניכויים והפחתות בהתאם להוראות חלק ב' בנספח לחוזר סולבנסי.
- **הון רובד 1 בסיסי** - הון עצמי חשבונאי בתוספת השינוי בעודף נכסים על התחייבויות הנובע מפערים בין אופן הערכת הנכסים וההתחייבויות במעבר למאזן כלכלי ובניכוי נכסים בלתי מוכרים ודיבידנד שהוכרז לאחר תאריך הדוח ועד ליום פרסומו לראשונה של הדוח.
- **הון רובד 1 נוסף** - שטר הון צמית, מניות בכורה לא צוברות, מכשיר הון ראשוני מורכב, מכשיר הון רובד 1 נוסף.
- **הון רובד 2** - מכשירי הון רובד 2, מכשירי הון משני נחות, הון משני מורכב והון שלישוני מורכב - כששווים מוערך לפי הוראות חלק א' בנספח לחוזר סולבנסי.
- **השפעת הפיזור בין רכיבי הסיכון** - השפעת המתאם החלקי בין סיכונים שונים במודל על סכימתם. ככל שיש פיזור בין מגזרי הפעילות בתיק ופיזור בין הסיכונים, כך השפעת המתאם גדלה והוא מפחית את סך הסיכון.
- **יחס כושר פירעון** - היחס בין ההון העצמי המוכר לבין ההון הנדרש לכושר פירעון של חברת הביטוח.
- **התאמת תרחיש מניות** - דרישת הון מוקטנת על סוגי השקעות מסוימים שתגדל בהדרגתיות עד לשנת 2023 כשדרישת ההון בגין השקעות אלו תגיע לשיעורה המלא.
- **מאזן כלכלי** - מאזן החברה כאשר שווים של הנכסים וההתחייבויות מותאם לפי הוראות חלק א' בנספח לחוזר סולבנסי.
- **מרווח סיכון (RM)** - Risk Margin. סכום נוסף על האומדן המיטבי המשקף את עלות ההון הכוללת שהיה מצופה שחברת ביטוח אחרת או מבטח משנה ידרשו על מנת לקבל על עצמן את התחייבויות הביטוח של החברה.
- **ניכוי בתקופת הפריסה** - חברת ביטוח רשאית, לאחר שקיבלה אישור לכך מהממונה, לנכות בתקופת הפריסה סכום מעתודות הביטוח, בהתאם לעקרונות שקבע הממונה. גידול בעתודות הביטוח ייפרס בצורה הדרגתית עד לשנת 2032.
- **סף הון מינימלי (MCR)** - Minimum Capital Requirement. הון מינימלי הנדרש מחברת הביטוח.
- **רווח צפוי בגין פרמיות עתידיות (EPIFP)** - Expected Profit in Future Premiums. הרווח העתידי הגלום בהתחייבויות חוזי ביטוח חיים ובריאות קיימים הנובע מפרמיות עתידיות.

מתאם תנודתיות (VA)	- Volatility Adjustment. רכיב אנטי מחזורי המשקף את המרווח הגלום בתיק נכסי חוב מייצג של חברות ביטוח, ומתווסף לעקום הריבית המתואמת בהתאם להוראות משטר כושר פירעון כלכלי.
UFR	- Ultimate Forward Rate. שיעור הריבית העתידית האחרונה הנגזר מהריבית הריאלית הצפויה בטווח הארוך ומהציפיות לאינפלציה בטווח הארוך, אליה מתכנס עקום הריבית המתואמת, בהתאם להוראות משטר כושר פירעון כלכלי.
ריבית חסרת סיכון מותאמת	עקום ריבית אשר נקבע על ידי הממונה ואשר מבוסס על התשואה הריאלית לפדיון של אג"ח מדינה ישראל, עם התכנסות בטווח הארוך לשיעור ריאלי קבוע של 2.6% (UFR) ובתוספת מרווח (VA) אשר נקבע ע"י הממונה.
מבוקר	- ביקורת רואה החשבון המבקר של החברה בהתאם לתקן הבטחת מהימנות בינלאומי 3400 ISAE - בדיקה של מידע כספי עתידי ובהתאם להנחיות הממונה, כפי שנכללו בנספח ב' לחוזר ביטוח 2017-1-20 מ-3 בדצמבר 2017, המפרט הוראות לעניין ביקורת על דוח יחס כושר פירעון כלכלי.
בלתי מבוקר	סקירת רואה החשבון המבקר של החברה, בהתאם לתקן ISAE 3000 - התקשרויות מסוג ASSURANCE שאינן ביקורת או סקירה של מידע כספי היסטורי ובהתאם להנחיות הממונה שנכללו בחוזר ביטוח 2023-1-10 מ-28 באוגוסט 2023, המפרט הוראות לעניין סקירה על דוח יחס כושר פירעון כלכלי רבעוני.

ה. מתודולוגית החישוב

דוח יחס כושר הפירעון הכלכלי ליום 31 בדצמבר 2023 וליום 31 בדצמבר 2022 חושב ונערך בהתאם להוראות משטר כושר פירעון כלכלי. להלן עיקרי ההוראות:

<u>מאזן כלכלי</u>

המאזן הכלכלי מחושב לפי ההוראות המפורטות שפרסם הממונה, אשר מבוססות על כללי Solvency II באירופה, עם התאמות למאפייני המוצרים והסביבה הכלכלית בישראל. מטרת הכללים היא לשקף את הערך הכלכלי של סעיפי המאזן בהתאם לתפיסת הממונה. לפי ההוראות, ההתחייבויות הביטוחיות מחושבות על בסיס הערכה מיטבית של מכלול התזרימים העתידיים הצפויים מהעסקים הקיימים, ללא מרווחי שמרנות, ובתוספת מרווח סיכון (Risk Margin), המייצג את התוספת להתחייבויות הביטוחיות שהיה מצופה שחברת ביטוח אחרת תדרוש, לצורך קבלת התחייבויות הביטוח של חברת ביטוח. על פי ההוראות, מרווח הסיכון מחושב בשיטת עלות ההון, בשיעור של 6% לשנה מההון הנדרש הצפוי, בגין סיכונים ביטוחיים, לאורך חיי העסקים הקיימים. המאזן הכלכלי נערך על בסיס הדוחות הכספיים הנפרדים של החברה. המאזן הכלכלי אינו כולל את הערך הכלכלי של הוצאות רכישה נדחות ושל נכסים לא מוחשיים, למעט נכסי אינשורטק שקיבלו הכרה על ידי הממונה.

<u>ניכוי בתקופת הפריסה</u>

כאמור לעיל, החברה בחרה בחלופה הקיימת בהוראות המעבר לפיה ניתן להגדיל את ההון הכלכלי באמצעות ניכוי מעתודות הביטוח אשר ילך ויקטן בצורה הדרגתית, עד לשנת 2032. הניכוי בתקופת הפריסה מחושב בהתאם למכתב עקרונות הניכוי, כמתואר בסעיף 1.ב.א) לעיל.

<u>ההון הנדרש לכושר פירעון</u>

חישוב ההון הנדרש לכושר פירעון מבוסס על הערכת החשיפה של ההון העצמי הכלכלי לרכיבי הסיכון הבאים, אשר קבועים בהוראות משטר כושר פירעון כלכלי: סיכוני ביטוח חיים, סיכוני ביטוח בריאות, סיכוני ביטוח כללי, סיכוני שוק, סיכוני צד נגדי וסיכון נכסים בלתי מוחשיים. רכיבי סיכון אלה כוללים תתי רכיבי סיכון בהתייחס לסיכונים ספציפיים אליהם חשופה חברת הביטוח. הערכת חשיפת ההון העצמי הכלכלי לכל תת רכיב סיכון מתבצעת על בסיס תרחיש מוגדר שנקבע בהנחיות. קביעת ההון הנדרש לכושר פירעון מבוססת על סכימה של דרישות ההון בגין רכיבי הסיכון ותתי רכיבי הסיכון כאמור, בניכוי השפעת הפיזור בין הסיכונים בחברה על פי מקדמי המתאם המיוחסים להם לפי ההוראות, ובניכוי התאמה לספיגת

הפסדים בשל מס נדחה, כמפורט בהוראות משטר כושר פירעון כלכלי. בנוסף, כולל חישוב ההון הנדרש לכושר פירעון רכיבים של הון נדרש בגין סיכון תפעולי ובגין חברות מנהלות.

יודגש כי לתוצאות המודלים המשמשים בחישוב ההון העצמי המוכר וההון הנדרש לכושר פירעון, רגישות גבוהה לתחזיות ולהנחות הכלולות בהם וכן לאופן יישומן של ההנחיות. ליחס כושר הפירעון הכלכלי רגישות גבוהה למשתני שוק ולמשתנים אחרים ובהתאם עשוי להיות תנודתי. דרישת ההון בגין כל סיכון מחושבת בהתאם לחשיפת החברה לסיכון זה ובהתחשב בפרמטרים שנקבעו בהוראות. גובה ההון הנדרש מייצג, על פי ההוראות, את היקף ההון העצמי שיאפשר לחברת הביטוח לספוג, בשנה הקרובה, הפסדים בלתי צפויים ולעמוד בהתחייבויותיה למבוטחים ומוטבים במועדן, ברמת בטחון של 99.5%.

<u>ההתאמה לספיגת הפסדים בשל נכס מס נדחה</u>

בהתאם להוראות משטר כושר פירעון כלכלי, חברת ביטוח רשאית להכיר בהתאמה לספיגת הפסדים בשל נכס מס נדחה עד לגובה יתרת העתודה למסים נדחים נטו הרשומה במאזן הכלכלי, בתוספת נכס מס כנגד רווחים עתידיים שמתקיימים בו כל התנאים הבאים:

- באפשרותה של חברת הביטוח להראות לממונה, כי סביר שרווחים עתידיים חייבים במס יהיו זמינים ונכסי המס יהיו ניתנים למימוש כנגדם;
- הוא נובע מפעילות בביטוח כללי או ביטוח בריאות NSLT בלבד;
- ערכו אינו עולה על שיעור של 5% מה-BSCR.

ו. הערות והבהרות

1. <u>כללי</u>

דוח יחס כושר הפירעון כולל, בין היתר, תחזיות המבוססות על הנחות ופרמטרים בהתאם לניסיון העבר, כפי שעולה ממחקרים אקטוארים הנערכים מעת לעת, ועל הערכות החברה לגבי העתיד ככל שיש לחברה מידע רלוונטי וקונקרטי עליו ניתן להתבסס. המידע והמחקרים הם אותם אלו ששימשו בסיס לדיווח הכספי של החברה ליום 31 בדצמבר 2023. לא הובאו בחשבון מידע או מחקרים אשר גובשו לאחר מועד פרסום הדיווח הכספי של החברה ליום 31 בדצמבר 2023 אם וככל שבוצעו. יודגש כי נוכח הרפורמות בשוק ההון, הביטוח והחיסכון והשינויים בסביבה הכלכלית, נתוני העבר אינם משקפים בהכרח את התוצאות העתידיות ואין בידי החברה יכולת להעריך את השפעת הרפורמות והשינויים הללו באופן אמין. החישוב מתבסס לעיתים על הנחות לגבי אירועים עתידיים ופעולות ההנהלה שלא בהכרח יתממשו או שיתממשו באופן שונה מההנחות אשר שימשו בסיס לחישוב. כמו כן, התוצאות בפועל עלולות להיות שונות באופן מהותי מהחישוב, מאחר והתרחישים המשולבים של אירועים עשויים להתממש באופן שונה מהותית מההנחות בחישוב. למודל, במתכונתו הנוכחית, רגישות גבוהה מאוד לשינויים במשתני שוק ואחרים ולפיכך מצב ההון המשתקף ממנו עשוי להיות תנודתי מאוד.

2. <u>השפעות עתידיות של מעשי חקיקה ורגולציה הידועים ליום פרסום הדוח וחשיפה לתלויות</u>

א) תחום הביטוח נתון בשנים האחרונות לשינויים תכופים בהסדרים תחיקתיים ולהוראות רגולטוריות תכופות. ראו בקשר לכך סעיף 3.1 בחלק ג' בפרק עסקי התאגיד בדוח הכספי השנתי ליום 31 בדצמבר 2023.

למעשי החקיקה ולהוראות הרגולציה קיימת השלכה על רווחיות החברה ותזרימי המזומנים שלה וכפועל יוצא על יחס כושר הפירעון הכלכלי.

חישוב יחס כושר הפירעון אינו כולל את כל ההשפעה האפשרית של מעשי החקיקה האמורים וההוראות הרגולטוריות וכן התפתחויות אחרות שטרם באו לידי ביטוי מעשי בנתונים בפועל, שכן אין בידי החברה, נכון למועד זה, יכולת להעריך את כל השפעתם על תוצאותיה העסקיות ועל יחס כושר הפירעון.

לעניין זה , יש לציין שקיימת חוסר ודאות משמעותית בהקשר של השפעת יישומו של תקן חשבונאות בינלאומי IFRS17 על רכיביו השונים שיכנס לתוקף בישראל החל מהדוחות הכספיים ליום 1 בינואר 2025. אופן היישום של תקן זה בדוחות הכספיים, עשוי להשפיע על תוצאות חישוב יחס כושר פרעון ואין ביכולת החברה בשלב זה להעריך את השפעה זו.

בחודש מרץ 2024 אישרה הכנסת את צו מס ערך מוסף (שיעור המס על מלכ"רים ומוסדות כספיים) (תיקון), התשפ"ד- 2024 אשר קובע כי החל מיום 1 בינואר 2025 השיעור של מס השכר ומס הרווח שישולם על פעילות בישראל של מוסד כספי יהיה 18% מהשכר ששילם והרווח שהפיק וזאת במקום השיעור של 17% שקיים כיום. יתרות המסים הנדחים הנכללות בדוח יחס כושר הפירעון של החברה ליום 31 בדצמבר 2023 מחושבות בהתאם לשיעורי המס שבתוקף לתאריך הדיווח ואינן מביאות בחשבון את ההשפעות שינבעו מהעלאת שיעור המס כאמור לעיל. ההשפעות האמורות תיכללנה בדוחות יחס כושר הפירעון המתייחסים לתקופות החל מהמועד שבו חקיקת הצו הושלמה למעשה – דהיינו, החל מדוח יחס כושר פירעון ל-30 ביוני 2024.

להערכת החברה, שינוי זה צפוי להקטין באופן לא מהותי את עודף ההון ויחס כושר הפירעון של החברה.

ב) בהתאם להוראות סולבנסי, השווי של התחייבויות תלויות במאזן הכלכלי נקבע על פי שווין במאזן החשבונאי בהתאם להוראות תקן בינלאומי לחשבונאות IAS 37. מדידה זו אינה משקפת את ערכן הכלכלי. לא ניתן להעריך את השלכות אי הודאות הנגזרת מהחשיפה לתלויות המתוארת בבאור 37א' לדוח הכספי לשנת 2023, לרבות השפעתה על הרווחיות העתידית ועל יחס כושר הפירעון.

2. יחס כושר פירעון וסף הון

א. יחס כושר פירעון כלכלי

	ליום 31 בדצמבר 2023	ליום 31 בדצמבר 2022
	(מבוקר)	(מבוקר)
	מיליוני ש"ח	
הון עצמי לעניין הון נדרש לכושר פירעון – ראו סעיף 4	**15,841**	15,478
הון נדרש לכושר פירעון – ראו סעיף 5	**9,428**	9,149
עודף הון	**6,413**	6,329
יחס כושר פירעון כלכלי	**168%**	169%
השפעת פעולות הוניות מהותיות שהתרחשו בתקופה שבין תאריך החישוב לתאריך פרסום דוח יחס כושר פירעון:		
גיוס/(פדיון) הון (*)	**(182)**	20
הון עצמי לעניין הון נדרש לכושר פירעון	**15,659**	15,498
עודף הון	**6,231**	6,349
יחס כושר פירעון כלכלי	**166%**	169%

(*) ביום 31 במאי 2024 צפוי פדיון מוקדם של אג"ח סדרה ז' בסך של כ-293 מיליוני ש"ח. פדיון זה מקטין את ההון המוכר ועודף ההון בכ-182 מיליוני ש"ח מאחר ונכון ליום 31 בדצמבר 2023 קיימת יתרת הון רובד 2 לא מנוצלת של כ-111 מיליוני ש"ח מעבר למגבלת ההכרה בהון רובד 2 (50% מדרישת ההון בתקופת המעבר).

לפרטים בדבר יחס כושר פירעון כלכלי ללא יישום הוראות מעבר לתקופת הפריסה ובדבר יעד יחס כושר פירעון כלכלי ומגבלות החלות על החברה לעניין חלוקת דיבידנד ראו סעיף 10 להלן.

<u>מלחמת "חרבות ברזל"</u>

ביום 7 באוקטובר 2023 פתח ארגון הטרור חמאס במתקפת פתע רצחנית על מדינת ישראל שכללה ירי טילים וחדירת אלפי מחבלים מרצועת עזה לישראל. בעקבות המתקפה הנפשעת הכריזה ממשלת ישראל על מלחמת "חרבות ברזל" ("המלחמה"), בוצע גיוס מילואים נרחב והחלה מתקפה על ארגון החמאס הפועל מרצועת עזה. במקביל, התפתחה הסלמה ביטחונית משמעותית גם בגבול הצפון אל מול ארגון הטרור חיזבאללה, וכן הסלמה ביטחונית כתוצאה מפעילות החות'ים בתימן וניסיונותיהם החוזרים ונשנים לפגוע בבטיחות נתיבי השיט בים האדום. בחודשים הראשונים השפעת המלחמה על המשק הישראלי ועל שוק ההון הייתה ניכרת והתבטאה, בין היתר, בסגירה זמנית ו/או בקיצור שעות העבודה של עסקים רבים, הגבלות על התכנסות במקומות עבודה ואירועים, הגבלות על מערכת החינוך ועוד. צעדים אלה כמו גם גיוס המילואים הנרחב, פינוי מאות אלפי תושבים מאיזור עוטף עזה והדרום ומיישובי גבול הצפון, הביאו לצמצום הפעילות במשק ולירידה בפעילות הכלכלית, וכן לתנודתיות רבה בשווקים הפיננסים ובשער החליפין של השקל אל מול מטבעות זרים ולעליה בריבית, כתוצאה מעליה ברמות הסיכון וחוסר הוודאות.

החברה חשופה מתוקף פעילותה לירידות בשווקים הפיננסיים, להאטה בפעילות העסקית וכן לסיכונים אחרים הנובעים מהמלחמה.

לפרטים נוספים אודות השלכות מלחמת "חרבות ברזל" על פעילות החברה, ראו סעיף 2.2 בפרק 2 "דוח הדירקטוריון" בדוח התקופתי של החברה לשנת 2023.

<u>שינויים עיקריים שחלו לעומת מספרי השוואה בסעיפים מרכזיים</u>

מצב ההון של החברה ליום 31 בדצמבר 2023 הושפע מההתפתחות העסקית השוטפת של החברה, חלוקת דיבידנד, שינויים במשתני שוק, עדכון מחקרים אקטואריים, עדכוני מודל שוטפים וחישוב מחדש של הניכוי. חלק מההשפעות נובע מהשלכות המלחמה על הפעילות העסקית ועל משתני שוק, בכלל זה עליית עקום הריבית.

- החישוב ליום 31 בדצמבר 2023 כולל חלוקת דיבידנד בסך 450 מיליוני ש"ח שהוכרז על ידי החברה בחודש יוני 2023 ושולם ביום 3 ביולי 2023.
- נכון ליום 31 בדצמבר 2023, על רקע עליית עקום הריבית השקלית הצמודה חסרת הסיכון, סכום הניכוי חושב מחדש ובוצעה הפחתה ליניארית, בהתאמה לתקופת הפריסה. עדכון הניכוי הביא לקיטון בעודף ההון וביחס כושר הפירעון הכלכלי של החברה.

- העליה משמעותית בעקום הריבית השקלית הצמודה חסרת הסיכון במהלך שנת 2023 גרמה לירידה בשווי ההתחייבויות הביטוחיות במוצרי חיסכון, מוצרי סיעוד וביטוח כללי ולירידה בדרישות ההון של חלק מהתרחישים הביטוחיים. מנגד, עלית הריבית גרמה לירידה בשווי נכסי חוב. במצטבר, שינויים אלה הובילו לגידול משמעותי בעודף ההון וביחס כושר הפירעון הכלכלי של החברה ללא התחשבות בהוראות הפריסה, ובמידה פחותה על יחס כושר הפירעון (בהתחשב בהוראות המעבר) וזאת לאור השפעת עליית עקום הריבית על הקטנת סכום הניכוי בתקופת הפריסה כאמור לעיל.
- בתקופת הדוח עלה מדד המחירים לצרכן ב-3.34% והוביל במצטבר לקיטון בעודף ההון וביחס כושר הפירעון הכלכלי של החברה.
- מצב ההון הושפע לחיוב משחרור דרישות הון ומרווח סיכון (Risk Margin) בגין עסקים קיימים אשר קוזזו חלקית ע"י דרישות הון ומרווח סיכון (Risk Margin) של עסקים חדשים אשר נמכרו בתקופת הדוח.
- עדכון מחקרים אקטואריים, בעיקר מחקרי ביטולים בתיק ביטוחי המנהלים של החברה ומחקרי תחלואה שבוצעו בתקופת הדוח, גרמו במצטבר לירידה בעודף ההון וביחס כושר הפירעון הכלכלי של החברה.

לפרטים בדבר יחס כושר הפירעון ללא יישום הוראות מעבר לתקופת הפריסה, וללא התאמת תרחיש מניות ובדבר יעד עודף ההון ומגבלות החלות על החברה לעניין חלוקת דיבידנד ראו סעיף 10 להלן.

<u>שינויים מהותיים לאחר מועד החישוב</u>

נכון לסמוך למועד פרסום דוח יחס כושר הפירעון, עקום הריבית השקלית הצמודה חסרת הסיכון המשיך לעלות בטווח הבינוני והארוך, על רקע מלחמת "חרבות ברזל", המצב המאקרו-כלכלי ומגמות ריבית בעולם. עליה זו בעקום צפויה להגדיל את עודף ההון ויחס כושר הפירעון הכלכלי של החברה.

בשלב זה קיים חוסר וודאות בקשר להתפתחות המלחמה, להיקפה ולמשך זמנה ולא ניתן להעריך את היקף ההשפעה המלא של המלחמה על החברה.

ב. סף הון (MCR)

	ליום 31 בדצמבר 2023	ליום 31 בדצמבר 2022
	(מבוקר)	(מבוקר)
	מיליוני ש"ח	
סף הון (MCR) - ראו סעיף 6.א	**2,984**	2,869
הון עצמי לעניין סף הון - ראו סעיף 6.ב	**11,724**	11,497

3. <u>מידע אודות מאזן כלכלי</u>

השווי ההוגן של הנכסים וההתחייבויות במאזן הכלכלי חושב בהתאם להוראות הכלולות בפרק המדידה של נכסים והתחייבויות לצורכי הדוחות הכספיים, בחוזר המאוחד (פרק 1 חלק 2 של שער 5) (להלן - "**פרק מדידה בחוזר המאוחד**"), למעט פריטים שנקבע לגביהם אחרת בהוראות משטר כושר פירעון כלכלי, כדלהלן:

(1) <u>מאזן מאוחד</u>

הנתונים במאזן הכלכלי מוצגים על בסיס הדוחות הכספיים הנפרדים של החברה.

(2) <u>נכסים</u>

א. נכסים בלתי מוחשיים - בהתאם לחלק א' פרק 2 סימן א', חברת ביטוח תעריך נכסים בלתי מוחשיים בשווי אפס, למעט השקעה באינשורטק כהגדרתה בחוזר סולבנסי אשר קיבלה את אישור הממונה לכך, כנדרש.

ב. הוצאות רכישה נדחות - בהתאם לחלק א פרק 2 סימן א', חברת ביטוח תעריך הוצאות הרכישה בשווי אפס.

ג. השקעה בחברות מוחזקות שאינן חברות ביטוח - בהתאם לחלק א' פרק 2 סימן ב', החישוב נעשה בשיטת השווי המאזני המותאם, בהתאם להוראות החוזר לעניין חברות מוחזקות שאינן חברות ביטוח. בהתאם לשיטה זו נכלל חלקה של החברה בחברות המוחזקות על בסיס חלקה היחסי בעודף הנכסים על ההתחייבויות שלהן, המחושב בהתאם לערך הכלכלי של

הנכסים וההתחייבויות בהתאם להנחיות החוזר, המחושב על בסיס הדוחות הכספיים שלהן לאחר מחיקת הנכסים הבלתי מוחשיים. בחברות מוחזקות בהן המאזן הכלכלי משקף עודף התחייבויות על נכסים, שווי ההשקעה יעמוד על אפס ולא יהיה שלילי וזאת כאשר ערכה במאזן החשבונאי חיובי. הערך הכלכלי של החברות המוחזקות אינו כולל את הרווחים הגלומים בחברות אלו. בחברה מנהלת נוסף לערך הכלכלי 35% מיתרת ההפרש המקורי המתייחס לחברה זו.

ד. **נכסי חוב בלתי סחירים -** בהתאם לחלק א' פרק 1, שווים ההוגן של נכסי חוב בלתי סחירים מחושב לפי מודל המבוסס על היוון תזרימי המזומנים כאשר שיעורי הריבית להיוון נקבעים על ידי חברה המספקת ציטוט מחירים ושערי ריבית לגופים מוסדיים.

ה. **אג"ח מיועדות -** בהתאם לחלק א' פרק 2 סימן ה', חברת הביטוח מבצעת התאמה לערכן של אג"ח מיועדות למאזן הכלכלי.

(3) <u>התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה, מרווח סיכון (RM) ונכסי ביטוח משנה</u>

ההתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה מחושבות, בהתאם לחלק א' פרק 4, של הוראות משטר כושר פירעון כלכלי, על בסיס אומדן מיטבי (להלן - "**BE**" או "**Best Estimate**") המבוסס על הנחות שהינן בעיקר פרי השלכת הניסיון הקיים ביחס לאירועי עבר כלפי העתיד, במסגרת הסביבה בה פועלת החברה וללא מקדמי שמרנות. ככלל, חישוב התחייבויות ביטוח חיים ובריאות (SLT) בוצע בהתאם לפרקטיקת החישוב של הערך הגלום של חוזי ביטוח (Embedded Value - EV) בישראל, וחישוב התחייבויות ביטוח כללי בוצע על בסיס החלק המתייחס ל-BE - בפרק המדידה בחוזר המאוחד המתייחס לנוהג מיטבי לחישוב עתודות ביטוח בביטוח כללי לצורך דיווח כספי.

מדידת ההתחייבויות הביטוחיות במאזן הכלכלי מבוססת על היוון התזרימים העתידיים הצפויים, כולל רווח עתידי, בריבית חסרת סיכון בתוספת VA ובהתחשב ב-UFR, על בסיס הערכה מיטבית שאינה כוללת מרווחי שמרנות, כאשר ניתן ביטוי לסיכון ברכיב ה-RM שהינו התחייבות נפרדת. זאת, בשונה מהדוחות הכספיים בהם מוערכות ההתחייבויות הביטוחיות עם מרווחי שמרנות, בשיטות ובשיעורי היוון כמתואר בבאור 3ג' לדוחות הכספיים לשנת 2023.

חישוב התחייבויות הביטוח בגין ביטוח חיים ובריאות ארוך טווח בוצע על ידי היוון תזרימי מזומנים עתידיים הצפויים של החברה, באמצעות מודל המיושם על מידע, הקיים במערכות התפעוליות של החברה, לגבי הכיסויים הביטוחיים, ועל הנחות דמוגרפיות, כלכליות והתנהגותיות רבות. התזרימים הצפויים כוללים לדוגמה פרמיות חזויות לאור שיעורי הביטולים הצפויים, בניכוי ההוצאות שתהיינה לחברה בגין הכיסויים לרבות עמלות לסוכנים, תביעות צפויות וכיוצא בזה.

תזרים זה מהוון לפי עקום ריבית אשר נקבע על-ידי הממונה ואשר מבוסס על התשואה לפדיון של אג"ח מדינת ישראל ("ריבית חסרת סיכון"), עם התכנסות בטווח הארוך לשיעור קבוע של 2.6% (UFR) ובתוספת מרווח (VA) אשר נקבע על ידי הממונה.

חישוב ההתחייבויות אינו כולל תזרימים בגין מכירות עתידיות, אך כולל הנחה של המשך קבלת פרמיות בגין עסקים קיימים (למעט בגין פוליסות ללא סיכון ביטוחי, לרבות חוזי השקעה). בנוסף, החישוב מניח המשך פעילות עסקית כ-"עסק חי", דהיינו שמבנה החברה לא ישתנה ולפיכך חלק מההוצאות הקבועות בעתיד לא תיוחסנה לתיק הקיים כיום, אלא לעסק חדש שצפוי להימכר בעתיד.

סביר כי תזרימי המזומנים בפועל יהיו שונים, במידה כזו או אחרת, מההערכות שבוצעו על בסיס "ההערכה המיטבית" וזאת אף אם לא יתרחש שינוי כלשהו בפרמטרים העומדים בבסיס החישוב. ראו גם סעיף 1.1. לעיל - הערות והבהרות.

<u>מגבלות והסתייגויות בחישוב ההערכה המיטבית</u>

- ככלל, ההנחות שביסוד המודלים גובשו בעיקר על סמך מחקרים וניתוחים המבוססים על ניסיון החברה לאורך השנים האחרונות, אשר לא כללו אירועים קיצוניים. קיימת, אמנם, הסתברות נמוכה להתרחשות אירועים קיצוניים אך אין ביכולת החברה להעריך הסתברות זו וגם לא את מידת השפעתם של אירועים אלה. בהתאם לכך, אירועים כאלה לא הובאו בחשבון בקביעת ההנחות שביסוד המודלים.
- בשל העדר נתונים מספקים, בחישוב הערכה מיטבית לא הונח והחברה לא בדקה, את רמת המתאם (קורלציה) בין הנחות דמוגרפיות ותפעוליות לבין הנחות הנוגעות לתנאי השוק (למשל שיעור הריבית), מתאם אשר עלול להשפיע על ההערכה המיטבית באופן מהותי.
- קביעת ההערכה המיטבית אמורה להתבסס על הערכת ההתפלגות של תוצאות ההערכה האפשריות. בהיעדר נתונים סטטיסטיים מובהקים מתאימים להערכת התפלגות ההערכה המיטבית לכל הגורמים הדמוגרפיים והתפעוליים בביטוח חיים ובריאות SLT, השתמשה החברה בהנחות ריאליות של כל פרמטר ופרמטר כשלעצמו, לפי התוחלת של כל גורם רלוונטי,

וללא התחשבות של תלות או התאמה בין ההנחות השונות, או בין ההנחות לפרמטרים כלכליים חיצוניים כגון מיסוי, ריבית או רמת התעסוקה במשק.

- תזרימי המזומנים העתידיים מתייחסים, במקרים רבים, לעשרות שנים קדימה. המחקרים עליהם מבוססות ההנחות שבבסיס התזרימים מבוססות על מיטב הידיעה של ההנהלה, בעיקר בהתאם למה שקרה בשנים האחרונות. קיימת מידה רבה של חוסר וודאות האם ההנחות בבסיס התזרימים אכן תתממשנה.

<u>הנחות בחישוב ההתחייבויות הביטוחיות</u>

ההנחות שבבסיס החישוב נקבעו לפי האומדנים הטובים ביותר של החברה לגבי גורמים דמוגרפיים ותפעוליים רלוונטיים, ומשקפות את הציפייה של החברה לעתיד בגין גורמים אלה. ההנחות הדמוגרפיות, הכלולות בחישוב, נלקחו מתוך מחקרים פנימיים של החברה, ככל שישנם, ומתבססות על ניסיון רלוונטי ו/או על שילוב של מידע ממקורות חיצוניים, כגון מידע שהתקבל ממבטחי משנה ולוחות תמותה ותחלואה שפורסמו על ידי הממונה.

ההנחות התפעוליות (הוצאות הנהלה וכלליות) חושבו בהתאם לתוצאות מודל תמחירי פנימי שנערך בחברה לגבי הוצאות הקשורות להתחייבויות הביטוחיות הרלוונטיות, לרבות: הקצאת ההוצאות למגזרים השונים ולפעילויות השונות (הפקה, ניהול שוטף, השקעות ניהול תביעות וכיוצא בזה) והנחות לגבי אופן ההתפתחות העתידית שלהן (בהתאם למדד, היקף פרמיות, מספר כיסויים, היקף נכסים וכדומה).

ההנחות העיקריות עליהן הסתמכנו בחישובים הינן כדלקמן:

א) <u>הנחות כלכליות</u>

- ריבית היוון - עקום ריבית חסר סיכון אשר מבוסס על התשואה לפדיון של אג"ח מדינה צמודות בישראל ("ריבית חסרת סיכון"), עם התכנסות בטווח הארוך לשיעור קבוע של 2.6% (UFR) ובתוספת מרווח (VA) המחושב על ידי רשות שוק ההון, ביטוח וחיסכון, הכל כפי שנקבע על ידי הממונה.
- שיעור התשואה על נכסים המגבים את מוצרי ביטוח החיים תלויי התשואה הינו זהה לריבית ההיוון.
- אג"ח מיועדות מוערכות בהתאם לשווין ההוגן המביא בחשבון את שיעור הריבית הנקוב בהן ואת ההערכה המיטבית לגבי הזכאות העתידית של החברה לרכישתן.

ב) <u>הנחות תפעוליות (עבור ביטוח חיים ובריאות)</u>

הוצאות הנהלה וכלליות - החברה ניתחה את ההוצאות אשר מיוחסות למגזרי הביטוח הרלוונטיים בדוח הכספי, וייחסה אותן למוצרים וסוגי כיסוי שונים, ולפעולות שונות כגון תפעול שוטף של הכיסויים, ניהול השקעות, טיפול בתביעות, תשלום גמלאות ועוד. מחקר ההוצאות מתעדכן מידי תקופה וסוגי ההוצאות השונות מועמסים על תזרים המזומן העתידי ביחס למשתנים הרלוונטיים כגון מספר כיסויים, כמות פרמיות, עתודות או מספר תביעות. קביעת ההוצאות העתידיות וכן אופן הקצאתן לתזרימים העתידיים כוללים בתוכם הערכות של החברה ושיקולי דעת רבים אשר משפיעים על סך ההתחייבויות.

ג) <u>הנחות דמוגרפיות</u>

- ביטולים (הפסקת תשלום פרמיה, סילוק פוליסות, משיכות)
- תמותת גמלאים ופעילים
- תחלואה (שיעור ואורך התביעות) למוצרי סיעוד, אי כושר עבודה ובריאות
- מימוש ומסלולי גמלה

ד) <u>הנחות בביטוח כללי</u>

עלות תביעות, בגין נזקים עתידיים ונזקים שאירעו אך טרם שולמה התביעה בגינם - בהתאם לניסיון העבר של החברה בענפים השונים בקשר לשיעורי התביעות, גובה התביעות וקצב תשלומי התביעות בענפים בעלי זנב ארוך.

(4) <u>מרווח סיכון (Risk Margin)</u>

בנוסף להתחייבויות הביטוחיות על בסיס הערכה מיטבית, מחושב רכיב של מרווח סיכון, המשקף את עלות ההון הכוללת שהיה מצופה שחברת ביטוח אחרת תדרוש לצורך קבלת התחייבויות הביטוח של חברת ביטוח, המחושבות על בסיס הערכה מיטבית, במלואן. ה-Risk Margin מחושב בהתאם להוראות הממונה על סמך שיעור עלות הון של 6% ומהוון בריבית חסרת סיכון מותאמת, אך ללא רכיב ה-VA. דרישת ההון העתידית מחושבת לפי "שיטת גורמי הסיכון", על ידי שינוי רכיבי דרישת ההון

שחושבו למועד הדיווח, למעט דרישת הון בגין סיכוני שוק, בהתאם להתפתחות החזויה של גורמי הסיכון שיוחסו להם. גורמים אלה נועדו לשקף את התפתחות הסיכונים על פני ציר הזמן.

מגבלות והסתייגויות בחישוב מרווח הסיכון

כאמור לעיל, מרווח הסיכון מחושב בשיטת עלות ההון, בשיעור של 6% לשנה מההון הנדרש הצפוי בגין סיכונים ביטוחיים לאורך חיי העסקים הקיימים. שיטת חישוב זו הוגדרה על ידי הממונה ואיננה משקפת בהכרח את עלות ההון הכוללת שהיה מצופה שחברת ביטוח אחרת או מבטח משנה ידרשו על מנת לקבל על עצמן את התחייבויות הביטוח של החברה. בנוסף, דרישות ההון מבוססות על ההערכה המיטבית, לרבות מגבלותיה כפי שתוארו לעיל.

כמו כן, תרחישי הקיצון והקורלציות המוגדרים במסגרת המודל הסטנדרטי לחישוב דרישות ההון מתבססים על סדרת תרחישים והנחות אשר הוגדרו על ידי הממונה ואין בהם משום שיקוף כלשהו של ניסיון החברה בפועל.

(5) התחייבויות אחרות

א. התחייבויות תלויות - לעניין השווי של התחייבויות תלויות במאזן הכלכלי ראו סעיף 2.ו.1.ב) לעיל.

ב. התחייבויות בגין מסים נדחים, נטו - בהתאם לחלק א' פרק 2 סימן ג', החישוב הנו על בסיס הפער בין השווי שיוחס לנכסים וההתחייבויות במאזן הכלכלי לבין השווי שמיוחס להם לצרכי מס בהתאם להוראות ההכרה, המדידה וההצגה של תקן חשבונאות בינלאומי 12 (IAS 12). הכרה בנכסי מיסים נדחים תתאפשר רק אם החברה תעמוד במבחנים הכלולים בהוראות סולבנסי, וזאת בנוסף על המבחנים הכלולים בתקן החשבונאות האמור. היתרה כוללת גם התחייבות בגין מיסים נדחים הנובעים מהניכוי בתקופת הפריסה.

ג. זכאים ויתרות זכות - בהתאם לחלק א' פרק 1, חלק מהיתרות בסעיף זה חושבו בהתאם לעקרונות הכלליים לעניין המאזן הכלכלי.

ד. התחייבויות פיננסיות - בהתאם לעקרונות הכלליים שנקבעו בהוראות סולבנסי ובכפוף להנחיה חלק א' פרק 3 לפיה אין לקחת בחשבון שינויים שחלו בסיכון אשראי של החברה אלא רק בגין שינויים בריבית חסרת סיכון. כלומר, ריבית ההיוון הינה ריבית חסרת סיכון בתוספת המרווח ביום ההנפקה.

(6) ערכו של הניכוי בתקופת הפריסה ליום 31 בדצמבר 2023

הניכוי בתקופת הפריסה חושב, בהתאם להוראות הכלולות בחוזר סולבנסי ובמכתב למנהלי חברות הביטוח: "עקרונות לחישוב ניכוי לתקופת הפריסה במשטר כושר פירעון כלכלי מבוסס סולבנסי II" מיום 15 באוקטובר 2020 (להלן - "**מכתב עקרונות הניכוי**").

הניכוי מחושב כסכום ההפרשים החיוביים שבין עתודות ביטוח בשייר במאזן הכלכלי לרבות מרווח הסיכון (Risk Margin) (בניכוי התאמה לשווי ההוגן של אגרות חוב מיועדות) לבין עתודות הביטוח בשייר על פי הדוחות הכספיים לאותו מועד. הפרשים אלה חושבו ברמת קבוצות מוצרים ובהתאם להוראות הכלולות במכתב העקרונות.

חישוב מחדש של הניכוי בוצע נכון ליום 31 בדצמבר 2023, על רקע ההשפעה המהותית של עליית הריבית בשנת 2023 על גובה הניכוי. בנוסף, בוצעה הפחתה ליניארית מסכום הניכוי, בהתאמה לתקופת הפריסה. דירקטוריון החברה אישר ביום 28 במאי 2024 את סכום הניכוי שחושב מחדש, לאחר שהתקבלה הודעת הממונה, כי אין לו הערות לחישוב מחדש של הניכוי ליום 31 בדצמבר 2023.

הניכוי נכון ליום 31 בדצמבר 2023 הסתכם לסך של 1,907 מיליוני ש"ח (לאחר הפחתה ליניארית בהתאם לתקופת הפריסה).

א. מאזן כלכלי

	ליום 31 בדצמבר 2023 (מבוקר)		ליום 31 בדצמבר 2022 (מבוקר)	
	מאזן לפי תקינה חשבונאית	מאזן כלכלי	מאזן לפי תקינה חשבונאית	מאזן כלכלי
	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
נכסים:				
נכסים בלתי מוחשיים	**1,215**	**245**	1,141	236
נכסי מיסים נדחים, נטו	**1**	**-**	-	-
הוצאות רכישה נדחות	**2,500**	**-**	2,423	-
רכוש קבוע	**1,354**	**1,354**	1,309	1,309
השקעות בחברות מוחזקות שאינן חברות ביטוח				
חברות מנהלות	**30**	**30**	28	27
חברות מוחזקות אחרות	**1,265**	**1,263**	1,351	1,350
סך כל השקעות בחברות מוחזקות שאינן חברות ביטוח	**1,295**	**1,293**	1,379	1,377
נדל"ן להשקעה עבור חוזים תלויי תשואה	**1,898**	**1,898**	2,060	2,060
נדל"ן להשקעה – אחר	**2,419**	**2,419**	2,293	2,293
נכסי ביטוח משנה	**5,429**	**2,102**	4,992	1,321
חייבים ויתרות חובה	**1,701**	**1,667**	3,118	3,066
השקעות פיננסיות עבור חוזים תלויי תשואה	**71,117**	**71,117**	67,420	67,420
השקעות פיננסיות אחרות				
נכסי חוב סחירים	**7,861**	**7,861**	9,993	9,993
נכסי חוב שאינם סחירים, למעט אג"ח מיועדות	**8,577**	**8,557**	8,516	8,655
אג"ח מיועדות	**5,231**	**6,935**	5,031	7,048
מניות	**1,894**	**1,894**	1,497	1,497
אחרות	**4,342**	**4,342**	3,725	3,725
סך כל השקעות פיננסיות אחרות	**27,905**	**29,589**	28,762	30,918
מזומנים ושווי מזומנים עבור חוזים תלויי תשואה	**6,733**	**6,733**	6,450	6,450
מזומנים ושווי מזומנים אחרים	**2,434**	**2,434**	1,425	1,425
נכסים אחרים	**1,627**	**1,627**	1,522	1,522
סך כל הנכסים	**127,628**	**122,478**	124,294	119,397
סך כל הנכסים עבור חוזים תלויי תשואה	**80,608**	**80,627**	77,848	77,876
הון				
הון רובד 1 בסיסי	**4,046**	**10,843**	4,230	10,637
סך כל ההון	**4,046**	**10,843**	4,230	10,637
התחייבויות				
התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה שאינם תלויי תשואה	**31,514**	**12,172**	30,543	13,330
התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה תלויי תשואה	**79,675**	**75,991**	76,267	72,101
מרווח סיכון (RM)	**-**	**9,987**	-	10,445
ניכוי בתקופת הפריסה	**-**	**(1,907)**	-	(3,213)
התחייבויות בגין מסים נדחים, נטו	**717**	**4,248**	695	4,025
זכאים ויתרות זכות	**5,447**	**5,325**	5,540	5,438
התחייבויות פיננסיות	**6,001**	**5,591**	6,783	6,398
התחייבויות אחרות	**228**	**228**	236	236
סך כל ההתחייבויות	**123,582**	**111,635**	120,064	108,760
סך כל ההון וההתחייבויות	**127,628**	**122,478**	124,294	119,397

ב. הרכב התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה

	ליום 31 בדצמבר 2023		
	אומדן מיטבי (BE) של התחייבויות		
	ברוטו	ביטוח משנה	שייר
		(מבוקר)	
		מיליוני ש"ח	
התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה שאינם תלויי תשואה			
חוזי ביטוח חיים וביטוח בריאות ארוך טווח (SLT)	**2,157**	**(927)**	**3,084**
חוזי ביטוח כללי וביטוח בריאות קצר טווח (NSLT)	**10,015**	**2,857**	**7,158**
סה"כ התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה שאינם תלויי תשואה	**12,172**	**1,930**	**10,242**
התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה תלויי תשואה - חוזי ביטוח חיים וביטוח בריאות ארוך טווח (SLT)	**75,991**	**172**	**75,819**
סה"כ התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה	**88,163**	**2,102**	**86,061**

	ליום 31 בדצמבר 2022		
	אומדן מיטבי (BE) של התחייבויות		
	ברוטו	ביטוח משנה	שייר
		(מבוקר)	
		מיליוני ש"ח	
התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה שאינם תלויי תשואה			
חוזי ביטוח חיים וביטוח בריאות ארוך טווח (SLT)	3,413	(1,643)	5,056
חוזי ביטוח כללי וביטוח בריאות קצר טווח (NSLT)	9,917	2,779	7,138
סה"כ התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה שאינם תלויי תשואה	13,330	1,136	12,194
התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה תלויי תשואה - חוזי ביטוח חיים וביטוח בריאות ארוך טווח (SLT)	72,101	185	71,916
סה"כ התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה	85,431	1,321	84,110

<u>שינויים עיקריים שחלו לעומת מספרי השוואה בסעיפים מרכזיים</u>

השפעת עליית עקום הריבית המשמש להיוון ההתחייבויות הביטוחיות, עליית מדד המחירים ושינויים בתיק הביטוחי הובילו במצטבר לעליה בסה"כ ההתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה בשנת 2023.

לפירוט הסיבות שהביאו לשינויים מהותיים שחלו לעומת מספרי השוואה בסעיפים מרכזיים ראו סעיף 2.א. לעיל.

4. <u>הון עצמי לעניין הון נדרש לכושר פירעון</u>

	ליום 31 בדצמבר 2023			
	הון רובד 1			
	הון רובד 1 בסיסי	הון רובד 1 נוסף	הון רובד 2	סה"כ
	(מבוקר)			
	מיליוני ש"ח			
הון עצמי	10,843	394	4,825	16,062
ניכויים מהון רובד 1 (א)	(110)	-	-	(110)
הפחתות (ב)	-	-	-	-
חריגה ממגבלות כמותיות (ג)	-	-	(111)	(111)
הון עצמי לעניין הון נדרש לכושר פירעון	**10,733**	**394**	**4,714**	**15,841**
מתוך זה - סכום רווח צפוי בגין פרמיות עתידיות (EPIFP) לאחר מס	12,937			12,937

	ליום 31 בדצמבר 2022			
	הון רובד 1			
	הון רובד 1 בסיסי	הון רובד 1 נוסף	הון רובד 2	סה"כ
	(מבוקר)			
	מיליוני ש"ח			
הון עצמי	10,637	413	4,555	15,605
ניכויים מהון רובד 1 (א)	(127)	-	-	(127)
הפחתות (ב)	-	-	-	-
חריגה ממגבלות כמותיות (ג)	-	-	-	-
הון עצמי לעניין הון נדרש לכושר פירעון	**10,510**	**413**	**4,555**	**15,478**
מתוך זה - סכום רווח צפוי בגין פרמיות עתידיות (EPIFP) לאחר מס	12,246			12,246

(א) ניכויים מהון רובד 1 - בהתאם להגדרות "הון רובד 1 בסיסי" בנספח לסימן ב' בפרק 2 בחלק 2 של שער 5 בחוזר המאוחד - "משטר כושר פירעון כלכלי" (להלן - "**נספח משטר כושר פירעון כלכלי**"). ניכויים אלה כוללים את סכום הנכסים המוחזקים כנגד התחייבויות בשל חוזי ביטוח וחוזי השקעה שאינם תלויי תשואה בניגוד לתקנות כללי ההשקעה, סכום השקעה עצמית במניות רגילות וסכום דיבידנד שהוכרז לאחר יום הדוח ועד ליום הפרסום לראשונה של הדוח.

(ב) הפחתות - בהתאם להוראות פרק 6 בחלק ב' "הוראות לעניין הון עצמי של חברת ביטוח" לנספח "משטר כושר פירעון כלכלי".

(ג) חריגה ממגבלות כמותיות - בהתאם להוראות פרק 2 בחלק ב' "הוראות לעניין הון עצמי של חברות ביטוח" לנספח "משטר כושר פירעון כלכלי".

4. <u>הון עצמי לעניין הון נדרש לכושר פירעון (המשך)</u>

(ד) הרכב הון עצמי לעניין הון נדרש לכושר פירעון:

	ליום 31 בדצמבר 2023	ליום 31 בדצמבר 2022
	(מבוקר)	(מבוקר)
	מיליוני ש"ח	
הון רובד 1:		
הון רובד 1 בסיסי	**10,733**	10,510
הון רובד 1 נוסף:		
מכשירי הון ראשוני מורכב	**394**	413
סך הון רובד 1 נוסף	**394**	413
סך הון רובד 1	**11,127**	10,923
הון רובד 2:		
מכשירי הון רובד 2	**3,160**	2,654
מכשירי הון משני מורכב	**1,376**	1,348
מכשירי הון שלישוני מורכב	**289**	553
בניכוי הפחתה בשל חריגה ממגבלה כמותית	**(111)**	-
סך הון רובד 2	**4,714**	4,555
סך הון עצמי לעניין הון נדרש לכושר פירעון	**15,841**	15,478

לפירוט הסיבות שהביאו לשינויים מהותיים שחלו לעומת מספרי השוואה בסעיפים מרכזיים ראו סעיף 2.א. לעיל.

לפרטים אודות מידע בדבר הון עצמי לעניין הון נדרש לכושר פירעון ללא יישום הוראות מעבר לתקופת הפריסה וללא התאמת תרחיש מניות ראו סעיף 7 "השפעת יישום ההוראות לתקופת הפריסה" להלן.

5. הון נדרש לכושר פירעון (SCR)

	ליום 31 בדצמבר 2023	ליום 31 בדצמבר 2022
	(מבוקר)	(מבוקר)
	מיליוני ש"ח	
הון נדרש בסיסי לכושר פירעון BSCR		
הון נדרש בשל רכיב סיכון שוק (*)	**5,368**	4,921
הון נדרש בשל רכיב סיכון צד נגדי	**440**	366
הון נדרש בשל רכיב סיכון חיתום בביטוח חיים	**4,147**	4,005
הון נדרש בשל רכיב סיכון חיתום בביטוח בריאות (SLT+NSLT)	**8,568**	8,552
הון נדרש בשל רכיב סיכון חיתום בביטוח כללי	**2,171**	2,095
סה"כ	**20,694**	19,939
השפעת הפיזור בין רכיבי הסיכון	**(7,020)**	(6,708)
הון נדרש בשל רכיב סיכון נכסים בלתי מוחשיים	**123**	118
סה"כ הון נדרש בסיסי לכושר פירעון BSCR	**13,797**	13,349
הון נדרש בשל סיכון תפעולי	**499**	461
התאמה לספיגת הפסדים בשל נכס מס נדחה	**(4,888)**	(4,681)
הון נדרש בשל חברות מנהלות:		
קרן החיסכון לצבא הקבע-חברה לניהול קופות גמל בע"מ	**10**	10
לעתיד חברה לניהול קרנות פנסיה בע"מ	**10**	10
סה"כ הון נדרש בשל חברות מנהלות	**20**	20
סה"כ הון נדרש לכושר פירעון (SCR)	**9,428**	9,149

(*) הון נדרש בשל סיכון שוק כולל התאמת תרחיש מניות בשנת 2022 בלבד.

לפרטים אודות מידע בדבר הון נדרש לכושר פירעון ללא יישום הוראות מעבר לתקופת הפריסה וללא התאמת תרחיש מניות ראו סעיף 7 "השפעת יישום ההוראות לתקופת הפריסה" להלן.

שינויים מהותיים שחלו לעומת מספרי השוואה

לפירוט הסיבות שהביאו לשינויים מהותיים שחלו לעומת מספרי השוואה בסעיפים מרכזיים ראו סעיף 2.א. לעיל.

- העליה בדרישת הון סיכוני שוק נובעת בעיקר מעליה בחשיפה לנכסים הוניים בתיק ההשקעות העצמיות ובתיקי המשתתפות ברווחים, בין היתר, כתוצאה מעליה בצבירות, ומכך שהתאמת תרחיש מניות בתקופת הפריסה הגיעה לשיעורה המלא בשנת 2023.
- במהלך תקופת הדוח חלה עליה משמעותית בעקום הריבית השקלית הצמודה חסרת הסיכון, באופן שגרם לירידה בדרישות ההון של חלק מהתרחישים הביטוחיים וכנגזרת הוביל לגידול בעודף ההון וביחס כושר הפירעון הכלכלי של החברה.
- בתקופת הדוח עלה מדד המחירים לצרכן ב-3.34% והוביל לעליה בדרישות ההון של חלק מהתרחישים הביטוחיים וכנגזרת הוביל לקיטון בעודף ההון וביחס כושר הפירעון הכלכלי של החברה.
- שחרור דרישות הון בגין עסקים קיימים הובילו לגידול בעודף ההון וביחס כושר הפירעון הכלכלי של החברה ודרישות הון של עסקים חדשים אשר נמכרו בתקופת הדוח הובילו לקיטון בעודף ההון וביחס כושר הפירעון הכלכלי של החברה.
- עדכון מחקרים אקטואריים, בעיקר מחקרי ביטולים בתיק ביטוחי המנהלים של החברה ומחקרי תחלואה שבוצעו בתקופת הדוח, גרמו במצטבר לעליה בדרישות ההון ולירידה בעודף ההון וביחס כושר הפירעון הכלכלי של החברה.

6. סף הון (MCR)

(א) סף הון (MCR)

	ליום 31 בדצמבר 2023	ליום 31 בדצמבר 2022
	(מבוקר)	(מבוקר)
	מיליוני ש"ח	
סף הון MCR לפי נוסחה (MCRlinear)	**2,984**	2,869
גבול תחתון (25% מהון נדרש לכושר פירעון בתקופת הפריסה)	**2,357**	2,287
גבול עליון (45% מהון נדרש לכושר פירעון בתקופת הפריסה)	**4,243**	4,117
סף הון (MCR)	**2,984**	2,869

(ב) הון עצמי לעניין סף הון

	ליום 31 בדצמבר 2023		
	הון רובד 1	הון רובד 2	סה"כ
		(מבוקר)	
		מיליוני ש"ח	
הון עצמי לעניין הון נדרש לכושר פירעון (SCR) (לאחר ניכויים והפחתות)	**11,127**	**4,714**	**15,841**
חריגה ממגבלות כמותיות בשל סף הון (*)	**-**	**(4,117)**	**(4,117)**
הון עצמי לעניין סף הון	**11,127**	**597**	**11,724**

	ליום 31 בדצמבר 2022		
	הון רובד 1	הון רובד 2	סה"כ
		(מבוקר)	
		מיליוני ש"ח	
הון עצמי לעניין הון נדרש לכושר פירעון (SCR) (לאחר ניכויים והפחתות)	10,923	4,555	15,478
חריגה ממגבלות כמותיות בשל סף הון (*)	-	(3,981)	(3,981)
הון עצמי לעניין סף הון	10,923	574	11,497

(*) בהתאם להוראות פרק 3 בחלק ב' לנספח משטר כושר פירעון כלכלי, הון רובד 2 לא יעלה על 20% מ-MCR.

7. השפעת יישום ההוראות לתקופת הפריסה

	ליום 31 בדצמבר 2023				
	כולל יישום הוראות המעבר לתקופת הפריסה והתאמת תרחיש מניות	השפעת הכללה של ניכוי בתקופת הפריסה	השפעת התאמת תרחיש מניות	השפעת שיעור של 50% הון רובד 2 בתקופת הפריסה	ללא יישום הוראות המעבר לתקופת הפריסה והתאמת תרחיש מניות
	(מבוקר)				
	מיליוני ש"ח				
סך התחייבויות ביטוח, לרבות מרווח הסיכון (RM)	**96,243**	**(1,907)**	**-**	**-**	**98,150**
הון רובד 1 בסיסי	**10,733**	**1,255**	**-**	**-**	**9,478**
הון עצמי לעניין הון נדרש לכושר פירעון	**15,841**	**1,014**	**-**	**943**	**13,884**
הון נדרש לכושר פירעון	**9,428**	**(602)**	**-**	**-**	**10,030**

	ליום 31 בדצמבר 2022				
	כולל יישום הוראות המעבר לתקופת הפריסה והתאמת תרחיש מניות	השפעת הכללה של ניכוי בתקופת הפריסה	השפעת התאמת תרחיש מניות	השפעת שיעור של 50% הון רובד 2 בתקופת הפריסה	ללא יישום הוראות המעבר לתקופת הפריסה והתאמת תרחיש מניות
	(מבוקר)				
	מיליוני ש"ח				
סך התחייבויות ביטוח, לרבות מרווח הסיכון (RM)	92,663	(3,213)	-	-	95,876
הון רובד 1 בסיסי	10,510	2,115	-	-	8,395
הון עצמי לעניין הון נדרש לכושר פירעון	15,478	1,630	-	895	12,953
הון נדרש לכושר פירעון	9,149	(1,087)	(127)	-	10,363

לפירוט הסיבות שהביאו לשינויים מהותיים שחלו לעומת מספרי השוואה בסעיפים מרכזיים ראו סעיף 2.א. לעיל.

חישוב מחדש של הניכוי בוצע נכון ליום 31 בדצמבר 2023, על רקע ההשפעה המהותית של עליית הריבית בשנת 2023 על גובה הניכוי. בנוסף, בוצעה הפחתה ליניארית מסכום הניכוי, בהתאמה לתקופת הפריסה. דירקטוריון החברה אישר ביום 28 במאי 2024 את סכום הניכוי שחושב מחדש, בהמשך להודעת הממונה, כי אין לו הערות לחישוב מחדש של הניכוי ליום 31 בדצמבר 2023.
התאמת תרחיש מניות הגיעה לשיעורה המלא בשנת 2023.

8. תנועה בעודף ההון

	הון עצמי לעניין הון נדרש לכושר פירעון	הון נדרש לכושר פירעון (SCR)	עודף (גירעון) הון
		(מבוקר)	
		מיליוני ש"ח	
ליום 1 בינואר 2023	**15,478**	**9,149**	**6,329**
נטרול הוראות המעבר לתקופת הפריסה והתאמת מניות	(2,525)	1,214	(3,739)
ליום 1 בינואר 2023 ללא יישום הוראות המעבר לתקופת הפריסה והתאמת תרחיש מניות	**12,953**	**10,363**	**2,590**
השפעת פעילות תפעולית (א)	(210)	(444)	234
השפעת פעילות כלכלית (ב)	1,245	(4)	1,249
עסקים חדשים (ג)	1,167	785	382
השפעת הנפקות מכשירי הון (בניכוי פדיונות) ודיבידנד שהוכרז (ד)	(450)	-	(450)
השפעת שינויים במס נדחה, הון רובד 1 נוסף והון רובד 2	(821)	(670)	(151)
ליום 31 בדצמבר 2023 ללא יישום הוראות המעבר לתקופת הפריסה והתאמת תרחיש מניות	**13,884**	**10,030**	**3,854**
השפעת הוראות המעבר לתקופת הפריסה והתאמת מניות	1,957	(602)	2,559
ליום 31 בדצמבר 2023	**15,841**	**9,428**	**6,413**

(א) סעיף זה כולל את השפעת:

1. התזרים החזוי שהיה גלום ביתרת הפתיחה והיה צפוי להשתחרר בשנת הדיווח;
2. סטיות מהנחות דמוגרפיות ותפעוליות בשנת הדיווח;
3. שינוי בכללי רגולציה;
4. שינוי בהנחות הדמוגרפיות והתפעוליות ביחס אלו שהיו בשימוש במועד הדוח הקודם;
5. עדכוני מודל;
6. חוזי ביטוח חדשים (ביטוח כללי ובריאות NSLT) שנחתמו בשנת הדוח, ותיקי ביטוח בענפים אלו שנרכשו או נמכרו בשנת הדוח;
7. השקעה בנכסים לא מוחשיים;
8. שינויים אחרים שאינם כלולים בסעיפים האחרים;

(ב) סעיף זה כולל את השפעת הפעילות הכלכלית השוטפת ובכלל זה:

1. שינויים בשווים של נכסי השקעה;
2. שינויים בהון נדרש בגין רכיב סיכון שוק, לרבות שינוי ברכיב התאמה סימטרית SA;
3. השפעת האינפלציה;
4. השפעת שינויים בעקום ריבית חסרת סיכון לכושר פירעון;

(ג) סעיף זה כולל את השפעת חוזי ביטוח חדשים (חיים ובריאות SLT) שנחתמו בשנת הדוח ותיקי ביטוח בענפים אלו שנרכשו או נמכרו בשנת הדוח, ללא השפעתם על סיכוני שוק, סיכון צד נגדי וסיכון תפעולי.

(ד) סעיף זה כולל פעולות הוניות, לרבות הנפקה ופדיון של מכשירי הון רובד 1 והון רובד 2 וכן דיבידנד שהוכרז לאחר מועד פרסום דוח יחס כושר פירעון ליום 31 בדצמבר 2022 ועד למועד פרסום הדוח ליום 31 בדצמבר 2023.

סדר הסעיפים אינו מייצג בהכרח את סדר החישוב של הסעיפים השונים. יצויין כי לסדר ביצוע החישובים עשויה להיות השפעה על תוצאות החישוב ברכיבי התנועה בעודף, אולם לא על התוצאה הסופית של עודף ההון ויחס כושר הפירעון של החברה.
יצויין כי השינויים בוצעו על המאזן הכלכלי.

לפירוט הסיבות שהביאו לשינויים מהותיים שחלו לעומת מספרי השוואה בסעיפים מרכזיים ראו סעיף 2.א. לעיל.

9. ניתוח רגישות לשינויים בגורמי סיכון

להלן מוצגים ניתוחי רגישות של יחס כושר פירעון כלכלי ביחס לגורמי סיכון שונים למועד הדוח, בהתחשב בהוראות המעבר בתקופת הפריסה ובהתאמת מניות. ניתוח זה מביא לידי ביטוי את השפעות השינוי על ההון העצמי, לרבות המגבלות הכמותיות החלות על ההון העצמי ועל ההון הנדרש לכושר פירעון. מבחני הרגישות מביאים לידי ביטוי השפעות ישירות בלבד, בהנחה ששאר גורמי הסיכון קבועים ואינם כוללים השפעות משניות או שינויים נגזרים על גורמי סיכון אחרים. מבחני הרגישות מתייחסים לנכסים והתחייבויות תלויות תשואה ושאינן תלויות תשואה.

יצויין כי הרגישויות אינה ליניאריות, כך שרגישויות בשיעורים אחרים לא בהכרח ניתנים לחישוב באמצעות אקסטרפולציה פשוטה של מבחני הרגישות המוצגים.

	ליום 31 בדצמבר 2023 (מבוקר)
	השפעה על יחס כושר פירעון כלכלי
ירידה בריבית של 50 נקודות בסיס בריבית חסרת הסיכון (א)	**(18%)**
ירידה של 25% בערכם של נכסים הוניים (ב)	**(16%)**
עליה של 5% בשיעור התחלואה (ג)	**(16%)**
ירידה של 5% בשיעור התמותה (ג)	**(9%)**

א) מבחני הרגישות לריבית כוללים את כל נכסי החוב הרגישים לריבית, סחירים ולא סחירים, בכלל זה אגרות חוב מיועדות, את נכסי ביטוח משנה ואת ההתחייבויות הביטוחיות, לרבות חישוב מחדש של השפעות עקיפות על דמי ניהול משתנים. בחישוב מבחני הרגישות לשינוי בריבית נבנה עקום ריבית חסרת סיכון חדש, המייצג שינוי מקביל של 50 נקודות בסיס עד נקודת ה- Last Liquid Point (LLP) ולאחריו אקסטרפולציית סמית-וילסון עד לריבית ה-UFR. לא נלקחה בחשבון השפעת השינוי בריבית על חישוב מחדש של סכום הניכוי.

ב) מבחן הרגישות לירידה בערכם של נכסים הוניים, כולל השפעה על המאזן הכלכלי ועל תרחישי השוק המהותיים בחישוב ההון הנדרש. נכסים הוניים, לצורך מבחן הרגישות, כוללים בין היתר מניות סחירות ולא סחירות, קרנות השקעה, חברות נכס והשקעות אסטרטגיות. מבחן הרגישות מביא בחשבון גם את ההשפעה על רכיב ההתאמה הסימטרית (Symmetric Adjustment) בחישוב ההון הנדרש.

ג) מבחני הרגישות בשיעורי תחלואה ובשיעורי התמותה כוללים את כל מוצרי הבריאות והחיים הרגישים לגורמי סיכון אלה.

10. <u>מגבלות על חלוקת דיבידנד</u>

מדיניות החברה היא להחזיק בסיס הון איתן להבטחת כושר הפירעון שלה ויכולתה לעמוד בהתחייבויותיה למבוטחים, לשמר את יכולת החברה להמשיך את פעילותה העסקית וכדי שתוכל להניב תשואה לבעלי מניותיה. החברה כפופה לדרישות ההון והרגולציה הנקבעת לעניין חלוקת דיבידנד.

ביום 29 במאי 2023 אישר דירקטוריון החברה את עדכון התכנית לניהול הון ונקבעו בשלב זה, כללי סף לחלוקת דיבידנד, הכוללים יחס כושר פירעון כלכלי מינימאלי, בהתחשב בהוראות הפריסה, בשיעור של 135% ויחס כושר פירעון מינימאלי, ללא התחשבות בהוראות בתקופת הפריסה בשיעור של 110%.

ביום 28 בפברואר 2021 אישר דירקטוריון החברה מדיניות חלוקת דיבידנד בשיעור של לפחות 35% מהרווח הכולל כל עוד הראל ביטוח עומדת ביעדים המינימאליים ליחס כושר פירעון מבוסס סולבנסי 2.

כללי הסף נועדו לאפשר להראל ביטוח התמודדות עם משברים מבלי לפגוע מהותית בפעילותה ובעמידתה בדרישות ההון החלות עליה. עם זאת, אין באמור כדי להבטיח שהחברה תעמוד בכללי הסף שנקבעו בכל עת.

בהתאם למכתב שפרסמה הממונה בחודש אוקטובר 2017 (להלן - "**המכתב**"), חברת ביטוח תהיה רשאית לחלק דיבידנד רק אם לאחר ביצוע החלוקה יש לחברה יחס כושר פירעון לפי משטר כושר פירעון כלכלי בשיעור של לפחות 100%, כשהוא מחושב ללא התחשבות בהוראות המעבר ובכפוף ליעד יחס כושר פירעון שקבע דירקטוריון החברה. היחס האמור יחושב ללא ההקלה שניתנה בגין הפרש מקורי המיוחס לרכישת פעילות של קופות גמל וחברות מנהלות.

להלן נתונים על יחס כושר פירעון כלכלי של החברה, כשהוא מחושב ללא הוראות המעבר ועל יעד יחס כושר פירעון שקבע דירקטוריון החברה בהתייחס ליחס כושר הפירעון המחושב ללא התחשבות בהוראות בתקופת הפריסה ובהתאמת תרחיש מניות, כנדרש במכתב. יחס זה עומד ביחס כושר הפירעון הנדרש על פי המכתב.

ללא יישום הוראות המעבר לתקופת הפריסה וללא התאמת תרחיש מניות:

	ליום 31 בדצמבר 2023	ליום 31 בדצמבר 2022
	(מבוקר)	(מבוקר)
	מיליוני ש"ח	
הון עצמי לעניין הון נדרש לכושר פירעון	**13,884**	12,953
הון נדרש לכושר פירעון (SCR)	**10,030**	10,363
עודף הון	**3,854**	2,590
יחס כושר פירעון (באחוזים)	**138%**	125%

השפעת פעולות הוניות מהותיות שהתרחשו בתקופה שבין תאריך החישוב לתאריך פרסום דוח יחס כושר פירעון:

גיוס (פדיון) מכשירי הון (*)	**-**	-
הון עצמי לעניין הון נדרש לכושר פירעון	**13,884**	12,953
עודף הון	**3,854**	2,590
יחס כושר פירעון	**138%**	125%
סטאטוס ההון לאחר פעולות הוניות ביחס ליעד הדירקטוריון:		
יעד יחס כושר הפירעון הכלכלי של הדירקטוריון	**110%**	110%
עודף הון ביחס ליעד	**2,850**	1,554

(*) ביום 31 במאי 2024 צפוי פדיון מוקדם של אג"ח סדרה ז' בסך של כ-293 מיליוני ש"ח. לפדיון זה אין השפעה על עודף ההון ויחס כושר פירעון כלכלי, מאחר ונכון ליום 31 בדצמבר 2023 קיימת יתרת הון רובד 2 לא מנוצלת של כ- 813 מיליוני ש"ח מעבר למגבלת הון רובד 2 (40% מדרישת ההון בחישוב ללא תקופת המעבר).

לפירוט הסיבות שהביאו לשינויים מהותיים שחלו לעומת מספרי השוואה בסעיפים מרכזיים ראו סעיף 2.א. לעיל.

תאריך			
28 במאי, 2024			
	גיא רוטקופף יו"ר הדירקטוריון	ניר כהן מנכ"ל	אדוה ענבר מנהלת הסיכונים